

วิสาห์กิจชุมชนดีเด่น ปี ๒๕๕๘

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
กรมส่งเสริมการเกษตร

วิสาห์กิจชุมชนดีเด่น ปี ๒๕๕๘

DOAE

กองส่งเสริมวิสาห์กิจชุมชน
กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่ปรึกษา :

นายโอฬาร พิทักษ์	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
นายสงกรานต์ ภูักดีคง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม
นางยุพา อินทราเวช	ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ที่มาแหล่งข้อมูล :

วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
สำนักงานเกษตรจังหวัด
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ - ๙

ผู้จัดทำ :

นางจิระนุช ชาญณรงค์กุล	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
นางเทียมจันทร์ สุขเกษม	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน
นายพยุห์ แก้วคุณ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นายประยูร โคตรบิดา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

จัดพิมพ์โดย : กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กรกฎาคม ๒๕๕๙

จำนวน : ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ นิเวศรรดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

ประกาศคณะกรรมการสร้างเสริมความเข้าใจวิสาหกิจชุมชน
เรื่อง ผลการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๕๘

ตามที่คณะกรรมการสร้างเสริมความเข้าใจวิสาหกิจชุมชนได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ มีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นและพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความมั่นคง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกียรติคุณของวิสาหกิจชุมชนที่มีผลงานดีเด่นสู่สาธารณะ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการประกวดฯ ดังกล่าวได้ดำเนินการตัดสินวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ ปี ๒๕๕๘ เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศรายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลพร้อมทั้งของรางวัล ดังนี้

๑. รายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัล จำนวน ๙ รางวัล ได้แก่

๑.๑ รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลนางลือ ตำบลนางลือ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

๑.๒ รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียง ตำบลกุ้งจาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

๑.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านปากฝักกุด ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

๑.๔ รางวัลชมเชย จำนวน ๖ รางวัล (เรียงตามสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขต) ได้แก่

๑.๔.๑ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

๑.๔.๒ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสถาบันการเงินชุมชนยางอุ่ม ตำบลยางอุ่ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์

๑.๔.๓ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ ตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๑.๔.๔ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๑.๔.๕ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผสมปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่

๑.๔.๖ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโกชน ตำบลบ้านโกชน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

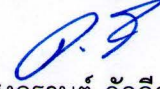
๒. ของรางวัลมีดังนี้

๒.๑ ชนะเลิศได้รับเงินรางวัล ๑๔,๐๐๐ บาท และใบประกาศเกียรติคุณ

๒.๒ รองชนะเลิศอันดับที่ ๑ ได้รับเงินรางวัล ๘,๐๐๐ บาท และใบประกาศเกียรติคุณ

๒.๓ รองชนะเลิศอันดับที่ ๒ ได้รับเงินรางวัล ๖,๐๐๐ บาท และใบประกาศเกียรติคุณ

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายสงกรานต์ ภัคดีคง)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม
ประธานคณะกรรมการสร้างเสริมความเข้าใจวิสาหกิจชุมชน

คำนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเจตนารมณ์ที่จะให้การส่งเสริมกิจการของชุมชน ด้วยการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถ ในการจัดการและการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะส่งผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และมีระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกหลักในการพัฒนา และวิสาหกิจชุมชนมีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจในการพัฒนา คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจึงเห็นชอบ แนวทางการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการประเมินศักยภาพเพื่อรู้จักตนเอง การเรียนรู้ภายนอก เพิ่มเติม โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบสำหรับวิสาหกิจชุมชนอื่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ๕ หมวด ได้แก่ ๑. ความคิดริเริ่ม ๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน ๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน ๔. ความมั่นคง และฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดทำเอกสารฉบับนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนและผู้สนใจได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้น ประกอบการตัดสินใจไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม โดยละเอียดจากวิสาหกิจชุมชนดีเด่นต่อไป คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์แก่วิสาหกิจชุมชน และผู้สนใจทั่วไป และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในระดับพื้นที่ อำเภอ จังหวัด สำนักงานส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรที่ ๑ – ๙ ส่วนกลาง และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลของวิสาหกิจชุมชน ดีเด่นพร้อมภาพประกอบ เพื่อให้สามารถจัดทำเอกสารได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
กรมส่งเสริมการเกษตร
กรกฎาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

หน้า

สสค. ๑ ภาคกลาง

๑

วิสาหกิจชุมชนดารู้ลือบาตะห์	๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลนางลือ-ท่าชัย	๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางกร่างหมู่ที่ ๔	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลผักชี	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีรวมดาวสาวใหญ่	๑๑
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกลุ่ม	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเสริมทำรากไม้บ้านหนองเอี้ยวโน	๑๕
วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอน	๑๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปั้นตุ๊กตาชาววังวัดท่าสุทธาวาส	๒๐

สสค. ๒ ภาคตะวันตก

๒๕

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า	๒๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักข้าวบ้านปลักไม้ลาย	๒๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมราชพัฒนา	๓๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแพปลาชุมชน	๓๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน	๓๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาหลา	๓๙
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว	๔๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มยาหม่องสมุนไพรชุมชนบ้านบรรไดทอง	๔๓

สสค. ๓ ภาคตะวันออก

๔๗

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพรบ้านเกาะลอย	๔๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอสนาบชัยเขต	๕๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินกระบะ	๕๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน	๕๔
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ลาย	๕๗
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองรี	๖๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านซากผักกูด	๖๓
วิสาหกิจชุมชนธนาคารขยะชุมชน	๖๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกลำไยบ้านเขาช่องแคบ	๖๘

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

สสค. ๔ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

๗๓

วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินชุมชนยางอู้ม	๗๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด	๗๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรต้นผึ้ง	๗๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านห้วยไม้ซอด	๘๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรพัฒนายางสีสุราช	๘๒
วิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริบ้านดอนร่วมใจ	๘๔
วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินบ้านโคกกลาง	๘๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์บ้านดงน้อย	๘๙
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไฮหย่อง	๙๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสับปะรดหนองคอน	๙๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางชุมชนโคกสะอาด	๙๗
วิสาหกิจชุมชนพัฒนาสวนยางนาโยง	๙๙

สสค. ๕ ภาคใต้ตอนล่าง

๑๐๕

วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี	๑๐๖
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก	๑๐๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว	๑๑๒
วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดบ้านเขาจันทร์	๑๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์	๑๑๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดิน	๑๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ส่งเสริมอาชีพบ้านบากันเคย	๑๒๓

สสค. ๖ ภาคเหนือตอนบน

๑๒๙

วิสาหกิจชุมชนจินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์	๑๓๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายาง	๑๓๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก	๑๓๖
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลจุน	๑๓๘
วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำดื่มทิพย์รุ่งบอน	๑๔๐
วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดขุนยวม	๑๔๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยหมักบ้านแม่กัวะ	๑๔๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง	๑๔๗

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

สสส. ๗ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องงอก	๑๕๔
วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง	๑๕๖
วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านหนองบอน	๑๕๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านนาเวียง	๑๖๑
วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านห่ม	๑๖๔
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักข้าวบ้านตาเคาะ	๑๖๖
วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง	๑๖๘
วิสาหกิจชุมชนแพทย์แผนไทยตำบลนาพิน	๑๗๐

สสส. ๘ ภาคใต้ตอนบน

วิสาหกิจชุมชนผสมปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง	๑๗๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งพัต	๑๗๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล	๑๘๐
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปขนมอบ (ซาลาเปาสอดไส้)	๑๘๒
วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดิน	๑๘๔
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์	๑๘๗
วิสาหกิจชุมชนลูกประคบสมุนไพร	๑๙๐

สสส. ๙ ภาคเหนือตอนล่าง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านไร่สุขุม	๑๙๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมและผลิตข้าวชุมชนบ้านแม่ระวาน	๑๙๘
วิสาหกิจชุมชนบ้านเขาแหลม หมู่ ๗	๒๐๐
วิสาหกิจชุมชนพรหมทอง	๒๐๓
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะโม่สร้างสรรค์	๒๐๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโกชน	๒๐๗
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพระร่วงดงไทย	๒๐๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไเก้ด้อย	๒๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่	๒๑๓

ภาคผนวก

วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ ปี ๒๕๕๘	๒๒๐
- วิสาหกิจชุมชนชมชัย ปี ๒๕๕๘	๒๒๐
วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี ๒๕๕๘ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๑-๙	๒๒๑

สสท.

ภาคกลาง

ดาร์ลอบาตะห์

เลขที่ ๕๙/๓ หมู่ที่ ๔ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
รหัสทะเบียน ๑-๑๐-๕๙-๐๒/๑๐๐๑๐

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนดาร์ลอบาตะห์ ได้ไปศึกษาดูงานและเรียนรู้ฝึกอบรมต่างๆ โดยสำนักงานเขตทุ่งครุ และสำนักงานเกษตรเขตตลิ่งชัน ในสถานที่ และจังหวัดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ หาแนวทางผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบในชุมชน เช่น เห็ดนางฟ้า, ใบเตย, อัญชัน, น้านมแพะ ปลุกและเลี้ยงแพะโดยสมาชิก แล้วผลิตเป็นสินค้า ได้แก่ เห็ดอบเนย, นมแพะ และเครื่องดื่มสมุนไพร ทำให้สมาชิก

และคนในชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีรายได้เสริม และมีความสามัคคีกันมากขึ้น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนดาร์ลอบาตะห์ มีกรรมการ จำนวน ๑๖ คน ตามโครงสร้างคณะทำงาน ได้แก่ ประธาน, รองประธาน, เลขานุการ, เหรัญญิก และสมาชิก จำนวน ๒๐ คน

๒. แผนงาน/โครงการพัฒนามาตรฐาน โดยมีแผนงานหลัก ๓ แผน ดังนี้

๒.๑ แผนงานส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานการผลิต แผนย่อย ได้แก่ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์, โครงการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่ผลิตเพื่อเพิ่มมาตรฐานการผลิต

๒.๒ แผนงานพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ แผนย่อย ได้แก่ โครงการฝึกอบรมการทำบัญชี, โครงการฝึกอบรมสมาชิกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า

๒.๓ แผนงานการตลาดและการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ แผนย่อย ได้แก่ โครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาดเชิงรุก

๓. แผนการผลิต มีแผนการผลิตในทุกๆ วันพฤหัสบดี ของสัปดาห์ (เดือนละ ๔ ครั้ง) หรือตามการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ ได้แก่ นมแพะพาสเจอร์ไรซ์, ทองม้วนนมแพะ, ขนมปั่นสับไส้ปลาช่อนและขนมไทยต่างๆ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และทุกวันศุกร์ จะประกอบศาสนกิจ ณ มัสยิดดารุ้ลอูบาต๊ะห์ มีการพบปะพูดคุย และประชุมร่วมกันเป็นประจำ ในวันอาทิตย์ หลังจากฟังหลักคำสอนทางศาสนาแล้ว ทางกลุ่มได้วางแผนการผลิต การตลาด ระดมความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาสมาชิกในกลุ่ม มีกิจกรรมฝึกอบรม และพัฒนาชุมชนร่วมกัน ได้แก่

๑. ฝึกอบรมและสาธิตการทำขนมให้แก่ สมาชิก นิสิต นักศึกษา ผู้ที่สนใจศึกษาดูงาน เพิ่มพูนประสบการณ์
๒. ฝึกอบรมการทำโยเกิร์ตนมแพะ โดยสำนักงานเขตทุ่งครุ
๓. ฝึกอบรมสมาชิกในชุมชนทำปุ๋ยชีวภาพจากต้นกล้วย ไว้ใช้เอง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

คณะกรรมการกลุ่มจะเป็นผู้รวบรวมเงินออมของสมาชิกในทุกๆ เดือน ฝากเข้าสหกรณ์บริการอิสลามเนยะมะตุลลอฮ์ จำกัด โดยสหกรณ์จะมีการปันผลให้กับสมาชิกผู้ถือหุ้น และคืนกำไรให้กับสมาชิกตามสัดส่วน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ประชุมคณะกรรมการชุมชนเป็นประจำ
๒. วิสาหกิจชุมชนฯ รับมอบถังขยะจากกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปวางในชุมชน
๓. วิสาหกิจชุมชนฯ ร่วมงานการจัดหาทุน เพื่อมอบแด่มัสยิด
๔. สมาชิกร่วมกับชุมชนฯ ทำความสะอาดมัสยิดทุกวันศุกร์ และร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ได้แก่ ทุกวันศุกร์ วันเมาลิดนบี วันฮารีรายอ
๕. สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมเก็บขยะและอนุรักษ์คูคลองกับชุมชน และโรงเรียนรางราชพฤกษ์นุซมีอุทิศ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน
๒. การจัดสรรผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน
๓. ยึดหลักศาสนาอิสลามในการดำเนินชีวิต และดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชน
๔. มีความเชื่อมโยงกลุ่มกับชุมชนเป็นอย่างดี ได้แก่ ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรที่มีในชุมชน

กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลนางลือ-ท่าชัย

เลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลนางลือ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

รหัสทะเบียน ๑-๑๘-๐๑-๐๓/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เกิดการรวมตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สืบเนื่องมาจากเดิมที่ได้เกิดกลุ่มตามธรรมชาติของสมาชิกที่ประกอบอาชีพทำนาจากบรรพบุรุษ ต่อมาได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองชัยนาท และศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๔ จังหวัดชัยนาท ให้เข้าร่วมโครงการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว โดยใช้พื้นที่นาของเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวส่งให้กับศูนย์ขยายพันธุ์พืช ซึ่งเกษตรกรจะต้องเรียนรู้และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างจริงจังในการปฏิบัติดูแลรักษาแปลง

นาให้ได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดหลังจากนั้นศูนย์ขยายพันธุ์พืชจะรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด เพื่อนำเมล็ดพันธุ์ข้าวไปทำการปรับปรุงสภาพให้ได้มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ จำหน่ายให้แก่เกษตรกรทั่วไปแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร จึงเกิดสภาวะขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

จากปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าว และความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีของเกษตรกรนั้น สมาชิกได้เล็งเห็นว่าการรวมตัวกันจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว ทำให้สมาชิกมีทักษะและความชำนาญเพิ่มมากขึ้นและเป็นที่ยอมรับทั้งทางราชการ ภาคเอกชน และในกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเอง นอกจากจะเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตแล้วยังสามารถแก้ปัญหาราคาข้าวเปลือกของเกษตรกรที่มีราคาตกต่ำมาโดยตลอด จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก เป็นการสร้างรายได้ให้ครอบครัวและชุมชนในพื้นที่รวม ๒ ตำบล จนมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักมีเกษตรกรทั่วไปมาเรียนรู้และศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ มีคณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน ๑๒ คน และมีลูกจ้างจำนวน ๒ คน การดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม มีกิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่แยกย่อยซึ่งกรรมการ ได้คัดเลือกคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานในแต่ละด้านตามความรู้ความสามารถ และได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน จำนวน ๖ คณะ ดังนี้

๑. คณะทำงานฝ่ายโรงงาน	จำนวน ๔ คน
๒. คณะทำงานฝ่ายการเงิน	จำนวน ๒ คน
๓. คณะทำงานฝ่ายตลาด	จำนวน ๓ คน
๔. คณะทำงานฝ่ายงานแปลง	จำนวน ๔ คน
๕. คณะทำงานฝ่ายตรวจสอบ	จำนวน ๓ คน
๖. คณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์	จำนวน ๔ คน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลนางลือ-ท่าชัย ได้จัดทำข้อบังคับของกลุ่ม ซึ่งคณะกรรมการและสมาชิกได้พิจารณาเห็นชอบร่วมกัน เรียกว่าข้อบังคับกลุ่มผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวตำบลนางลือ-ท่าชัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมาชิกภาพ การขาดการเป็นสมาชิกภาพ ทุนเงินสมทบ การประชุมใหญ่ คณะกรรมการผู้ตรวจสอบบัญชี การเก็บรักษาเงินทุน และที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินการ นอกจากนี้จะมีการจัดทำเป็นเอกสารไว้ตรวจสอบแล้ว ยังมีการกำหนดข้อตกลงอื่นๆ อีก เช่น การจัดสวัสดิการของสมาชิกและชุมชน โดยได้บันทึกไว้เป็นหลักฐานในรายงานการประชุม และแจ้งให้สมาชิกรับทราบ และถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยให้สมาชิกเข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมกันรับทราบและพิจารณา วิเคราะห์ กำหนดแผนการดำเนินงาน การจัดทำข้อตกลงในทุกๆ ด้าน และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เช่น ร่วมกันกำหนดกฎระเบียบ ในการจัดทำแปลงพันธุ์ข้าว ร่วมกัน ร่วมจัดตั้งโรงเรียนชาวนา ฯลฯ การร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้

๔. ความมั่นคงและฐานทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน กลุ่มมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เริ่มจากวิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน มีทุนการดำเนินงานไม่มาก ปริมาณการทำกิจกรรมยังน้อยอยู่ ใช้ระยะเวลาประมาณ ๔ ปีเต็มสามารถยกระดับตนเองเป็นวิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า กลุ่มมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น มีการส่งเสริมให้เกษตรกรมือใหม่เข้ามาเป็นสมาชิกผู้จัดทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าว ในปัจจุบันมีสมาชิกตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี เข้ามามีส่วนร่วมทำให้คนรุ่นใหม่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจการสามารถสืบทอดกิจการในอนาคตได้ต่อไป

ปัจจุบันกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน มีเงินทุนสำรองสำหรับประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง เงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๑๓,๘๕๓,๕๒๐.๒๐ บาท เป็นหุ้นของสมาชิกอยู่ทั้งหมด ๓,๒๕๘,๒๐๐ บาท ที่เหลือเป็นกำไรสะสมของกลุ่ม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗ จนถึงปัจจุบัน กลุ่มไม่ได้กู้เงินจากสถาบันการเงินใด รวมทั้งกลุ่มยังส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงิน ในลักษณะเงินหุ้น โดยกลุ่มมีระเบียบ ข้อกำหนดให้สมาชิกลงทุนได้ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ถ้าสมาชิกคนใดยังมีเงินหุ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สมาชิกก็ยังสามารถลงทุนเพิ่มได้จนกว่าจะเต็มจำนวนที่กำหนด

ทั้งนี้ การเจริญเติบโตของกลุ่มในการทำกิจกรรมผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ทำให้เกิดเครือข่ายทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนเพิ่มมากขึ้น

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนฯ มีการส่งเสริมการรักษาและมีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านกระบวนการผลิตมีการต่อเติมโครงสร้างโรงงานเพื่อป้องกันฝุ่นละออง เพื่อรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินกิจการอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างสงบสุข มีการจัดสรรผลกำไรเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ของชุมชน โดยมีการบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้บ้าน ฯลฯ และบริจาคเพื่อการกุศลให้แก่ วัด โรงเรียน มอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน และทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเมล็ดพันธุ์

แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกร ปีละ ๑๐ ตัน และล่าสุดได้บริจาคให้ประเทศเนปาลที่ประสบภัยธรรมชาติแผ่นดินไหวเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท กลุ่มได้รับการยอมรับจากชุมชน ที่ผ่านมามีได้ทำกิจกรรมร่วมกับ วัด โรงเรียน และชุมชน เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนมาโดยตลอด ช่วยสร้างอาชีพ เพิ่มโอกาส กระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ประชากรในพื้นที่มีงานทำ ไม่ต้องอพยพไปทำงานที่อื่น ทำให้ครอบครัวมีความสุข เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. มีการบริหารจัดการจากชุมชนเล็กๆ ต่อมาขยายและพัฒนาสู่รูปแบบธุรกิจชุมชนที่ชัดเจน

๒. การบริหารจัดการอย่างโปร่งใสและสมาชิกสามารถตรวจสอบได้

๓. กลุ่มช่วยเหลือสมาชิกออกเงินทุนเพื่อให้สมาชิกมีอาชีพเสริมเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

๔. มีการบริหารจัดการเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนภายใต้กิจกรรมที่มีอยู่

๕. มีการบริหารจัดการโดยชุมชนและกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางกร่างหมู่ที่ ๔

เลขที่ ๑๕/๓๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
รหัสทะเบียน ๑-๑๒-๐๑-๐๘/๑-๐๐๐๙

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางกร่างหมู่ที่ ๔ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ เริ่มจากการรวมตัวของแม่บ้านเกษตรกรภายในหมู่ที่ ๔ ที่ว่างงานจากภารกิจประจำวัน ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน เพื่อการทำกิจกรรมและสร้างงานสร้างอาชีพหารายได้เสริมให้ครอบครัว โดยทำกิจกรรมกระเทียมโทนดอง เป็นการนำวัตถุดิบในช่วงราคาคตกต่ำมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ซึ่งประธานนางวรรณฯ แจ่มนาม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการทำกระเทียมดอง สมาชิกช่วงแรกมี จำนวน ๑๐ คน รวมหุ้นๆ ละ

๕,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นทุนในการทำกิจกรรม ต่อมาได้รับการส่งเสริมความรู้และงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ จนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนภายใต้ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางกร่าง หมู่ที่ ๔” ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๓๐ คน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

การบริหารและจัดการกลุ่ม มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม มีกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม มีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย มีการจัดการด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านเว็บไซต์ มีการแบ่งหน้าที่ให้แก่สมาชิก สมาชิกที่ทำอาชีพหลักของตนเองแล้ว สามารถทำกิจกรรมกับกลุ่มเป็นอาชีพเสริมตามความสะดวกของสมาชิก มีการควบคุมขั้นตอนการผลิต และจัดสวัสดิการสินค้าราคาพิเศษให้ชุมชน ขายราคาพิเศษแก่สมาชิกแบ่งผลกำไรตามหุ้นของสมาชิกแต่ละคน จัดประชุมให้แก่สมาชิกทุกเดือน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการประกอบกิจการ ด้านการตลาด ช่องทางการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการเพิ่มผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ๆ เช่น หมี่กรอบกระเทียมโทนดอง และดอกไม้จัน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. กลุ่มมีสมาชิกแรกเริ่ม ๑๐ คน ได้พัฒนาขยายบุคลากรขึ้นมาเรื่อยๆ จนปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๓๐ คน
๒. มีการผลิตอย่างต่อเนื่อง และมีลูกค้าทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด
๓. ขยายการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๐
๔. มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายภายในจังหวัด

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- การร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชุมชนในเทศกาลต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ งานประเพณีวันสงกรานต์ ฯลฯ
- ร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ในวันพ่อ วันแม่ และการร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง
- กลุ่มมีขบวนการผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- การรวมตัวของคนในชุมชนเมือง ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเข้มแข็ง
- สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกแม่บ้านที่ว่างงาน
- มีการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
- กลุ่มมีการช่วยเหลือกิจกรรมของคนในชุมชน เกิดความรักความสามัคคีของคนในชุมชน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรระดับผักชี

เลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

รหัสทะเบียน ๑-๑๓-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มของประชาชนที่ต้องการรวมตัวเพื่อประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และเป็นการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สร้างความรู้ ความเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างสมาชิกด้วยกัน ในการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการสร้างเสริมอาชีพที่ชีวิตถุดิบในท้องถิ่น เช่น การทำน้ำพริกต่างๆ เพื่อสร้างรายได้ และลดรายจ่ายในครัวเรือน มีการจัดการทุน เพื่อให้สามารถ

มีทุนในการประกอบอาชีพได้ มีการระดมทุนจากสมาชิกอย่างต่ำ ๕ Һุ่นๆ ละ ๑๐ บาท ปัจจุบันมีทุนเรือนหุ้น ๔๘,๐๐๐ บาท มีการปันผลกำไรให้แก่สมาชิก และแบ่งเป็นสวัสดิการสำหรับสมาชิก

มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ภายในกลุ่ม การจัดระบบสวัสดิการที่ดีสำหรับสมาชิกและชุมชน มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวตามพื้นที่ว่างเปล่าในครัวเรือนของสมาชิก เช่น ปลูกตะไคร้ ข่า มะกรูด เป็นต้น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มมีแผนการดำเนินงานใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด สร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้า ผลิตสินค้าให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด ควบคุมคุณภาพอยู่เสมอ และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากรุ่นสู่รุ่น

มีแผนการดำเนินงานและกิจกรรมมีการประสานแผนกับหน่วยงานภาคี เช่น สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานีให้ความรู้เรื่องสถานที่ผลิตอาหารแปรรูปพร้อมจำหน่ายให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ Primary GMP ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอสนับสนุนงบประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี สนับสนุนอุปกรณ์ เป็นเครื่องแรงดันน้ำ สำหรับทำความสะอาดพื้น

มีแผนบริหารความเสี่ยงโดยมีผู้รับผิดชอบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งทบทวนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง มีการประชุมคณะกรรมการเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อวางแผนการผลิต วางแผนการตลาด จัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และแผนที่วางไว้ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

เน้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ วิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง และติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการร่วมตรวจสอบการเงินและบัญชี รวมถึงรับผิดชอบต่อผลการกระทำ รับประโยชน์ร่วมกัน เช่น การจัดสวัสดิการ และการแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกเป็นประจำทุกปี

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีรายจ่ายลดลง สมาชิกและกลุ่มมีเงินออม ดังนั้น หนี้ของสมาชิกไม่เพิ่มขึ้นและสามารถบริหารจัดการหนี้ได้ สมาชิกมีสวัสดิการอย่างมีระบบ สมาชิกมีความเข้มแข็ง มีการเตรียมการเพื่อสืบทอดกิจการให้เยาวชนรุ่นใหม่ในอนาคต โดยการให้ความรู้แก่เยาวชนที่เป็นลูกหลานของสมาชิก

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระบวนการผลิตของกลุ่มไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม วัสดุเหลือใช้จากการผลิตผลิตภัณฑ์นำมาใช้ในประโยชน์ เช่น มะกรูดที่เหลือจากการทำน้ำพริกก็นำมาผลิตน้ำยาล้างทำความสะอาด

กลุ่มร่วมงานเทศกาลสงกรานต์ งานประจำปีวัดลำมหาเมฆ ทำกาละแม เพื่อสืบสานการทำขนมไทยแบบโบราณ และนำรายได้เข้าวัดเพื่อบำรุงพระพุทธศาสนาต่อไป นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลฝักขี้ยังร่วมทำอาหารให้กับโรงเรียนของวัดต่างๆ ในชุมชน

๖. ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วัตถุดิบที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก สมาชิกในกลุ่มปลูกเองและจากเกษตรกรในหมู่บ้าน ทำการผลิต ด้านการเงินได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ

กลุ่มสตรีรวมดาวสาวใหญ่

เลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านร่ม อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รหัสทะเบียน ๑-๑๔-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมเป็นหลักทำให้รายได้ไม่มั่นคงในแต่ละปี จึงมีการปรึกษากันในการหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ในวันที่ว่างจากการทำนาหรือเมื่อถึงฤดูแล้ง โดยตกลงกันเลือกการแปรรูปผลผลิตที่มีอยู่ในชุมชน เช่น กล้วยน้ำว่า มันทะ มันทรงนก นำมาทำเป็นขนมขบเคี้ยวออกจำหน่าย เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอยู่แล้ว และได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอกำแพง เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐

กลุ่มทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กล้วยอบ กล้วยอบแผ่น ขนมมันทรงนก กล้วยอบบาร์บิคิว และจากชื่อกลุ่มที่ว่า “รวมดาวสาวใหญ่” นั้น เกิดจากการที่สมาชิกเริ่มก่อตั้งส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมาก จึงคิดชื่อในการจัดตั้งให้เป็นที่ยึดจำของคนทั่วไป แต่อายุก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ โดยได้เข้าร่วมโครงการต่างๆ มากมาย เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งรสชาติและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนากระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้กลุ่มยังเป็นที่ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มอื่นๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีการจัดทำแผนดำเนินงานและแผนการผลิตเป็นประจำทุกปี สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนมีการทบทวนและปรับปรุงแผนดำเนินการให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่องด้วยการสภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT)

๒. มีการจัดการด้านการเงินการบัญชี และข้อมูลต่างๆของกลุ่มอย่างเป็นระบบ

๓. สมาชิกปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของกลุ่ม

๔. ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานต่างๆ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้กลุ่มดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกทุกคนมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ร่วมกันคิดวางแผนการดำเนินงาน ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย เข้าใจปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการกู้ยืมเงินทุนจากแหล่งใดๆ ใช้เงินหมุนเวียนมาบริหารจัดการยึดถือหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ให้ความสำคัญต่อสมาชิกเป็นอันดับแรกโดยยึดหลักที่ว่า “สมาชิกอยู่ได้ กลุ่มก็อยู่ได้” แม้ว่ากำไรอาจเข้ากลุ่มไม่มากนัก เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของกลุ่มจะเปลี่ยนเป็นเงินปันผลและค่าแรงการผลิต ทำให้สมาชิกมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นกำลังใจให้สมาชิกในการร่วมทำงานกับกลุ่มต่อไป

๓. มีอุปกรณ์การดำเนินการผลิตที่เพียงพอ ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน

๔. มีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ลูกหลาน เพื่อให้ภูมิปัญญาเหล่านี้คงอยู่ต่อไป

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน

๒. ให้ความช่วยเหลือเมื่อสมาชิกหรือคนในครอบครัวของสมาชิกเสียชีวิต

๓. สนับสนุนอาหาร เครื่องดื่ม ในงานวันเด็กแห่งชาติ

๔. ร่วมงานเทศกาลและงานบุญต่างๆ ของชุมชน

๕. การรณรงค์กิจกรรม ๕ ส และการคัดแยกขยะ

๖. การสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงลายร่วมกับ อสม. หมู่บ้าน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. มีการบริหารจัดการที่ดี และเป็นระบบภายใต้ข้อตกลงของกลุ่ม รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

๒. การดำเนินการมีความต่อเนื่องและยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาของท้องถิ่น

๓. สมาชิกมีรายได้เสริมนอกเหนือจากการทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก โดยกลุ่มเน้นความสำคัญของสมาชิกเป็นอันดับแรก จึงทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง

๔. การได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๕. เป็นแหล่งเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายกิจกรรมต่างๆ

๖. การจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน

๗. มีตราสัญลักษณ์สินค้าชัดเจน และเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม

ผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกลุ่ม

เลขที่ ๔๓/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
รหัสทะเบียน ๑-๑๖-๐๒-๐๘/๑-๐๐๓๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกลุ่ม มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยกระบวนการเรียนรู้ การผลิตพืชปลอดภัย ได้รับคำปรึกษาจากนักวิชาการส่งเสริม การเกษตรประจำตำบลห้วยขุนราม เรื่องแนวความคิดในการ จัดการทุนของวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผักปลอดภัยบ้านคลองกลุ่ม มีการระดมทุนจากสมาชิก เพื่อใช้เป็นทุนในการสนับสนุนการผลิต ผักของสมาชิกเอง โดยกลุ่มยึดหลัก “ซื่อสัตย์ ซื่อตรง”

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกลุ่ม มีคณะกรรมการบริหารจัดการ จำนวน ๔ ราย มีสมาชิกจำนวน ๘ ราย รวม ๑๒ ราย มีการบริหารจัดการโดยยึดหลักซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่ออาชีพเป็นแนวทางการดำเนินงาน และเป็นวิสาหกิจ ชุมชนที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- มีการประชุมเพื่อการดำเนินการด้านบริหารจัดการ ด้านการผลิต และการทำข้อตกลงร่วมระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิกทุกกิจกรรม
- มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนา ระดมความคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานสินค้าเกษตรเรื่องมะละกอ ของสำนักงาน มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มีโอกาสไปศึกษาดูงานซึ่งทางหน่วยงานราชการเป็นผู้จัด

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาในการผลิตผักที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกับบริษัทพีดีไอ เทรดดิ้ง จำกัด เพื่อให้มีความโดดเด่นของชนิดผักที่เหมาะสมกับพื้นที่และสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านและชุมชน เดิมมีการ ผลิตผักหลากหลาย จำนวนมากกว่า ๔๐ ชนิด เพื่อส่งออก และได้พบปัญหาต่างๆ เช่น ความไม่สมบูรณ์ของสินค้า

สีส้มของสินค้าไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่างประเทศ ทำให้ขณะนี้เหลือพืชผักที่สมาชิกและเครือข่ายได้ทำการคัดสรรจากภูมิปัญญาและความเหมาะสมของพื้นที่เหลือผลิตผักเพื่อการส่งออก จำนวน ๘ ชนิด ได้แก่ มะละกอดิบ มะละกอฮอลแลนด์ มะเขือพวง ผักชีไทย ต้นตะไคร้ บวบเหลี่ยม คื่นช่าย มะเขือเปราะ และถั่วฝักยาว

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. มีการประชุมจัดกระบวนการปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละอดทน อดกลั้น

๒. ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิกก่อนการดำเนินงานผลิตสินค้าปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP

๓. สมาชิกทุกคนไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการส่งเสริมรักษาและใส่ใจสิ่งแวดล้อมมีการทำกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์แก่ชุมชน

๔. กรรมการและสมาชิกสามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการผลิตผักปลอดภัยแก่เยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน-บ้านคลองกลุ่ม

๕. เป็นศูนย์เรียนรู้บริการแก่ผู้สนใจเพื่อศึกษาเรื่องการปลูกพืชปลอดภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกลุ่มเป็นที่ยอมรับจากชุมชน และบุคคลทั่วไป

๖. นำผลิตภัณฑ์ (ผักปลอดภัย) ออกจำหน่ายตามที่สถานที่ราชการ

๗. นำสมาชิกร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ในหมู่บ้านและตามที่สาธารณะต่างๆ เช่น วัด โรงเรียนบ้านคลองกลุ่ม

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. ผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยเป็นที่ต้องการของตลาดในชุมชน และนอกชุมชน

๒. กระบวนการผลิตได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เป็นที่ยอมรับของตลาด

๓. ผักที่ผลิตได้มีคุณภาพ ได้รับการรับรอง (ใบ Q) เกษตรกรและผู้บริโภคมีสุขภาพแข็งแรง

๔. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายมีรายได้สม่ำเสมอทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคง อบอุ่น

กลุ่มอาชีพเสริมทำรากไม้บ้านหนองเอี้ยวใน

เลขที่ ๕ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
รหัสทะเบียน ๑-๑๙-๑๑-๐๗/๑-๐๐๓๘

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เริ่มต้นจากสมาชิกในชุมชน โดยนายบุญลือ อดทน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการนำรากไม้ที่ฝังอยู่ในดินตามไร่ ตามสวน มาจัดทำเป็นเฟอร์นิเจอร์และของใช้ตกแต่งภายในบ้านเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ สามารถขายและสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้ นอกจากการประกอบอาชีพหลัก ซึ่งถือว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากงานประจำที่ทำ ซึ่งสมาชิกในชุมชนบ้านหนองเอี้ยวในส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ การปลูกพืชไร่ และ

การเลี้ยงวัวนม เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย ต่อมาสมาชิกในชุมชนจำนวนหลายรายให้ความสนใจการทำเฟอร์นิเจอร์และของใช้ตกแต่งภายในบ้าน จึงได้เกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นในชุมชน โดยทำเป็นอาชีพเสริม ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ในชุมชน คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและพัฒนาสร้างสรรค์ และปรับปรุงพัฒนารูปแบบใหม่ๆ เป็นที่ต้องการของตลาด ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และผ่านการรับรองจากกรมป่าไม้วางเป็นกลุ่มที่ประกอบผลิตภัณฑ์จากไม้ที่เป็นเศษไม้ ปลายไม้ จากหัวไร่ปลายนา และมีกระบวนการผลิตที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. กลุ่มกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ ข้อตกลงของกลุ่ม กำหนดความรับผิดชอบในภารกิจหลักของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มที่ชัดเจน

๒. กลุ่มมีการประชุมเป็นประจำ (จำนวน ๑ ครั้ง/๒ เดือน) เพื่อปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก มีการประชุมใหญ่ประจำปี ปีละ ๑ ครั้ง นอกจากนี้ยังมีการประสานกับเครือข่ายผู้ผลิตด้วยกันและกับอำเภอใกล้เคียง ซึ่งการผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ เศษไม้ ปลายไม้แต่ละครั้งจะต้องผลิตให้ตรงตามรูปแบบและความต้องการของตลาด

๓. มีการดำเนินงานด้านระบบบัญชีมีความโปร่งใส ชัดเจน มีผู้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ ดำเนินการปิดบัญชีได้ถูกต้องตามกำหนดเวลาภายในเดือน ธันวาคมของทุกปี
๔. มีกฎระเบียบ ข้อตกลงในการจัดสวัสดิการ การปันผล ให้แก่สมาชิกและชุมชนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
๕. มีการเชื่อมโยงและประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ตั้งแต่การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันลงมือทำ ร่วมติดตามและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และการร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกกลุ่มมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการแก้ไขปัญหาให้ตรงตามปัญหาที่แท้จริง ทั้งข้อจำกัดของตนเองและชุมชน และการเรียนรู้จากภายนอก

๔. ความมั่นคงและฐานทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากรายได้ในการประกอบอาชีพหลัก สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ใช้วัตถุดิบทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน ทำให้คนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ ปัจจุบันคนในชุมชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มมากขึ้น ทำให้กลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น และมีเงินสำรองของกลุ่มเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้ชุมชนมีความรัก สัมผัสความสามัคคีกันมากยิ่งขึ้น

๕ การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการให้ความสำคัญกับการใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชน โดยกลุ่มมีกิจกรรมการปลูกป่าในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ใช้เงินทุนของกลุ่มส่วนหนึ่งให้สมาชิกได้กู้ยืมเพื่อไปใช้ลงทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ โดยเสียดอกเบี้ยให้กับกลุ่ม มีระบบสวัสดิการสำหรับสมาชิกและชุมชน โดยการจัดสรรผลกำไรบางส่วนเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิก และบริจาคเงินเพื่อทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน เช่น สนับสนุนทุนการศึกษา

แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน ให้เงินช่วยงานงานศพของสมาชิกและคนในครอบครัวที่เสียชีวิต บริจาคเงินเพื่อการกุศลเนื่องในวันสำคัญ แก่ วัด งานเทศกาลประจำปี วันเด็ก วันลอยกระทง วันสงกรานต์ การบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดชุมชน สนับสนุนงานกีฬา ซ่อมแซมระบบประปาของหมู่บ้าน อบรบถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนนักศึกษาที่มาอบรมดูงาน ฯลฯ

๖ สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

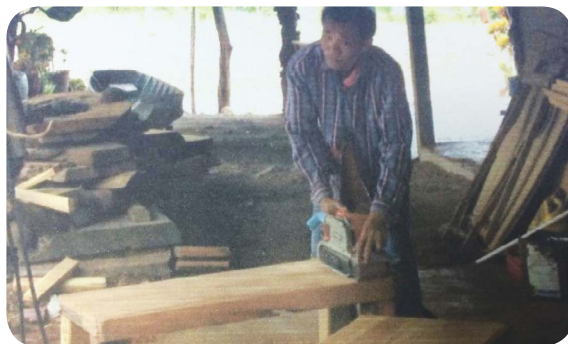
๑. สมาชิกในชุมชนมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

๒. สมาชิกใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้มีมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว ทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. สร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน

๔. มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีโครงสร้างการบริหารจัดการชัดเจน

๕. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ตั้งแต่การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันลงมือทำ ร่วมติดตามและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และการร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกมีการเรียนรู้และพัฒนาการผลิตสินค้าของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ขนมหวานทองเอน

เลขที่ ๓๑/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
รหัสทะเบียน ๑-๑๗-๐๖-๐๘/๑-๐๐๐๔

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอน เป็นการรวมกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกรภายในชุมชน เพื่อแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร เช่น ถั่วลิสง เผือก มัน กล้วย ให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ถั่วกรอบแก้ว มันฉาบ เผือกฉาบ กล้วยเค็ม เป็นต้น ภายใต้ระบบมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร และ ออย. เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค โดยได้เริ่มรวมกลุ่มกันตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เริ่มแรกได้ผลิตปลาซึ่ม

เพื่อจำหน่าย แต่เนื่องจากผลิตภัณฑ์ปลาซึ่มมีข้อจำกัดทางการตลาด และใช้เวลานานในการผลิต ทำให้มีรายได้ไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับนางกิมกี แก้วเหล็ก รองประธานกลุ่ม มีภูมิปัญญา และความเชี่ยวชาญด้านการผลิตถั่วกรอบแก้ว กล้วยฉาบ มันฉาบ และมีวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จึงได้รวมกลุ่มเพื่อผลิตถั่วกรอบแก้ว กล้วยฉาบ มันฉาบ เมื่อสินค้าเป็นที่รู้จักแล้ว ทางกลุ่มจึงได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้หลากหลายขึ้น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการและสมาชิกอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ มีการกำกับควบคุมการดำเนินงานจากคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ โดยกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อย ๖ ครั้ง/ปี เพื่อรับความรู้ เสนอปัญหาหารือกัน แก้ไขปัญหา และรับข่าวสารต่างๆ มีการกำหนดกฎระเบียบของกลุ่ม มีไว้เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติร่วมกัน มีการพัฒนาสมาชิกอย่างต่อเนื่องจากการอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และภายนอกกลุ่ม มีการวางแผนการผลิตสินค้าของกลุ่ม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นในการประชุม การค้นคว้าและพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม การได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในทุกๆ ด้าน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้แก่การพัฒนาการเป็นผู้นำ การมอบหมายงานและให้โอกาสตัดสินใจแก่สมาชิก การพัฒนาสมาชิกพัฒนาศักยภาพกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม โดยเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงาน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอนมีกิจกรรมการผลิตที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบกิจการของกลุ่ม เนื่องจากกลุ่มมีการวางแผนและปรับกลยุทธ์ในการผลิต โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต ซึ่งทำให้กลุ่มสามารถผลิตสินค้าได้ตรงกับความต้องการของตลาด เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มได้จากการระดมหุ้นจากสมาชิก และมีการปันผลแก่สมาชิกทุกปี สมาชิกมีสวัสดิการอย่างเป็นระบบ สมาชิกมีรายได้เสริมในครอบครัวและทำเป็นอาชีพหลักได้ สามารถปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้รักบ้านเกิดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอนมีการปลูกจิตสำนึกให้สมาชิกรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งภายในกลุ่มและชุมชน เสียสละเวลาเพื่อส่วนรวมเมื่อชุมชนมีกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้ในโอกาสต่างๆ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน มีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน กระบวนการผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สมาชิกมีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน เช่น ร่วมกิจกรรมและงานต่างๆ งานสำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนา งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาฯ นำอาหารไปมอบให้กับชาวบ้านที่ไปช่วยกันทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอนมีจุดเด่นคือ ประธานกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง มีการสร้างทายาทรุ่นใหม่ และถ่ายทอดความรู้ให้กับทายาทซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ในชุมชน มีการคิดค้นรูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ใหม่ๆ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีช่องทางการตลาดที่กว้าง ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งด้านความรู้ วัสดุอุปกรณ์ บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ

กลุ่มแป้นตุ๊กตาชาววังวัดท่าสุทธาวาส

เลขที่ ๖๗/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
รหัสทะเบียน ๑-๑๕-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ตำบลบางเสด็จ ทรงเห็นว่าน่าจะมีอาชีพเสริม อย่างอื่น โดยทรงคำนึงว่าชาวบ้านมีทรัพยากรธรรมชาติที่พร้อมอยู่แล้ว คือ ดินเหนียวที่ใช้ทำอิฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ส่งอาจารย์จากวิทยาลัยเพาะช่างมาสอนแป้นตุ๊กตาชาววังด้วยดินเหนียว เช่น การละเล่นของเด็กไทย วงมโหรีปี่พาทย์ สุภาพศิต คำพังเพยไทย หรือรูปผลไม้ อีกทั้งยังมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ คิดค้น และพัฒนารูปแบบใหม่ๆ เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สมาชิกสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ด้านแผนการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ ดังนี้

๑. โครงการพัฒนาระเบียงข้อตกลงของสมาชิก
๒. โครงการพัฒนาห้องจำหน่ายผลิตภัณฑ์และแสดงสินค้า
๓. โครงการจัดทำสื่อลายตุ๊กตาชาววังเพื่อให้สมาชิกและจัดจำหน่าย
๔. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบที่ทำการกลุ่มฯ
๕. โครงการจัดทำเว็บไซต์เพื่อการประชาสัมพันธ์และการตลาดของกลุ่มฯ

ด้านทรัพยากรและการเงิน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแป้นตุ๊กตาชาววังวัดท่าสุทธาวาส มีสมาชิกจำนวน ๖๐ คน สมาชิกแต่ละคนจะนำผลิตภัณฑ์มาจัดจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่ม โดยหักรายได้ร้อยละ ๘ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการทั่วไป และหักเข้าเป็นเงินกองทุนของกลุ่ม ในอัตราร้อยละ ๒ นอกจากนี้สมาชิกยังสามารถกู้เงินจากกลุ่มได้ โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๒ บาทต่อปี ยอดเงินกู้รวมทั้งสิ้น ๗๕,๐๒๑ บาท

ด้านระบบบัญชี

ในปี ๒๕๕๖ มีรายรับ ๑,๒๔๖,๐๙๗ บาท โดยหัก ๘% เป็นเงิน ๙๙,๖๘๗ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และหัก ๒% เข้าเป็นเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๒๔,๙๒๑ บาท ปี ๒๕๕๗ มีรายรับ ๑,๑๖๖,๙๗๙ บาท โดยหัก ๘% เป็นเงิน ๙๓,๓๕๘ บาทเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และหัก ๒% เข้าเป็นเงินทุนหมุนเวียน

จำนวน ๒๓,๓๓๙ บาท ปี ๒๕๕๘ ถึงมีนาคม ๒๕๕๘ มีรายรับ ๑๙๘,๕๑๔ บาท โดยหัก ๘% เป็นเงิน ๑๕,๘๘๑ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และหัก ๒% เข้าเป็นเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๑๖,๙๔๐ บาท

ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่

มีคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปั้นตุ๊กตาชาววังวัดท่าสุทธาวาส มีการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อตกลง ข้อบังคับ

ด้านการบริหารธุรกิจ

มีการกำหนดราคา การตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน ก่อนนำมาวางจำหน่ายที่กลุ่ม ด้านการตลาด มีการจัดจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่ม ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สวนจิตรลดา ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลาดน้ำคลองผดุงกรุงเกษมผ่านเว็บไซต์ งานแสดงสินค้าต่างๆ และออกงานตามหน่วยงานต่างๆ

ด้านการจัดการข้อมูล

จัดทำบัญชี ควบคุมผลิตภัณฑ์ บัญชีควบคุมการขาย สรุปยอดขายรายงานในวันประชุมทุกเดือนเพื่อวางแผนด้านการตลาดต่อไป

ด้านการสื่อสาร

ได้จัดทำแผ่นพับใบปลิว ประชาสัมพันธ์กลุ่ม พร้อมทั้งทำบรรจุภัณฑ์ เผยแพร่ข่าวทางสื่อมวลชน เว็บไซต์ และออกอากาศทางรายการโทรทัศน์

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการปฏิบัติ โดยความมีเหตุผลในการจัดตั้งกลุ่มและการประกอบกิจกรรมต่างๆ ความพอประมาณในการดำเนินงานตามศักยภาพกลุ่ม ไม่หวังผลกำไรเป็นหลัก การมีภูมิคุ้มกันในการวางแผนการดำเนินงานและแผนการใช้งบประมาณ ประกอบกับความรู้จากการเรียนรู้ร่วมกัน การฝึกอบรม และศึกษา ดูงาน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

สมาชิกมีรายได้เสริมจากงานประจำ เฉลี่ยคนละ ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท/เดือน ซึ่งสมาชิกบางคนก็ยึดเป็นอาชีพหลัก และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววังให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป รวมทั้งเด็กนักเรียนโรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม โรงเรียนวัดท่าสุทธาวาส โรงเรียนต่างๆ และร่วมจัดทำโครงการมรดกท้องถิ่นน้อยในการสอนการปั้นตุ๊กตาชาววังทำให้เด็กๆ ในโครงการสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจ

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เสียสละเวลาส่วนตัวในการมาอยู่เฝ้าเพื่อจำหน่ายสินค้า และร่วมสาธิตการปั้นตุ๊กตาชาววัง ณ ที่ทำการกลุ่มให้กับเด็ก ในชุมชน โรงเรียนในพื้นที่ หรือจากหน่วยงานต่างๆ ที่สนใจ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมปลูกต้นไม้ ปรับปรุง ภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่ทำการกลุ่ม และวัดทำสุทธาวาส บริจาค เงินทำบุญเลี้ยงพระให้กับวัดในชุมชน มีการจัดพวงหรีดในงานศพ ของคนในชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ทำกิจกรรมในรูปกลุ่มไม่ใช่บริหารงานโดยบุคคลคนเดียว สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
๒. มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
๓. มีการจัดทำบัญชี รายรับ รายจ่าย เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้
๔. มีการทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑ จังหวัดชัยนาท

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	กรุงเทพมหานคร	๑	วิสาหกิจชุมชนดาร์ลอิบาตะห์ ๑-๑๐-๔๙-๐๒/๑-๐๐๑๐	๓๑/๒ หมู่ ๑ ถ.พุทธบูชา แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุกรุงเทพฯ	๐๘๓-๐๒๔-๘๑๐๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนสายบัว ๑-๑๐-๔๓-๐๑/๑-๐๐๐๑	๘/๑๓ หมู่ ๕ แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กรุงเทพฯ	๐๘๗-๗๐๘-๙๕๕๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลิ่นเอมมาโน ๑-๑๐-๔๐-๐๑/๑-๐๐๐๘	๓๓๘ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพฯ	๐๘๑-๖๘๒-๖๙๑๘
๒	ชัยนาท	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลนางลือ-ท่าชัย ๑-๑๘-๐๑-๐๓/๑-๐๐๐๑	๒๓ หมู่ ๑๒ ตำบลนางลือ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท	๐๘๑-๒๘๐-๔๙๒๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนไฟฟักช้าง ๑-๑๘-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๕	๑๓๕/๑ หมู่ ๘ ตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท	๐๘๖-๒๑๒-๔๐๐๘
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตพันธุ์พืชบ้านพระแก้ว ๑-๑๘-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๗	๘๔ หมู่ ๑๐ ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	๐๘๖-๘๖๙-๒๒๔๓
๓	นนทบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางกร่าง หมู่ที่ ๔ ๑-๑๒-๐๑-๐๘/๑-๐๐๐๙	๑๕/๓๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	๐๘๖-๐๐๕-๒๐๐๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรแก้วภูษา ๑-๑๒-๐๔-๐๗/๑-๐๐๐๙	๓๓/๑๖๖๗ หมู่ที่ ๘ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบัวหลวง ๑-๑๒-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๒	๒๑/๔ หมู่ที่ ๖ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี	๐๘๓-๐๓๒-๒๐๙๙
๔	ปทุมธานี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดับผักชี ๑-๑๓-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๓	๑๖ หมู่ ๑๒ ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี	๐๘๑-๘๔๒-๒๖๔๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนขนมไทย ๑-๑๓-๐๗-๐๒/๑-๐๐๐๔	๓ หมู่ ๖ ตำบลคลองควาย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี	๐๒-๕๕๓-๒๔๐๓
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหาร จากเนื้อสัตว์ ๑-๑๓-๐๖-๐๖/๑-๐๐๐๑	๓๐ หมู่ ๑๐ ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี	๐๘๙-๖๘๒-๘๘๕๙
๕	พระนครศรีอยุธยา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีรวมดาวสาวใหญ่ ๑-๑๔-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๒	๒๔ หมู่ ๗ ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๐๓๕-๒๒๒-๒๖๒
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบำรุงเส้นผม ๑-๑๔-๐๖-๐๔/๑-๐๐๐๓	๒๖/๑ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านกรด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๐๓๕-๓๕๐-๕๕๕๐
		๓	วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ ๑-๑๔-๑๐-๐๕/๑-๐๐๐๒	๕๑ หมู่ ๕ ตำบลสิงหนาท อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๐๘๑-๒๖๗-๖๙๘๙

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๑ จังหวัดชัยนาท (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๖	ลพบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชปลอดภัยบ้านคลองกุ่ม ๑-๑๖-๐๒-๐๘/๑-๐๐๓๒	๔๓/๑ หมู่ ๘ ตำบลห้วยขุนราม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ๑๘๒๒๐	๐๘๖-๑๐๗-๔๔๙๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะ หมู่ที่ ๔ ตำบลเขาน้อย ๑-๑๖-๑๐-๐๖/๑-๐๐๒	๒๑ หมู่ ๔ ตำบลเขาน้อย อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ๑๕๑๙๐	๐๘๖-๑๒๔-๗๐๕๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวโพดทอดกรอบบ้านหัวลำ ๑-๑๖-๐๗-๐๖/๑-๐๐๔๑	๑๗๙ หมู่ ๔ ตำบลหัวลำ อำเภอกาหลง จังหวัดลพบุรี ๑๕๒๓๐	๐๘๓-๑๐๙-๙๖๒๑
๗	สระบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเสริมทำรากไม้ บ้านหนองเอียวโน ๑-๑๙-๑๑-๐๗/๑-๐๐๓๘	๕ หมู่ ๑๔ ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี	๐๘๒-๒๓๑-๐๐๕๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนโรงปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ๑-๑๙-๑๒-๐๑/๑-๐๐๐๒	๒๓/๑ หมู่ ๑ ตำบลแสงพัน อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี	๐๘๑-๒๙๐-๙๑๒๖
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโนนขาว ๑-๑๙-๐๕-๐๗/๑-๐๐๐๖	๒๒ หมู่ ๖ ตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี	๐๘๗-๙๙๗-๒๐๒๑
๘	สิงห์บุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนขนมหวานทองเอน ๑-๑๗-๐๖-๐๘/๑-๐๐๐๔	๓๑/๒ หมู่ ๑ ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	๐๘๔-๗๑๒-๘๗๒๙
		๒	วิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์ข้าวเสมาทอง ๑-๑๗-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๗	๙๑/๑ หมู่ ๕ ตำบลดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี	๐๘๑-๒๗๘-๗๑๘๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านโรงช้าง ๑-๑๗-๐๔-๐๗/๑-๐๐๐๖	๑ หมู่ ๖ ตำบลโรงช้าง อำเภอบรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี	๐๘๒-๔๘๘-๙๓๓๓
๙	อ่างทอง	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปั้นตุ๊กตาชาววัง วัดท่าสุทธาวาส ๑-๑๕-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๒	หมู่ ๒ ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง	๐๘๔-๖๑๔-๖๙๕๒
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรและส่งเสริมอาชีพ บ้านหงษ์ ๑-๑๕-๐๔-๐๘/๑-๐๐๑๖	หมู่ ๕ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง	๐๘๖-๑๓๔-๑๕๗๖
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านมะขาม ๑-๑๕-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๒	หมู่ ๒ ตำบลไผ่จำศีล อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง	๐๙๒-๒๙๑-๔๘๑๘, ๐๘๔-๓๓๗-๖๒๑๑

สสท. ๒

ภาคตะวันตก

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า

เลขที่ ๑๒๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
รหัสทะเบียน ๒-๗๑-๐๓-๐๑/๑-๐๐๐๔

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า มีแนวคิดริเริ่มเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของสมาชิกในหมู่บ้าน โดยเกิดจากการนำปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งปัญหาในชุมชนที่พบ เช่น ที่ดินทำกิน ผลผลิตทางเกษตร และราคาตกต่ำ ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล จึงประสบปัญหาในเรื่องของรายได้ที่ลดลง สินค้าในชุมชนไม่สามารถจำหน่ายได้ราคา เนื่องจากต้นทุนปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบภายในชุมชนหลายด้าน การดำเนินชีวิต

ของคนในชุมชนจึงเปลี่ยนไป จากการสำรวจดังกล่าว ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาจากผลกระทบที่เกิดขึ้น ผู้นำชุมชนจึงร่วมมือกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงได้ข้อสรุปในการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมา คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับสมาชิกที่ต้องการทุนในการทำการเกษตร โดยการระดมทุนจากการขายหุ้นให้กับสมาชิก และสร้างความสามัคคีในชุมชน

๒. ความสามารถในการบริหารการจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า ได้วางเป้าหมายในเรื่องของการออมทรัพย์เพื่อบริการสมาชิก การผลิตข้าวซ้อมมือ เป็นของชุมชนทั้งการซื้อ และการขาย เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้ได้ประโยชน์สูงสุด พร้อมกับการดำเนินกิจกรรมร้านค้าชุมชน จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก ในราคาที่ต่ำกว่าตลาดทั่วไป มีการวางรูปแบบการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อ“ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า” อยู่ได้ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง หัวใจสำคัญของการบริหารวิสาหกิจฯ ตามแนวคิด

“มุ่งมั่นให้ชุมชนพึ่งพาตนเองโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า กำหนดให้มีทีมบริหาร จำนวน ๑๐ คน โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามความสามารถและความรู้ความถนัด เป็นคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก ทำหน้าที่ออกระเบียบ ข้อบังคับและวางระบบงาน ตรวจสอบการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องต่างๆ

๔ ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นเพราะสมาชิกมีการซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีและรายจ่ายลดลง

๒. สมาชิกมีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีการออมเงินเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี โดยการซื้อหุ้น

ปี ๒๕๕๕ มีสมาชิกจำนวน ๒๙๐ ราย จำนวนหุ้น ๔๙๕ หุ้น

ปี ๒๕๕๖ มีสมาชิกจำนวน ๒๙๗ ราย จำนวนหุ้น ๕๕๖ หุ้น

ปี ๒๕๕๗ มีสมาชิกจำนวน ๓๓๓ ราย จำนวนหุ้น ๗๐๔ หุ้น

ปี ๒๕๕๘ มีสมาชิกจำนวน ๓๗๙ ราย จำนวนหุ้น ๘๔๘ หุ้น

๓. ทรัพย์สินของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า

๓.๑ ทรัพย์สินจากดอกเบี้ยของกลุ่ม

- อาคารโรงสีข้าว จำนวน ๑ หลัง มูลค่า ๓๐,๐๐๐.- บาท
- ที่ดิน จำนวน ๑ ไร่ มูลค่า ๑๕๐,๐๐๐.- บาท
- ต่อเติมห้องทำการกลุ่ม พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๑ ห้อง มูลค่า ๗๐,๐๐๐.- บาท

๓.๒ ทรัพย์สินจากการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ

- เครื่องสีข้าว งบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย (SML) มูลค่า ๑๘๐,๐๐๐ บาท
- อาคารเก็บข้าวเปลือก งบประมาณจาก อบต.บ่อพลอย มูลค่า ๕๐,๐๐๐.บาท
- อาคารที่ทำการร้านค้า งบประมาณจากกระทรวงมหาดไทย (SML) มูลค่า ๒๐๐,๐๐๐.บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. จัดสวัสดิการ สนับสนุนเป็นให้แก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก ทุกปี

๒. มีการสนับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่โรงเรียนในพื้นที่ ปีละ ๓ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท

๓. สนับสนุนชุดกีฬาแก่โรงเรียนบ้านท่าว่าทุกปี

๔. มีการบริการให้ยืมสถานที่และ อุปกรณ์ให้กับหน่วยงานราชการและเอกชนองค์กรต่างๆ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

๕. ดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนบ้านท่าว่า ให้การอนุรักษ์พื้นที่ป่าในหมู่บ้าน พร้อมทั้งปลูกและรักษาป่าให้คงอยู่ตลอดไป

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท้าว
สามารถดำเนินการบริหารจัดการกลุ่มได้ประสบผลสำเร็จจนถึง
ปัจจุบันนี้ เป็นผลมาจากกลุ่มมีการพึ่งพาตนเองเป็นลำดับแรก
โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ทุกคนร่วมกันทำงานเพื่อรับผลประโยชน์
เท่ากัน ไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก สร้างกลุ่มให้อยู่รอด และ
สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ยึดติดกับตำแหน่ง ทุกคนมีสิทธิ
ในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน โครงการต่างๆ ที่หน่วยงาน
เสนอแนะถ้าไม่ตรงกับเงื่อนไขของกลุ่มก็จะไม่รับ ทำให้ทุกคน

มีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ทำให้กลุ่มได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการทั้งภายในจังหวัด และต่างจังหวัด ที่พร้อมที่จะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

กรรมการและสมาชิก

นายน้ำหวาน ละว้า
ประธาน

นายแผน ยิ้มใหญ่หลวง
รองประธาน

นายประเทือง สุกใส
ประชาสัมพันธ์

นายบุญทอน รุ่งสว่าง
เหรียญก

นายกัณฑ์ณ พานแก้ว
ผู้ช่วยเหรัญญิก

นายจำลอง เชื้อโพธิ์
ปฎิคม

นายเสรี นามวิชัย
ผู้ช่วยปฎิคม

นายประยงค์ คุณพันธ์
ฝ่ายส่งเสริม

นายพิษณุ ศรีเพชรดี
เลขานุการ

น.ส.นภกมล รุ่งสว่าง
ผู้ช่วยเลขานุการ

กลุ่มผู้ปลูกผักข้าวบ้านปลักไม้ลาย

เลขที่ ๑๒๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
รหัสทะเบียน ๒-๗๓-๐๒-๐๕/๑-๐๐๑๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักข้าวบ้านปลักไม้ลาย เดิมเป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง แต่ประสบปัญหาในเรื่องของเงินทุนที่จะใช้ในการดำเนินกิจกรรม จึงได้ปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดปลักไม้ลาย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงเกิดแนวคิดการระดมทุนจากสมาชิก กลุ่มจึงได้เปลี่ยนกิจกรรมเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปลักไม้ลาย มีการวางแผนให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดต่างๆ เช่น การปลูกผัก

ทำนา จนกระทั่งปี ๒๕๕๒ เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกผักข้าวขึ้น และประสบปัญหาด้านการตลาด กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักข้าวจึงเกิดแนวคิดที่จะทำการแปรรูปผลผลิตผักข้าว ดำเนินการผลิตและแปรรูปผลสดผักข้าวเป็นน้ำผักข้าวพร้อมดื่ม สบู่ก้อนผักข้าว โลชั่นผักข้าว เซรั่มผักข้าว สารสกัดผักข้าว (แคปซูล) และได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๕ โดยการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เดิมกลุ่มมีสมาชิก ๑๕ ราย ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๕๓ ราย

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีการคัดเลือกคณะกรรมการ รับผิดชอบในด้านต่างๆ ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธาน เภรณญิก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการตลาด

๒. มีการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน

๓. มีการกำหนดแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

๔. มีการจัดสรรรายได้ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

๕. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านต่างๆ เช่น มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส เพื่อนำน้ำเสาวรสมาผสมกับน้ำผักข้าว เป็นต้น

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. กลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันในทุกๆ กิจกรรม เช่น มีการประชุมกลุ่มเพื่อการคัดเลือกคณะกรรมการ กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ ร่วมกัน มีการประชุมเพื่อจัดสรรเงินปันผล มีการใช้มติที่ประชุมก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆ

๒. การร่วมมือกันในการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

๓. การร่วมมือกันถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ

๔. มีการส่งเสริมในด้านการพัฒนา ด้านความรู้ให้แก่สมาชิก เช่น การเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานร่วมกับหน่วยงานจากภาครัฐ และเอกชน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๔.๑ มีการระดมทุนจากสมาชิก ร้อยละ ๒๐ และกู้ยืมเงินจากภายนอกร้อยละ ๘๐

๔.๒ มีการประกันราคาผลผลิตสดฟักข้าวให้แก่สมาชิก โดยน้ำหนักผลผลิตสดจะต้องไม่เกิน ๔,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๔.๓ มีการทำประกันสังคม มาตรา ๔๐ ให้แก่สมาชิก

๔.๔ สมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และมีรายจ่ายลดลง เนื่องจากกลุ่ม มุ่งเน้นการผลิตฟักข้าวแบบไม่ใช้สารเคมี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. มีการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม และการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เช่น การที่สมาชิกไม่นำผลผลิตฟักข้าวไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้ารายอื่นที่ให้ราคาสูงกว่า

๒. มีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การผลิตตามระบบ GAP ลดการใช้สารเคมี

๓. เลือกฟักข้าวที่ใช้แล้วนำไปผลิตเป็นปุ๋ยหมัก

๔. มีการบำบัดน้ำเสีย โดยมีบ่อกักน้ำเสีย บ่อดักตะกอน

บ่อบำบัดไขมัน มีการใช้ EM เพื่อบำบัดน้ำเสีย แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ในแปลงปลูกฟักข้าว

๕. มีการแบ่งผลกำไรจากการบริหารงานกลุ่ม บริจาคร่วมสร้างสะพานข้ามคลองชลประทานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง

๖. ในปี ๒๕๕๖ มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนวัดปลักไม้ลาย ทุนละ ๕๐๐ บาทจำนวน ๕ ทุน
๗. ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรสมาชิกที่มีผลการเรียนดี
๘. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่คณะศึกษาดูงานด้านการผลิตและแปรรูปผักขาว

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. ผู้นำกลุ่มมีความอดทน เสียสละ
๒. สมาชิกมีความสามัคคี
๓. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น
๔. มีการบริหารความเสี่ยง โดยการนำวัตถุดิบแช่แข็งสำหรับไว้ใช้แปรรูปได้ตลอดปี แก้ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในช่วงฤดูแล้ง
๕. การผลิตและการแปรรูปไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมราชพัฒนา

เลขที่ ๗๖ หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
รหัสทะเบียน ๒-๗๗-๐๗-๐๖/๑-๐๐๑๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

บ้านเฉลิมราชพัฒนา เดิมเกษตรกรมีอาชีพปลูกพืชเป็นหลัก เช่น ปลูกสับปะรด ปลูกมะนาวต่อมามีปัญหาช้างป่าบุกรุกกินพืชไร่ เกษตรกรจึงคิดปรับเปลี่ยนการปลูกพืชไร่มาเลี้ยงโคนม โดยรวมกลุ่มกับสหกรณ์โคนมห้วยสัตว์ใหญ่ และส่งน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์ ต่อมาได้จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมราชพัฒนา ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน ๒๓ ราย ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวน ๖๑ ราย ซึ่งวัตถุประสงค์ต้องการเป็นศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบขนาด

๑๒ ตันของชุมชน และแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งทุน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

จากการกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชน คือ ก้าวไปข้างหน้า มุ่งพัฒนาแก้ไขปัญหา ยึดหลักชุมชน สู่การค้า AEC ทำให้การบริหารจัดการกลุ่มต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทันยุคปัจจุบัน และมีความยั่งยืน โดยกลุ่มได้มีการบริหารจัดการกลุ่ม ดังนี้

๑. ด้านแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากลุ่มให้ยั่งยืน กลุ่มจึงได้จัดทำภารกิจและแผนบริหารความเสี่ยงโดยเป้าหมายผลิตน้ำนมคุณภาพ จำนวน ๑๒ ตัน/วัน ขยายการเลี้ยงโคนม พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชนเป็น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๒. ด้านทรัพยากรและการเงิน ปัจจุบันเงินลงทุนของกลุ่มได้มาจาก การระดมหุ้น เงินฝากออมทรัพย์ของสมาชิก และเงินกู้จากสถาบันการเงิน

๓. ด้านระบบบัญชี กลุ่มมีการจัดทำบัญชี เป็นงบดุลรายเดือนและงบดุลรายไตรมาส ซึ่งกลุ่มได้ประสานกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อขอรับความรู้ด้านการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

๔. ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ กลุ่มจะแบ่งหน้าที่ตามความถนัดและมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งกันเมื่อถึงวาระเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ทุกคนสามารถบริหารจัดการได้อย่างเท่าเทียมกัน

๕. การกำหนดกฎ ระเบียบหรือข้อตกลง ข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กลุ่มได้ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม เพื่อความเป็นระเบียบในการบริหารจัดการ

๖. การบริหารธุรกิจ กลุ่มผลิตน้ำนมดิบส่ง อสค.ปราณบุรี กลุ่มมีรถส่งเอง ซึ่งกลุ่มยึดหลักควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบได้ ทำให้อสค. ต้องการน้ำนมดิบในปริมาณที่เพิ่มขึ้น จึงมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับโชคชัยฟาร์ม เพื่อจัดซื้อแม่โคโดยมีธนาคารออมสินปล่อยสินเชื่อให้สมาชิก ทำให้สามารถขยายฐานการผลิตที่เพิ่มขึ้น และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสนับสนุนเงินกู้เป็นทุนหมุนเวียนรับซื้อน้ำนมดิบ

๗. ด้านการจัดการข้อมูล มีการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม ข้อมูลบางอย่างจะแสดงไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มเพื่อให้สมาชิกสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวของกลุ่มตลอดเวลา ทำให้ข้อมูลที่ได้จะมีการปรับเปลี่ยนตามวาระของการประชุม

๘. ด้านการสื่อสาร มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มประจำเดือน ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน และประชุมสมาชิกประจำเดือน ทุกวันที่ ๑๖ ของเดือน

๙. ด้านการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มได้มีการวางแผนเพื่อขอรับการสนับสนุนในการประกอบอาชีพกับ อบต.ห้วยสัตว์ใหญ่ นอกจากนี้ได้ให้ความร่วมมือกับ อบต.ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ เป็นต้น

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยใช้ชุมชนเป็นตัวตั้งที่จะพัฒนากิจกรรมไปสู่การค้าที่เป็นสากล เนื่องจากการเปิดประเทศเสรีทำให้กลุ่มต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานต่อไป

- สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนที่จะขยายกิจการ โดยได้เรียงลำดับความต้องการของสมาชิก เช่น ต้องการเลี้ยงโคนมที่เพิ่มขึ้นซึ่งต้องใช้ต้นทุนสูง สมาชิกจะลงรายชื่อเพื่อ

เสนอความต้องการให้กับกลุ่มได้รับทราบและช่วยกันพิจารณาต่อไป

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การทำกิจกรรมของกลุ่มที่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้น นอกจากการรวบรวมน้ำนมดิบแล้ว กลุ่มได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการใช้สินค้าอุปโภคและบริโภค รวมถึงปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการเลี้ยงโคนมสำหรับสมาชิก จึงได้จัดตั้งร้านค้าของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกถือหุ้น มีส่วนร่วมในร้านค้าชุมชน เพื่อให้ร้านค้าชุมชนเป็นตัวเชื่อมในการจำหน่ายสินค้าราคาถูกกว่าในพื้นที่ทั่วไป และเป็นจุดศูนย์รวมสินค้าฝากขายในราคาต่ำกว่าท้องตลาดให้กับสมาชิก

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นได้ชัดจากการเปลี่ยนอาชีพจากการปลูกพืชที่บุกรุกป่าก่อให้เกิดปัญหาช้างป่าเข้ามากินพืชผลทางการเกษตร กลุ่มจึงเปลี่ยนอาชีพจากการปลูกพืชมาเลี้ยงโคนม ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทำให้กลุ่มเป็นที่ยอมรับของชุมชนอื่นๆ นอกจากนี้กลุ่มได้นำน้ำทิ้งจากการล้างอุปกรณ์มาใช้รดพืชไร่พืชสวน เพื่อใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด กลุ่มมีการปันผลส่วนหนึ่งกลับคืนสู่ชุมชน

โดยการบริจาคเครื่องนุ่งห่มให้กับคนชรา ในหมู่บ้านให้การสนับสนุนกิจกรรมกีฬาของหมู่บ้าน และได้รับประกาศเกียรติคุณผู้ทำคุณประโยชน์ด้านพัฒนาปศุสัตว์ดีเด่นจากผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประจำปี ๒๕๕๗

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- การมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน
- การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และวิชาการ
- ความขยันหมั่นเพียร อดทน ความสามัคคี
- การไม่ย่อท้อ พัฒนาต่อยอดในกิจกรรมให้หลากหลาย

กลุ่มแพปลาชุมชน

เลขที่ ๖๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
รหัสทะเบียน ๒-๗๖-๐๗-๐๕/๑-๐๐๐๕

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ตำบลแหลมผักเบี้ยเป็นชุมชนที่อยู่แถวชายฝั่งทะเล คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงมาเป็นเวลานาน โดยการออกเรือหาปลา มีทั้งเรือเล็กและเรือใหญ่ แต่ชาวประมงก็มีความยากจน มีหนี้สินถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ราคาสัตว์น้ำตกต่ำ จึงมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากวงจรนี้ได้ จึงขอคำปรึกษาชี้แนะจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแพปลาชุมชนที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา หลังจาก

กลับจากศึกษาดูงาน จึงมีการนัดประชุมชาวประมงที่สนใจดำเนินการจัดตั้งกลุ่มแพปลาชุมชน มีการระดมเงินทุนขึ้นต้นในการดำเนินการบริหารจัดการแพปลาชุมชนจากสมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่ม กำหนดหุ้นละ ๑๐๐ บาท คนละไม่เกิน ๑๐ หุ้น ได้หุ้นทั้งหมด ๒๘๑ หุ้น คิดเป็นเงิน ๒๘,๑๐๐ บาท มีสมาชิกทั้งหมด ๓๗ คน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

คณะกรรมการและสมาชิกได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกฎ ระเบียบ กติกา ในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอาชีพ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการเงินทุนและจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบมีคุณธรรม สมาชิกทุกคนมีความพอใจ โดยการซื้อ-ขายสัตว์น้ำทั้งหมดจะถูกหักไว้ ๔% เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแพปลา

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มมีการกำหนดเงื่อนไขและกฎเกณฑ์การเป็นสมาชิก เพื่อให้เกิดระเบียบในการปฏิบัติร่วมกัน โดยสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด สมาชิกเท่านั้นสามารถนำสินค้าสัตว์น้ำมาขายให้กับกลุ่มและจัดการ ถ้าสมาชิกนำสินค้าจำหน่ายเองได้ จะต้องแบ่งเปอร์เซ็นต์จากการขายให้กับกลุ่มร้อยละ ๒-๔ สมาชิกมีการทำประมงอย่างรับผิดชอบ โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ปฏิบัติตามกฎหมายประมง

๔ ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการของกลุ่ม เป็นเงิน ๙๘,๑๐๐ บาท
- เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น ตะกร้าพลาสติก กล่องโฟม ตู้แช่ ฯลฯ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- โรงเรือนในการเก็บอุปกรณ์และคัดเลือกสัตว์น้ำ ๑ โรงเรือน คิดเป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท
- งบประมาณการทำสัตว์น้ำอินทรีย์ร่วมกับมูลนิธิสายใยแผ่นดิน เป็นเงิน ๒๓๐,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มจะตั้งงบประมาณการใช้จ่ายไว้ ๒๐% ต่อปี
เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ เช่น การสร้างบ้าน
ให้ปลาเป็นการอนุรักษ์ให้ปลาได้มีที่อาศัย ด้านการอนุรักษ์พันธุ์
ปูม้า โดยให้สมาชิกนำปูไข่นอกกระดอง มาฝากเลี้ยงในธนาคาร
ปูม้าเพื่อการขยายพันธุ์ปูและปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีความรัก ความสามัคคีภายในกลุ่มปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด มีความศรัทธาในองค์กร ร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน นำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง สร้างงานสร้างรายได้ เกิดความยั่งยืนในอาชีพ

- ทุกกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนในการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างพอเพียง โดยระดมทุนจากสมาชิก และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม หน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุน และกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่เป็นหน่วยงานภาคี
- การจัดการ กลุ่มมีการควบคุมการจับสัตว์น้ำทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้มาตรฐาน สดสะอาด ปราศจากสารเคมีปลอดภัยจากแหล่งผลิตจนถึงมือผู้บริโภค
- การตลาด สินค้าของกลุ่มเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอย่างกว้างขวาง โดยกลุ่มได้นำสัตว์น้ำอินทรีย์ ตลาดสัตว์น้ำอินทรีย์ จำนวน ๕ ชนิด ได้แก่ ปลาทรายสด, ปลากุเลาสด, ปลาสลัดสด, ปลาสุกีสด, ปูม้าสด ปูม้าต้ม สินค้าของกลุ่มได้รับมาตรฐาน มกท. สัตว์น้ำอินทรีย์ เพื่อความมั่นใจของผู้บริโภค
- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ และยังยืน

กลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน

เลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

รหัสทะเบียน ๒-๗๐-๐๑-๐๒/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

เกษตรกรบ้านเชิงสะพาน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาเป็นหลัก ซึ่งทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่ายเลี้ยงครอบครัว จึงมีการจัดเวทีเสวนาในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหานี้สินของคนในชุมชน โดยมีนางสมศรี รอดเรือง ได้นำเสนอการประกอบอาชีพ “การเพาะเห็ดหูหนู” เป็นอาชีพเสริม สมาชิกที่มาร่วมเวทีเห็นชอบตามเสนอ จึงดำเนินการรวมกลุ่มกันโดยขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี และเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน

เกษตรอำเภอเมืองราชบุรีได้ให้ความรู้เรื่อง การรวมกลุ่ม การบริหารจัดการองค์กร และให้ความรู้เรื่องการเพาะเห็ดหูหนู สมาชิกเริ่มแรก จำนวน ๒๐ ราย และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น

กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมการผลิตก้อนเชื้อเห็ดหูหนูอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ลดปัญหาการว่างงาน และต่อยอดผลผลิตโดยการทำให้เกิดแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน เกิดการพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการของชุมชน ส่งเสริมการออมทรัพย์ สมาชิกหลุดพ้นจากภาวะหนี้สิน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูบ้านเชิงสะพาน มีวิสัยทัศน์ “แบ่งปันความรู้ สู่อาชีพที่ยั่งยืนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง” พันธกิจ “ต้องการให้ชุมชนมีรายได้อย่างทั่วถึง สืบสานภูมิปัญญาของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป” กลุ่มบริหารจัดการ โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีแผนประกอบกิจการ มีการประชุมสมาชิกทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ละ ๑ ครั้ง มีการจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ และประเมินศักยภาพกลุ่ม เพื่อให้รู้จักตนเอง บริหารจัดการอย่างโปร่งใส มีระบบบัญชีที่ดี ตรวจสอบได้ พัฒนาตนเองให้ต่อเนื่อง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น แบบมีส่วนร่วม ร่วมจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม ร่วมแก้ไขปัญหาภายในกลุ่ม สมาชิกร่วมทำกิจกรรมเกือบทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการทาก่อนเชื้อเห็ด การเก็บดอกเห็ดส่งขาย

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. กลุ่มระดมทุนจากสมาชิก หุ้นละ ๑๐๐ บาท เพื่อเป็นสินเชื่อให้สมาชิกกู้ยืม

๒. กลุ่มใช้เงินทุนหมุนเวียนจากการขายก้อนเชื้อเห็ดเห็ดหูหนู มาบริหารจัดการในการซื้อปัจจัยการผลิต และเป็นค่าแรงให้กับสมาชิก

๓. กลุ่มให้สินเชื่อกู้ยืมแก่สมาชิกดอกเบี้ยต่ำ

๔. กลุ่มมีโรงเรือนสำหรับผลิตก้อนเชื้อเห็ด และห้อง

หยอดเชื้อเห็ด มีเครื่องผสมวัสดุส่วนผสมผลิตก้อนเชื้อเห็ด มีตู้นึ่งก้อนเชื้อเห็ด มีลานตากเชื้อเห็ด

๕. กลุ่มสามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดได้ตามความต้องการของสมาชิก และผู้สนใจในพื้นที่ใกล้เคียง

๖. กลุ่มได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในด้านองค์ความรู้ วิชาการ เทคโนโลยี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. จัดกระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่สมาชิก และคนในชุมชน

๒. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๓. มีกิจกรรมทำบุญกลุ่มทุกวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ของทุกปี

๓. ร่วมกิจกรรมวันสงกรานต์ของหมู่บ้าน

๔. บริจาคเป็นเงิน หรือสิ่งของให้กับโรงเรียน ๕๐๐ บาท ทุกปี

๖. ร่วมกันทำความสะอาด บริเวณอาคาร สถานที่ทำการกลุ่ม

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชนบ้านเชิงสะพาน ดำเนินกิจกรรมโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

- กลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สนใจทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่
- กลุ่มสามารถบริหารจัดการทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
- กลุ่มได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างดี
- สมาชิกได้รับผลกำไร และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- ปัจจุบันมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านทาง Facebook

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรดาหลา

เลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยหาด อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
รหัสทะเบียน ๒-๗๕-๐๑-๐๖/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ชุมชนหมู่ที่ ๓ ตำบลห้วยหาด อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อประมาณปีพ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๓ ประสบปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โดยเฉพาะกล้วยและส้มโอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้แนะนำการแก้ปัญหา ดังกล่าว ให้ความรู้วิชาการด้านการเกษตร แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร แนะนำการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ มีนางมยุรี บุญประดิษฐ์

เป็นประธาน มีสมาชิกร่วมก่อตั้งกลุ่ม จำนวน ๑๘ คน ทางกลุ่มพิจารณาเห็นว่าควรดำเนินการพัฒนาอาชีพ ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะเรื่อง “การแปรรูปกล้วย” ด้วยความมุ่งมั่นของประธานที่ต้องการให้คนในชุมชนของตนเอง ซึ่งมีวัตถุดิบในชุมชน ประธานกลุ่มได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่อง กล้วยๆ อีกทั้งได้ทดลองทำผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับกล้วยเกือบทุกชนิด แต่ผลิตภัณฑ์เด่นที่ถูกใจของสมาชิก และผู้บริโภคได้แก่ กล้วยเบรคแตก กลุ่มมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์มาเรื่อยๆ จนได้ผลิตภัณฑ์กล้วยเบรคแตกที่มีรสชาติดี มีการพัฒนากระบวนการแปรรูปกล้วยเบรคแตกที่ปลอดภัยไม่ใส่สารกันบูด เหมาะสำหรับเป็นของฝากทุกๆ เทศกาล ปัจจุบันได้รับเครื่องหมาย ออ. ได้รับการคัดสรรเป็นสินค้า OTOP ๕ ดาว ๓ ปีซ้อน กิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการทำให้สมาชิกมีความรู้ มีประสบการณ์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีรายได้เสริม และอยู่อย่างพอมีพอกิน กลุ่มจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรรดาหลา”

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

มีคณะกรรมการบริหาร มีแผนการดำเนินงาน มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และบางครั้งก็นำทรัพยากรจากเครือข่ายภายนอกมาใช้ในการผลิต ถ้าวัตถุดิบในพื้นที่มีไม่พอ มีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีเป้าหมายการตลาดที่ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เห็นเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ทางกลุ่มมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกล้วยเบรคแตก เพื่อเป็นอาชีพหลักให้กับผู้สนใจ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกได้รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเองภายใต้ฐานทรัพยากรที่มีอยู่ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีความสุขในการประกอบการ

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มส่งผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนจำหน่ายกล้วยหอมได้ราคา ตลอดจนสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ เกิดการจ้างแรงงาน การหมุนเวียนเงินในชุมชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านสังคม สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชน กิจกรรมมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชน/หน่วยงานราชการจัดขึ้น ทุกครั้ง เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ งานบุญประเพณีสำคัญๆ

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรดาหลาส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม กลุ่มคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทุกขบวนการผลิตของกลุ่มไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพราะทุกขั้นตอนการผลิตของที่เหลือจากกระบวนการผลิตนำมาหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์ เช่น เปลือกกล้วยนำมาทำปุ๋ยหมักใช้ภายในชุมชน ปิบใส่น้ำมันนำมาทำที่ตักขยะ หรือจำหน่ายให้กับผู้รับซื้อ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กิจกรรมส่วนใหญ่ของกลุ่มดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในด้านความคิดริเริ่ม มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ผ่านการเรียนรู้ พัฒนาผลิตภัณฑ์จนเป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั่วไป มีการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส กลุ่มและสมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระช้ำขาว

เลขที่ ๘๔/๑ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
รหัสทะเบียน ๒-๗๔-๐๑-๐๔/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระช้ำขาว จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยนางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร เป็นผู้ริเริ่มในการชักชวนเพื่อนบ้าน ในชุมชนที่มีอาชีพทำประมงพื้นบ้าน แปรรูปอาหารทะเล ซึ่งมีผลผลิตตามฤดูกาล และสามารถรวบรวมทุนจากการรวมหุ้นจากสมาชิก กลุ่มมีความมุ่งมั่นเพื่อยกระดับสินค้าของกลุ่ม เพิ่มมูลค่าผลผลิตให้มากขึ้น ให้ได้มาตรฐาน การขยายสินค้า

ไปสู่ตลาด ผู้บริโภคและยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิก เพื่อให้กลุ่มมีความมั่นคง และยั่งยืนต่อไป ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่ม คือ กะปิ อาหารทะเลแปรรูปตามฤดูกาล เป้าหมายหลักคือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ สะอาด และมีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าทุกขั้นตอน เน้นใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชน เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่ทำอาชีพประมงพื้นบ้าน เป็นการลดต้นทุนในการขนส่งวัตถุดิบได้อีกด้วย กะปิของกลุ่มได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

บริหารจัดการรูปแบบคณะกรรมการ มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คณะกรรมการมีจิตธรรมาธิ มีภาระระดมทุน จัดสรรผลกำไร มีการบันทึกข้อมูล บันทึกบัญชีรับ-จ่าย โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง คณะกรรมการและสมาชิกปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ตั้งใจ และรับผิดชอบ การตลาดมีทั้งจำหน่ายปลีกและส่ง รวมทั้งออกร้านจำหน่ายสินค้าร่วมกับหน่วยงานราชการในจังหวัดสมุทรสาคร ลูกค้านำมาคือคนในชุมชน ภายในจังหวัด และต่างจังหวัด การประชาสัมพันธ์ลูกค้าที่บริโภคผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ดัดใจและช่วยประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และมีโอกาสได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ร่วมระดมความคิด วิเคราะห์ วางแผน โดยใช้เวทีการประชุมในการคัดเลือก มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงาน แล้วนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานกลุ่ม กลุ่มเน้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกมากที่สุด โดยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นหลัก แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นไปด้วยกัน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ทุนดำเนินการของกลุ่มมาจากการระดมทุน ไม่มีการกู้ยืมเงินจากภายนอก อาศัยการบริหารจัดการผลประโยชน์แบ่งปันผลกำไรให้สมาชิก และทางกลุ่มนำผลกำไรนั้นไปต่อยอด เพื่อเป็นต้นทุนในการผลิตต่อไป การพัฒนาผลิตภัณฑ์พิจารณาจากยอดจำหน่าย ยอดการสั่งซื้อเป็นหลัก กำลังการผลิตสามารถผลิตได้ตามความต้องการของลูกค้า ชุมชนและสังคมได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมของกลุ่ม คือ สมาชิกมีงานทำ มีรายได้เสริมจากงานประจำ สมาชิกมีความรักความสามัคคีกัน มีการทำงานเป็นทีม รู้จักความเสียสละในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนมาร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ทำให้ไม่เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันในชุมชน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มและสมาชิกร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ชุมชน เช่น ปลูกป่าชายเลน เพื่อเป็นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน ร่วมกิจกรรมงานบุญ ประเพณีต่างๆ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- กลุ่มมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าของกลุ่ม และคุณภาพชีวิตของสมาชิก ให้มีความมั่นคง และยั่งยืนต่อไป
- กลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้และศึกษาดูงาน สำหรับผู้ที่สนใจ
- เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ การดำเนินงานกลุ่ม
- สมาชิกและคนในชุมชน ความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มยาหม่องสมุนไพรชุมชนบ้านบรโดทอง

เลขที่ ๑๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
รหัสทะเบียน ๒-๗๒-๐๕-๐๙/๑-๐๐๑๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

จากแนวคิด ความต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ว่างงานในชุมชนให้มีรายได้ เป็นการแก้ปัญหาคาใจความยากจน หันนี้สิน อีกทั้งยังช่วยให้บุคคลเหล่านี้ใช้เวลาว่างสร้างรายได้ สร้างความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือกันภายในชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้เครือข่ายชุมชนผู้ปลูก สมุนไพร ด้วยการรับซื้อผลผลิตของกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรไทย เพื่อนำมาผลิตยาหม่องสมุนไพรซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของ

กลุ่มนอกจากแนวคิดในประเด็นดังกล่าวมาแล้ว วิสาหกิจชุมชนฯ แห่งนี้ ยังเป็นแหล่งในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านแพทย์แผนไทย สมุนไพร การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรไทย ด้วยการแปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ รวมถึงการบริหารจัดการให้มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาคน (สมาชิก) พัฒนาเศรษฐกิจ (รายได้) และพัฒนาผลิตภัณฑ์ (สินค้า) ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

จุดเริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มยาหม่องสมุนไพร เมื่อ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ เพื่อผลิตยาหม่อง ช่วยเหลือประชาชนคนสูงอายุ ในด้านสุขภาพ แก้ปวดเมื่อย เคล็ดขัดยอก แมลงสัตว์กัดต่อย จึงพัฒนาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย ด้วยการเรียนรู้ต่อยอดพัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย โดยยึดหลักการภายใต้แนวคิดพัฒนาคน พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างความรักความสามัคคีในชุมชน การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญา วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคนในชุมชน รวมถึงระบบการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ภายใต้วิสัยทัศน์ “ชุมชนบ้านบรโดทองเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามัคคี มีคุณธรรม โปร่งใส ช่วยกัน สามารถพึ่งพาตนเองได้”

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

การบริหารงานยึดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่ม ร่วมคิด และกำหนดวิสัยทัศน์ การตัดสินใจผลิตตัวผลิตภัณฑ์ มีการศึกษาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน กำหนดแผนการผลิต ศึกษาตลาด ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน การจัดตั้งสวัสดิการภายในสมาชิก และการมีส่วนร่วมกับสังคม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สร้างคุณธรรมและสามัคคีขึ้นในชุมชน ดังวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มยาหม่องสมุนไพรบ้านบรรไดทอง ภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการร่วมกับสมาชิก ทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากความหลากหลายของกิจกรรมที่เชื่อมโยงเกื้อกูลกัน ส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบการ สร้างความสุข ความพึงพอใจให้สมาชิกทำให้เชื่อมั่นต่อสถาบัน และร่วมกิจกรรมกับสถาบันต่อไป นำไปสู่ความมั่นคงเข้มแข็งของกลุ่ม ทั้งนี้ได้จาก รายได้เพิ่มขึ้นของสมาชิก สามารถบริหารจัดการหนี้สินได้ สมาชิกและกลุ่มมีเงินออม มีทุนสำรองสำหรับประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้วยวิสัยทัศน์ของวิสาหกิจชุมชนแห่งนี้มุ่งเน้นการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการและคนว่างงาน จึงกำหนดผลตอบแทนหรือแบ่งปันประโยชน์ให้สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุด มีการปลูกฝังจิตสำนึก เรื่องการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก มุ่งเน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะ การบำบัดน้ำเสีย สมุนไพรที่ใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและมีสวัสดิการแก่สมาชิก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และทุนการศึกษา

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการที่สร้างโอกาส และรายได้ให้กับสมาชิก การวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ที่สำคัญที่สุดการได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนทำให้วิสาหกิจชุมชนแห่งนี้ประสบความสำเร็จ

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	กาญจนบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท้าว ๒-๗๑-๐๓-๐๑/๑-๐๐๐๔	๑๒๙/๑ หมู่ ๓ ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	๐๘๙-๙๑๘-๕๐๕๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนทอผ้าบ้านหนองปลิง ๒-๗๑-๐๓-๐๓/๑-๐๐๐๘	๒๕๓/๒ หมู่ ๗ ตำบลดอนแสลบ อำเภอยี่งกกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี	๐๘๗-๐๕๘-๗๗๕๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ลุ่ม ๒-๗๒-๐๒-๐๑/๑-๐๐๑๔	๕๙ หมู่ ๘ ตำบลลุ่ม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี	๐๘๔-๓๖๑-๑๒๕๗
๒	นครปฐม	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกผักข้าวบ้านปลักไม้ลาย ๒-๗๓-๐๒-๐๕/๑-๐๐๑๓	๑๒๗ หมู่ ๖ ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	๐๘๑-๙๔๒-๓๖๒๒
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพผลไม้สด และผลผลิตเกษตรแปรรูปบ้านดอนทอง ๒-๗๓-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๑	๘๘/๑ หมู่ ๔ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม	๐๘๗-๔๐๐-๒๖๖๗
		๓	วิสาหกิจชุมชนอาชีพเสริมบ้านสุขเกษม ๒-๗๓-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๑	๓๐/๓ หมู่ ๔ ตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	๐๙๙-๗๐๔-๐๗๑๑
๓	เพชรบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปชุมชน ๒-๗๖-๐๗-๐๕/๑-๐๐๐๕	๖๔ หมู่ ๒ ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	๐๓๒-๔๔๑-๒๐๙
		๒	วิสาหกิจชุมชนการทำผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัว เรือนในโครงการพระราชประสงค์หุบกะพง ๒-๗๖-๐๔-๐๔/๑-๐๐๐๘	๕๖/๑ หมู่ ๘ ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	๐๓๒-๕๙๓-๑๕๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด ๒-๗๖-๐๖-๐๙/๑-๐๐๑๔	๘๕ หมู่ ๙ ตำบลหนองกะบู่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	๐๘๙-๐๖๘-๕๗๑๙
๔	ประจวบคีรีขันธ์	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม บ้านเฉลิมราชพัฒนา ๒-๗๗-๐๗-๐๖/๑-๐๐๑๑	๗๖ หมู่ ๘ ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๐๘๔-๔๖๖-๘๔๗๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาบทบาทสตรี บ้านหนองบุหลก ๒-๗๗-๐๑-๐๖/๑-๐๐๔๑	๗/๒ หมู่ ๙ ตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๐๘๙-๘๐๔-๔๕๙๓
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชนประจวบคีรีขันธ์ ๒-๗๗-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๘	๘๘ หมู่ ๓ ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๐๘๑-๗๓๖-๘๙๔๕
๕	ราชบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูชุมชน บ้านเชิงสะพาน ๒-๗๐-๐๑-๐๒/๑-๐๐๐๓	๑๓/๕ หมู่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี	๐๘๕-๑๘๓-๒๕๗๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดหนองข่องลม ๒-๗๐-๐๔-๐๙/๑-๐๐๐๓	๔๖ หมู่ ๙ ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี	๐๓๒-๒๔๖-๓๒๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรโพหักรุ่งเจริญ ๒-๗๐-๐๖-๐๗/๑-๐๐๐๑	๘๗/๑ หมู่ ๙ ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี	-

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๒ จังหวัดราชบุรี (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๖	สมุทรสงคราม	๑	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรดาหลา ๒-๗๕-๐๑-๐๖/๑-๐๐๐๑	๕๔ หมู่ ๓ ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม	๐๓๔-๗๖๗-๔๖๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรปุยอินทรีย์ชีวภาพยายแพง ๒-๗๕-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๑	๔๓/๑ หมู่ ๔ ตำบลยายแพง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม	๐๓๔-๗๓๘-๑๔๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ด หมู่ ๘ ตำบลเมืองใหม่ ๒-๗๕-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๑	๕๓ หมู่ ๘ ตำบลเมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๐๘๗-๑๑๐-๖๕๖๗
๗	สมุทรสาคร	๑	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระเช้าขาว ๒-๗๔-๐๑-๐๔/๑-๐๐๐๓	๘๔ หมู่ ๙ ตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	๐๘๗-๘๐๓-๑๔๕๙
		๒	-	-	-
		๓	-	-	-
๘	สุพรรณบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มยาหม่องสมุนไพรชุมชน บ้านบรรไดทอง ๒-๗๒-๐๕-๐๙/๑-๐๐๑๓	๑๓/๑ หมู่ ๓ ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี	๐๘๖-๑๖๙-๖๑๕๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติสปูโปรตีน ใหม่บ้านหนองสาหร่าย ๒-๗๒-๐๖-๐๒/๑-๐๐๐๕	๕๒๐ หมู่ ๒ ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	๐๘๖-๗๐๒-๘๖๗๖
		๓	วิสาหกิจชุมชนสวนกล้วยอยู่ทอง ๒-๗๒-๐๙-๐๓/๑-๐๐๑๑	๑๑ หมู่ ๑๔ ตำบลจรเข้มสามพัน อำเภออยู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	๐๘๖-๓๓๑-๕๐๗๑

สสท. ๓

ภาคตะวันออก

กลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพรบ้านเกาะลอย

เลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

รหัสทะเบียน ๓-๒๒-๐๘-๐๑/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านเกาะลอย หมู่ที่ ๑๒ มีประชากร ๔๒๐ คน ๑๐๘ ครัวเรือน ประชากรมีอาชีพทำสวนยางพารา ที่เหลือเป็นสวนผลไม้และนาข้าว เมื่อถึงฤดูปิดหน้ายางของทุกปี เกษตรกรที่ทำสวนยางพาราจะว่างงาน ต้องนำเงินออมออกมาใช้เมื่อไม่พอใช้ต้องกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน หรือเงินนอกระบบเพื่อเป็นการสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ส่งเสริมการพึ่งตนเองของคนในชุมชน ใช้พืชสมุนไพรเป็นอาหารและยา ป้องกันและรักษาโรคเบื้องต้น และเพื่อการเกษตร

เป็นการเพิ่มมูลค่าสมุนไพรและผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม ผสมผสานกับเทคโนโลยีการแปรรูปสมัยใหม่เพื่อการผลิตสินค้าอย่างมีคุณภาพ สามารถอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพร ผักพื้นบ้าน ผลไม้พื้นเมือง และส่งเสริมการทำเกษตรแบบอินทรีย์ ส่งเสริมการค้าเดินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงส่งเสริมให้ผู้สนใจปลูกพืชสมุนไพรในสวนยางพาราและสวนผลไม้ แรกเริ่มปลูกจำนวน ๒๐ ชนิด เพื่อใช้เป็นอาหาร ยา และด้านการเกษตร จึงรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพรบ้านเกาะลอย โดยมีนายพุทธไธย ต้นมณี เป็นประธานกลุ่ม สมาชิกเริ่มแรก ๓๐ คน สมาชิกร่วมกันลงหุ้น เพื่อแปรรูปสมุนไพรจำนวน ๗๕๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท หลังจากดำเนินกิจการมุ่งมั่นพัฒนาจนสำเร็จได้ระดับหนึ่ง มีสมาชิกเพิ่มขึ้น เป็น ๕๔ คน มีหุ้น เพิ่มเป็น ๗,๔๐๐ หุ้น เงินส่วนใหญ่นำไปลงทุนด้านเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต จัดซื้อบรรจุภัณฑ์ ฉลาก และวัตถุดิบ โดยทางกลุ่มนำพืชสมุนไพรในท้องถิ่น เช่น กระวาน รางจืด ชะพลู มาผลิตเป็นชา และผลผลิตทางการเกษตร เช่น มังคุด ลองกอง ลูกสำรอง ลูกหว้า มะขามป้อม นำมาผลิตเป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพชนิดพร้อมดื่มบรรจุกระป๋อง ขวดแก้ว และขวด PET เครื่องดื่มชนิดผง คือ สำรองผง และแปรรูปผักอินทรีย์ผักพื้นบ้านเป็นผักผงออกจำหน่าย เช่น ผักขมจีน ผักหวานบ้าน ตำลึง เป็นต้น กระบวนการผลิตไม่ใส่สารสังเคราะห์ใดๆ และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

หลักในการทำงาน “โปร่งใสต่อสมาชิก ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า พัฒนาต่อเนื่อง” บริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการ มาจากการเลือกตั้งจากสมาชิก มีวาระ ๒ ปี มีกฎข้อบังคับ และกลุ่มมีนโยบายการตลาด “ใช้ตลาดนำการผลิต” ผลิตตามความต้องการของลูกค้า ไม่ผลิตตามใจตนเอง ควบคุมการผลิตโดยครูภูมิปัญญาไทย ด้านโภชนาการและเภสัชกรแพทย์แผนไทย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์คงคุณภาพประโยชน์มากที่สุด ประชุมประจำทุกวันที่ ๖ ของเดือน ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ละ ๑ ครั้ง แจ้างบดุลบัญชี จ่ายเงินปันผล สรุปผลการดำเนินงานในรอบปี

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ร่วมเลือกตั้งคณะกรรมการ มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การผลิต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มและชุมชน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน มีห้องผลิตที่ได้มาตรฐาน มีร้านค้าจำหน่าย มีลูกค้าที่ติดต่อซื้อขายกันเป็นประจำ ลูกค้ามีทั้งคนในชุมชน ต่างจังหวัด และมุ่งเน้นพัฒนาต่อยอด พืชสมุนไพร ผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ เพื่อสุขภาพของผู้บริโภค

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนในชุมชน ประชาชนทั่วไป และผู้สนใจทั้งในจังหวัดต่างจังหวัด ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปลูกพืชสมุนไพร และผลผลิตทางการเกษตรต้องเป็นอินทรีย์ ไม่ใช่สารเคมี ด้านสาธารณะประโยชน์สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ทั้งด้านความรู้ วิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ และภูมิปัญญาจากแพทย์แผนไทย เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ ได้รับมาตรฐานงานพัฒนาชุมชนต้นแบบ ผลิตภัณฑ์ได้รับเครื่องหมายมาตรฐาน ออย. สถานที่ผลิตได้รับมาตรฐาน GMP ระดับดีมาก ปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากทางกลุ่มได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อินทรีย์เพื่อสุขภาพ (ORGANIC PRODUCTS FOR HEALTH) โดยได้รับการรับรองเป็นผลิตภัณฑ์อินทรีย์ (ORGANIC THAILAND) จากกรมวิชาการเกษตร ปี ๒๕๕๔

กลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอสนามชัยเขต

เลขที่ ๙๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

รหัสทะเบียน ๓-๒๔-๐๘-๐๒/๑-๐๐๑๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

มีแนวความคิดในการจัดการทุน เพื่อให้มีทุนในการประกอบการ ภายใต้เงื่อนไขของการพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น เริ่มแรกมีการระดมทุนและเงินออมจากสมาชิกคนละ ๔,๐๐๐ บาท ต่อมาใช้วิธีการเรียกเก็บหุ้นเข้ากลุ่มตามมูลค่าของผลผลิตที่สมาชิกลำบากจำหน่ายให้กลุ่ม โดยหักเป็นค่าหุ้นตามน้ำหนักของผลผลิต กิโลกรัมละ ๕๐ สตางค์ ส่วนผลผลิตกลุ่มรวบรวมไปจำหน่าย จะหักเป็นรายได้เข้ากลุ่มโดยคิดกิโลกรัมละ ๑ บาท

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

- มีการกำหนดวิสัยทัศน์ “สมาชิกทุกคนยืนได้ด้วยลำแข้ง พอมีกินมีใช้ ลำบากให้น้อยลง เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อความอยู่รอดในการดำรงชีวิตของพวกเราอย่างยั่งยืน”
- มีแผนการดำเนินงานชัดเจน
- มีแผนควบคุม/แผนบริหารความเสี่ยง
- มีการทบทวน ปรับปรุงแผนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง
- มีการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าที่เหมาะสมไม่ล้นตลาด
- สามารถบริหารจัดการ การกระจายสินค้าสู่ตลาดเป้าหมายได้ตรงเวลา
- จัดสรรกำไร จัดสวัสดิการอย่างเป็นธรรมทั่วถึง

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม ทุกขั้นตอน เช่น ร่วมคิดและร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมวิเคราะห์วางแผน ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ร่วมติดตามและตรวจสอบผลงาน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- กิจกรรมของกลุ่มเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีสมาชิกเพิ่มจากเดิม ๖๕ คน เป็น ๑๘๔ คน
- กลุ่มมีเงินออม ๒๔,๑๐๐ บาท เงินหุ้มรวม ๘๓,๑๑๔๐ บาท
- ครอบครัวของสมาชิกมีความสุขเพิ่มขึ้น สมาชิกอยู่กันพร้อมหน้า ไม่ต้องไปทำงานที่อื่น ฐานะความเป็นอยู่ดี ชุมชนเข้มแข็งฐานะมั่นคง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีการจัดกระบวนการเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- ประธานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์
- สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน
- คณะกรรมการมีความเสียสละ มีจิตอาสา
- เป็นธุรกิจของชุมชน
- ชุมชนได้รับประโยชน์จากวิสาหกิจชุมชน
- กระบวนการผลิตไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินกระบก

เลขที่ ๑๘๘/๒๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
รหัสทะเบียน ๓-๒๐-๐๗-๐๘/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

การรวมกลุ่มเกิดจากแนวความคิดในเรื่องของการส่งเสริมรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน เริ่มจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนงบประมาณโครงการยุทธศาสตร์ อยู่ดีมีสุข ในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน เนื่องจากมีสมาชิกในชุมชนที่ถูกเลิกจ้างจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้มีผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ ทางกลุ่มจึงได้ขอสนับสนุนงบประมาณในการทำผลิตภัณฑ์ คือ กุนเชียง โดยได้รับ

งบประมาณสนับสนุน จำนวน ๗๘,๐๐๐ บาท ไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ และอบรมให้ความรู้กับสมาชิก กลุ่มรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งจึงจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ มีสมาชิกเริ่มต้น ๑๑ คน มีการระดมทุนเพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน ปัจจุบันมีสมาชิก ๒๑ คน จำนวนหุ้น ๖๒๐ หุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๖๒,๐๐๐ บาท

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

การบริหารจัดการกลุ่มได้กำหนดและแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการบริหารจัดการกลุ่มและมีการกำหนดกฎระเบียบของกลุ่มอย่างชัดเจน มีการจัดระบบสวัสดิการให้แก่สมาชิก และสาธารณประโยชน์ มีการปันผลให้กับสมาชิกทุกปี ตลอดจนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและบริษัทเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกทุกคนได้รับการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และอื่นๆ มีการประชุมทุกเดือน และมีการถ่ายทอดความรู้ทุกครั้งที่ประชุมตามความต้องการของสมาชิก

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินกระบก มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและมีฐานะทางเศรษฐกิจดี เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์จำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง และมีหลายผลิตภัณฑ์มีรายได้จากการจำหน่ายและมีกำไรที่จะปันผลให้แก่สมาชิกทุกปี สร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกทุกคน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. นำสิ่งของไปบริจาคให้กับผู้ประสบภัยธรรมชาติ
๒. บริจาคของให้กับโรงเรียนในชุมชน ในงานวันเด็กแห่งชาติ
๓. ปลุกป่าอนุรักษ์ป่าชุมชนหมู่ที่ ๖ ตำบลบ่อวิน
๔. ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
๕. เป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. มีประธานและคณะกรรมการที่เสียสละและเข้มแข็ง
๒. มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณทุกปี
๓. มีตลาดที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มั่นคง เช่น ในพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมที่ให้การสนับสนุนและตลาดภายในชุมชน
๔. ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่ม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน

เลขที่ ๓๗/๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด
รหัสทะเบียน ๓-๒๓-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน มีแนวความคิดริเริ่มจากการเป็นชุมชนที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ประกอบอาชีพการเกษตร มีการปลูกยางพารา ปลูกไม้ผล และมีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลทำให้คนที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งเดิมมีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและ

การทำกิจกรรมด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตร แปรรูปอาหารทะเล รวมถึงมีกิจกรรมการออม ต่อมาในปี ๒๕๔๘ ได้จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ได้มีการปลูกผักปลอดภัยเพื่อบริโภคและจำหน่าย โดยเน้นเรื่องการผลิตสุขภาพ มีการรณรงค์ให้คนบริโภคผักปลอดภัยตามนโยบายของจังหวัดตราด กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมการปลูกผักปลอดภัยเป็นการผลิตเพื่อบริโภคและจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชน เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน มีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การเพาะเห็ดในโรงเรือน การปลูกพืชผักปลอดภัย การเลี้ยงเป็ด การเลี้ยงไก่ การปลูกสมุนไพร ฯลฯ

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน มีการผลิตสินค้าและบริการหลากหลายประเภท มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในคณะกรรมการ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการประชุมกลุ่มทุกเดือน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากลุ่ม มีการวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกแต่ละกิจกรรม เช่น การผลิตพืชผักและสมุนไพรปลอดภัย มีการกำหนดชนิดพืช จำนวน และปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ฯลฯ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกไว้ในระเบียบข้อบังคับของวิสาหกิจชุมชน มีการวางแผนด้านการผลิต การตลาด และการจัดสรรผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรม สมาชิกสามารถเสนอความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมั่นคง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการผลิตและการตลาดที่มีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก สมาชิกมีรายได้เพิ่มและรายจ่ายลดลง โดยยึดหลักปฏิบัติ ๓ ต้องทำและ ๒ ต้องลด

๓ ต้องทำ ได้แก่

๑. ปลูกผักปลอดภัยเพื่อบริโภคและจำหน่าย
๒. ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ
๓. มีการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย, บัญชีครัวเรือน

๒ ต้องลด ได้แก่

๑. ลดการซื้อผักบริโภค
๒. ลดต้นทุนการผลิต

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการจัดกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน และป่าบก เป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลทั่วไป ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกันพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย เช่น ในงานวันสำคัญต่างๆ จะร่วมกันจัดทำอาหารพื้นบ้านให้ผู้มาร่วมงานรับประทาน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวหิน มีการทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ (ผักกางมุ้ง) ปลูกพืชบริโภคและจำหน่ายทั้งในชุมชนและตลาดเกษตรกรของจังหวัด การจับจับผูกผ้าและการจัดตกแต่งสถานที่ ในงานต่างๆ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร การแปรรูปอาหารทะเล การทำจักสาน การทำของอบใบจาก ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีรายได้

เพิ่มขึ้น เฉลี่ยรายละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี การปลูกผักเพื่อบริโภคและจำหน่าย ทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ดังนี้

- รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข ปี ๒๕๕๓
- รางวัลชมเชย ประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาตนเองระดับภาค ปี ๒๕๕๕
- รางวัลที่ ๑ ประกวดหมู่บ้านหลักส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๖
- รางวัลที่ ๑ ประกวดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๖
- รางวัลที่ ๑ ประกวดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่นระดับเขต ปี ๒๕๕๖
- รางวัลชมเชย ประกวดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ปี ๒๕๕๖
- รางวัลที่ ๑ ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘

ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ล่าย

เลขที่ ๑๐๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
รหัสทะเบียน ๓-๒๖-๐๔-๐๓/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

พื้นที่หมู่ที่ ๙ ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก มีจำนวน ๑๑๔ ครัวเรือน ประชากร ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ โดยส่วนใหญ่ทำนา แต่ประสบปัญหาด้านการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เป็นสาเหตุให้ผลผลิตข้าวที่ได้มีคุณภาพต่ำ ปริมาณน้อย ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เพราะเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตต่อไร่สูง ประกอบกับยังใช้วิธีการ

ผลิตที่ไม่ถูกวิธี การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีน้อยและใช้ไม่ถูกต้อง จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ล่ายขึ้น เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีการปรับปรุงสายพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพดี และนำมาแปรรูปเพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย เพื่อเป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ จดทะเบียนเป็น “วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ล่าย” เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ โดยกิจการที่ดำเนินการ ได้แก่ ๑) ผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ๒) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓) กิจกรรมอื่นๆ เสริมรายได้ ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น ๔๕ คน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ล่าย มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ เน้นให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิต การตลาด และสังคมชาวนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้ โดยมีรูปแบบคณะกรรมการ ดังนี้

๑. คณะกรรมการบริหารศูนย์ข้าวชุมชน
๒. คณะกรรมการส่งเสริมการผลิตและปรับปรุงเมล็ดพันธุ์
๓. คณะกรรมการติดตามการใช้งบประมาณ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. มีส่วนร่วมด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพ
๒. มีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการกองทุน
๓. มีส่วนร่วมด้านการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว
๔. มีส่วนร่วมด้านการถ่ายทอดความรู้ ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรข้าว
๕. มีส่วนร่วมด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติตาม เพื่อนำไปขยายเครือข่ายแก่กลุ่มอื่น
๖. มีส่วนร่วมด้านการเปิดโอกาสให้สมาชิกรายอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ไผ่ มีการดำเนินกิจการกลุ่มประกอบด้วยกิจกรรมที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบกิจการ มีรายละเอียดดังนี้

๑. เงินกองทุน เงินทุนหมุนเวียน และทรัพย์สินของกลุ่ม เงินทุนกลุ่ม ๑๔๗,๔๓๐ บาท เงินหุ้นสมาชิก ๔๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙๒,๔๓๐ บาท ให้สมาชิกกู้ยืม ๑๓๖,๕๐๐ บาท คงเหลือเป็นทุนสำรอง ๕๕,๙๓๐ บาท ทรัพย์สินของกลุ่ม มูลค่า ๓๑๐,๐๐๐ บาท อาคารที่ทำการกลุ่ม จำนวน ๑ หลัง มูลค่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สนับสนุนโดยกระทรวงมหาดไทย โครงการ SML ปี ๒๕๕๕) ชุดผลิตขยายเชื้อราชีวเวอร์เรีย จำนวน ๑ ชุด มูลค่า ๑๐,๐๐๐ บาท (สนับสนุนโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด นครนายก ปี ๒๕๕๕)

๒. มีคณะกรรมการบริหารกองทุนของวิสาหกิจชุมชน ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน

๓. มีระเบียบข้อบังคับของกองทุน เพื่อให้สมาชิกได้ยึดเป็นแนวทางถือปฏิบัติต่อไปเพื่อความยั่งยืนของกองทุน

๔. แหล่งที่มาของเงินกองทุน ส่วนหนึ่งได้มาจากการระดมหุ้นจากสมาชิก คนละ ๑,๐๐๐ บาท อีกส่วนได้มาจากการใช้ประโยชน์จากกองทุน โดยนำเงินกองทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปดำเนินการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ข้าว ปุ๋ย ฯลฯ

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ล่าย มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ การกระจายพันธุ์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และกิจกรรมอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ สามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกและคนในชุมชน เกิดการจัดตั้งสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน รวมทั้งนำเอาทรัพยากรในชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๑. รมรงค์ให้สมาชิก เกษตรกรในชุมชนและลูกหลาน มีความเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยอบรมให้ความรู้ ด้านศีลธรรมจริยธรรมในโอกาสต่างๆ ปลุกจิตสำนึกให้รักบ้านเกิด

๒. รมรงค์และช่วยกันรักษาสมบัติสาธารณประโยชน์ ถนน แม่น้ำลำคลอง เช่น ร่วมการพัฒนาถนนทางเข้าหมู่บ้าน ร่วมการพัฒนาแหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน กำจัดผักตบชวา ขุดลอก คูคลอง ร่วมปลูกต้นไม้ตามโอกาสต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา

๓. มีการใช้เครื่องดักเพี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพื่อ ป้องกันการระบาดของ

๔. มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรข้าว ผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืชและโรคพืช ลดการใช้สารเคมี มีการปลูกปุ๋ยพืชสด เช่น ถั่วเขียวเป็นพืชบำรุงดิน กำจัดวัชพืช โดยใช้วิธีควบคุมน้ำ

๕. คัดแยกขยะตามประเภทก่อนทิ้ง เพื่อง่ายต่อการนำไปกำจัด นำขยะ หรือของทิ้งแล้วกลับมาใช้ใหม่ บำบัดน้ำเสียโดยใช้น้ำหมักชีวภาพและ EM-Ball

๖. การรมรงค์ไม่เผาฟางข้าว

๗. จัดสวัสดิการให้คนในชุมชน ได้แก่ การเลี้ยงอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน การจัดงานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ การมอบเงินช่วยเหลือค่าทำศพ พวงหรีด เป็นต้น

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการด้านต่างๆ ดำเนินงานในรูปกลุ่ม

๒. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิก ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ

๓. มีกิจการที่หลากหลายเกื้อกูลกัน ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

๔. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีในการดำเนินการ

๕. มีการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน ระยะ ๑-๓ ปี

ศูนย์ส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองรี

เลขที่ ๔๑/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

รหัสทะเบียน ๓-๒๕-๐๒-๐๒/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองรี เกิดขึ้นจากสภาพทางสังคมที่มีการประกอบอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ในตำบลเมืองเก่า และด้วยสภาพพื้นที่ตำบลเมืองเก่าเป็นตำบลที่มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ส่วนใหญ่มิ้อาชีพทำนา จึงถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ และมีการประกอบอาชีพที่ทำกันมานาน แต่ก็มักจะประสบปัญหาด้านที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากขาดการปรับปรุงบำรุงดินที่เหมาะสม ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ ต้องลงทุนสูงในการ

ปรับปรุงบำรุงดิน ประกอบกับเกษตรกรมีฐานะยากจน ขาดแคลนเงิน ในการซื้อปัจจัยต่างๆ มาใช้สำหรับปรับปรุงดิน การปรับปรุงบำรุงดินที่เกษตรกรทำคือนำเศษพืชมาหมัก โดยใช้น้ำหมักชีวภาพเป็นตัวประสาน และเมื่อย่อยสลายแล้วนำไปใช้ปรับปรุงโครงสร้างของดิน ทำให้ดินร่วนซุย นับว่ามีประโยชน์มาก อีกทั้งยังขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพไว้ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ในปีต่อไป ทำให้ต้องมีการซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งอื่นทุกฤดูกาล ต้นทุนสูง จากปัญหาดังกล่าวเกษตรกรจึงหันมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพเมื่อปี ๒๕๔๔ เพื่อรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตข้าว จากกรมการข้าว และปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในนามวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองรี เพื่อร่วมกันพัฒนาแก้ไขปัญหาจากการดำเนินกิจการทำให้ปัจจุบันกลุ่มมีความเข้มแข็ง โดยมีแผนจะพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี มีคุณภาพจำหน่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดข้างเคียง ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๓๕ คน มีการระดมทุนและได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากกรมส่งเสริมการเกษตร

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิก ดังนี้

๑. การประชุมสมาชิกกลุ่มเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อรับฟังปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางแก้ไข
๒. การประชุมคณะกรรมการฯ เดือนละ ๑ ครั้ง
๓. การประชุมกรณีพิเศษเร่งด่วน เช่น การเกิดภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ภัยแล้ง โรค และแมลงศัตรูพืชระบาด

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. สมาชิกทุกคนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

๒. สมาชิกทุกคนเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ และเข้ารับการอบรมการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๓. มีการทดสอบการตัดพันธุ์ของสมาชิกผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในแปลงนา และลงแขกตัดพันธุ์ปน ในการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๔. สมาชิกได้นำความรู้ไปปฏิบัติ และได้ยื่นคำร้องขอใบรับรองฟาร์ม ตามระบบการจัดการคุณภาพการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน (GAP) จำนวน ๓๕ ราย

๕. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เพื่อจำหน่ายและกระจายพันธุ์

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. ในปัจจุบันกลุ่มมีเงินกองทุน จำนวน ๒๐๕,๔๘๑ บาท

๒. การใช้ประโยชน์จากเงินกองทุน ให้สมาชิกกู้ยืมโดยหาปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิก ตามความต้องการ

แผนการพัฒนา พ.ศ ๒๕๕๘-๒๕๖๑

แผนระยะสั้น

๑. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้ประมาณ ๑๘ ตัน/ปี

๒. การบูรณาการกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อ

ดำเนินการตรวจวิเคราะห์หาสารพิษตกค้างในเลือดเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร

๓. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการผลิตข้าว โดยส่งเสริมการผลิต ขยายเชื้อราบีวเวเรีย ไตโครเดอม่า และส่งเสริมการใช้ชีววิธีในการผลิตข้าว

๔. สร้างลานตากข้าวเพื่อขยายกำลังการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๕. การปรับปรุงบำรุงดิน มีแนวทางในการตรวจวิเคราะห์ดินและปุ๋ย และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

แผนระยะยาว

๑. จัดหารถไถและรถเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนการผลิต บริหารจัดการข้าวปนในกระบวนการเก็บเกี่ยว และป้องกันปัญหาวัชพืชในนาข้าว

๒. การแปรรูปข้าวให้เป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. มีการส่งเสริมให้สมาชิกทำการปรับปรุงบำรุงดินอย่างถูกวิธี เพื่อลดต้นทุนการผลิตและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒. มีการรวมใจกันขุดลอกคลองเพื่อให้มีการระบายน้ำที่ดี ป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมการปลูกพืชและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองรี มีองค์ความรู้ที่โดดเด่น ดังนี้

๑. มีการสื่อสารกับเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้และการบริหารจัดการต่างๆ

๒. บริหารจัดการกลุ่มโดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มพัฒนามาจากกลุ่มธรรมชาติที่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นการดำเนินการโดยกรรมการและสมาชิก โดยแท้จริง

๓. ให้ความสำคัญกับการผลิตข้าว โดยการลดต้นทุนจากการใช้สารเคมี เพื่อความยั่งยืนของอาชีพทำนา มีการวางแผนจะนำเทคโนโลยีชีววิธีเข้ามาร่วมในการบริหารจัดการการผลิตข้าว และลดต้นทุน/เพิ่มมูลค่าสินค้า

๔. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เพื่อใช้เองและจำหน่าย ซึ่งจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าการขายข้าวเปลือกมาเป็นการเพิ่มมูลค่า

๕. การรวมกลุ่มของเกษตรกรเกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินลงทุน โดยให้บริการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้กับสมาชิก เพื่อนำไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านชากผักกูด

เลขที่ ๑๓/๑๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง
รหัสทะเบียน ๓-๒๑-๐๘-๐๑/๑-๐๐๐๔

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เมื่อปี ๒๕๔๘ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ บ้านชากผักกูดมองเห็นสภาพปัญหาว่าเกษตรกรในหมู่บ้านใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกมาเป็นเวลานานโดยไม่ได้มีการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินขาดอินทรีย์วัตถุ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การเพาะปลูกได้ผลผลิตน้อย และต้นทุนจากการใช้ปุ๋ยเคมีค่อนข้างสูง เกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนมาผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงดินทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว และเห็นว่ากระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไม่ซับซ้อนเกินไปเกษตรกรสามารถทำได้ จึงเริ่ม

ส่งเสริมให้เกษตรกรในหมู่บ้านร่วมกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อใช้เองในครัวเรือน มีผู้สนใจมารวมกลุ่ม ครั้งแรกมีจำนวน ๑๕ คน เป็นลักษณะกลุ่มธรรมชาติ คือเป็นการรวมตัวทำกิจกรรมโดยสมัครใจ และยังไม่ได้มีการจดทะเบียนกลุ่มกับหน่วยงานราชการใดๆ สถานีพัฒนาที่ดินระยองให้ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ และมีงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา ในการจัดซื้อถังหมักและวัตถุดิบ

ต่อมาสถานีพัฒนาที่ดินระยอง มีโครงการ ๑ อำเภอ ๑ โรงปุ๋ย สร้างอาคารโรงปุ๋ยและสนับสนุนอุปกรณ์และมอบให้ องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนาสนับสนุนกิจการกลุ่ม และจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อปี ๒๕๕๒

หลักคิดของกลุ่มต้องการช่วยเหลือสมาชิก ในการจัดหาปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิก เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อวางแผนการผลิตทางการเกษตร

กลุ่มเล็งเห็นความสำคัญเรื่องปุ๋ยอินทรีย์เป็นปัจจัยทางการเกษตรที่สำคัญต่อการผลิต ซึ่งความต้องการมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดตั้งกลุ่มที่เป็นกลไกสำคัญที่นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง การแก้ปัญหารากฐานด้านปากท้องของชาวบ้าน พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ นำไปสู่คุณภาพชีวิตของครัวเรือน และยกระดับเศรษฐกิจครอบครัวชุมชน โดยเน้นการพึ่งตนเองได้ กลุ่มมีวิสัยทัศน์“กินอิ่ม นอนอุ่น รู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม เดินตามรอยพ่อ”

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

- มีการแบ่งโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ โดยมีการเลือกตัวแทนเพื่อเป็นกรรมการและแบ่งงาน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายจัดหาวัตถุดิบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายสถานที่และซ่อมบำรุง
- มีกฎระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อความเข้าใจร่วมกัน โดยมีการระบุถึง ชื่อ ที่ตั้ง วัตถุประสงค์ ทุน สมาชิกภาพ สวัสดิการ การประชุม วาระกรรมการ การจัดสรรทุน กำไร ปันผล
- การบริหารธุรกิจ กลุ่มมีกิจกรรมการผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด.๑ พด.๓ พด.๑๒ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ดินผสมและการปลูกพืชเพื่อสร้างรายได้ ใช้แรงงานของกลุ่มและจ้างสมาชิกลูกหลานสมาชิกและคนในชุมชน ปุ๋ยที่กลุ่มผลิตมีการส่งวิเคราะห์คุณภาพสม่ำเสมอกับหน่วยงานราชการ ลูกคามีทั้งจากสมาชิกในกลุ่ม คนในชุมชน คนต่างชุมชน และหน่วยงานราชการ ผลตอบรับการใช้สินค้าเป็นไปอย่างดี ลูกค้ามีความพอใจ วัตถุดิบของกลุ่มมาจากในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง กลุ่มมีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการผลิตปุ๋ย มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องและได้รับการตรวจสอบเสมอ มีการบันทึกข้อมูลการประชุม การใช้แรงงาน การจำหน่าย กลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรมกับท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านซากผักกูด มีการทำกิจกรรมลักษณะกลุ่มตั้งแต่การร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมวางแผนการผลิต การใช้แรงงาน การร่วมกิจกรรมทำปุ๋ยและกิจกรรมสาธารณะ ร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมไปถึงสมาชิกจะได้รับการพัฒนาความรู้โดยการอบรมศึกษาดูงาน เป็นต้น

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีความก้าวหน้าและมีกำไรเพิ่มขึ้น จากข้อมูลทางบัญชี ๓ ปีย้อนหลัง ดังนี้

ปี ๒๕๕๕ กำไรสุทธิ ๒๐๓,๓๐๗.๔๗ บาท

ปี ๒๕๕๖ ขาดทุนสุทธิ ๓๑,๗๖๙.๗๓ บาท

ปี ๒๕๕๗ กำไรสุทธิ ๒๘๙,๐๗๖.๖๘ บาท (ก่อนปันผลและตั้งสำรอง)

ผลดีที่เกิดขึ้นกับชุมชนคือ คนในชุมชนที่เป็นสมาชิกมีอาชีพ มีรายได้ และมีปัจจัยการผลิตในพื้นที่ซึ่งมีคุณภาพ ราคาเหมาะสม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีการจัดสวัสดิการสำหรับกรรมการ มีแผนการผลิตและจำหน่ายในแต่ละเดือน และมีการประสานงานเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่างๆ เสมอ

สมาชิกของกลุ่มให้ความร่วมมือกับงานเทศกาลทุกกิจกรรมในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน เช่น ปีใหม่ วันเด็ก สงกรานต์ งานวันเฉลิมพระชนมพรรษา การขุดลอกคูคลอง และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ เสมอ กลุ่มให้การสนับสนุนปุ๋ยแก่โรงเรียนและวัดในพื้นที่

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- สินค้าที่กลุ่มผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดมีความหลากหลาย ทำให้สามารถจำหน่ายได้และเกิดกำไรแก่สมาชิก
- สินค้าของกลุ่มมีคุณภาพ และได้รับการตรวจรับรองอยู่เสมอ
- มีการจัดทำระบบบัญชีที่ดีมีความถูกต้อง
- กรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือในกิจกรรมของกลุ่ม
- มีการสร้างทายาทเพื่อสืบทอดกิจกรรมของกลุ่ม
- การเผยแพร่ผลดีของกิจกรรมกลุ่มโดยการบอกต่อ

และการร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานราชการและเอกชน ทำให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ และดินมีความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตทางการเกษตรดีขึ้น

ความเห็น/ข้อสรุปของคณะกรรมการตัดสินการประกวด

- ควรมีการจัดสรรสวัสดิการให้สมาชิกเพิ่มขึ้น
- ควรมีการขยายช่องทางทำการตลาดเพิ่มเติม
- ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของกลุ่มให้มีความครอบคลุมในทุกด้าน

ธนาคารขยะชุมชน

เลขที่ ๒๐๑/๕๐๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
รหัสทะเบียน ๓-๑๑-๐๖-๐๑/๑-๐๐๑๗

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

สมาชิกรวมกลุ่มกันเพื่อต้องการแก้ปัญหาขยะภายในชุมชน และดำเนินกิจกรรมที่สามารถพึ่งพาตนเอง ตลอดจนลดรายจ่ายและเสริมรายได้ เช่น การนำขยะในชุมชนมาใช้เป็นภาชนะในการปลูกผักสวนครัวเพื่อลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว การทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพจากขยะเปียกที่ได้จากครัวเรือน และการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อช่วยย่อยสลายขยะและนำปุ๋ยจากมูลไส้เดือนไปใช้ในการปลูกผัก

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ด้านการบริหารจัดการมีการกำหนดระเบียบของกลุ่มไว้อย่างชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถของสมาชิก การบริหารจัดการจะยึดหลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ทั้งในการจัดทำบัญชีและการจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิก มุ่งเน้นผลประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกและชุมชนเป็นสำคัญ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินการของกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมีการประชุมสมาชิกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินการของกลุ่ม นอกจากนี้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนยังได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนธนาคารขยะชุมชน มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างสรรค์กิจกรรมเพิ่มขึ้นหลายกิจกรรม ซึ่งเกิดจากการร่วมกันคิดของสมาชิกโดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่จะช่วยลดรายจ่ายให้กับสมาชิก และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในด้านการระดมทุนนั้นกลุ่มจะมีการระดมทุนจากการเปิดให้สมาชิกมีหุ้น

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนธนาคารขยะชุมชน ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน กิจกรรมสาธารณประโยชน์ โดยจะให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดงานประเพณี งานวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น กิจกรรมการทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร กิจกรรมบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของกลุ่มทุกขั้นตอน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดเป็นการร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมต่างๆ
- กลุ่มมีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- กลุ่มมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตามบริบทของชุมชน
- กลุ่มมีการเชื่อมโยงกับชุมชนด้วยการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องสามารถสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อชุมชนได้

กลุ่มผู้ปลูกลำไยบ้านเขาช่องแคบ

เลขที่ ๑๗๓ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

รหัสทะเบียน ๓-๒๗-๐๒-๐๑/๑-๐๐๑๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านเขาช่องแคบ ตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย กัมพูชา (ปชต.) เกษตรกรในหมู่บ้านส่วนมากปลูกพีชไร่ ซึ่งต้องทำการปลูกทุกปีเมื่อถึงฤดูกาล และอาศัยน้ำจากธรรมชาติ เมื่อเกิดอุทกภัย บางครั้งฝนแล้ง ทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย และสิ่งที่ตามมาคือหนี้สินที่เพิ่มขึ้น พื้นที่อำเภอใกล้เคียง คือ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปลูกลำไยได้ผลผลิตดี

และเห็นว่าดินที่บ้านเขาช่องแคบยังอุดมสมบูรณ์ จึงได้หันมาสนใจในเรื่องการทำสวนลำไย ซึ่งปลูกครั้งเดียวแต่เก็บผลผลิตได้ตลอด ถ้าดูแลรักษาดีผลผลิตจะเพิ่มขึ้น และหันมาลำไยทำนอกฤดูเพื่อไม่ให้ผลผลิตล้นตลาด และได้ราคาดีเป็นที่พอใจของเกษตรกร จึงได้รวมกลุ่มกันจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อรองในเรื่องการจำหน่ายสินค้า การซื้อปัจจัยการผลิตอื่นๆ รวมทั้งการหาสินเชื่อเพื่อมาสนับสนุนกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่ม

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตลำไยบ้านเขาช่องแคบ มีการบริหารจัดการโดยแบ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิก ออกเป็น ๖ กิจกรรม ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน ใช้ทรัพยากรและเวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านศักยภาพของกรรมการและสมาชิก ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ พร้อมทั้งเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการปลูกและดูแลรักษาลำไย ให้เกษตรกรที่สนใจทั้งใกล้และไกล

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

คณะกรรมการและสมาชิกทำงานร่วมกันเสมอ มีการประชุมทุกเดือน เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของวิสาหกิจชุมชน และเมื่อมีกิจกรรมใหม่ๆ จะแจ้งให้สมาชิกทราบ และร่วมกันผลิตสินค้าให้ได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งการผลิตส่วนมากจะผลิตที่สวนของตนเอง แล้วนำมาจำหน่ายร่วมกัน และร่วมกันคัดเลือกตัวแทนผู้รับซื้อ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับสมาชิก

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- ผลผลิตจำหน่ายได้ และจำหน่ายหมดเสมอ เพราะมีพัฒนาคุณภาพของผลผลิตอยู่เสมอ เน้นความพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและการทำงาน
- ไม่ขาดทุน เพราะลงทุนเท่าที่มีและค่อยๆ ขยายแปลงเมื่อมีทุนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดด้วย
- มีทุนสำรองหมุนเวียนเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
- มีระบบตลาดที่แน่นอน มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
- สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากเงินปันผล

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตามกฎระเบียบข้อตกลง ได้กำหนดให้หักร้อยละ ๕ ของผลกำไร จัดเป็นทุนสาธารณประโยชน์ เพื่อมอบให้เป็นทุนการศึกษา งานส่วนรวมของสังคมหมู่บ้าน งานบุญประเพณีต่างๆ งานบวช งานแต่งงาน งานศพ และทุนสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตามที่คณะกรรมการและสมาชิกได้มีมติเป็นครั้งคราวไป และสามารถบริหารให้ใช้ได้ตลอดไป มีกระบวนการปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก โดยการนำสมาชิกเข้าร่วมพัฒนา

หมู่บ้านในชุมชน และร่วมกันประชุมกับชุมชนในหมู่บ้าน มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน มีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม เช่น นำใบไม้ที่ล่วงหล่นมาทำปุ๋ยหมักแทนการเผาทำลาย มีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ร่วมกับชุมชนในการพัฒนา ปรับปรุงสถานที่ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชุมชน เช่น พัฒนาถนน และทำความสะอาดในหมู่บ้าน โอกาสวันแม่ วันพ่อ จัดงานบุญประเพณีต่างๆ ให้กับชุมชน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ผ้าป่า กลืน ฯลฯ เป็นต้น ชุมชนให้การยอมรับว่าวิสาหกิจชุมชนมีส่วนช่วยชุมชน มีการขยายผลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง และยอมรับว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีการจัดสวัสดิการชุมชน เช่น สวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ เด็กนักเรียน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความสนใจ
๒. มีการจดบันทึกบัญชีสามารถเข้าใจง่าย และเป็นปัจจุบัน
๓. สมาชิกทุกคนสามารถเป็นวิทยากรเรื่องการผลิตรายได้
๔. ผลิตลำไยมีคุณภาพมาก หวาน กรอบ และไม่ฉ่ำน้ำ
๕. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการปลูกลำไยคุณภาพของชุมชน

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘

พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	จันทบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพรบ้านเกาะลอย ๓-๒๒-๐๘-๐๑/๑-๐๐๐๒	๗๗ หมู่ ๑๒ ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี	๐๘๑-๙๘๔-๒๓๕๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนหอยนางรมครบวงจรคุ้งกระเบน ๓-๒๒-๐๓-๑๔/๑-๐๐๐๓ (จัดปี ๒๕๕๕)	๕/๒ หมู่ ๓ ตำบลคลองขุด อำเภอนาทม จังหวัดจันทบุรี	๐๘๑-๑๗๖-๗๔๔๒
		๓	-	-	-
๒	ฉะเชิงเทรา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไผ่อำเภอสนามชัยเขต ๓-๒๔-๐๘-๐๒/๑-๐๐๑๒	๙๕ หมู่ ๑ ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	๐๘๙-๘๓๒-๔๖๘๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนสตรีแปรรูปผลไม้บางคล้า ๓-๒๔-๐๒-๐๙/๑-๐๐๐๕	๑/๓ หมู่ ๓ ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๐๓๘-๘๒๕-๓๐๘
		๓	วิสาหกิจชุมชนผลิตพรหมเช็ดเท้า บ้านห้วยตะปอก ๓-๒๔-๑๐-๐๒/๑-๐๐๐๑	๕๕๓ หมู่ ๙ ตำบลคลองตะเกรา อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา	-
๓	ชลบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรเนินกระบก ๓-๒๐-๐๗-๐๘/๑-๐๐๐๑	๑๘๔/๑๓ หมู่ ๕ ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	๐๘๑-๖๓๘-๓๐๑๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรตำบลบ้านปึก ๓-๒๐-๐๑-๑๔/๑-๐๐๐๑	๔๘ หมู่ ๔ ตำบลบ้านปึก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองเกตุใหญ่ ๓-๒๐-๐๔-๐๓/๑-๐๐๐๕	๕๔ หมู่ ๒ ตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	๐๘๕-๒๘๐-๑๖๑๓
๔	ตราด	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านหัวหิน ๓-๒๓-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๑	๓๖/๓ หมู่ ๔ ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด	๐๘๙-๑๓๗-๘๔๗๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย บ้านวังตัก ๓-๒๓-๐๓-๐๑/๑-๐๐๑๖	๖๙ หมู่ ๙ ตำบลเขาสมิง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	๐๘๙-๕๕๐-๖๘๐๘
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจจากฐาน ชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓-๒๓-๐๔-๐๔/๑-๐๐๐๙	๒๒/๖ หมู่ ๔ ตำบลหนองบอน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด	๐๘๖-๑๔๑-๓๖๓๙

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘

พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	นครนายก	๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเกาะไม้ไผ่ ๓-๒๖-๐๓-๐๗/๑-๐๐๑๐	๑๐๒ หมู่ ๙ ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก	๐๘๖-๑๕๖-๔๘๒๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ ๔ ตำบลพรหมณี ๓-๒๖-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๓	๑๔๔/๒ หมู่ ๔ ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรลำบัวลอย ๓-๒๖-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๓	๓๙ หมู่ ๒ ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก	๐๘๙-๐๖๕-๐๘๙๗
๖	ปราจีนบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมอาชีพและผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชนบ้านหนองรี ๓-๒๕-๐๒-๐๒/๑-๕๐๐๑	๒๘๔ หมู่ ๕ ตำบลเมืองเก่า อำเภอโกนินบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	๐๘๖-๑๕๒-๙๕๖๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนไม้ดอกไม้ประดับบ้านม่วงแฝก ๓-๒๕-๐๑-๑๓/๑-๐๐๐๑	๒๓ หมู่ ๑๐ ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกระยาสารแม่บ้าน เกษตรกรเทศบาลบ้านสร้าง ๓-๒๕-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๓	๔๔/๑ หมู่ ๗ ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี	๐๓๗-๒๗๑-๐๗๕
๗	ระยอง	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านซากผักกูด ๓-๒๑-๐๘-๐๑/๑-๐๐๐๔	๑๓/๑๑ หมู่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	๐๘๙-๙๓๐-๒๕๔๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลวกเหตุ ๓-๒๑-๐๑-๐๓/๑-๐๐๐๕	๑๖๐/๕ หมู่ ๔ ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	๐๘๘-๑๙๒-๖๙๑๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านและสูตรชาคากา หมู่ ๗ ตำบลชากพง ๓-๒๐-๐๓-๐๖/๑-๐๐๐๗	๑๑๔/๑ ตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง	๐๘๙-๒๕๖-๖๙๒๙
๘	สมุทรปราการ	๑	วิสาหกิจชุมชนธนาคารขยะชุมชน ๓-๑๑-๐๖-๐๑/๑-๐๐๑๗	๒๐๑/๕๐๗ หมู่ ๑ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ	๐๒-๗๐๕๑-๐๒๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนโรงเรียนเกษตรกรข้าวคลองสวน ๓-๑๑-๐๒-๐๖/๑-๐๐๐๑	๑ หมู่ ๖ ตำบลคลองสวน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนบางหัวเสือ ๓-๑๑-๐๔-๐๖/๑-๐๐๐๒	๑๑/๑๑ หมู่ ๑๒ ตำบลบางหัวเสือ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	๐๘๐-๕๗๑-๖๘๕๑

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘

พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๙	สระแก้ว	๑	วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกลำไยบ้านเขาช่องแคบ ๓-๒๗-๐๒-๐๑/๑-๐๐๑๑	๑๗๓ หมู่ ๑๒ ตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	๐๘๖-๑๓๙-๓๘๖๙ ๐๘๘-๔๘๗-๖๔๗๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ชีวภาพบ้านคลองชล ๓-๒๗-๐๙-๐๓/๑-๐๐๐๙	๖๒ หมู่ ๑๑ ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว	๐๖๒-๔๕๘-๘๖๒๐
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวบ้านจิก ๓-๒๗-๐๕-๐๑/๑-๐๐๓๔	๘๑ หมู่ ๗ ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว	๐๘๙-๒๕๐-๓๙๖๙

สสท. ๕

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

สถาบันการเงินชุมชนอย่างเข้ม

เลขที่ ๑๒๗ หมู่ที่ ๔ ตำบลยางอู่ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
รหัสทะเบียน ๔-๔๖-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จุดเด่นของวิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินชุมชนอย่างเข้ม ดำเนินการด้านสวัสดิการชุมชน เป็นต้นแบบในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ให้พัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาหนี้ระบบ เพราะประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุน หรือ สถาบันการเงิน รวมทั้งสามารถออมเงินสัจจะออมทรัพย์กับวิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินอย่างเข้มได้ นอกจากนั้นยังอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับธนาคารในโครงการธนาคารต้นไม้ แนวคิดการจัดการทุน มีการระดมทุนจากสมาชิก ร้อยละ ๑๐

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสัยทัศน์ : พัฒnavิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินชุมชนสู่การเป็นสถาบันแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ
พันธกิจ : เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนรักประหยัดอดออม
เพื่อจัดทำระบบสวัสดิการชุมชน
เพื่อสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาอาชีพ วิสาหกิจชุมชน
เพื่อจัดทำองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนและด้านอาชีพ
เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้

เป้าหมาย : มุ่งพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินชุมชน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอาชีพชุมชน

กลุ่มมีแผนการดำเนินงานและกิจกรรม หรือมีการประสานแผนกับหน่วยงานภาคี ลักษณะแผนการดำเนินงาน และกิจกรรมที่มีเหตุผล สอดคล้องเหมาะสมกับเงื่อนไขชุมชน มีแผนควบคุมหรือแผนบริหารความเสี่ยง หรือมีการเตรียมตัวให้พร้อมับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ทบทวนแผนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ กำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ เงื่อนไขการอยู่ร่วมกัน ดำเนินกิจกรรม รับฝาก ถอน บริการสินเชื่อทุกประเภทวงเงินกู้ไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ บาท มีระบบบัญชีที่ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ บันทึกข้อมูลทุกกิจกรรม จัดเก็บระบบข้อมูลในคอมพิวเตอร์สะดวกเมื่อต้องการใช้

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกร่วมกันคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมวิเคราะห์ วางแผน การรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ทั้งด้านธุรกิจ ด้านการประกอบการ และด้านสังคม ร่วมติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบต่อผลกระทบการกระทำ รับประโยชน์ร่วมกัน การแบ่งผลกำไร การจัดสวัสดิการ โดยใช้เวทีการประชุม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

เปิดบริการให้กับชุมชนมาเป็นระยะเวลา ๗ ปี โดยยึดหลักการประสานงาน สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาของคนในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดบริการทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๘.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. มีสมาชิกทั้งสิ้น ๓,๕๑๕ ราย สิ้นทรัพย์รวม ๔๖,๔๙๙,๔๑๒ บาท ทุนเรือนหุ้น ๑,๑๓๘,๖๒๑ บาท เงินฝากจากสมาชิก ๖,๑๐๐,๑๒๕ บาท ลูกหนี้เงินกู้สมาชิก ๔๐,๐๒๐,๓๐๕ บาท ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก

หลายหน่วยงานในพื้นที่ โดยเฉพาะสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการเตรียมสืบทอดกิจการในอนาคต โดยให้เยาวชนในชุมชนเข้ามาเรียนรู้กิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการ

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินชุมชนยางอู่ม ตระหนักถึงความสำคัญของสังคมโดยรวม เพราะเป็นองค์กรหนึ่งที่ตั้งอยู่ในชุมชน ต้องมีส่วนช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เพราะถือว่าคนในชุมชนเป็นสมาชิกมีส่วนช่วยพัฒนาองค์กรให้เข้มแข็ง กิจกรรมที่ให้การสนับสนุน เช่น บุคลากร งบประมาณ ได้แก่กิจกรรมงานบุญประเพณี กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมของหน่วยงานราชการ กิจกรรมชุมชน วัด บ้าน โรงเรียน และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยร่วมกับโครงการธนาคารป่าไม้ ของกองทุนธนาคารป่าไม้ ธ.ก.ส. คณะกรรมการสมาชิก และคนในชุมชนร่วมปลูกป่าที่สาธารณประจำชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการเรียนรู้ในการรู้จักตนเอง เพื่อทราบศักยภาพและขีดจำกัดของชุมชนและเรียนรู้เพิ่มเติมจากภายนอกอย่างเป็นระบบ
- มีแนวคิดในการจัดการทุน เพื่อให้สามารถมีทุนในการประกอบกิจการได้ ภายใต้เงื่อนไขของการพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น
- มีแนวคิดในการจัดระบบวิสาหกิจชุมชนให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เกื้อกูลกันตามฐานทรัพยากร ภูมิปัญญาหรือเงื่อนไขของท้องถิ่น
- มีแนวคิดในการจัดระบบสวัสดิการสำหรับสมาชิกและชุมชน
- มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ หรือสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความโดดเด่นและสอดคล้องกับบริบทชุมชน

กลุ่มมะม่วงบ้านแฮด

เลขที่ ๖๙/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น
รหัสทะเบียน ๔-๔๐-๒๔-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มปรับปรุงคุณภาพมะม่วงบ้านแฮด” มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งด้วยกัน ๓๑ คน มีพื้นที่ปลูกมะม่วงทั้งหมด ๓๑๐ ไร่ สาเหตุที่จัดตั้งกลุ่มขึ้นก็เพราะว่าช่วงนั้นขายผลผลิตได้ราคาต่ำและถูกพ่อค้ากดราคาก็เลยจัดตั้งกลุ่มขึ้นและคาดหวังว่าจัดตั้งกลุ่มขึ้นแล้วจะทำให้ขายผลผลิตได้ราคาสูงขึ้นและจะมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าได้ การจัด

ตั้งกลุ่มในครั้งนั้นได้รับงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น เป็นเงิน ๗๗,๘๐๐ บาท กลุ่มได้จัดซื้อปัจจัยการผลิตมาให้สมาชิก จัดทำแปลงสาธิตการผลิตมะม่วงนอกฤดูโดยใช้สารพาโคลบิวทราโซลขึ้น ซึ่งกลุ่มได้เรียนรู้ขั้นตอนการผลิตมะม่วงนอกฤดูจากแปลงสาธิต ทำให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนสามารถผลิตมะม่วงนอกฤดูได้สำเร็จ และจากการทำมะม่วงนอกฤดู ทำให้สมาชิกขายมะม่วงได้ราคาสูงขึ้นกว่าเดิม ๒-๓ เท่า ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ผู้ส่งออก กลุ่มเครือข่ายต่างๆ ให้การยอมรับว่าเป็นกลุ่มที่ผลิตมะม่วงได้คุณภาพดีเกรด A ส่งออกได้สูงถึง ๗๕% ของผลผลิตทั้งหมด และได้รับฉายาว่า “เพชรแห่งดินแดนที่ราบสูง”

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

การผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกของวิสาหกิจชุมชนบ้านแฮด มีการวางแผนการผลิตที่ค่อนข้างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และผลผลิตจะได้ไม่ออกเยอะในช่วงเดียว คือผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮดมีผลผลิตหมุนเวียนออกเกือบตลอดทั้งปี เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาด้านการตลาด และการบริหารจัดการผลผลิต

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มได้ตั้งกฎระเบียบ โดยสมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และมีบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ทำตามกฎระเบียบ และกลุ่มมีกิจกรรมทำร่วมกันอย่างต่อเนื่องมา ๑๖ ปี คือ

๑. ประชุมกลุ่มเดือนละ ๑ ครั้ง หมุนเวียนตามสวนต่างๆ ของสมาชิก
๒. แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน

๓. ใส่เสื้อทีมมาประชุมทุกครั้ง

๔. จ่ายค่าอาหารเที่ยงช่วยกันทุกครั้งเมื่อประชุม คนละ ๕๐ บาท

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

จากการที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮดให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพเป็นสำคัญ และกลุ่มให้การทุ่มเทในการทำงานอย่างจริงจัง ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กลุ่มมีความเข้มแข็ง และสามารถผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกได้สำเร็จในปี ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด มีการเติบโตทั้งในแง่ปริมาณการผลิต ปริมาณการส่งออก จำนวนสมาชิก คือมีการเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี และในอนาคตอันใกล้นี้อำเภอบ้านแฮดจะเป็นแหล่งผลิตมะม่วงคุณภาพที่สำคัญ เป็นแหล่งผลิตแหล่งใหญ่ของจังหวัดขอนแก่น มีตลาดรองรับที่แน่นอน ไม่มีปัญหาด้านการตลาด และที่สำคัญคือราคาจำหน่ายค่อนข้างสูง ทำให้สมาชิกพอใจ สมาชิกมีรายได้สูงขึ้น สามารถปลดหนี้ได้ ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นพึ่งตนเองได้

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสวัสดิการชุมชน กลุ่มช่วยเหลือสมาชิกที่เสียชีวิต โดยการบริจาคเงินช่วยเหลือกันสวนละ ๓๐๐ บาท

ด้านสาธารณประโยชน์ กลุ่มมอบเงินเป็นทุนการศึกษา ให้กับโรงเรียนในชุมชนปีละ ๓ ทุนๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท ให้นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน และให้คำแนะนำความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับคนชุมชน โดยเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องการผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออก

แก่คนในชุมชนทำให้คนชุมชนเริ่มขยายพื้นที่ปลูกมะม่วงมากขึ้น และขยายออกไปในเขตชุมชน อำเภอกัลยกันมากขึ้น

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปลูกมะม่วงถือว่าการปลูกต้นไม้เพิ่มความเขียวขจีให้กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ร่มเงาเพิ่มออกซิเจนในอากาศ ลดมลพิษ และเป็นการลดภาวะโลกร้อนได้อีกทางหนึ่ง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มปฏิบัติดังนี้

๑. ผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกได้มาตรฐานสากล GAP รักษาสิ่งแวดล้อม

๒. ไม่ล้างอุปกรณ์ต่างๆ เช่นเครื่องพ่นสารเคมี ขวดบรรจุสารเคมี ลงในแหล่งน้ำ

๓. หลีกเลี่ยงแปลงมะม่วงจะไม่เผา แต่จะใช้วิธีตัดหญ้าแทน และจะปล่อยให้ย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยต่อไป

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด มีการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี กลุ่มมีความมั่นคงและยั่งยืน

กลุ่มเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรต้นผึ้ง

เลขที่ - หมู่ที่ ๙ ตำบลนาแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
รหัสทะเบียน ๔-๔๘-๐๗-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เกษตรกรบ้านต้นผึ้งมีการปลูกถั่วลิสงหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ต่อมาประสบปัญหาถั่วลิสงราคาตกต่ำ จึงเกิดการรวมตัวกันแก้ปัญหาโดยการแปรรูปถั่วลิสง จัดตั้งกลุ่มขึ้นในปี ๒๕๓๖ โดยการรวมตัวกันของแม่บ้านบ้านต้นผึ้งทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและเป็นอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้านในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยยึดหลักการเกษตรพอเพียง ปัจจุบันมีตลาดถั่วคั่วทรายในอำเภอและ

จังหวัด ปีหนึ่งใช้ถั่วลิสงแปรรูป ๑๐ ตันเป็นอย่างต่ำ มีการสร้างเครือข่ายปลูกถั่วลิสง ๘ กลุ่ม ๒ อำเภอ มีกองทุนเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงและปุ๋ยให้กู้ยืม และมีการจัดการเงินชุมชนไว้ให้สมาชิกกู้ยืม มีการดำเนินกิจกรรมแบบครบวงจร “อนุรักษ์ภูมิปัญญา นำพาความเข้มแข็งร่วมแรงพัฒนาเศรษฐกิจ พิชิตอาเซียน” และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรบ้านต้นผึ้ง” เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ปัจจุบันมีสมาชิก ๖๐ ราย

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ มีข้อกำหนดกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน มีการจดบันทึก มีระบบบัญชีที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการวางแผนเป้าหมายและสรุปผลการดำเนินงานทุกเดือน มีขั้นตอนการทำงาน การวางระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม การจัดทำบัญชี/การเงินอย่างเป็นระบบ การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มโดยคณะกรรมการและสมาชิก มีการปันผลให้กับสมาชิก

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

มีการวางแผนการดำเนินงาน โดยสมาชิกร่วมกันคิดวิเคราะห์และวางแผน ร่วมกันตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าผลิตภัณฑ์จากกลุ่มเอง และมาตรฐานภาครัฐ เพื่อป้องกันความเสี่ยง สมาชิกทุกคนร่วมกันเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับสมาชิกทุกครัวเรือน ในชุมชน เกิดความสามัคคีในชุมชน และลดการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานต่างถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๑. ส่งเสริมการปลูกถั่วลิสง ๕๐ ไร่
๒. แปรรูปถั่วลิสง ปีละ ๑๐ ตัน
๓. มีกองทุนสะสมทรัพย์
๔. ออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๕. มีเครือข่ายปลูกถั่วลิสง ๘ เครือข่าย คือ ตำบลนาแก

๒ แห่ง ตำบลพิमान ๓ แห่ง ตำบลนาเลียง ๒ แห่ง อำเภอนาหว้า ๑ แห่ง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. สมาชิกเข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน
๒. สมาชิกมีจิตสำนึกในการเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
๓. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกถั่วลิสง เพื่อบริโภคและจำหน่าย ยังช่วยปรับปรุงบำรุงดินไม่ตัดต้นไม้ไม่เผาขยะซึ่งจะทำให้เกิดภาวะโลกร้อน และมีการรณรงค์ปลูกต้นไม้ประจำปี
๔. ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. มีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายมีงานทำ มีอาชีพมีรายได้ แก้ไขปัญหาคนว่างงาน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. เป็นต้นแบบศึกษาดูงานเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ

๓. การผลิตและการแปรรูปถั่วลิสง มีกองทุนเมล็ดพันธุ์ ถั่วลิสง/ปุ๋ย

๔. มีเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาด

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านห้วยไม้ซอด

เลขที่ ๒๑๕ หมู่ที่ ๙ ตำบลปากคาด อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
รหัสทะเบียน ๔-๔๓-๑๐-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ชาวบ้านห้วยไม้ซอดส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา สมัยก่อนต้องใช้ควายไถนา ผลผลิตที่ได้ก็จะเก็บไว้กินและขายบ้างบางส่วน คุณแม่บุญมี หลานท้าว ก็มีอาชีพทำนา แต่ได้รับการถ่ายทอดการทำข้าวเม่าจากคุณแม่และป้าๆ ทำข้าวเม่ากินเองในครอบครัว และเครือญาติ ระยะเวลาได้ลองนำไปขายที่ตลาด ได้รับความสนใจจากลูกค้า จากนั้นก็เริ่มทำข้าวเม่าขาย โดยให้ลูกๆ นำไปขายที่ตลาดปากคาด ในสมัยก่อนการทำข้าวเม่าต้องใช้เวลานาน และใช้

แรงงานจำนวนมาก ซึ่งวิธีการทำข้าวเม่าของชาวบ้านในภาคอีสานมีมานานตั้งแต่บรรพบุรุษแล้ว เพราะว่าชาวอีสานนิยมรับประทานข้าวเหนียวเป็นอาหารหลัก จึงรู้จักวิธีการแปรรูปข้าวมาเป็นขนมและอาหาร สมัยก่อนการทำข้าวเม่าจะใช้ข้าวที่ปลูกตามฤดูกาล ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวนาปี และข้าวไร่ ถ้าเป็นข้าวนาปรังช่วงระยะเวลาที่จะทำข้าวเม่าได้ก็จะเป็นเดือน มีนาคม – เมษายน ส่วนข้าวไร่ จะเป็นช่วงเดือนกันยายน ข้าวนาปีช่วงระยะเวลาที่จะทำข้าวเม่าได้จะมีอยู่สองช่วง เพราะชาวบ้านปลูกข้าวสองประเภท คือข้าวหนัก ที่ชาวอีสานเรียกว่าข้าวงัน เป็นข้าวที่ออกรวงช้าใช้เวลาตั้งแต่ปักดำจนถึงการเก็บเกี่ยวประมาณสี่เดือน ถึงจะทำข้าวเม่าได้ ประมาณเดือน พฤศจิกายน อีกประเภทหนึ่งคือข้าวเบา ชาวอีสานเรียกว่า ข้าวตอ เป็นข้าวที่ออกรวงเร็วใช้เวลาตั้งแต่ปักดำจนถึงเก็บเกี่ยว ประมาณสามเดือนถึงจะทำข้าวเม่าได้ อยู่ในช่วงเดือน ตุลาคม ต่อมา นายสมจิตร หลานท้าว ได้คิดค้นการทำข้าวเม่าจากครกกระเดื่องใช้เท้าเหยียบแทนการตำด้วยมือ ปี ๒๕๒๕ ใช้รถไถนามาดัดแปลง ซ้ออะไหล่มาประกอบทำเป็นที่ทำข้าวแทนเท้าเหยียบ ปี ๒๕๔๔ ได้ทำเครื่องคว่ำข้าวเม่าด้วยครกยนต์ นับว่าเป็นการใช้ภูมิปัญญาผสมผสานกับนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนในการขายข้าวเม่า นั้น สมาชิกจะเร่ขายตามหมู่บ้านและตลาดนัดของอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มุ่งการเพิ่มยอดขายหน่วยผลิตภัณฑ์ทุกปี และเป็นผู้นำด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ข้าวเม่า โดยการพัฒนาารูปแบบสินค้าอย่างต่อเนื่องหลายอย่าง ผลิตภัณฑ์มีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

๒. ขยายเครือข่ายทั้งด้านการผลิต และจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างรายได้ให้กับสมาชิก

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- มีการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงาน สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเป็นประจำทุกปี
- สมาชิกเข้าร่วมกลุ่มโดยสมัครใจ ร่วมประชุมทุกครั้งตามที่กลุ่มกำหนด
- สมาชิกมีส่วนร่วมรับผิดชอบและมีส่วนร่วมพัฒนาสมาชิก ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมตัดสินใจ และร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงาน สามารถแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในเวทีการประชุมสามัญประจำปี ทุกครั้ง
- ในการทำกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ถ้าไม่สามารถมาได้ให้ส่งตัวแทนจากคนในครอบครัวมาแทน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- สมาชิกใหม่ต้องยื่นแบบฟอร์มชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า/ค่าหุ้น เงินสัจจะ โดยมีสมาชิกหนึ่งคนรับรอง ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ๑๐๐ บาท ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกจะเรียกคืนไม่ได้ การถือหุ้นสมาชิกทุกคนต้องถือหุ้นอย่างน้อย คนละ ๑ หุ้น แต่ไม่เกิน ๕ หุ้น (หุ้นละ ๓๐ บาท)
- เพิ่มพูนทักษะแก่สมาชิก มุ่งหวังให้สมาชิกเกิดความชำนาญสูงสุด พัฒนาไปพร้อมๆ กับกลุ่มในการประกอบการ และในกิจกรรมนั้นๆ
- การดำเนินกิจกรรมในอาชีพ ส่งผลให้เกิดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ ให้กับสมาชิกและกลุ่ม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีการปลูกจิตสำนึกให้มีการเสียสละ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- กิจกรรมการทำนาปลูกข้าว ไม่ใช่สารเคมี เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเพื่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ผลิตเอง
- มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ แก่ชุมชน เช่น ร่วมปลูกป่า ร่วมพัฒนาบริเวณรอบๆ หมู่บ้าน/ชุมชน ในวันสำคัญต่างๆ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ผลิตภัณฑ์ข้าวเม่าแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคสนใจ จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถส่งออก มีมูลค่ากว่า ๕ ล้านบาทต่อปี และผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่สามารถบริโภคได้เลย จุนเด่นของสินค้าใช้วัตถุดิบในพื้นที่เป็นส่วนประกอบ ใช้แรงงานน้อย สามารถถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนการผลิตไม่ซับซ้อน ด้านการตลาด มีจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำผลิตภัณฑ์ออกบูธ

แสดงสินค้าตามเทศกาลต่างๆ งานประเพณีท้องถิ่น งานจัดแสดงสินค้า OTOP ปัจจัยแห่งความสำเร็จข้าวเม่าแปรรูป “อยู่ที่ความซื่อสัตย์ ทำสะอาด คิดจริง ทำจริง และไม่ค้ากำไรเกินควร”

กลุ่มเกษตรกรพัฒนายางสีสุราช

เลขที่ ๘๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองบัวสันต อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
รหัสทะเบียน ๔-๔๔-๑๑-๐๗/๑-๐๐๐๘

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพัฒนายางสีสุราชเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เป็นอาสาสมัครเกษตรกร (อกม.) ในทุกหมู่บ้านของอำเภอยางสีสุราช เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการว่างงานและการขาดรายได้ในช่วงว่างเว้นจากการทำนาของเกษตรกร รวมทั้งแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ ผลผลิตของกลุ่มไม่มีสถานที่จำหน่าย จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพัฒนายางสีสุราช เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เพื่อแก้ไขปัญหาตามที่กล่าว

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนผสมผสานกับงานส่งเสริมการเกษตร มีหลายภาคส่วนให้การสนับสนุน กลุ่มเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าผลิตผลการเกษตรของสมาชิก และเกษตรกรทั่วไป มีอาสาสมัครเกษตรกรที่มีความรู้และประสบการณ์ในแต่ละด้านทำหน้าที่ส่งเสริมอาชีพการเกษตรแก่เกษตรกรและสมาชิก ตามศักยภาพของพื้นที่ เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ดำภูพาน กลุ่มปลูกข้าวหอมใบเตย กลุ่มปลูกมันสำปะหลังหลังนา กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มปลูกฟักข้าว โดยเน้นการส่งเสริมให้มีการผลิตแบบปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยมีปราชญ์ชาวบ้าน คือนายเสงี่ยม ชาวเกวียน เป็นผู้ให้ความรู้ด้านการผลิตการเกษตร และปฏิบัติงานที่ร้านค้าวิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอยางสีสุราช สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตรวจบัญชีสหกรณ์ และสภาเกษตรกรจังหวัดมหาสารคาม มีสมาชิก ๒ ประเภท ได้แก่ สมาชิกสามัญ ได้แก่ อกม. ทุกหมู่บ้าน และสมาชิกวิสามัญ ได้แก่ เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยสมาชิกร่วมร่างกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม และร่วมวางแผนการดำเนินงาน ใช้กลไกการประชุมประจำเดือนของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้นำเสนอข้อมูลความต้องการสินค้า ปัญหาอุปสรรคที่ได้ไปส่งเสริมในระดับพื้นที่ และรับทราบผลการดำเนินการของกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน โดยกำหนดวันประชุมทุกวันที่ ๒๓ ของเดือน มีการระดมทุนเป็นประจำทุกเดือน คนละ ๑๐๐ บาท/คน/เดือน สำหรับสมาชิกสามัญ ส่วนสมาชิกวิสามัญสามารถซื้อหุ้นได้ตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดเป็นประจำทุกปี

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

สามารถดูได้จากระบบบัญชีที่สามารถบริหารรายรับรายจ่าย และจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกได้เป็นประจำทุกปี ได้แก่ ปันผลคืนให้สมาชิกผู้ถือหุ้น ๔๐% ตอบแทนคณะกรรมการ ๑๕% เงินทุนสำรอง ๓๐% ทุนเพื่อพัฒนาทักษะสมาชิก ๑๐% เพื่อสาธารณประโยชน์ ๒% และเพื่อสวัสดิการสมาชิก ๓% ของกำไรสุทธิประจำปี ปัจจุบันกลุ่มมียอดเงินหมุนเวียน จำนวน ๕,๐๖๖,๓๑๑ บาท โดยยังไม่รวมสินทรัพย์อื่นๆ และสินค้าคงเหลือ กลุ่มเปิดบริการแก่สมาชิกเกษตรกร

ที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. โดยให้บริการบัตรสินเชื่อเกษตรกร ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน ในปัจจุบันเกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยการผลิตที่ราคาถูกกว่าร้านค้าทั่วไป และสามารถเพิ่มพื้นที่และผลผลิตเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีสถานที่จำหน่ายผลผลิตเกษตรที่ผลิตจากชุมชนและวิสาหกิจชุมชน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มได้จัดสรรงบประมาณ ๒% เพื่อเป็นค่าสาธารณประโยชน์ ได้ร่วมกับชุมในทุหมู่บ้านที่มีกิจกรรมสาธารณประโยชน์

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- มีจิตอาสาที่ต้องการพัฒนาอาชีพการเกษตร
- มีจิตสำนึกที่ซื่อสัตย์
- ยึดหลักการบริหารงานแบบโปร่งใส
- สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
- เกิดจากความต้องการของชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าวิสาหกิจชุมชน

ธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริบ้านดอนร่วมใจ

เลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางทรายน้อย อำเภอหัวใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร
รหัสทะเบียน ๔-๔๙-๐๖-๐๓/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

แม่บ้านบ้านดอนรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนร่วมใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีสมาชิกครั้งแรก ๗ คน เนื่องจากสมาชิกมีความต้องการเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้น กลุ่มจึงเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปไม่จำกัดเพศและวัย เข้าร่วมกิจการและเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ๕๐ พรรษา จึงตั้งชื่อกองทุนเป็น “ออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ” หรือเรียกสั้นๆ ว่า “เงินออมเฉลิมพระเกียรติ” การดำเนินกิจการสร้างความเชื่อถือ สร้างความ

มั่นคงเป็นลำดับ มีเงินระดมทุนมากขึ้น จึงได้จัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยแบ่งการบริหารจัดการเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๒๐๕ คน และเงินออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก ๔๓๓ คน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

คณะกรรมการบริหาร แบ่งคณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริบ้านดอนร่วมใจ ออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้ คณะกรรมการบริหารเงินธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ, คณะกรรมการบริหารเงินออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติ และคณะกรรมการที่ปรึกษา

การบริหารจัดการ

๑. มีการประชุมคณะกรรมการบริหารทุกเดือน ทุกวันเสาร์แรกของเดือน และประชุมสมาชิกทุกเดือน

๒. การจัดการรายรับ รายจ่าย ของกลุ่มเป็นปัจจุบันด้วยระบบบัญชีสามารถตรวจสอบได้

๓. การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิก จัดสรรในรูปเงินปันผลตามหุ้นทุกเดือน และจ่ายเงินปันผลปีละ ๒ ครั้ง ในเดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม ของทุกปี

๔. การจัดสรรค่าสาธารณประโยชน์ จัดสรรเงินช่วยเหลืองานประเพณีประจำปีในหมู่บ้าน งานพัฒนาหมู่บ้านปีละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๕. จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก กรณีสมาชิกเสียชีวิต สงเคราะห์รายละ ๒,๐๐๐ บาท (ถ้าสมาชิกสมัครเข้ากองทุน ฅาปนกิจสงเคราะห์คนละ ๕๐๐ บาท/ปี กรณีเสียชีวิตจะสงเคราะห์เพิ่มเติมอีกรายละ ๓๐,๐๐๐ บาท) และมอบทุนการศึกษาปีละ ๔ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กฎระเบียบของธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ

๑. สมาชิกต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสแล้วเท่านั้น เป็นครอบครัวที่มั่นคง ประกอบอาชีพสุจริตและมีรายได้

๒. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย

๓. สมาชิกต้องถือหุ้นเพื่อร่วมลงทุนกับธนาคารฯ

๔. สามารถร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับธนาคารฯ ได้

ระเบียบการกู้ยืม

๑. เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

๒. สมาชิกสามารถกู้ยืมเงินได้ ๔ เท่าของหุ้น แต่ไม่เกินรายละ ๔๐,๐๐๐ บาท

๓. ผู้กู้ต้องจัดทำสัญญาเงินกู้ พร้อมมีผู้ค้ำประกัน ๒ คน

๔. ดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ ๐.๗๐ บาท/เดือน หรือ ๘.๔๐ บาท/ปี

๕. ดอกเบี้ยต้องชำระทุกเดือน หากขาดชำระปรับดอกเบี้ยเป็นร้อยละ ๑ บาท/เดือน

๖. ปันผลให้สมาชิกตามหุ้นที่ถือ ปีละ ๒ ครั้ง (เดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม)

๗. สมาชิกที่กู้ยืมจะต้องสมัครเป็นสมาชิกฅาปนกิจสงเคราะห์ เพื่อประกันความเสี่ยงเงินกู้

กฎระเบียบของเงินออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติ

๑. สมาชิกต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในหมู่ที่ ๓ บ้านดอน เท่านั้น

๒. สมาชิกรับตั้งแต่อายุแรกเกิดขึ้นไป

๓. ไม่จำกัดเพศและวัย

๔. ฝากออมไม่เกินรายละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕. ปันผลให้สมาชิกตามหุ้นที่ถือร้อยละ ๐.๔๐ บาท/เดือน หรือ ๔.๘๐ บาท/เดือน ปีละ ๒ ครั้ง (เดือนมกราคม และเดือนกรกฎาคม)

๖. สามารถฝาก – ถอนได้ ในวันทำการและ (ทุกวันเสาร์แรกของเดือน)

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. กิจการธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ จำนวนสมาชิก ๒๐๕ คน ถือหุ้นเป็นเงิน ๒,๕๐๘,๔๑๗ บาท

๒. กิจการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติ จำนวนสมาชิก ๔๓๓ คน เป็นเงิน ๓,๔๕๑,๘๓๙ บาท

๓. กองทุนสำรองและดอกเบี้ย (จะต้องเพิ่มขึ้นทุกปีได้จากกำไรของเงินกู้) เป็นเงิน ๖๔๑,๓๗๑ บาท

๔. กองทุนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนร่วมใจ เป็นเงิน ๘๕๑,๕๑๙ บาท

๕. กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิก (กรณีเสียชีวิตสงเคราะห์รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท) เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท (โดยหักจากเงินปันผลอีกคนละ ๒๕๐ บาท จำนวน ๑๓๙ คน รวมเป็นเงิน ๓๔,๗๕๐ บาท) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๔๖๔,๓๙๖ บาท (เจ็ดล้านสี่แสนหกหมื่นสี่พันสามร้อยเก้าสิบหกบาทถ้วน)

ทรัพย์สินของกลุ่ม ได้แก่ อาคารที่ทำการ ๑ หลัง มูลค่า ๔๕๐,๐๐๐ บาท, อุปกรณ์แปรรูป มูลค่า ๒๕,๐๐๐ บาท และที่ดินว่างเปล่าพื้นที่ ๑ งาน มูลค่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. กรณีสมาชิกเสียชีวิต สงเคราะห์รายละ ๒,๐๐๐ บาท (ถ้าสมาชิกที่กู้ยืมสมัครเข้ากองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์คนละ ๕๐๐ บาท/ปี กรณีเสียชีวิตจะสงเคราะห์เพิ่มเติมอีกรายละ ๓๐,๐๐๐ บาท)

๒. มอบทุนการศึกษาปีละ ๔ ทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท

๓. จัดสรรเงินช่วยเหลืองานประเพณีประจำปี ในหมู่บ้าน งานพัฒนาหมู่บ้านปีละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ บ้านดอนร่วมใจ มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อสร้างกระบวนการคิดการบริหารจัดการเงินทุน การจัดการทรัพยากร โดยใช้ภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อสร้างรายได้ สวัสดิการ สร้างความมั่นคงให้ครอบครัวและชุมชนและมุ่งเน้นประโยชน์ทางสังคมของชุมชนมากกว่าการแสวงหารายได้สูงสุด ซึ่งตรงกับความหมายวิสาหกิจชุมชน คือ ชุมชนเป็นเจ้าของ และมีผู้ดำเนินการแบบบูรณาการ มีขบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจของการพัฒนา มีการพึ่งพาตนเองเป็นเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริบ้านดอนร่วมใจ จึงถูกคัดเลือกให้เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบประเภทการบริการของอำเภอที่วิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ควรศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้และร่วมกันพัฒนาสังคมต่อไป

สถาบันการเงินบ้านโคกกลาง

เลขที่ - หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองฮี อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
รหัสทะเบียน ๔-๔๕-๐๙-๐๑/๑-๐๐๔๐

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเองของสถาบันการเงินบ้านโคกกลาง เดิมเป็นศูนย์สาธิต หมู่ที่ ๘ มีการสะสมเงินกองกลางเพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มธนาคารขึ้นใหม่ ในหมู่บ้าน โดยความร่วมมือของสมาชิกภายในชุมชน ที่เห็นปัญหาของสมาชิกด้วยกันเองขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง จากปัญหาดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นทำให้วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินบ้านโคกกลาง

ได้พัฒนาตนเองภายใต้แนวคิดที่จะพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มมีโครงสร้างและแบ่งตามบทบาทหน้าที่ออกเป็น ๘ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายบริหาร คณะกรรมการฝ่ายสินเชื่อ คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ คณะกรรมการฝาก - ถอน คณะกรรมการฝ่ายการเงิน คณะกรรมการฝ่ายจัดทำบัญชี คณะกรรมการติดตามหนี้ คณะกรรมการจัดเก็บข้อมูล

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาชิก ให้สมาชิกคัดเลือกกรรมการ สมาชิกร่วมประชุมสามัญประจำปี และประจำเดือน ทุกครั้ง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินบ้านโคกกลางมีกองทุนที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของกลุ่ม จำนวน ๑๕ กองทุน ซึ่งแต่ละกองทุนจะมีระบบการทำบัญชีรับ-จ่าย ควบคุมการดำเนินงานเป็นรายกลุ่ม ซึ่งเงินกองทุนที่เกิดขึ้นแต่ละกลุ่ม จะถูกนำฝากเข้าบัญชีเงินออมทรัพย์ของวิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินบ้านโคกกลาง มีเงินทุนหมุนเวียนในสถาบันการเงิน ประมาณ ๕,๒๙๑,๔๘๑ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มให้ความสำคัญกับสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส โดยให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในการให้ทุนสวัสดิการเบื้องต้น มีการอำนวยความสะดวกกับผู้สูงอายุในการรับเบี้ยยังชีพ และส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาชุมชน รมรณรงค์การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการผักสวนครัว-รั้วกินได้ พัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัย กำจัดขยะมูลฝอยในหมู่บ้านอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง ส่งเสริมสนับสนุนโดยร่วมกับกลุ่ม รสทป. ในการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ปลูกต้นไม้ทดแทนต้นไม้ที่ถูกทำลายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ “ป่าหนองเป็ดเก่า” ปลูกต้นไม้รอบหนองสาธารณะหมู่บ้าน ปล่อยปลาคืนสู่หนองน้ำ เป็นต้น

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- ดำเนินงานใช้หลักธรรมาภิบาล ซื่อสัตย์ โปร่งใส
- มีกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษร สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมการใช้ระเบียบอย่างจริงจัง
- มีการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ประเมินผลการดำเนินงานทุกปี
- มีแผนแม่บทชุมชน สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และพัฒนา
- แผนมีความเหมาะสมกับบริบท และเงื่อนไขของชุมชน
- ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และมีระบบตรวจสอบที่ชัดเจน โปร่งใส
- มีระบบบัญชี ข้อมูลบัญชีมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
- กลุ่มผลิตมีหลายกลุ่ม พัฒนาเริ่มจากผลิตสินค้าที่จำเป็นต่อการใช้งานในครัวเรือน เป็นการลดรายจ่าย และแบ่งปันเพื่อน
- มีการสื่อสารหลายรูปแบบ สามารถใช้ช่องทางการสื่อสารหลายวิธี ทัวถึง

กลุ่มออมทรัพย์บ้านดงน้อย

เลขที่ - หมู่ที่ ๔ ตำบลผาขาว อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
รหัสทะเบียน ๔-๔๒-๑๒-๐๑/๐๑-๐๐๑๕

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์บ้านดงน้อย หมู่ที่ ๔ บ้านดงน้อย ตำบลผาขาว อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เริ่มจัดตั้งกลุ่มภายใต้แนวคิดเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีปัญหา รายได้น้อย มีหนี้สิน และขาดเงินทุน เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัด และออมเงินโดยการสะสมรวมกันเป็นกองทุนในรูปแบบของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ บริหารกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาของสมาชิก ทั้งในด้านเงินลงทุน

ประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ของครอบครัว พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาแหล่งทุนในชุมชน รวบรวมสมาชิกที่มี แนวความคิดเดียวกัน ๗๕ คน ได้กำหนดระเบียบและข้อบังคับกลุ่มและได้ดำเนินกิจกรรมเริ่มแรกคือการรับฝากเงินออม ทรัพย์และการให้สมาชิกกู้ยืมเงิน โดยมีแนวคิดดำเนินการภายใต้คุณธรรม ๕ ประการคือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ ความไว้วางใจต่อชุมชนและใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการประหยัดและออมเงินในรูปเงินสัจจะ บริหารเงินทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพ และสวัสดิการของสมาชิก ส่งเสริมให้มีความสามัคคีการทำงานร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีประสบการณ์ ในการบริหารและจัดทำเงินทุนของตนเอง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์บ้านดงน้อยเป็นกลุ่ม ระดับพื้นฐานที่บริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการและสมาชิก มีความสามารถในการบริหารจัดการ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไม่ว่าจะเป็น ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และความรอบรู้คู่คุณธรรม เพื่อให้กลุ่มมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน กลุ่มมีการบริหารจัดการครบ ๙ ด้าน การบริหารงานและ การจัดการคน การจัดสรรผลประโยชน์ปี ๒๕๕๗ นำเข้ากองทุน ๑๒% เป็นเงิน ๘๓,๔๓๕ บาท ช่วยเหลือสังคม ๓% เป็นเงิน ๒๐,๘๕๘ บาท ปันผลสมาชิก ๖๕% เป็นเงิน ๔๕๑,๙๔๓ บาท กรรมการบริหาร ๒๐% เป็นเงิน ๑๓๙,๐๕๙ บาท รวมเป็นเงิน ๖๙๕,๒๙๗ บาท สถานะปัจจุบันของกลุ่ม สรุปผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๗ จำนวนสมาชิกทั้งหมด ๗๗๖ คน เงินทุนทั้งหมด ๘,๐๖๘,๗๙๕ บาท เงินปล่อยกู้ ๗,๔๗๗,๒๑๘ บาท ดอกเบี้ย ๖๙๕,๒๙๗ บาท

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ การตัดสินใจมารวมตัวกัน เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การตัดสินใจในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน จนถึงกำหนดในการจัดสรรรายได้ หรือผลกำไร เพื่อสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของสมาชิก ร่วมกันวางแผน กรรมการและสมาชิกมีแนวทางพัฒนาด้านต่างๆ เช่น จัดทำบัญชีครัวเรือนให้กับสมาชิก สนับสนุนให้สมาชิกอยู่ได้ด้วยตนเอง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีการเจริญเติบโต มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสมาชิก เนื่องจากกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันมีความหลากหลาย เชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน โดยมีการบูรณาการกับกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มผู้ปลูกยางพาราแปลงรวม

กลุ่มมีกิจกรรมทั้งหมด ๑๒ กิจกรรม ส่งผลให้ลดความเสี่ยงการจัดการเงินชุมชน สมาชิกมีสวัสดิการอย่างเป็นระบบตั้งแต่เกิด-ตาย สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปันผล ลดรายจ่ายจากการผลิตสินค้า เช่น การผลิตสบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำหมักชีวภาพ ฮอโมนไข่ พยายามลดหนี้ของสมาชิก ปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำไปลงทุน สามารถบริหารจัดการได้เป็นระบบ รับสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปีให้ครบทั้งตำบลในอนาคต มีการเตรียมการเพื่อสืบทอดในอนาคตที่ลูกหลานมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ และการบริหารจัดการทั้งด้านบัญชี และการดำเนินงาน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสวัสดิการสำหรับสมาชิก แรกเกิดจะเปิดบัญชีให้รายละ ๓๐๐ บาท นอนโรงพยาบาลจ่ายครั้งละ ๕๐๐ บาท ครอบครัพละ ๒ ครั้งต่อปี เสียชีวิตจ่าย ๓,๐๐๐ บาท แจกถุงยังชีพให้คนพิการ แจกของของขวัญปีใหม่ให้คนแก่ ให้ทุนการศึกษานักเรียนทุนละ ๒๐๐ บาทต่อปีๆ ละ ๑๐ ทุน ช่วยงานบุญที่วัด งานการกุศล เช่น งานกฐิน ผ้าป่า ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท แจกของขวัญปีใหม่ให้เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ และสมาชิกทุกคน โดยจับสลากช่วยงานบุญที่วัด งานการกุศล เช่น งานกฐิน ผ้าป่า

ด้านกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ปลุกป่าชุมชน ได้แกไม้ประดู่ ไม้มะค่า จนได้รับรางวัลโล่สิ่งทอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แจกของขวัญปีใหม่ให้คนชรา เพาะเมล็ดผักหวานแจกจ่ายในหมู่บ้าน ปลุกผักหวานในหมู่บ้าน เป็นรั้วกินได้ ลดรายจ่าย ปลุกผักปลอดสารพิษทุกครัวเรือนเพาะพันธุ์ปลาหางนกยูงไว้แจกจ่ายคนในหมู่บ้าน เป็นศูนย์เรียนรู้ ในการศึกษาดูงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีจุดรวบรวมซื้อขายยางพาราก่อนถั่วสร้างลานรับซื้อ รับผิดชอบสถานที่อบรม มีการปลูกป่าวันสำคัญ มีการใช้ใบตองแทนถุงพลาสติก และกล่องโฟม เพื่อลดขยะรักษาสิ่งแวดล้อม มีการแยกขยะ นำกลับมาใช้ใหม่ในการทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ ตัดแต่งกิ่งต้นไม้รอบบริเวณวัด ทำความสะอาดห้องน้ำ วันพ่อ วันแม่ และ วันสำคัญๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน เช่น ทำความสะอาดถนนในหมู่บ้านและพัฒนาหมู่บ้าน เช็ดกระจกวัด ทำความสะอาดบริเวณวัด ฯลฯ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงิน ผู้นำชุมชน ให้การ ส่งเสริม สนับสนุน กลุ่มยึดหลักการบริหารจัดการ ภายใต้คุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน ส่งผลให้

- สมาชิกรู้จักประหยัด และออมเงินในรูปเงินสัจจะ
- สมาชิกรู้จักบริหารเงินทุนสนับสนุนการประกอบ อาชีพและสวัสดิการของสมาชิก
- สมาชิกมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการเงินทุน ด้วยตนเอง
- สมาชิกมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกันและการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- สมาชิกได้รับปันผลอย่างเป็นรูปธรรม

ศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไสหย่อง

เลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไสหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

รหัสทะเบียน ๔-๔๗-๐๕-๐๔/๑-๐๐๒๗

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

๑. มีการรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตรไว้ในจุดเดียวกัน ณ วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไสหย่อง ได้แก่ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศูนย์ข้าวชุมชน ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และแปลงไร่นาสวนผสม

๒. ใช้เครื่องทุ่นแรงราคาถูก และการปฏิบัติแบบง่ายๆ มาช่วยในการลดต้นทุนการผลิต เช่น ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ดี

ในการเพาะปลูก การไถกลบตอซัง ปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสด ใช้ปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดิน และการลงแขกในกิจกรรมการทำนา

๓. มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับของตลาด เช่น การฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะ แล้วนำไปปฏิบัติจริง ผลิตข้าวปลอดภัยด้วยระบบ GAP

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. แผนการดำเนินงาน กำหนดแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “กลุ่มมั่นคง สมาชิกมั่งคั่ง ยั่งยืน”

๒. ทรัพยากรและการเงิน มีที่ทำการเป็นของตนเอง มีความสะดวกสบายในการมาปฏิบัติงาน มีทุนหมุนเวียน มีหุ้น ทำให้คณะกรรมการและสมาชิกเกิดความเข้มแข็ง และสามัคคี

๓. ระบบบัญชี มีการจัดทำบัญชีแยกประเภท บันทึกกิจการเป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบได้

๔. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่มีการตั้งคณะกรรมการบริหาร เพื่อควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานของกลุ่ม แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรม เช่น คณะกรรมการบริหารกองทุนฝ่ายตรวจสอบบัญชีและการเงิน ฝ่ายส่งเสริมการผลิตและกระจายพันธุ์ข้าว มีกฎระเบียบข้อตกลง และข้อบังคับของกลุ่ม

๕. การสื่อสาร/การบูรณาการ มีระบบการสื่อสารทั้งภายในกลุ่มและเครือข่าย ประสานองค์กรหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความรู้ด้านวิชาการ เป็นที่ปรึกษา งบประมาณสนับสนุน และช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่ม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ เช่น การถือหุ้น การเข้าร่วมกิจกรรมกำหนดแผนงาน ร่วมจัดทำข้อตกลง เป็นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการผลิต

๒. สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมาชิก การประชุมอบรม ปฏิบัติ การเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานราชการ และเครือข่าย

๓. สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม/ชุมชน ร่วมกิจกรรมงานบุญประเพณีต่างๆ การรักษาระบบนิเวศน์ วิทยา และสภาพแวดล้อมของชุมชน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน ๓๓๗ คน มีเงินค่าหุ้นจำนวน ๑๐๐,๓๐๐ บาท มีเงินทุนดำเนินการจำนวน ๒๐๙,๔๗๒ บาท ทรัพย์สินของกลุ่มคิดเป็นมูลค่า ๗๓,๘๗๙ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ลดการใช้สารเคมี ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไว้ใช้เอง มีอาสาสมัครตรวจพยากรณ์ศัตรูพืช จัดตั้งแปลงตรวจนับพยากรณ์ศัตรูพืช และจัดเก็บข้อมูลรายงานข้อมูลทุกสัปดาห์

๒. ป้องกันและรักษาดินโดยไม่เผาตอซัง ตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อหาค่าความอุดมสมบูรณ์ของดินส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด

๓. ฟันฟูประเพณีลงแขก เพื่อให้สมาชิกช่วยเหลือกันเรื่องแรงงาน

๔. จัดสวัสดิการแก่สมาชิก เช่น คลอดบุตร เจ็บป่วย เสียชีวิต กู้ยืม มีค่าใช้จ่ายให้สมาชิกเดินทางไปอบรม/สัมมนา

๕. ร่วมกิจกรรมของชุมชนงานสังคม งานบุญประเพณี การพัฒนาหมู่บ้าน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไฮหย่อง มีการดำเนินงานกิจกรรมที่ต่อเนื่อง สมาชิกมีรายได้ มีทีมงาน คณะกรรมการที่เข้มแข็ง สมาชิกมีความสามัคคี มีการบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการเชื่อมโยงกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีการบูรณาการกับโครงการ/กิจกรรมอื่นๆ เป็นอย่างดี

กลุ่มแปรรูปสับปะรดหนองคอน

เลขที่ ๑๐๕ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย
รหัสทะเบียน ๔-๔๓-๑๖-๐๕/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดหนองคอน จัดตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอรัตนวาปี มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน ๒๑ คน เป็นการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัวจากการทำอาชีพหลัก คือ การทำนา สวนยางพารา และสวนสับปะรดซึ่งในแต่ละปีมีผลผลิตสับปะรดออกมาเป็นจำนวนมาก และไม่มีแหล่งรับซื้อที่แน่นอน ทำให้ผลผลิตที่ออกมาราคาตกต่ำและเน่าเสีย จึงเริ่มนำสับปะรดผลสดที่ขนาดเล็ก ผลดิบและ

สุกเกินไปมาแปรรูปเป็นสับปะรดกวน มีทั้งแบบที่ใส่และไม่ใส่กะทิ สับปะรดกวนดำ งามขาว และทำเป็นลูกอมสับปะรด เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรด้วยการแปรรูป ทำให้ลดปัญหาในเรื่องราคาตกต่ำ และเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ จากนั้นมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น หน่วยงานต่างๆ ในอำเภอรัตนวาปีได้เห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุน วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนโดยมีกิจกรรมหลัก คือ สับปะรดผลสด สับปะรดแปรรูปต่างๆ

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม มีกฎระเบียบ และมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน

๒. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกเป็นประจำ โดยใช้ช่องทางการประชุมประจำเดือน อย่างน้อยเดือนละ ๑-๒ ครั้ง ตลอดจนมีการแจ้งข่าวสารทั่วไปทั้งด้านการตลาด วิชาการ ผ่านการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน

๓. มีการบริหารจัดการเรื่องเงินทุนโดยสมาชิกในกลุ่มรวบรวมระดมทุน และมีการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

๔. มีการจัดสรรผลกำไรให้แก่สมาชิก โดยยึดหลักการแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนจำนวนหุ้นของสมาชิก

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายแก่พ่อค้า เพื่อเป็นการต่อรองด้านราคาโดยเฉพาะในการขายสับปะรดผลสด มีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าโดยการแปรรูป และรวมจำหน่ายในรูปแบบแผงร้านจำหน่ายริมทาง ซึ่งเป็นแหล่งตลาดการจำหน่ายหลักของสมาชิก เพราะเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางระหว่างจังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการได้ตลอดจนสามารถเสนอแนวความคิดในการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการในกลุ่มของตนได้

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- ความมั่นคงของสถาบัน ปัจจุบันกลุ่มมีช่องทางด้านการตลาดเพิ่มขึ้น มีแหล่งเงินทุนที่จะนำมาบริหารจัดการกลุ่มมากขึ้น
- กลุ่มเริ่มมีการดำเนินกิจกรรมด้านการออม เพื่อเป็นการรวบรวมเงินเป็นแหล่งเงินทุนให้กับสถาบันตนเอง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน

- มีการร่วมกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์กับชุมชนทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมของชุมชน อ่างทอง
- มีปัจจัยการผลิตจำหน่ายในราคาถูก เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น จำหน่ายปุ๋ยราคาถูกแก่สมาชิก
- มีการช่วยเหลือด้านอุปโภคบริโภคของสมาชิก เมื่อสมาชิกในกลุ่มเสียชีวิต ตลอดจนสมาชิกในหมู่บ้าน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ร่วมกิจกรรมการปลูกป่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ตลอดจนบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลกระทบต่อชุมชน
- สมาชิกมีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการผลิตสับปะรดที่ปลอดภัย โดยไม่ใช้สารเคมี อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่ให้มีสารเคมีฟุ้งกระจายอีกช่องทางหนึ่ง
- มีการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือชุมชน เช่น ทุนการศึกษาและอาหารกลางวันเด็กในโรงเรียน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. เป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากปัญหาของคนในชุมชน เป็นส่วนใหญ่ เพราะแต่เดิมชุมชนแห่งนี้มีการปลูกและผลิตสับปะรดมาก มีผลผลิตมากจนล้นตลาดทำให้ราคาตกต่ำ จึงมีความคิดริเริ่มที่จะเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปจำหน่าย เป็นผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ อีกทั้งที่ตั้งของชุมชนเป็นลักษณะทอดยาวไปตามเส้นทางคมนาคม จึงเป็นแหล่งตลาดและสถานที่จำหน่ายที่ให้บริการแก่ผู้ที่สัญจรผ่านไปมาอีกหนึ่งช่องทาง

๒. การบริหารจัดการสถาบัน โดยเน้นเรื่อง การผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์สับปะรดสดสมาชิกกลุ่มจะต้องดำเนินการผลิตภายใต้มาตรฐาน GMP เน้นคุณภาพ โดยยึดหลักให้ได้มาตรฐานกระบวนการผลิต Primary GMP ด้านการตลาดมีร้านรับสินค้าไปจำหน่ายประจำ การจัดทำบัญชีเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละด้าน การดำเนินงานภายในกลุ่มมีการประสานงานหน่วยงานภาคีต่างๆ ในการให้การช่วยเหลือและแก้ปัญหาของการดำเนินการกลุ่ม ให้สามารถประกอบกิจการและบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกมีส่วนร่วมทุกด้าน โดยแบ่งหน้าที่กันตามความสามารถและความเหมาะสมของสมาชิก

๔. มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง สามารถจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง

กลุ่มข้าวฮางชุมชนโคกสะอาด

เลขที่ ๓๙ หมู่ที่ ๕ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
รหัสทะเบียน ๔-๓๙-๐๓-๐๙/๑-๐๐๐๔

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ในพื้นที่ชุมชนโคกสะอาด มีกิจกรรมหลักของคนในชุมชนคือการทำนา ผลผลิตที่ได้จะเก็บไว้รับประทานส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งจะจำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่น เมื่อคิดต้นทุนการผลิต ไม่คุ้มทุน จึงมีแนวคิดในการนำข้าวมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร โดยรวมกลุ่มกันวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และได้ไปศึกษาดูงานการทำข้าวฮางที่จังหวัดสกลนคร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นผู้จัดไปศึกษาดูงาน และจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางชุมชนโคกสะอาด สามารถดำเนินงานและเพิ่มศักยภาพการผลิต เป็นเวลากว่า ๘ ปี มีหลักการบริหารโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิก และเน้นการพัฒนาคน พัฒนาความรู้ พัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของตลาด

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการผลิต การจำหน่าย การบริหารจัดการกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการควบคุมการดำเนินงานโดยคณะกรรมการกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

มีอาคารที่ทำการกลุ่มอย่างถาวร มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายเป็นปัจจุบัน มีการแบ่งปันผลประโยชน์ทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ตามสรุปผลการดำเนินงานรายปี ดังนี้

ปี	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	กำไร (บาท)
๒๕๕๕	๑,๔๕๓,๙๕๐	๘๐๔,๒๓๙	๖๔๙,๗๑๑
๒๕๕๖	๑,๗๙๐,๕๔๔	๙๓๒,๙๖๐	๘๕๗,๕๘๔
๒๕๕๗	๑,๙๐๓,๗๘๒	๑,๑๐๓,๖๐๙	๘๐๐,๑๗๓
๒๕๕๘	๑,๙๕๕,๘๔๖	๑,๑๐๘,๘๖๘	๘๔๖,๙๗๘

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางชุมชนโคกสะอาด มีการแบ่งผลกำไรในการช่วยเหลือชุมชนคิดเป็น ๑.๕๐% เช่น ทุนการศึกษา งานบุญงานกุศลในท้องถิ่น ส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดสารพิษ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพ ของผู้ผลิตและผู้บริโภค

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการเป็นกลุ่มจริง สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของกิจการ
- มีที่ตั้งกลุ่ม และมีอาคารสถานที่ในการดำเนินงาน และทำกิจกรรมได้ต่อเนื่องตลอดปี
- มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ชัดเจน มีการแบ่งปันผลประโยชน์
- มีการคืนกำไรในการช่วยเหลือชุมชน
- คำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภค ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค
- กลุ่มเป็นที่รู้จักของชุมชนทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด
- มีตลาดที่ชัดเจน
- ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น

กลุ่มพัฒนาสวนยางนาโยง

เลขที่ ๑๕๐ หมู่ที่ ๙ ตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี
รหัสทะเบียน ๔-๔๑-๒๒-๐๑/๑-๐๐๑๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ปี ๒๕๕๑ ชาวตำบลนาโยง เกษตรกรประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นส่วนใหญ่ ราคาผลผลิตยางพาราทดต่ำ เกษตรกรจึงรวมตัวกัน จำนวน ๑๕๐ คน เพื่อลดการกดราคารายจากพ่อค้าคนกลาง จึงจัดตั้งกลุ่มพัฒนาสวนยางพารานาโยง ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ และจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

กลุ่มมีการระดมทุนจากสมาชิกคนละ ๒๐๐ บาท มีหุ้นทั้งหมด ๓๐๐ หุ้น (หุ้นละ ๑๐๐ บาท) เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นทุนในการดำเนินการ กลุ่มตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการ

บริหารจัดการ มีการรับฝากเงินในรูปออมทรัพย์ และให้สมาชิกในกลุ่มกู้ยืมไปใช้ในการพัฒนาการผลิต จัดซื้อปัจจัยการผลิต โดยคิดดอกเบี้ย ๑ บาท ต่อเดือน มีการจัดสวัสดิการ ในรูปของเงินปันผล กลุ่มมีแนวคิดที่จะนำยางที่รวบรวมได้ ส่งตรงถึงโรงงานโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้น ปลุกฝังให้สมาชิกใช้ระบบพึ่งตนเอง โดยไม่กู้เงินจากภายนอก

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสวนยางนาโยง มีการคัดเลือกคณะกรรมการเข้ามาบริหารงาน เพื่อให้กลุ่มมีความก้าวหน้า และให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มได้วางแผนการดำเนินงาน หรือวางเป้าหมายไว้ มีการตั้งกฎระเบียบที่เข้มงวด กลุ่มมีมูลค่าหุ้น จำนวน ๑๘๕,๘๐๐ บาท มีการบันทึกน้ำหนักยางของสมาชิกทุกรายที่นำมาขายให้กับกลุ่ม มีการจดบัญชีเงินออมทรัพย์ของสมาชิกทุกครั้งจากการขายยาง มีการบันทึกการโอนเงินทุกครั้ง สมาชิกสามารถขอยืมยืมยืมยืมได้ มีที่ปรึกษาในการดำเนินงาน ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงของสมาชิก กรรมการมีวาระ ๕ ปี สมาชิกผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการ โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ สามารถควบคุมคุณภาพของสินค้าได้ การตั้งราคาในการเปิดประมูลยาง มีการเปรียบเทียบราคาจากตลาดรับซื้อหลายจุด กลุ่มจะรับซื้อยางจากสมาชิกเท่านั้น รูปแบบการซื้อ-ขาย จะเปิดประมูลให้พ่อค้าที่สนใจเข้าร่วมประมูล คณะกรรมการจะแจ้งข้อมูล และแผนการประมูลให้พ่อค้าทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ เชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มที่ทำการประมูลยางในพื้นที่ใกล้เคียง มีการปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางให้ราคาสูงขึ้น การจัดสรรผลกำไร ทำในรูปของเงินปันผลหุ้นที่มาจากเงินส่วนต่างของราคาที่พ่อค้าให้กลุ่ม และดอกเบี้ยจากการ

ปล่อยกู้เงินออม ร้อยละ ๑ บาท ต่อเดือน ให้กับสมาชิก จัดเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ สะดวกในการใช้งาน มีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่มีการเคลื่อนไหวบัญชี โดยบันทึกให้เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง กลุ่มมีการประชุมชี้แจงผลกำไรจากการดำเนินงานและประเมินผลในการวางแผนในการบริหารจัดการร่วมกับสมาชิก ด้านการสื่อสารกลุ่มจะติดประกาศที่ลานรับซื้อยาง เพื่อแจ้งสมาชิกทราบ และแจ้งเป็นหนังสือ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สมาชิกทุกคนร่วมกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน ร่วมในการคิดวิเคราะห์ วางแผน เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง สมาชิกร่วมประชุมประจำปี ร่วมกำหนดกฎระเบียบ กติกาการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มผลผลิตยางพารา และสามารถเสนอความต้องการในการบริหารจัดการกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสวนยางนาเยื้องมีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันที่หลากหลาย เชื่อมโยง เกื้อกูลกันส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบการ ตอบสนองความต้องการ สร้างความพอใจและความสุขให้สมาชิก ทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในสถาบัน และสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงเข้มแข็งของกลุ่มต่อไป มีการระดมทุนจากสมาชิก ปี ๒๕๕๗ มีมูลค่าหุ้น จำนวน ๑๘๕,๘๐๐ บาท เป็นการลด

ความเสี่ยงในการประกอบการ และแบ่งเงินปันผลให้กับสมาชิก มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด มีการประกันราคาสินค้า บริหารงานมีโปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกและชุมชน มีสวัสดิการอย่างเป็นระบบ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือสามารถบริหารจัดการหนี้สินได้ มีการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิก หนี้สินของสมาชิกไม่เพิ่มขึ้น กลุ่มมีเงินทุนสำรองสำหรับประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง มีสมาชิกเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๒๓๑ ราย มีการเตรียมการเพื่อสืบทอดกิจการในอนาคต

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละช่วยเหลือเกื้อกูล อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่สมาชิก

๒. กระบวนการผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลาย ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม จัดจุดทิ้งขยะอย่างเหมาะสม

๓. มีการส่งเสริมการรักษา หรือมีความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม

๔. มีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในชุมชน สนับสนุนกิจกรรมของ โรงเรียน อำเภอ ถวายปัจจัยให้แก่วัดในตำบล

๕. ชุมชนให้การยอมรับ และสนับสนุนกิจการของวิสาหกิจชุมชน

๖. ครั้วเรือนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น ครั้วเรือนละ ๑ ต้นขึ้นไป เนื่องในโอกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ๒ เมษายน ๒๕๕๘

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. คณะกรรมการบริหารงานมีความเข้มแข็ง กลุ่มมีความก้าวหน้า เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๒. มีความสามัคคีภายในกลุ่ม
๓. การบริหารจัดการภายในกลุ่ม โปร่งใส ตรวจสอบได้
๔. เป็นการแก้ไขปัญหาในชุมชน
๕. เป็นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕8
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	กาฬสินธุ์	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสถาบันการเงินชุมชนยางอ้อม ๔-๕๖-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๑	๑๒๗ หมู่ ๔ ตำบลยางอ้อม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๐-๑๙๐-๒๕๘๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แปรรูปเนื้อสัตว์ ๔-๕๖-๐๑-๒๐/๑-๐๐๐๓	หมู่ ๔ ตำบลนาจารย์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๖-๒๒๐-๒๔๔๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวอกฮาง กล้องบ้านจาน หมู่ที่ ๑ ๔-๕๖-๑๖-๐๓/๑-๐๐๐๕	๑๒๒ หมู่ ๑ ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๐-๑๙๗-๒๗๐๕
๒	ขอนแก่น	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด ๔-๕๐-๒๔-๐๑/๑-๐๐๐๑	๖๙/๒ หมู่ ๒ ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น	๐๘๙-๗๐๙-๐๕๓๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลใหม่บำเพ็ญ ๔-๕๐-๑๓-๐๒/๑-๐๐๐๑	๓๗ หมู่ ๗ ตำบลนาเพียง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น	๐๘๑-๓๖๙-๑๕๕๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวหอมมะลิบ้านห้วยโจด ๔-๕๐-๑๒-๑๑/๑-๐๐๐๓	๗๐ หมู่ ๑ ตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น	๐๘๗-๒๑๘-๐๒๕๐
๓	บึงกาฬ	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านห้วยไม้ซอด ๔-๕๓-๑๐-๐๑/๑-๐๐๐๑	๕๗ หมู่ ๙ ตำบลปากคาด อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	๐๘๙-๙๓๗-๑๓๑๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนทอเสื่อโพธิ์ทอง ๔-๓๘-๐๑-๐๒/๑-๐๐๑๖	๑๐๕ หมู่ ๙ ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ	๐๘๑-๓๖๙-๕๑๘๘
		๓	วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ บ้านโคกสำราญรุ่งเรือง ๔-๕๓-๑๒-๐๒/๑-๐๐๐๖	๒๑ หมู่ ๑๓ ตำบลชุมภูพร อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ	๐๗๑-๖๑๕-๖๒๙
๔	นครพนม	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพิ่มผลผลิต ทางการเกษตรบ้านต้นผึ้ง ๔-๕๘-๐๗-๐๑/๑-๐๐๐๑	๑๓ หมู่ ๙ ตำบลนาแก อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	๐๘๕-๐๐๑-๐๐๖๙ ๐๘๙-๔๑๗-๘๕๐๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไก่วง ๔-๕๘-๐๑-๐๔/๑-๐๐๐๕	๑๑๖ หมู่ ๘ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม	๐๘๙-๕๓๖๘๕๓๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพตำบลหนองฮี ๔-๕๘-๐๒-๐๒/๑-๐๐๐๑	๙ หมู่ ๒ ตำบลหนองฮี อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม	๐๘๗-๙๔๖๗๑๒๗

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕8
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	มหาสารคาม	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรพัฒนายางสีสุราช ๔-๔๔-๑๑-๐๗/๑-๐๐๐๙	๘๙ หมู่ ๒ ตำบลหนองบัวสันต อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม	๐๔๒-๘๕๑-๔๙๑๙ ๐๘๕-๐๐๘-๓๓๖๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง บ้านคำบอน ตำบลคำพื้ ๔-๔๔-๐๖-๐๖/๑-๐๐๑๘	หมู่ ๑๐ ตำบลคำพื้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	๐๘๘-๕๑๖-๔๖๔๘
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ทอผ้าไหมบ้านหนองบัว ๔-๔๔-๑๒-๐๑/๑-๐๐๐๙	๑๒๑ หมู่ ๒ ตำบลกุดรัง อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม	๐๘๙-๙๓๗-๓๖๔๔
๖	มุกดาหาร	๑	วิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้าน ตามแนวพระราชดำริบ้านดอนร่วมใจ ๔-๔๙-๐๖-๐๓/๑-๐๐๐๒	หมู่ ๓ ตำบลบางทรายน้อย อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร	๐๘๖-๒๓๐-๘๓๘๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าดั้งเดิมบ้านหนองสูง หมู่ ๒ ๔-๔๙-๐๗-๐๖/๑-๐๐๐๖	๒๔ หมู่ ๒ ตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร	๐๘๗-๒๒๙-๐๓๐๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนข้าวฮางอกแก้วมุกดา ๔-๔๙-๐๔-๐๕/๑-๐๐๓๐	๖ หมู่ ๙ ตำบลชะโนดน้อย อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	๐๘๑-๘๗๓-๒๕๖๘
๗	ร้อยเอ็ด	๑	วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินบ้านโคกกลาง ๔-๔๕-๑๙-๐๑/๑-๐๐๔๐	๑๐๙ หมู่ ๘ ตำบลหนองฮี อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด	
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจัดทำแปลงขยาย พันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๔-๔๕-๐๘-๐๑/๑-๐๐๒๕	๑๐๕ หมู่ ๓ ตำบลป่าสังข์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด	
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวบ้านหนองสองห้อง ๔-๔๕-๑๕-๐๑/๑-๐๐๓๘	๑๒๙ หมู่ ๑ ตำบลเมยวดี อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด	
๘	เลย	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์บ้านดงน้อย ๔-๔๒-๑๒-๐๓/๑-๐๐๑๕	หมู่ ๔ บ้านดงน้อย ตำบลผาขาว อำเภอผาขาว จังหวัดเลย	๐๘๑-๗๖๙-๖๕๒๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนถักทอไหมพรหมโนนสะอาด ๔-๔๒-๑๐-๑๐/๑-๐๐๒๕	๑๑๘ หมู่ ๓ บ้านโนนสะอาด ตำบลห้วยส้ม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย	๐๘๔-๗๙๘-๖๕๒๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลนาข้าว ๔-๔๒-๐๓-๐๓/๑-๐๐๘๘	๔๑ หมู่ ๓ บ้านโพน ตำบลนาข้าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	๐๘๕-๗๔๓-๑๓๓๒

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕8
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๙	สกลนคร	๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ ๑๒ ตำบลไฮหย่อง ๔-๔๗-๐๕-๐๔/๑-๐๐๒๗	๖๖ หมู่ ๑๒ ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร	๐๘๖-๒๓๔-๒๔๔๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านเมล็ดพันธุ์ข้าวข้างมิ่ง ๔-๔๗-๐๔-๐๖/๑-๐๐๒๑	๒๕๑ หมู่ ๑๗ ตำบลข้างมิ่ง อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ ชุมชนภูไทห้วยหีบ ๔-๔๗-๑๕-๐๑/๑-๐๐๐๒	๔๐๒ หมู่ ๑๑ หมู่ ๙ ตำบลตองโขบ อำเภอโคกสีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร	๐๘๙-๒๓๓-๓๒๔๐
๑๐	หนองคาย	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านแปรรูปสับปะรด บ้านหนองคอน ๔-๔๓-๑๖-๐๕/๑-๐๐๐๑	๑๐๕ หมู่ ๑๑ ตำบลโพธิ์แพง อำเภอรันทนาปี จังหวัดหนองคาย	๐๔๒-๔๑๘-๒๕๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโรงปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ อีดเม็ดบ้านแบงใหม่ ๔-๔๓-๑๕-๐๓/๑-๐๐๑๐	๗๐ หมู่ ๒ ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูป อาหารบ้านวังยางเหนือ ๔-๔๓-๐๑-๐๖/๑-๐๐๐๕	๔๗ หมู่ ๑๑ ตำบลวัดธาตุ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	-
๑๑	หนองบัวลำภู	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางบ้านโคกสะอาด ๔-๓๙-๐๓-๐๙/๑-๐๐๐๔	๓๙ หมู่ ๕ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู	๐๘๓-๓๓๘-๒๒๐๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางบ้านสุขสำราญ ๔-๓๙-๐๒-๐๖/๑-๐๐๔๘	๑๕๙ หมู่ ๑๖ ตำบลฝั่งแดง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู	๐๘๗-๘๕๓-๖๙๕๗
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกองทุนหมุนเวียนหัตถกรรม บ้านท่างาม ๔-๓๙-๐๔-๑๑/๑-๐๐๑๙	๕๖ หมู่ ๙ ตำบลทรายทอง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู	๐๘๙-๑๖๓-๖๕๗๘
๑๒	อุดรธานี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสวนยางนาเยุง ๔-๔๑-๒๒-๐๑/๑-๐๐๑๒	๑๕๐ หมู่ ๙ ตำบลนาเยุง อำเภอนาเยุง จังหวัดอุดรธานี	๐๘๓-๔๑๖-๑๑๓๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนยางพาราบ้านโพนบก	-	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านดอนหาด ๔-๔๑-๐๑-๑๔/๑-๐๐๑	๕๙ หมู่ ๔ ตำบลสามพร้าว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	-

สสท. ๕

ภาคใต้ตอนล่าง

วิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี

เลขที่ ๑๑๙ หมู่ที่ ๘ ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
รหัสทะเบียน ๕-๙๒-๐๘-๐๕/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี จังหวัดตรัง มีหลักคิดที่เกิดจากความต้องการและสอดคล้องกับชุมชนที่ร่วมกันคิดหาแนวทางเพื่อพัฒนาชุมชนให้เกิดความก้าวหน้าและยั่งยืน ๔ ประการ คือ การสร้างโอกาส สร้างงาน และสร้างรายได้ ศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญา รวมทั้งค้นหาเอกลักษณ์ของผ้านาหมื่นศรี มุ่งหวังการหาแนวทางการฟื้นฟูและอนุรักษ์องค์ความรู้เรื่องผ้านาหมื่นศรีไว้เป็นมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น จัดทำข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกระบวนการการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาลายผ้า

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. แผนการดำเนินงาน กลุ่มได้กำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานโดยมีแผนการดำเนินงานและกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามแผนที่กำหนด

๒. ทรัพยากรและการเงิน

- ด้านทรัพยากร กลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น อยู่ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง มีวัตถุดิบในการผลิตทั้งภายในและภายนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สมาชิกมีภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในกิจกรรมเป็นอย่างดี

- ด้านการเงิน ที่มาของเงินทุนสมาชิกลงทุนๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๑๓๙ หุ้น เป็นเงิน ๖๙,๕๐๐ บาท และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วยงาน

๓. การจัดการด้านบัญชี

- มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบและสรุปยอดบัญชีต่างๆ เป็นรายเดือน รายปี
- มีการจัดทำแผนการเงินประจำปี
- มีการเก็บรักษาเงินของกลุ่มทุกบัญชี โดยนำไปฝากกับธนาคาร
- มีการรวบรวมหลักฐานทางการเงินของกลุ่มจัดระบบเอกสารเบิกจ่าย
- มีการรับ - จ่ายเงิน ตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม

- มีการเก็บรักษาบัญชี ตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมให้สมาชิกตรวจสอบได้ตลอดเวลา

- มีการทำรายงานและสรุปผลการเงิน รายงานต่อที่ประชุมทุกเดือน และต่อที่ประชุมประจำปี

๔. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการบริหารจัดการต้องมาจากการเสนอชื่อ และให้สมาชิกเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยดำรงในตำแหน่งวาระ ๒ ปี และมีฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายบัญชี ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายควบคุมการผลิต ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายการตลาด และฝ่ายประชาสัมพันธ์ ปัจจุบันมีสมาชิก รวม ๑๓๙ คน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมการจัดทำแผนดำเนินกิจกรรมต่างๆ และจัดทำโครงการของงบประมาณจากภาครัฐและเอกชน มีการลงหุ้น มีการออมทรัพย์ ร่วมร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ภายในกลุ่ม ตลอดทั้งการร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. มีอาคารจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จำนวน ๑ หลัง มูลค่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. มีอาคารพิพิธภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรี จำนวน ๑ หลัง มูลค่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. มีศูนย์เรียนรู้เป็นอาคารโรงทอผ้า พร้อมอุปกรณ์ทอผ้า จำนวน ๑ หลัง มูลค่า ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๔. มีกี่ทอผ้าพร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๓๐ หลังๆ ละ ๑๒,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท กี่ทอผ้า

โบราณพร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๑๐ หลังๆ ละ ๕,๐๐๐ บาทรวม เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

๕. มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรม จำนวน ๔,๒๕๘,๘๒๑.๔๗ บาท

๖. มีเงินออมทรัพย์ของสมาชิก จำนวน ๑,๙๒๖,๑๒๐ บาท

๗. จัดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าผ้าผืนทอมือ จากสำนักเครื่องหมายการค้ากรมทรัพย์สินทางปัญญาออกให้ ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๘. มีที่พักสำหรับรับรองแขก (โฮมสเตย์) ที่มาท่องเที่ยวและเข้ามาศึกษาดูงานการทอผ้านาหมื่นศรี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเป็นศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชุมชนปักษ์ใต้ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการทอผ้าด้วยมือ ถ่ายทอดความรู้มรดกภูมิปัญญาการทอผ้าของนาหมื่นศรีแก่นักเรียน, นักศึกษา, และผู้ที่สนใจรักการทอผ้า เป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอซึ่งเป็นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมของนาหมื่นศรี มีพิพิธภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรี การเก็บรักษา เปิดให้ผู้สนใจมาศึกษาดูงาน มีวิทยากรประจำฐานสำหรับบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้ามาศึกษาดูงานการทอผ่านนาหมื่นศรี จัดทำโครงการแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาลายผ้า

ร่วมโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การเยี่ยมชมของคนปักษ์ใต้ ร่วมกับภาควิชาวัฒนธรรมจัดหาหมอนพื้นบ้านช่างพื้นบ้าน เพื่อรวบรวมเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ร่วมกับหอจดหมายเหตุจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี และโครงการเครือข่ายผ้าทอภาคใต้ ร่วมกิจกรรมในการพัฒนากิจกรรมท้องถิ่น เช่น การปลูกต้นไม้ในวันสำคัญๆ พัฒนาสถานที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน และพื้นที่ใกล้เคียง

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่การวางแผนจนถึงการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืน

ผลิตภัณฑ์จากส้มแขก

เลขที่ ๑๒๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
รหัสทะเบียน ๕-๙๖-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

“กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรชลธีศรีบ้านร้อน” จัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๘ มีสมาชิก ๒๒ คน ดำเนินกิจกรรมทำขนมจำหน่าย แต่กิจกรรมไม่ก้าวหน้า กลุ่มก็สลายตัว และต่อมาเมื่อปี ๒๕๔๐ สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ก็ได้รวมตัวกันอีกครั้ง โดยฟื้นฟูกลุ่มขึ้นใหม่ มีการคัดเลือกคณะกรรมการและมีสมาชิกจำนวน ๑๒ คน ระดมทุนระดมหุ้นคนละ ๒๐๐ บาท มีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน ๒,๔๐๐ บาท ดำเนินกิจกรรม

นำผลผลิตส้มแขกที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากมาแปรรูปเพื่อเพิ่มรายได้ เป็นการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสในช่วงภาวะเศรษฐกิจของชาติตกต่ำ ต่อมาได้มีการศึกษาเพิ่มเติม และปรึกษาหารือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีสำนักงานเกษตรอำเภอระแงะให้คำแนะนำในการนำผลส้มแขกมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส้มแขกชนิดต่างๆ กลุ่มจึงเห็นความสำคัญและได้ทดลองแปรรูปผลิตภัณฑ์ส้มแขกมาจำหน่าย สามารถแก้ไขปัญหาผลผลิตส้มแขกล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกจึงรับสมัครสมาชิกเพิ่ม และดำเนินกิจกรรมแปรรูปส้มแขกเรื่อยมา จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๘ ภายใต้ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก” ทำผลิตภัณฑ์ส้มแขก จำนวน ๖ ชนิด ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับเครื่องหมาย “อย.” และสามารถส่งไปจำหน่ายในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ และต่างประเทศ ได้รับคัดเลือกให้เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร เรื่อง “ส้มแขก” และได้รับการคัดเลือกให้เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกด้วย

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก บริหารจัดการกลุ่มโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘ มีแผนการดำเนินงานแต่ละปี เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการประกอบกิจกรรม นำไปสู่การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก มีการนำผลผลิต

ในพื้นที่ นั้นก็คือ สัมแขก มาใช้ในการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร มีการออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำให้กลุ่มมีเงินทุนเพิ่มขึ้น และลดความเสี่ยงภายในกลุ่ม

กลุ่มมีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน มีการรวบรวมข้อมูลและจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่จัดเก็บอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลที่กลุ่มจัดเก็บไว้มีความน่าเชื่อถือ เหมาะสม และมีคุณภาพ

กลุ่มมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ ๑ ครั้ง ประชุมสามัญประจำปีในเดือน ธันวาคมของทุกปี ปีละ ๑ ครั้ง มีการประชุมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกเดือน นอกจากนี้ยังมีการร่วมจัดทำแผนพัฒนาสามปีกับองค์การบริหารส่วนตำบลต้นหมิงมัส อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส อีกด้วย

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกทุกคนร่วมกันคิดและกำหนดวิสัยทัศน์กลุ่ม โดยมีการวิเคราะห์ วางแผน และรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชน ทั้งนี้ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากสัมแขก มีกิจกรรมที่ดำเนินงานหลากหลาย ส่งผลให้ลดความเสี่ยงในการประกอบการตอบสนองความต้องการของลูกค้า สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และขยายผลเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้สมาชิกรู้จักการออม และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการออม เพื่อเป็นรากฐานการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคต

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากสัมแขก มีการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน ชุมชนให้การยอมรับและให้การรับรอง ไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงชาวบ้านทั่วไป โดยสมาชิกร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนและสังคม ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน ร่วมทำกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ในตำบล อำเภอ และจังหวัด ร่วมบริจาคเงินสมทบค่าอาหารกลางวันศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อำเภอระแงะ ถ่ายทอดความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์ส้มแขกแก่เยาวชนในพื้นที่ และผู้ที่มีความสนใจ มีการจัดตั้งกองทุนเงินทุนเพื่อการศึกษามอบให้นักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติเรียบร้อย และยากจน โดยสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินจำนวน ๕๐๐ บาท/ปี นอกจากนี้ยังมีการปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีวิธีคิดที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ และสมาชิกเองก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ สร้างความพอใจแก่สมาชิก ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิการที่สมาชิกได้รับ หรือสวัสดิการต่อชุมชน เป็นที่ยอมรับของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการมา

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว

เลขที่ - หมู่ที่ ๕ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

รหัสทะเบียน ๕-๙๔-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ด้วยวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนรวมในระดับชุมชน อย่างรุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการประกอบอาชีพ กลุ่มจึงมีความคิดริเริ่มที่จะนำวัตถุดิบ (กล้วย) ในชุมชนมาแปรรูปเป็นกล้วยฉาบหวานบริโภคในครัวเรือน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสมาชิก เมื่อทำได้ปริมาณ

มากจนเกินความต้องการบริโภค จึงนำมาขายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ต่อมาได้มีการพัฒนาจากกล้วยฉาบหวานมาเป็นกล้วยเส้น ปรุงรส เช่น รสปลาปึก รสสมุนไพร รสตั้มยำ รสหวาน รสเค็ม ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเป็นที่นิยมของตลาดและยังมีผลิตภัณฑ์ตัวอื่นๆ ตามมา เช่น เมี่ยงคำกล้วย มะเดื่อแช่อิ่ม ส้มแขกแช่อิ่ม ตะลิงปลิงแช่อิ่ม มะขามจี๊ดจี๊ดมันสำปะหลังปรุงรส ทุเรียนกวน กล้วยตาก กล้วยอบพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งผลิตภัณฑ์หลากหลายเหล่านี้ทำให้กลุ่มเป็นแหล่งรับซื้อวัตถุดิบผลผลิตทางการเกษตรที่แน่นอน ลดการสูญเสียของผลผลิต ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่ม จึงทำให้ชุมชนเข้มแข็ง เกิดการพึ่งพาตนเอง และการช่วยเหลือแบ่งปันของคนในชุมชน มีการสร้างเครือข่ายวัตถุดิบ การตลาด หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม โดยให้ความรู้ สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ บรรจุภัณฑ์ ทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๒๘ ปี ในการบริหารจัดการกลุ่มเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในการทำกิจกรรม นอกจากการบริหารจัดการแล้ว ยังอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สมาชิกถือปฏิบัติตาม และมีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง หรือมากกว่า ๑ ครั้ง เมื่อมีข่าวสารเร่งด่วน ที่จะต้องชี้แจงหรือขอความคิดเห็น โดยใช้มติที่ประชุมเห็นชอบเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ

กลุ่มมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาให้สมาชิกทราบ พร้อมทั้ง มีการจัดบันทึกการประชุมทุกครั้ง และได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่ม ทั้งหมด ๑๔ คน คณะกรรมการได้รับการแต่งตั้งตาม ตำแหน่ง มีการแบ่งหน้าที่ตามความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการพัฒนา สืบเปลี่ยน หมุนเวียนเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐตามความเหมาะสม และเข้ารับการศึกษาดูงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสบการณ์

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว มีการแบ่งหน้าที่ให้กับสมาชิกอย่างชัดเจน คณะกรรมการบริหาร กลุ่มมีวาระคราวละ ๒ ปี แล้วทำการเลือกใหม่ สมาชิกทุกคน มีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ ในการกำหนด กฎ ระเบียบ และการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงาน แผนการผลิต แผนการตลาด มีการประชุมประจำเดือน เพื่อปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการประสานงาน กับองค์กรภาครัฐ เอกชน ทั้งในและนอกชุมชน ซึ่งทำให้ กลุ่มสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มได้ดำเนินการนำผลผลิตทางการเกษตรที่มี ในชุมชนมาแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และมีการขยายพื้นที่ปลูก ผลไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปทั้งในชุมชนและชุมชน ไกลเคียง กิจกรรมหลักคือ แปรรูปกล้วยเส้นปรุงรส และผลไม้อื่นๆ ตามฤดูกาล เป็นที่นิยมของคนทั่วไป มีประโยชน์ต่อสุขภาพ และตลาดให้การยอมรับเป็นอย่างดี โดยมีช่องทางการจำหน่าย ที่หลากหลาย เช่น ณ ที่ทำการกลุ่ม ตลาดในจังหวัดปัตตานี (ร้าน OTOP ในห้างบิ๊กซี/ศูนย์สาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์

OTOP/ร้านบุหงาตานี เป็นต้น) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต TOT ของ YCT และออกบูธแสดงผลภัณฑ์และจำหน่ายของ หน่วยงานราชการ (เมืองทองธานี/ฟิวเจอร์ปาร์ครังสิต/ตลาด อ.ต.ก. เป็นต้น)

การดำเนินธุรกิจของกลุ่มมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นทุกปี ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มมียอดขายเพิ่มขึ้น เช่น ในปี ๒๕๕๔ ยอดจำหน่าย ๒,๓๑๐,๖๙๒ บาท ปี ๒๕๕๕ ยอดจำหน่าย ๓,๒๐๖,๗๓๘ บาท ปี ๒๕๕๖ ยอดจำหน่าย ๓,๗๗๑,๔๖๐ บาท ปี ๒๕๕๗ ยอดจำหน่าย ๒,๑๘๘,๙๕๐ บาท มีการจัดสรรอย่างชัดเจน โดยจ่ายเป็นค่าแรง สมาชิก ๗๐% เงินทุนสำรอง ๒๐% โบนัสให้สมาชิกเมื่อสิ้นปี ๑๐%

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป และสามารถช่วยเหลือสวัสดิการภายในชุมชน เช่น ให้ทุนการศึกษานักเรียนโรงเรียนวัดทรายขาว ปีละ ๓,๐๐๐ บาท สมาชิก จำนวน ๗ คน เป็นตัวแทน อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สมาชิก จำนวน ๘ คน ได้เข้าร่วมฝึกอบรมกองพันหญิงเหล็กโคกโพธิ์ เพื่อป้องกันตนเอง สอดส่องดูแล ในชุมชน ร่วมกับหน่วยรักษาความสงบในพื้นที่ สมาชิกเป็นตัวแทนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อพปร.) ร่วมจัดงานวันเด็กในชุมชน โดยกลุ่มได้นำกล้วยเส้นและอาหารไปเลี้ยงเด็ก ร่วมจัดงานในชุมชนทรายขาว มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกับชุมชนพัฒนา เช่น ตามถนน เก็บขยะ ประชาสัมพันธ์ เรื่องการปลูกพืชอื่นทดแทน เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ด้านเคหกิจเกษตร และด้านการบริหารจัดการ เป็นศูนย์กลางในการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร เช่น กล้วยน้ำว้า ส้มแขก ตะลิงปลิง จากชุมชนและเครือข่าย

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- วัตถุดิบ (Material) มีวัตถุดิบในชุมชนอย่างเพียงพอ สินค้ามีหลากหลาย รสชาติดี
- เงินทุน (Money) มีแหล่งเงินทุนและมีการบริหารจัดการเงินทุนอย่างเป็นระบบ
- ทรัพยากรบุคคล (Man) มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน ทุกคนมีส่วนร่วม
- การบริหารจัดการ (Management) มีการประสานงานกันทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน
- การตลาด (Marketing) มีการวางแผนการตลาดอย่างดี
- ใจ (Moral) ทุกคนในชุมชนมีความภาคภูมิใจ สามัคคีกันเพื่อให้กลุ่มได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เพาะเห็ดบ้านเขาจันทร์

เลขที่ ๑๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองธง อำเภอบำบอน จังหวัดพัทลุง
รหัสทะเบียน ๕-๙๓-๐๘-๐๓/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เกษตรกรบ้านเขาจันทร์ เดิมมีอาชีพทำฟาร์มไก่ไข่ ประสบปัญหาภาวะขาดทุน เนื่องจากโรคไข้หวัดนกระบาดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเลิกกิจการไป ผู้นำกลุ่มโดยนางหนูแดง จันทร์เต็ม มีแนวคิดที่จะนำโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ไปปรับปรุงเป็นโรงเรือนเพาะเห็ด จึงได้มีการทดลองทำที่โรงเรือนตนเองก่อน เมื่อสมาชิกคนอื่นๆ เห็นก็เริ่มมีคนที่สนใจที่จะหันมาเพาะเห็ด เริ่มจากสมาชิก ๗ คน มารวมกันลงหุ้นร่วมกันคิด และหาความรู้เกี่ยวกับการผลิตเห็ด โดยไปศึกษาดูงานฟาร์มเห็ดนาโหนดอำเภอมือ จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นฟาร์มเห็ดที่ประสบความสำเร็จในการผลิตและแปรรูปเห็ดจำหน่าย หลังจากไปศึกษาดูงานกลับมาแล้ว สมาชิกปรึกษากัน มีการทดลองผลิตเองดูกันอีกนาน สมาชิกปรึกษากันอีกครั้ง จึงได้ติดต่อกลับไปยังฟาร์มเห็ดนาโหนด เพื่อขอให้สมาชิกเข้าไปฝึกงานจริงๆ ในฟาร์ม จากนั้น

สมาชิกได้รับความรู้ เทคนิค การผลิตเห็ด ก็เกิดทักษะ แล้วจึงกลับมาดำเนินการเองได้ เมื่อสมาชิกรุ่นแรกทำได้ผลแล้ว ก็มีการถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกคนอื่นๆ ซึ่งมีความสนใจเข้ามาร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มมากขึ้น เพราะเห็นว่าสามารถทำเป็นอาชีพเสริมได้ ใช้พื้นที่ และเงินลงทุนไม่มาก สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้มาก จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ มีสมาชิก ๒๐ คน เงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จากการลงหุ้น ปัจจุบันกลุ่มศึกษาหาความรู้ในการผลิตเห็ดชนิดใหม่ๆ เช่น เห็ดหลินจือ และเห็ดโคนน้อย และต่อยอดผลผลิตเห็ด แปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เช่น เห็ดหมก เห็ดต้ม ๓ อย่าง น้ำพริกเห็ด เห็ดหลินจือบรรจุแคปซูล ชาเห็ดหลินจือผสมถั่งเช่า น้ำหมักเห็ดหลินจือผสมน้ำผึ้ง และมีการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ และไข่เค็ม กิจการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตเห็ดครบวงจรของคนในชุมชน และยังเปิดโอกาสให้คนนอกชุมชนที่สนใจเข้ามาเรียนรู้และฝึกงานการผลิตเห็ด เพื่อไปประกอบเป็นอาชีพ ต่อไป

๒. ความสามารถในการบริหารและจัดการสถาบัน

กลุ่มมีกิจกรรมดำเนินกิจการ ๒ กิจการ คือ การผลิตและการแปรรูปเห็ดครบวงจร และการออมทรัพย์ จึงมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ให้กับคณะกรรมการ เช่น แบ่งเป็นฝ่ายการเงินและบัญชี ฝ่ายผลิต ฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายตลาดและจำหน่าย สมาชิกมีโรงเรือนเป็นของตัวเอง กลุ่มให้บริการในเรื่องการเรียนรู้การผลิตก่อนซื้อเห็ด การแปรรูปเห็ด และการจำหน่ายผลผลิตเห็ด วัสดุอุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เงิน

ทุนหมุนเวียน ได้จากการออม สมาชิกสามารถกู้ยืมไปลงทุนได้ แต่ต้องชำระเป็นเงินสดตามราคาต้นทุนในการผลิต ก่อนเห็ดต่อก่อน สมาชิกจะเริ่มชำระคืนเมื่อเริ่มเก็บดอกเห็ดออกจำหน่ายได้ กลุ่มนำเงินทุนหมุนเวียนเหล่านี้ไปจัดซื้อวัสดุในการผลิตก่อนซื้อเห็ด มาให้บริการกับสมาชิกหมุนเวียนกันไป ปัจจุบันกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน ๕๒๐,๘๐๐ บาท

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

คณะกรรมการบริหารจัดการ มาจากสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือก โดยใช้เวทีการประชุม สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมกิจกรรมพัฒนากิจการกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมรับรู้ รับทราบ และแสดงความคิดเห็นได้ทุกครั้ง เมื่อคณะกรรมการปรึกษาหารือ เวทีการประชุม

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดบ้านเขาจันทร์ เป็นแหล่งผลิตเชื้อเห็ดและก้อนเห็ด โดยกลุ่มสามารถผลิตก้อนเชื้อเห็ดจำหน่ายให้กับสมาชิกและเครือข่าย มีตลาดรับซื้อแน่นอน ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด ก็มีตลาดรองรับ นอกจากนี้กลุ่มมีเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง เช่น เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนคนรักเห็ดพัทลุง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก กรณีสมาชิกเจ็บป่วย พักรักษาตัวในโรงพยาบาล จะมีเงินช่วยเหลือตามกระบวนการ ขั้นตอนการผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานที่ผลิตได้รับการรับรองแหล่งผลิตที่ปลอดภัยและมีมาตรฐาน (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร กลุ่มยังมีการรีไซเคิลก้อนเห็ดที่เก็บดอกหมดแล้ว

เช่น นำก้อนเห็ดที่หมดอายุทำปุ๋ยหมักแห้ง และนำมาใช้ทำวัสดุ ในการเพาะเห็ดชนิดอื่นที่ไม่ต้องใช้ถุง เช่น เห็ดโคนน้อย กลุ่มสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน โดยให้ดอกเห็ดเป็นวัตถุดิบ ในการประกอบอาหารจัดเลี้ยงในกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กลุ่มมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้และลงมือทำจริงของสมาชิก และนำไปถ่ายทอดสู่สมาชิกคนอื่นๆ มีการเรียนรู้พัฒนาต่อยอด ในกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มสามารถผลิต ดอกเห็ดได้หลายชนิด รวมถึงการแปรรูปเห็ดชนิดต่างๆ ที่สมาชิกสามารถดำเนินการได้ครบวงจร

กลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์

เลขที่ ๙๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
รหัสทะเบียน ๕-๙๕-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๓๑ ตำบลธารน้ำทิพย์ ได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ให้จัดสร้างโรงปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น จากนั้นด้วยการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรตำบล กำนันตำบลธารน้ำทิพย์ และเกษตรกรทั่วไปใจสู้ จำนวน

๒๘ คน ให้รวบรวมสมาชิกเพิ่มเติม จำนวน ๖ คน จัดตั้งกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นและขยายยาง โดยอาศัยอาคารปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นที่รวบรวมยางแผ่นดิบของสมาชิก ต่อมาได้ดำเนินกิจกรรมรับซื้อน้ำยางสดมาแปรรูปเป็นยางแผ่นชั้นดี คุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกันออกจำหน่ายในตลาดเบตง สามารถขายได้ราคาสูงกว่าราคาของท้องถิ่น เกษตรกรรายอื่นๆ เริ่มเห็นความสำคัญ จึงตัดสินใจมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น ๙๙ คน ประกอบกับกลุ่มมีการขยายกิจการเพิ่มขึ้น สมาชิกในขณะนั้นได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอเบตง สนับสนุนรวมเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ จากนั้นคณะกรรมการจัดประชุมใหญ่สมาชิก และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางขยายกิจการให้ก้าวหน้า ด้วยความสามัคคีของชุมชนธารน้ำทิพย์ และความตั้งใจในการพัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับยางพารา และมีการพัฒนากิจการอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เป็นพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษา ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ จนสามารถจัดตั้งเป็นโรงงานและพัฒนาได้จนถึงปัจจุบัน

จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์” ปัจจุบันมีสมาชิก ๕๓๔ คน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ดำเนินงาน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมาย สร้างกลุ่มให้เข้มแข็ง นำกลุ่มไปสู่การแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากยางพารา เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างโอกาสไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ แบ่งบทบาทหน้าที่ ตามความถนัดมีแผนพัฒนากิจการ ดำเนินการตามแผน สามารถบริหารจัดการวัตถุดิบยางพาราด้วยตัวเกษตรกรเอง สร้างเครือข่าย ในการรวบรวมวัตถุดิบ

ยางพารามาแปรรูปเพื่อการส่งออก ดำเนินกิจการอย่างโปร่งใสมีจริยธรรม สมาชิกพึงพอใจ ยึดมั่นความเป็นองค์กรช่วยเหลือ พัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการสร้างความพอใจต่อลูกค้า มีมาตรฐานการผลิต นำความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตมาพัฒนาระบบการจัดการสู่ระดับสากล

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอน ต่างๆ

- ร่วมกันคิดและกำหนดวิสัยทัศน์ ผ่านเวทีการประชุม
- ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน การรวมกลุ่มทำกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหา
- ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ทั้งด้านกิจการของกลุ่ม และด้านสังคม
- ร่วมติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน
- ร่วมรับผิดชอบต่อผลการกระทำ รับผลประโยชน์ร่วมกัน
- สมาชิกมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับยางพารา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ภายในกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีโรงงานผลิตยางเครป มีกำลังผลิต ๑๘๗ ตัน ต่อปี มีแผนการดำเนินงานในอนาคต ต้องผลิตให้ได้ตามความต้องการของตลาด กลุ่มมีการวางแผนความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในกรณีวัตถุดิบมีไม่พอ โดยการประมูลยางจากตลาดกลางเข้ามาเสริม และมีการซื้อขายล่วงหน้าเป็นการประกันราคาสินค้า (จากเครือข่ายทั่วประเทศ) กลุ่มมีจุดรับซื้อน้ำยางสดจำนวน ๗ จุด รับซื้อยางจากสมาชิกและเครือข่าย ปัจจุบันมีอาคารโรงงาน

๕ หลัง อาคารสำนักงาน ๒ หลัง ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๓๓ ไร่ สมาชิกและชุมชนมีสวัสดิการอย่างเป็นระบบ มีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกมีเงินออม มีการเตรียมการเพื่อสืบทอดกิจการในอนาคต จากรุ่นสู่รุ่น โดยบุคคลรุ่นใหม่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหาร

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนเงินทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ สนับสนุนเงินในกิจกรรมกีฬาแก่เยาวชน สนับสนุนเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน สนับสนุนเงินให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปรับปรุงถนน บริเวณจุดรับซื้อน้ำยางของกลุ่ม กิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น บริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ วันสำคัญต่างๆ ฯลฯ ร่วมโครงการเฉลิมพระเกียรติ ปลูกไม้ผลยืนต้นครัวเรือนละ ๑ ต้น ในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ๒ เมษายน ๒๕๕๕ กลุ่มเน้นใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด กลุ่มสร้างกำแพงกันดิน เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินสู่ลำคลอง จัดการด้านสุขาภิบาล

ไม่ทิ้งของเสีย น้ำที่ใช้แล้ว กลุ่มมีบ่อบำบัดน้ำเสียจำนวน ๕ บ่อ มีแผนทำแก๊สชีววมลมาเป็นแก๊สเชื้อเพลิงในการผลิต เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลดต้นทุนการผลิต

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ชีวิตครอบครัวดีขึ้น ลดการเคลื่อนย้ายการไปขายแรงงานต่างพื้นที่

ปัจจัยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน

๑. ความสามัคคี ขยัน อดทนของสมาชิก
๒. ความมีวินัย สุจริตของสมาชิก
๓. ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
๔. พัฒนา รักความก้าวหน้า มีวิสัยทัศน์

กลุ่มพริกแกงบ้านดิน

เลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลเกาะสะบ้า อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา
รหัสทะเบียน ๕-๙๐-๐๕-๐๓/๑-๐๐๐๕

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดินเกิดจากการรวมตัวของสมาชิกแม่บ้านเกษตรกรบ้านดินจำนวน ๒๐ คน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ สมาชิกประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา และใช้เวลาว่างหลังจากการประกอบอาชีพหลัก อีกทั้งบริเวณบ้านของสมาชิกปลูกพืชเครื่องแกง เช่น พริก ขิง ข่า ตะไคร้ มะกรูด ใว้บริโภคในครัวเรือน ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการทำเครื่องแกง จึงมีความคิดที่จะผลิตเครื่องแกงสำเร็จรูปจำหน่ายให้แก่สมาชิก เพื่อลดขั้นตอนการเตรียมเครื่องแกงในการประกอบอาหาร

ส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น และสร้างความรักความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน และยังสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่โดยเน้นสูตรการผลิตเครื่องแกงจากผู้อาวุโส ปรับสูตรเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดและได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อ วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๓๘ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เป็นแหล่งรับและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรแก่สมาชิก ๒) เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓) เพื่อช่วยเหลือให้สมาชิกสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ๔) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพให้สมาชิกมีรายได้เสริม และความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

บริหารงานโดยประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการสมาชิก ที่ปรึกษาและองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมด้วยความร่วมมือกัน มีความสามัคคี การบริหารจัดการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสุจริต โปร่งใส และร่วมกันแก้ไขปัญหาเสมอมา เน้นความต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๗ ๑) เพิ่มปริมาณการผลิตเครื่องแกง ๒) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และฉลาก ๓) ได้รับเครื่องหมายฮาลาล ๔) ได้รับเครื่องหมาย มผช. ๕) เป็นสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงจังหวัดสงขลา

แผนการดำเนินงาน ปี ๒๕๕๘ ๑) ส่งเสริมให้สมาชิกและคนในชุมชนปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพรที่ใช้เป็นวัตถุดิบเครื่องแกงเพิ่มขึ้น ๒) ปรับปรุงโรงเรือนเพื่อให้ได้ GMP ๓) พัฒนาระบบการผลิต ๔) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และฉลากระดับพรีเมียม (ถุงสุญญากาศ) ๕) ขยายตลาดและจำหน่ายครอบคลุมในประเทศและต่างประเทศ ๖) อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเรื่อง GMP และด้านการตลาด

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดินมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการกลุ่ม ตั้งแต่การรวมตัวเพื่อก่อตั้งกลุ่ม เนื่องจากต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมรายได้ให้สมาชิก การเรียนรู้ด้านต่างๆ เช่น เครื่องแกงประเภทต่างๆ การพัฒนาให้ได้มาตรฐาน การหาตลาด วัตถุดิบ รวมทั้งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม การตัดสินใจในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน รวมทั้งการจัดสรรรายได้ ผลกำไร เพื่อเป็น

สวัสดิการแก่สมาชิก และช่วยเหลือชุมชน มีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านต่างๆ ทั้งที่กลุ่มเข้าร่วมเอง และองค์กรหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้จัด

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีการพัฒนากิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสมาชิก มีกิจกรรมทั้งในกลุ่มและเครือข่ายที่หลากหลายเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน ส่งผลให้สมาชิกและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีความรักสามัคคีกันในชุมชน สร้างความพอใจและความสุขให้สมาชิก ทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในสถาบัน และมีความมั่นใจในการดำเนินการร่วมกันในกลุ่มต่อไป โดยมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมที่เกิดประโยชน์สาธารณะ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม สร้างสวัสดิการแก่สมาชิกเป็นประโยชน์ในชุมชน เน้นการใช้ทรัพยากรแบบยั่งยืน โดยมีกระบวนการวางแผนส่งเสริมและบริหารจัดการให้ใช้ได้ตลอดไป ได้แก่ การปลูกฝังจิตสำนึก กระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มเป็นที่ยอมรับของชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดิน เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดินที่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา และมีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตเป็นเครื่องแกงจำหน่าย ส่งเสริมให้สมาชิกปลูกพืชเครื่องแกงที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่ของสมาชิกเอง เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น และสร้างความรักความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาบุคลากรของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้มีการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเสริมสุขภาพประจำตำบล กรมวิทยาศาสตร์บริการ เป็นต้น

กลุ่มอนุรักษ์ส่งเสริมอาชีพบ้านบากันเคย

เลขที่ ๑๑๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลตันหยงโป อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
รหัสทะเบียน ๕-๙๑-๐๑-๐๗/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านบากันเคย หมู่ที่ ๓ ตำบลตันหยงโปเป็นหมู่บ้านหนึ่งซึ่งอยู่ติดทะเลอันดามัน ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง แต่ปัจจุบันราษฎรหันมาอาชีพเสริม คือการเลี้ยงปลาในกระชังและได้จัดตั้งกลุ่มเพื่อทำธนาคารกึ่งโดยธนาคารกึ่งเกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านตำบลตันหยงโป อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยมีแนวคิดร่วมกันว่าจะอนุรักษ์กิ่งตัวเล็กซึ่งอยู่ตามป่าชายเลนจำนวนมากนำมาอนุรักษ์และเลี้ยงไว้ยังบ่ออนุบาลจนกิ่งตัวใหญ่เพื่อนำไปขาย สร้างรายได้

ให้แก่สมาชิกจนเป็นที่น่าพอใจ หากปล่อยให้ธรรมชาติสร้างขึ้นเองและปล่อยให้เจริญเติบโตเองนั้นจะพัฒนาตัวเองช้า จึงคิดหาวิธีการจนสำเร็จและสร้างรายได้เสริมสำหรับชุมชน หมู่บ้านใกล้เคียง มีการนำกิ่งมาฝากในธนาคารกึ่งชุมชนเริ่มก่อตั้งมา มีสมาชิกเริ่มต้นทั้งหมด ๗๐ คน โดยส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชน

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน สามารถพัฒนาใช้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานและชมกิจกรรมของธนาคารกึ่งมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเป็นศูนย์เรียนรู้ของบุคคลภายนอกและเป็นที่ศึกษาดูงานของนักศึกษาและภาคประชาชนหลายจังหวัดที่เข้ามาเยี่ยมชมชุมชน มีการปักค้ำคื่นเพื่อศึกษาดูงานและวิจัยเรื่องกึ่ง ทำให้ที่ปักไม่พอ กลุ่มจึงได้จัดทำโครงการก่อสร้างรีสอร์ทชุมชน เพื่อรองรับผู้มาเยี่ยมชมธนาคารกึ่งและช่วยเสริมสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก และชุมชนบ้านบากันเคยต่อไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. เรือนำเที่ยว สมาชิกมีเรือนำเที่ยวทั้งหมด ๙ ลำ คิดค่าบริการเที่ยวละ ๒,๐๐๐ บาท ขึ้นไป จะมีการจัดสรรผลประโยชน์ เช่น ๑) เก็บเข้ากลุ่ม จำนวน ๒๐๐ บาท ต่อเที่ยว แยกออกเป็น เงินจำนวน ๕๐ บาท เก็บเข้าสวัสดิการเครื่องยนต์ไว้ที่กลุ่ม เมื่อเครื่องยนต์เรือของสมาชิกเสีย สมาชิกสามารถมายืมเงินส่วนนี้เพื่อไปซ่อมแซม และจะหักเงินคืนเมื่อเรือสามารถใช้งานได้ จากการใช้เรือนำเที่ยว เงินจำนวน ๑๕๐ บาท ค่าน้ำบริการในเรือตอนออกทัวร์ โดยทางกลุ่มจัดเตรียมน้ำไว้บริการ ๒) ค่าคนนำเที่ยว จำนวน ๓๐๐ บาท ๓) เจ้าของเรือได้ จำนวน ๑,๕๐๐ บาท

๒. รีสอร์ท ห้องพัก เก็บค่าบริการห้องพักคืนละ ๕๐๐ บาท ต่อหลัง/คืน โดยพักห้องละไม่เกิน ๓ คน พร้อมอาหารเช้า

ด้านการเงินได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการดำเนินงาน การถือหุ้นของสมาชิกจะใช้ “แรงงาน” เป็นหุ้น แทนการถือหุ้นด้วยตัว “เงิน” และสมาชิกจะไม่สามารถลาออกจากการถือหุ้นได้ การถือหุ้นจะตกทอดเป็นรุ่นๆ ไป การเพิ่มหุ้นของสมาชิกจะกระทำได้โดยการลงทุนด้านแรงงานเพิ่ม โดยคำนวณจากจำนวนชั่วโมงแรงงาน จากนั้นเฉลี่ยมาเป็นหุ้น ใช้ทรัพยากรในพื้นที่เป็นทุนในการดำเนินกิจการหรือสร้างจุดขายให้กับนักท่องเที่ยว

เช่น ทรัพยากรทางทะเลที่มีอยู่ สถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล เกาะมดแดง เกาะห้วยมัน เกาะกว้าง สันหลังมังกร เป็นไปในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นคงอยู่ และเป็นทุนทางสังคมที่ยั่งยืน สู้รุ่นลูกหลานต่อไปในอนาคต การจัดสรรผลประโยชน์ ผลกำไร ๖๐% ปันผลให้กับสมาชิก ๒๐% บริหารกลุ่ม (ให้กับคณะกรรมการ) ๑๐% คืนทุนให้กับสิ่งแวดล้อม การทำแนวเขตสันธนาการปูม้า การเพาะพันธุ์ต้นไม้ ป่าชายเลน การเก็บขยะ และอนุรักษ์ทรัพยากรในหมู่บ้าน ๑๐% ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและเด็กกำพร้า

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่มโดยสมาชิกประชุมหารือกันในหมู่บ้าน หากคนในหมู่บ้านมีความสนใจและต้องการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ในลำดับแรกสมาชิกต้องมีการลงหุ้น ซึ่งกลุ่มนี้มีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากกลุ่มจะมีการลงหุ้นโดยใช้แรงงานไม่รับสมาชิกที่ลงหุ้นด้วยตัวเงิน คณะกรรมการจะเป็นคนจัดบันทึกชั่วโมงการทำงานแล้วเฉลี่ยออกมาเป็นค่าจ้างแรงงานรายวัน นับเป็นการลงหุ้นโดยใช้แรงงาน

แทนตัวเงินนั่นเอง แต่ในกรณีที่สมาชิกมีการเสียชีวิต หุ้นทั้งหมดจะตกเป็นของทายาทโดยปริยาย และทายาทก็สามารถถือหุ้นของบุคคลๆ นั้นต่อไป เป็นแบบนี้ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกลุ่มจนกระทั่งถึงปัจจุบัน กลุ่มสามารถยืนอยู่ได้โดยมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุกๆ ด้าน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายเพื่อให้กลุ่มสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้า เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปที่เข้ามาศึกษาดูงาน และชื่นชมสถานที่ท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน

นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับคนในชุมชน นอกเหนือจากการทำอาชีพประมง ทำให้คนในชุมชนและสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน คนในชุมชนรู้จักหวงแหนทรัพยากร เห็นความสำคัญของธรรมชาติมากขึ้น เพื่อให้ทรัพยากรคงอยู่กับคนในชุมชนได้ต่อไปนานๆ

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ส่งเสริมอาชีพบ้านบากันเคย มีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันมีความหลากหลาย โดยมีรายได้จากการนำเที่ยวของกลุ่ม รายได้จากห้องพัก รายได้จากการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเอง และกลุ่มเครือข่ายซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าให้กับวัตถุดิบในท้องถิ่น รวมถึงเป็นการสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาการว่างงาน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยรายได้ส่วนใหญ่ที่กลุ่มได้รับมาจากการนำเที่ยวเป็นหลัก นักท่องเที่ยว

ส่วนใหญ่จะมาเป็นหมู่คณะ ทำให้สมาชิกที่มีเรือจะเป็นฝ่ายรับนักท่องเที่ยวนำชมสถานที่ท่องเที่ยว รายได้ที่ได้รับจะมีการบริหารจัดการและมีการแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกในทุกๆ ปี ด้านการออมสมาชิกในกลุ่มจำนวน ๓๗ ราย และมีสมาชิกนอกกลุ่มอีกจำนวน ๒๕ ราย รวมทั้งหมด ๖๒ ราย โดยจะทำการออม จำนวน ๒๐ บาท ต่อเดือน ต่อครัวเรือน ด้านสวัสดิการสมาชิก กลุ่มจะเป็นแกนนำในการจัดทำสวัสดิการให้กับสมาชิกทั้งตำบลใน ๓ หมู่บ้าน รวม ๑๔๑ ครัวเรือน โดยจะเก็บเดือนละ ๓๐ บาท ต่อเดือน ต่อครัวเรือน และจัดสวัสดิการ ดังนี้ นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลคืนละ ๒๐๐ บาท ไม่เกิน ๕ คืน (โรคเดียวได้ครั้งเดียว/ปี แต่เบิกได้มากกว่า ๑ โรค) เสียชีวิต ๒,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มร่วมกับชุมชนในการดูแลรักษาป่าชายเลน โดยช่วยเป็นหูเป็นตาไม่ให้มีการทำลาย ในส่วนที่โดนทำลายไปแล้วหรือเสื่อมโทรมชุมชนก็ร่วมกันปลูกทดแทน และมีการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและหน่วยงานพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้กับคนภายในชุมชนโดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้ตระหนักและสำนึกคุณค่าของป่าชายเลน

นอกจากนี้กลุ่มยังมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับประมงพื้นบ้านในจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นองค์กรชาวบ้านที่มีประสบการณ์ด้านป่าชายเลนโดยชุมชนมีส่วนร่วม และประสบความสำเร็จในการจัดการป่าในรูปแบบของป่าชายเลนชุมชน กลุ่มหวังไว้ว่าอีกไม่นานจะมีโอกาสได้เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และคงจะมีป่าชายเลนชุมชนบ้านบากันเคยเกิดขึ้นในจังหวัดสตูล

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. การบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
๒. การดำเนินกิจการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๓. ความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน
๔. การจัดการระบบสวัสดิการและผลประโยชน์ให้กับสมาชิก

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๕ จังหวัดสงขลา

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	นราธิวาส	๑	วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากส้มแขก ๕-๙๖-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๑	๑๒๕ หมู่ ๒ ตำบลตันหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	๐๗๓-๖๗๑-๔๘๒
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ข้าวซ้อมมือบ้านบอฆอ ๕-๙๖-๐๘-๐๔/๑-๐๐๐๒	๑๓ หมู่ ๒ ตำบลโฆษิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	๐๗๓-๕๘๑-๒๙๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านซอยปราจีน ๕-๙๖-๐๙-๐๒/๑-๐๐๐๓	๑๕๐ หมู่ ๑๑ ตำบลสุคีริน อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส	๐๘๗-๘๓๗-๗๐๕๙
๒	ปัตตานี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรน้ำตกทรายขาว ๕-๙๔-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๑	๓๑ หมู่ ๕ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี	๐๘๗-๒๙๓-๒๕๑๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิต ทางการเกษตรบ้านใหญ่ ๕-๙๔-๐๘-๐๒/๑-๐๐๐๖	๓๘ หมู่ ๓ ตำบลไม้แก่น อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี	๐๘๖-๒๘๙-๘๒๒๐
		๓	วิสาหกิจชุมชนผลิตเครื่องแกงสำเร็จรูป บ้านตันโตนด ๕-๙๔-๑๒-๐๓/๑-๐๐๑๒	๓๕ หมู่ ๑ ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี	๐๘๑-๙๗๙-๒๖๗๐
๓	พัทลุง	๑	วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดบ้านเขาจันทร์ ๕-๙๓-๐๘-๐๓/๑-๐๐๐๖	๑๘ หมู่ ๖ ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	๐๖๒-๘๗๔-๘๗๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร บ้านหนองปริง ๕-๙๓-๐๑-๐๖/๑-๐๐๐๑	๑๗ หมู่ ๕ ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	๐๘๙-๕๑๒-๒๐๔๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพ็งอาด ๕-๙๓-๐๖-๐๕/๑-๐๐๐๓	๓๒๗ หมู่ ๔ ตำบลผาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง	-
๔	ตรัง	๑	วิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี ๕-๙๒-๐๘-๐๕/๑-๐๐๐๓	๑๑๙ หมู่ ๘ ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	๐๗๕-๒๙๙-๕๙๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผสมอาหารสัตว์ (อาหารสุกร) ๕-๙๒-๐๑-๑๘/๑-๐๐๐๗	๒๔๖/๕ หมู่ ๒ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ บ้านตลาดใหม่ ๕-๙๒-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๗	๑๐๙/๑ หมู่ ๓ ตำบลบางเป่า อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	-

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๕ จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	สงขลา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดิน ๕-๙๐-๐๕-๐๓/๑-๐๐๐๕	๗๑ หมู่ ๓ ตำบลเกาะสาบ้า อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา	๐๙๘-๕๕๕-๘๕๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนสวนหม่อนเครื่องแกงสำเร็จรูปตราครก ๕-๙๐-๑๐-๐๒/๑-๐๐๐๒	๕๐ หมู่ ๕ ตำบลปริก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา	๐๙๒-๖๐๔-๒๘๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านลานไทร ๕-๙๐-๑๒-๐๓/๑-๐๐๐๒	๕๙ หมู่ ๒ ตำบลทุ่งขี้มัน อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา	๐๗๔-๓๘๕-๑๐๗
๖	สตูล	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ส่งเสริมอาชีพ บ้านบากันเคย ๕-๙๑-๐๑-๐๗/๑-๐๐๐๖	๑๑๐ หมู่ ๓ ตำบลตันหยงโป อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	๐๘๔-๒๖๘-๐๒๐๑ ๐๘๒-๔๓๔-๔๒๕๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ บ้านโคกมุด ๕-๙๑-๐๔-๐๑/๑-๐๐๐๓	๙๗ หมู่ ๓ ตำบลท่าแพ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล	๐๙๙-๕๐๘-๕๐๑๖
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ อำเภอควนโดน ๕-๙๑-๐๒-๐๑/๑-๐๐๒๖	๑๑/๑ หมู่ ๒ ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล	๐๘๔-๘๕๕-๓๖๕๙
๗	ยะลา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ ๕-๙๕-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๑	๙๕ หมู่ ๑ ตำบลธารน้ำทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	๐๘๗-๙๘๘-๘๓๐๐ ๐๗๓-๒๘๗-๐๑๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาน้ำยางถั่วลิสง ๕-๙๕-๐๓-๐๔/๑-๐๐๐๔	๖๖ หมู่ ๑ ตำบลถั่วลิสง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา	๐๗๓-๒๖๑-๓๓๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจ๊วยแรมร่วมใจ ๕-๙๕-๐๖-๑๐/๑-๐๐๐๑	๒/๓ หมู่ ๓ ตำบลบาลอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	๐๗๓-๐๖๒-๐๐๑

สสท. ๒

ภาคเหนือตอนบน

จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์

เลขที่ ๒๓๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
รหัสทะเบียน ๖-๕๗-๐๙-๐๓/๑-๐๐๒๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จินนาลักษณ์ กระดาษสา ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔ โดยเริ่มจากกิจกรรมภายในครอบครัวจากนั้นจึงมีการขยายองค์ความรู้สู่ชุมชน โดยผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มก็คือกระดาษสา และได้มีการคิดค้น พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มาสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า

จนเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ด้วยความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต รวมถึงแรงงาน ก็ต้องมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น จึงมีการรวมกลุ่มชาวบ้านใกล้เคียงที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบ และมีความสามารถในการประดิษฐ์งานฝีมือ เข้าร่วมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ปัจจุบันมีสมาชิก ๓๐ คน วัตถุประสงค์หลักที่จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้นมา ก็เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง พัฒนาจนเกิดเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตและแปรรูปกระดาษสาให้แก่คนในชุมชนได้เข้าไปเรียนรู้ เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานราชการ โรงเรียน หน่วยงานเอกชน ผู้ที่สนใจทั่วไป และเพื่อเป็นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จึงมีแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแห่งใหม่ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สา เปเปอร์” มีการแบ่งโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน บริหารจัดการโดยประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการ และส่งมอบงานไปยังแต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย ไปบริหารจัดการตามฝ่ายของตน ภายใต้กฎระเบียบหรือข้อตกลงของกลุ่มที่สมาชิกทุกคนได้รับทราบร่วมกัน กลุ่มมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวางแผนการดำเนินงานปี ๒๕๕๗ - ๕๘ อย่างต่อเนื่อง มีการวางนโยบายการจ่ายเงินปันผล หรือ ผลประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน มีการจัดทำบัญชีของกลุ่ม (บัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำวัน) พร้อมทั้งมีการเปิดเผย ข้อมูลการเงินให้สมาชิกทราบทุกครั้งที่มีการประชุม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล เช่น การจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ข้อมูลกลุ่ม ข้อมูลการผลิต ข้อมูลลูกค้า และข้อมูลการตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยจัดเก็บ ข้อมูลให้สะดวกต่อการทำงาน และในการใช้งานได้อย่างเป็นระบบ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” จะต้องเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อร่วมกันคิด วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นร่วมกันในที่ประชุม ซึ่งที่ผ่านมามีสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องของการดำเนินงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกจะต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน กับลูกค้า มีการสำรวจความต้องการของลูกค้า และการตลาดอย่างต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมสนับสนุนและสร้างโอกาสให้กับเด็กนักเรียนที่ต้องการหารายได้หลังเลิกเรียน จะมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ฝึกสอนให้แก่เด็กนักเรียน และผู้ที่สนใจทั่วไป

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

เนื่องจากกิจกรรมการผลิตกระดาษสาเริ่มต้นมาจากกิจกรรมภายในครอบครัว และพัฒนาองค์ความรู้แก่ชุมชน แล้วรวมกลุ่มเพื่อการผลิตเป็นลำดับต่อมา ดังนั้น ทุนในการดำเนินกิจการส่วนหนึ่งจึงมาจากเงินสมทบของประธานกลุ่ม และเงินกู้ยืมจากหน่วยงานภาครัฐ ดอกเบี้ยต่ำ เช่น ธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) รายได้ที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้าหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว จะจัดสรรให้เป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยกลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในกลุ่มประมาณหนึ่งล้านบาท นอกจากนี้กำไรที่ได้ก็จะจัดสรรตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลหรือผลประโยชน์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑) มีการจัดสรรเงินทุนและชี้แจงกำไรทุกๆ ๓ เดือน ๒) กำไรร้อยละ ๕๐ เก็บไว้เป็นเงินทุนดำเนินงานกลุ่ม ๓) กำไรร้อยละ ๓๐ เฉลี่ยให้กับสมาชิกกลุ่มตามสัดส่วนการดำเนินงาน ๔) กำไรร้อยละ ๑๐ เป็นค่าดำเนินงานด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ๕) กำไรร้อยละ ๑๐ เป็นค่าสวัสดิการของสมาชิกและชุมชน ๖) มีการจัดกิจกรรมขึ้นทุกปีในกลุ่ม และในชุมชน เพื่อเป็นการคืนกำไรให้กับสังคม เช่น งานปีใหม่ และงานวันเด็ก จากการเติบโตของกลุ่มส่งผลให้การจัดซื้อวัตถุดิบสำหรับกระบวนการผลิต ได้แก่ เศษวัสดุเหลือใช้ทางด้านการเกษตร วัตถุดิบที่มีอยู่ตามท้องถื่นหรือในชุมชนมาเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตกระดาษสา จึงทำให้ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างรายได้ให้ชุมชนเกิดเงินทุนหมุนเวียนในชุมชนเพิ่มขึ้นด้วย

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” เน้นกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด แต่ไปยึดกระบวนการผลิตให้ยาวนานขึ้น นอกจากลดการใช้สารเคมีแล้ว กลุ่มยังได้นำเอาสิ่งที่เหลือใช้จากการเกษตรมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเพื่อเป็นการลดต้นทุน และยังส่งเสริมให้ชุมชนรวบรวมวัตถุดิบที่เหลือใช้ในการผลิตแล้วนำมาจำหน่ายให้กับทางกลุ่ม ช่วยสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน นอกจากนี้

กลุ่มยังมีระบบการจัดการเศษของเหลือใช้โดยการนำกลับมารีไซเคิลใหม่ ซึ่งได้รับการยอมรับจากชุมชน ผู้นำในท้องถิ่น กลายเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของจังหวัดเชียงราย ที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาศึกษาดูงาน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” ประสบผลสำเร็จ คือผู้นำกลุ่มเข้มแข็ง สมาชิกให้การยอมรับ และมีการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง โดยการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มาสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มและสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง กลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน เป็นศูนย์รวมของการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มและการผลิตสินค้าที่มีประสิทธิภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้และเกื้อกูลให้กับชุมชน

ซึ่งจุดเด่นที่ทำให้วิสาหกิจชุมชน “จินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่ สาเปเปอร์” ชนะการประกวดก็คือ การเป็นต้นแบบในเรื่องการพัฒนาตนเองของกลุ่มให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ โดยการเตรียมพร้อมกลุ่ม ให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งให้สามารถแข่งขันทางด้านการงานทุกๆ ด้าน มีการต่อยอดแนวคิดการจัดการธุรกิจท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้านในยุคปัจจุบัน โดยการพัฒนาสมาชิก และกลุ่มให้เป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับคณะศึกษาดูงาน หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้ และยังสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนอีกด้วย

กลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายาง

เลขที่ ๗/๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
รหัสทะเบียน ๖-๕๐-๐๖-๐๘/๑-๐๐๑๕

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายาง เริ่มต้นด้วยแนวคิด “ลดการใช้สารเคมี ลดรายจ่ายในครัวเรือน ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ รวมพลังสามัคคี ชีวีปลอดภัย” โดยการผลิตใช้เองในครัวเรือน ในกลุ่มสมาชิก พัฒนามาสู่ การผลิตเพื่อจำหน่าย จนมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ก่อให้เกิดรายได้ และการจ้างงานในชุมชน ตำบลสันป่ายางและพื้นที่ใกล้เคียง มีการปลูกถั่วเหลืองหลังการทำนาจำนวนมาก เนื่องจาก

เป็นพืชที่ต้องการน้ำน้อย ปลูกเพื่อช่วยในการปรับปรุงบำรุงดิน เป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการสร้างรายได้เสริมหลังการทำนาอีกทางหนึ่ง มีพื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลืองทั้งหมดประมาณ ๖๐๐ กว่าไร่ เกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลือง ๓๐๐ กว่าราย ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เกิดปัญหาจากการใช้สารเคมีก่อให้เกิดวิกฤตกับสภาพแวดล้อม ความสมดุลทางธรรมชาติหายไป สุขภาพของคนในชุมชนแย่ๆ อีกทั้งผลผลิตต้องจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ขายได้ราคาต่ำ พ่อค้าคนกลางเป็นผู้ตั้งราคา และราคาตลาดมีความผันผวนไม่คงที่ ผลผลิตไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เพราะมีปัญหาเรื่องเชื้อรา และความชื้น จึงรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เริ่มต้นทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่แตง สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันชุมชนเกษตรยั่งยืนภาคเหนือตอนบน วัดป่าดาราภิรมย์ และมีการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต โดยการนำผลผลิตถั่วเหลืองมาแปรรูปด้วยวิธีการถนอมอาหารให้เก็บไว้ได้นาน เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐานต่างๆ เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั่วไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มมีการบริหารจัดการทุนแบบพอเพียงที่สร้างความสมดุลของทุนทางสังคม ทุนทรัพยากร ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางวัฒนธรรม ที่จัดการบนพื้นฐานองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการจัดการทุน ดังนี้

ด้านโครงสร้างการบริหาร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน

ด้านทรัพยากรเงิน หรือ ทุนที่ใช้ในการดำเนินการ : กลุ่มระดมทุนจากสมาชิก โดยการถือหุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท นำทุนเรือนหุ้นที่ได้ในปีแรก (ปี๒๕๓๗) เป็นเงิน ๒,๘๐๐ บาท มาเป็นทุนตั้งต้นในการดำเนินงานขยายงาน ปัจจุบัน

กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด ๖๙ คน มีทุนเรือนหุ้น ๘๙,๑๐๐ บาท มีสินทรัพย์ที่เกิดจากผลการประกอบกิจการทั้งหมดรวมเป็นเงิน ๕๗๙,๖๙๙ บาท ซึ่งหมายถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการเงินทุน

ด้านระบบบัญชี ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ให้การสนับสนุนด้านการจัดทำบัญชี การจัดทำเอกสารหลักฐาน ถูกต้องตามหลักเศรษฐศาสตร์ และการจัดทำงบดุลบัญชีประจำเดือน/ประจำปี สามารถนำข้อมูลด้านบัญชีมาดำเนินการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่ม ต่อไป

ด้านกฎระเบียบข้อตกลง ข้อบังคับ มีการกำหนดกฎระเบียบของสมาชิก เช่น การประชุมสามัญประจำปีอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง การกำหนดจำนวนหุ้นสูงสุดที่สมาชิกจะมีได้ไม่เกินจำนวน ๕๐ หุ้น กำหนดสิทธิและประโยชน์จากการเป็นสมาชิกได้แก่ สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินปันผล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผลประกอบการในแต่ละปี สมาชิกมีสิทธิได้รับสวัสดิการเยี่ยมไข้ และสมาชิกได้รับสิทธิในการซื้อสินค้าราคาสำหรับสมาชิก เป็นต้น

ด้านการสื่อสาร มีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิก มีกระบวนการมีส่วนร่วม **ร่วมคิด** : การลดปัญหาการใช้สารเคมี และลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างงานสร้างอาชีพให้ชุมชน **ร่วมวางแผน** **ร่วมตัดสินใจ** : มีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เกิดจากการประชุมใหญ่ สมาชิกประจำปี ละ ๑ ครั้ง **ร่วมดำเนินการ** : สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ **ร่วมติดตามตรวจสอบ** : สมาชิกมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลกำไรประจำปี **ร่วมรับผลประโยชน์** : ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน **ร่วมพัฒนาเรียนรู้ต่อเนื่อง** : การพัฒนา สมาชิกมีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมด้านองค์ความรู้ต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายางมีที่ทำการกลุ่มเป็นของตนเอง โดยใช้เงินกำไรจากการดำเนินกิจกรรมมาซื้อที่ดินในนามกลุ่ม และสร้างอาคารสำหรับการดำเนินกิจกรรม ปัจจุบันมีสินทรัพย์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายางจำนวน ๕๒๐,๒๘๘.๘๐ บาท ประกอบกิจการการผลิตสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เป็นกิจการของชุมชนที่มีกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรและทุนต่างๆ โดยภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้ครอบครัว และชุมชน มีองค์กรประกอบ ที่ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการเอง ผลิตภัณฑ์เป็นกระบวนการในชุมชน วัตถุประสงค์ของชุมชนสร้างเป็นนวัตกรรมของชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นและผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และมุ่งเน้นการเกื้อกูลและพึ่งตนเองได้ มีปัจจัยที่ทำให้เกิดผล

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายางเป็นแหล่งศึกษาดูงานและเรียนรู้สำหรับผู้สนใจ ประธานกลุ่มเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกชุมชน นอกจากนี้ยังนำเงินปันผลแบ่งถวายวัด ปีละ ๕๐๐ บาท ในงานบุญประเพณีต่างๆ ที่วัดหรือในชุมชนจัดขึ้น กลุ่มจะนำเต้าเจี้ยวและซีอิ๊วขาวไปร่วมงานร่วมกิจกรรมวันเด็ก โดยนำเงินรายได้จากกลุ่ม ไปซื้อขนมและ

น้ำดื่มร่วมแจกเด็กๆ ในงานกีฬาหมู่บ้านนำของขวัญไปร่วมภายในงาน และมีการปลูกจิตสำนึกโดยการอบรมให้ความรู้และสร้างกระบวนการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การดูแลรักษาป่า การทำการเกษตรแบบอินทรีย์การส่งเสริมรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการนำวัสดุเหลือใช้ไปทำปุ๋ยหมักใช้ในพื้นที่การเกษตร

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

จากผลการดำเนินงานในระยะ ๒๑ ปีที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสามารถทำรายได้ให้แก่สมาชิก ผู้บริโภคมีความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์กำลังติดตลาดและมียอดการสั่งซื้อเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน มีภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้วัตถุดิบที่เป็นอินทรีย์เพื่อสุขภาพ ชุมชนมีการลดใช้สารเคมีในภาคการเกษตร ชุมชนมีส่วนร่วมกระบวนการอย่างจริงจังที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ตำบลที่ “เกษตรอินทรีย์ รวมพลังสามัคคี ซีวีปลอดภัย” กลุ่มมีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง ในการประกอบกิจการ มีวัตถุดิบจำนวนมากในชุมชนไม่ต้องพึ่งพาภายนอก ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

มีตลาดรองรับที่แน่นอน ทั้งในชุมชน ในจังหวัดและต่างจังหวัด มีหน่วยงานราชการรับประกันคุณภาพสินค้า มีการรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้า ตลอดจนมีการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์เดิม (Up grade) ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

กลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก

เลขที่ ๘๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลท่าน้ำ อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน
รหัสทะเบียน ๖-๕๕-๑๔-๐๖/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอกมีแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากต้องการใช้เวลาว่างหลังจากฤดูกาลทำการเกษตร การแก้ปัญหาผลไม้ในท้องถิ่นที่มีมากจนล้นตลาดขายไม่ได้ราคา เสียหายไปตามฤดูกาลมาทำกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอกเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในตลาดมากขึ้น ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ จึงมียอดการสั่งซื้อ

เข้ามาอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มมีตลาดรองรับที่แน่นอน ก่อให้เกิดอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนที่ยั่งยืน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก มีสมาชิก จำนวน ๓๘ คน มีการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก กรรมการ เลขานุการ รวมทั้งหมด ๘ คน ในส่วนสมาชิกที่มาปฏิบัติงาน มีการแบ่งฝ่ายการทำงาน เป็นฝ่ายผลิต วางแผนการทำงาน จัดหาวัตถุดิบตามฤดูกาล (มะไฟเงิน, กระท้อน, มะเฟือง, มะขามป้อม) ฝ่ายผลิตดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์ตามแผนการผลิตของกลุ่ม จัดเก็บผลิตภัณฑ์ เพื่อรอการบรรจุ บรรจุผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด จัดส่งให้ฝ่ายการตลาด เพื่อดำเนินการจัดส่งผลิตภัณฑ์ต่อไป ตรวจสอบ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้มาตรฐาน และตรวจนับปริมาณการผลิตในแต่ละครั้ง ฝ่ายบัญชี/การเงิน ลงบัญชีรับ-จ่ายในแต่ละวัน และมีฝ่ายวิเคราะห์วางแผน พัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการดำเนินการแบบองค์กรมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ที่ยั่งยืน และมีการพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทางกลุ่มได้มีกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้ ร่วมมือ ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมกันพัฒนาเรียนรู้ ต่อเนื่องอย่างสร้างสรรค์

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ผลการประกอบการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอกเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีเงินทุน หมุนเวียนเป็นเงินทุน เพื่อใช้กันเป็นเงินในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และได้เปิดบัญชีธนาคารฝากเงินไว้เป็นระบบมีบัญชีเป็นระบบตรวจสอบได้ เป็นหลักในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ร่วมกันรณรงค์อนุรักษ์ผลไม้ท้องถิ่นของจังหวัดน่าน โดยเฉพาะมะไฟเงิน ส่งเสริมการปลูกมะไฟเงิน โดยการเพาะขยายพันธุ์ และนำไปปลูกในพื้นที่ของสมาชิก พื้นที่ในชุมชน สนับสนุนทุนสาธารณประโยชน์ ให้กับชุมชน วัด โรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมสวัสดิการให้กับสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน แหล่งข้อมูลการวิจัยให้กับหน่วยงานทางการศึกษา

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก เป็นกลุ่มที่ดำเนินการผลิต ผลิตภัณฑ์ผลไม้สมุนไพรท้องถิ่น เป็นการดำเนินการกิจการของชุมชนที่มีกระบวนการคิด การเรียนรู้ ผสมผสานระหว่างองค์ความรู้โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่มาใช้ในการจัดการทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น วัตถุประสงค์ในชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ครอบครัวและชุมชน มีองค์ประกอบที่ชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการเอง มุ่งเน้นการเกื้อกูล และพึ่งพาตนเองได้ มีปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ดังนี้

๑. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้กับผลไม้ท้องถิ่นประจำจังหวัด
๒. คณะทำงาน สมาชิก มีความมุ่งมั่น และตั้งใจจริง
๓. มีตลาดรองรับที่แน่นอน ทั้งในชุมชน ในจังหวัด และต่างจังหวัด
๔. ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค
๕. มีวัตถุดิบในท้องถิ่นจำนวนมาก
๖. มีหน่วยงานราชการ/หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา เข้ามาส่งเสริมสนับสนุน
๗. มีการรักษาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลจุน

เลขที่ ๑๐/๑ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
รหัสทะเบียน ๖-๕๖-๐๒-๐๒/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลจุน ประสบปัญหาดินเสื่อมสภาพ ผลผลิตต่อไร่ลดลง ต้นทุนในการผลิตสูงทำให้เกิดปัญหาต่อรายได้ที่ได้รับลดลงตามไปด้วย ดังนั้นจึงมีการรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาสิ่งเหล่านี้ สำนักงานเกษตรอำเภอจุนได้แก้ไขปัญหของเกษตรกร โดยคัดเลือกแปลงนาสาธิตในการทำเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นดีเพื่อนำมาลดต้นทุนในการผลิต โดยผลิตเมล็ดพันธุ์นำมาใช้ในชุมชนไม่ต้องสั่งซื้อจากภายนอก และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เกิดมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลจุน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน มีการจัดทำแผนพัฒนา มีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลในกลุ่มครบถ้วน โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการผลิต และนำสินค้าไปวางจำหน่ายในหน่วยงานราชการ ให้เป็นที่รู้จักแก่เกษตรกรทั่วไป ตลอดจนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เช่น มีส่วนร่วมในผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ได้มาตรฐาน มีการประชุมในการจัดทำแผน ร่วมวางแผนการผลิต การจำหน่าย และการแก้ไขปัญหาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา หรือแนวทางการพัฒนากลุ่มโดยสมาชิกทุกคนจะมีส่วนร่วมทุกครั้ง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลจุน มีการดำเนินกิจกรรมหลากหลาย ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ การทำปุ๋ยหมัก การส่งเสริมการออม ธนาкарข้าว ศูนย์เรียนรู้ สมาชิกมีการปลูกผักกินเองในครอบครัว

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีการทำปุ๋ยหมัก เพื่อให้สมาชิกใช้ในแปลงนา และจำหน่ายให้เกษตรกรในชุมชน สมาชิกร่วมกันนำฟางข้าว มาเป็นวัตถุดิบในการทำปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุนการผลิต และ เป็นการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้วัตถุดิบธรรมชาติ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ ทำให้สภาพดินในแปลงนามีคุณสมบัติเหมาะสมในการ ทำการเกษตร มีการไถกลบตอซังข้าว และปลูกปอเพื่อเป็นปุ๋ย พืชสด ทำให้สมาชิกสามารถลดต้นทุนในการทำนาได้อย่างมาก การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป ฟื้นฟูป่าไม้ โดยการปลูกต้นไม้ทดแทนโดยปีที่ผ่านมาได้ทำการปลูกป่าจำนวน ๓,๐๐๐ ต้น มีกฎระเบียบเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และเครือข่ายในหมู่บ้านข้างเคียงที่มีอาณาเขต ติดต่อกัน โดยกลไกคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้กำหนด

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. กลุ่มมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ และเป็นที่ยอมรับจากลูกค้า มีการผลิตเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้นทุกปี

๒. ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มมีการบริหารงานที่โปร่งใส มีความซื่อสัตย์ และการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกทุกคน มีส่วนร่วม

๓. กลุ่มได้รับรางวัลหมู่บ้านเพิ่มผลผลิตข้าวคุณภาพดี ประเภทข้าวหอมมะลิดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๕๔ ได้รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

๔. กลุ่มมีระบบการจัดทำบัญชีชัดเจน มีระบบโครงสร้างและระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจน ทำให้ การดำเนินงานของกลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้กิจกรรมของกลุ่มมีความยั่งยืน ต่อเนื่อง

ผลิตน้ำดื่มทิพย์ร้องบอน

เลขที่ ๑๑๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่
รหัสทะเบียน ๖-๕๔-๐๓-๐๕/๑-๐๐๑๗

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เนื่องจากในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นต้องดื่มน้ำทุกวัน น้ำที่บริโภคนั้นต้องเป็นน้ำที่สะอาดและปลอดภัย ในอดีตนั้นชาวบ้านในชุมชนต้องสั่งซื้อน้ำดื่มมาจากต่างพื้นที่ ซึ่งมีราคาแพง และไม่มั่นใจว่าสะอาดปลอดภัยสำหรับบริโภคหรือไม่ ชุมชนจึงเกิดแนวคิดที่ว่า หากชุมชนสามารถผลิตน้ำดื่มได้เองในชุมชน โดยนำน้ำที่มีอยู่ในธรรมชาติแล้วมาทำเป็นผลิตภัณฑ์น้ำดื่มของชุมชน เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิด

ประโยชน์กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ผู้ชุมชน ลดรายจ่าย และยังปลอดภัยเชื่อถือได้ เนื่องจากผลิตเองในชุมชน จึงเกิดการรวมกลุ่มกัน ระดมทุน ก่อตั้งเป็นกองทุนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำดื่มร้องบอนขึ้นมา

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

ทำงานเป็นระบบมีการมอบหมายหน้าที่กันอย่างชัดเจน ประกอบด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายบริหาร คณะกรรมการฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายช่างเครื่อง ฝ่ายการผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายการเงินและบัญชี โดยแต่ละฝ่ายก็ทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี ดำเนินการผลิตสินค้าตามแผนที่กำหนดมีการจัดหาตลาด การจัดทำบัญชีจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ในแต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้าเพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรึกษาหารือคณะกรรมการฝ่ายบริหาร เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ส่วนที่มาของเงินได้มาจากการระดมทุนจากสมาชิก และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ รวมถึงกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกสามารถเสนอความคิดเห็น เพื่อการพัฒนา กลุ่ม มีการประชุมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกลุ่ม ร่วมวิเคราะห์ วางแผน แนวทางการดำเนินการของกลุ่ม มีการจัดสรรรายได้ ผลกำไรทุกปี และมีการจ่ายโบนัสให้กับพนักงานผู้ดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีเงินทุนสำรองในบัญชี ๒๑๕,๙๖๒ บาท (ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มมีความหลากหลาย มีทั้งแบบบรรจุถึงขนาด ๒๐ ลิตร แบบขวดวันเวย์ (ใช้แล้วทิ้ง) แบบใส่ถังบรรจุขวด (ใช้แล้วคืนขวด) และแบบถ้วยพลาสติก สมาชิกมีรายได้ และมีรายจ่ายที่ลดลง ชุมชนเข้มแข็ง หนี้ของสมาชิกไม่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มว่าจะมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนกิจกรรมงานต่างๆ ให้กับหน่วยงานราชการ เช่น กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล กิจกรรมของวัด งานบุญในหมู่บ้าน โดยบริการน้ำดื่มฟรี และบริจาคเงินช่วยเหลือ วัดหรือองค์กรต่างๆ ตามความเหมาะสม มีนักเรียน นักศึกษาเข้ามา ศึกษาดูงาน ส่วนน้ำที่นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์นั้นเป็นน้ำบาดาล ที่มีแต่เดิมในชุมชน ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีการปลูกต้นไม้บริเวณ รอบที่ทำการกลุ่ม

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กลุ่มมีการรวมตัวโดยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ จนกลายเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีความเข้มแข็ง สมาชิกแบ่งหน้าที่กัน อย่างชัดเจน มีระบบการบริหารจัดการ สามารถบริหารงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี มีกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน สมาชิกให้ความร่วมมือ มีการจัดทำบัญชีเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ มองเห็นผลงานเป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์แก่ชุมชนในวงกว้าง ผลผลิตที่ได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชน ทั้งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ได้ดื่มน้ำที่สะอาดปลอดภัย สามารถกระจายสินค้าสู่ตลาด มีการขยายองค์ความรู้ไปสู่กลุ่มผู้สนใจ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการผลิต การตลาด เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา

เพาะเห็ดขุนยวม

เลขที่ ๑๐๐๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
รหัสทะเบียน ๖-๕๘-๐๒-๐๑/๑-๐๐๓๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

อาชีพการทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชากรในอำเภอขุนยวมเกือบทุกครัวเรือน หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว วัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้ถูกทิ้งไว้อย่างไม่มีมูลค่า ในบางครั้งเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาหมอกควันในพื้นที่จากการเผาเศษซากวัสดุดังกล่าวในพื้นที่วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดขุนยวมจึงได้มีความคิดการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกรรมมักจะเผาทำลาย ผลกระทบที่ตามมาคือ มลภาวะเป็นพิษ ปัญหาหมอกควันทำให้คนที่อยู่ในที่โล่งนานๆ มีอาการแสบตา ตาแดง น้ำตาไหล คอแห้ง

ระคายคอ หายใจติดขัด เหนื่อยง่าย และแน่นหน้าอก เศรษฐกิจทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว กากถั่วเหลือง เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนการผลิตจึงนำวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้มาเป็นวัตถุดิบในการเพาะเห็ด เพราะการนำวัสดุทางการเกษตรที่เหลือใช้เข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นการลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าจากเศษวัสดุทางการเกษตรเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนเพื่อสร้างผลประโยชน์แก่คนในชุมชน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กำหนดการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม และตามความถนัด ความสามารถของแต่ละคน ของทุกส่วนการผลิตอย่างชัดเจน การอยู่ร่วมกันแบบพี่แบบน้องและการยึดข้อบังคับ ระเบียบ และกฎที่สมาชิกได้ร่วมกันตั้งขึ้นมา ทั้งนี้การพิจารณาต่างๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการรับรู้และเสนอทุกข้อสงสัยไม่มีการปิดบัง

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนในการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม มีส่วนร่วมการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การดำเนินกิจการของกลุ่มได้มีการวิเคราะห์ภาพรวมในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การตลาดในประเทศและต่างประเทศ โอกาสทางการแข่งขัน ฯลฯ โดยคำนึงถึงความสามารถและกำลังของตัวเอง ในการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินกิจการภายใต้หลักการ การตลาดนำการผลิต เริ่มต้นการดำเนินกิจการจากจุดเล็กๆ โดยการสร้างรากฐานที่มั่นคงเริ่มจากสมาชิกเพียงไม่กี่คนสู่การขยายการเลี้ยงก้อนเห็ดให้กับบ้านใกล้เคียงและเริ่มการวางแผนการเชื่อมโยงในรูปแบบกลุ่มเครือข่าย

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดขุนยวม ได้เปิดเป็นจุดเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดครบวงจรประจำอำเภอขุนยวม และจุดเรียนรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกต.) ตำบลขุนยวม ซึ่งในปีที่ผ่านมา มีผู้เข้ามาใช้บริการรวมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ราย ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องเห็ดแบบครบวงจรเริ่มตั้งแต่การเชื้อเชื้อเห็ด ทำให้ได้เชื้อเห็ดที่แข็งแรงจากภูมิปัญญาการผลิตก้อนเห็ดจากฟางข้าวซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่มีอยู่ในท้องถิ่น การผลิตดอกเห็ดที่มีรสชาติดีที่แตกต่าง

ก้อนเห็ดจากขี้เลื่อยยางพารา หรือวัสดุเพาะเห็ดชนิดอื่นๆ ภายใต้การควบคุมโดยโรงเรือนที่ได้รับมาตรฐาน รวมถึงการต่อยอดแปรรูปผลผลิตจากเห็ด ทั้งหมดนี้ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรภายในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนที่สนใจ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

การยึดเจตนารมณ์ของคำว่าวิสาหกิจชุมชน คือ การดำเนินกิจการของชุมชนโดยกลุ่มคนที่มีความผูกพันกัน ในชุมชน เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่าอย่างแท้จริง

เป็นจุดเรียนรู้เรื่องการเพาะเห็ดครบวงจรประจำอำเภอขุนยวม และจุดเรียนรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (ศบกต.) ตำบลขุนยวม

กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยหมักบ้านแม่กัวะ

เลขที่ ๓/๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่กัวะ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
รหัสทะเบียน ๖-๕๒-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๔

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ชุมชนบ้านแม่กัวะ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง เป็นชุมชนที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้มีการใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จึงเกิดผลเสียตามมา มีต้นทุนการผลิตสูงและภาวะดินเสื่อมโทรมจากปุ๋ยเคมีที่ตกค้างในดิน จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาของคนในชุมชน ในปี ๒๕๔๙ เกษตรกรในชุมชนบ้านแม่กัวะจึงได้รวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์

สำหรับใช้เอง เนื่องจากในชุมชนบ้านแม่กัวะมีการเลี้ยงวัวกันเป็นจำนวนมาก มีวัตถุดิบในท้องถิ่น และเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน อีกทั้งยังสามารถจำหน่ายให้กับพื้นที่ใกล้เคียง และนอกชุมชน นอกจากนั้นกลุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ มีสมาชิกทั้งหมด ๒๕ คน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และยังลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งเป็นการรักษาสีงแวดล้อม ได้อีกด้วย

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. ด้านแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมายในการผลิตปีละ ๗๐๐ ตัน มีการกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่การพัฒนาาร่วมกันคือ “มุ่งเน้นพัฒนาดินให้มีชีวิต ปรับแนวคิดลดการใช้ปุ๋ยเคมี นำวิธีอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาสังคม ฝึกทักษะสร้างอาชีพในชุมชน ปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และมีแผนบริหารควบคุมความเสี่ยง โดยมีการทำหนังสือสัญญาการซื้อขายปุ๋ย

๒. ด้านทรัพยากรและการเงิน มีการระดมทุนจากสมาชิกด้วยการถือหุ้นๆ ละ ๕๐๐ บาท ปัจจุบันมีเงินหุ้น ๗๕,๔๒๑.๔๕ บาท และได้รับเงินทุนสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. แม่กัวะ เป็นเงินยืมปลอดดอกเบี้ย ๕๐,๐๐๐ บาท

๓. ด้านระบบบัญชี มีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย งบกำไรขาดทุน และงบดุล สม่าเสมอ

๔. ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ มีคณะกรรมการต่างๆ ดังนี้ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัณญิก ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายขาย ฝ่ายการตลาด ประชาสัมพันธ์

๕. ด้านการกำหนดระเบียบหรือข้อตกลง ข้อบังคับ การอยู่ร่วมกัน มีการร่วมระดมความคิดเห็นของสมาชิก โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ก่อให้เกิดความสามัคคี ความคล่องตัวในการทำงาน มีการจัดการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีระเบียบข้อบังคับวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านแม่กัวะ

๖. ด้านการบริหารธุรกิจ มีการกำหนดขั้นตอนหรือผลิตสินค้าและปฏิบัติตามขั้นตอนและมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้า โดยส่งตัวอย่างปุ๋ยตรวจสอบที่ศูนย์รับรองมาตรฐานสินค้า สำนักเทคโนโลยีทางชีวภาพทางดิน กรมพัฒนาที่ดินเพื่อให้ได้ปุ๋ยที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีการจัดทำทะเบียนบัญชีลูกค้าส่งซื้อปุ๋ยในแต่ละปี มีการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เช่น กลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์ปลอดสารพิษ กลุ่มเลี้ยงวัวพันธุ์พื้นเมือง กลุ่มโรงสีข้าวกล้องบ้านแม่กัวะ กลุ่มปลูกไม้เศรษฐกิจโตเร็ว กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

ความสำคัญของการพัฒนากลุ่มให้ยั่งยืน จะเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา กลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ระดมความคิดเห็น มีส่วนร่วมกำหนด กฎ ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ร่วมกำหนดทิศทางการวางแผน กำหนดเป้าหมายการพัฒนา กลุ่ม สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็น สมาชิกประชุมร่วมกับกลุ่มทุกๆ ๓ เดือน สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรกำไรให้กับสมาชิก และสวัสดิการสังคม และชุมชน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ด้านโอกาสทางธุรกิจ มีแนวโน้มจะผลิตในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรในชุมชน ต่างชุมชน และหน่วยงานภาคเอกชน ภาครัฐ ให้ความสนใจใช้ปุ๋ยอินทรีย์มีการขยายฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น และในอำเภอสบปราบยังไม่มีกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้และจำหน่ายอย่างจริงจัง จึงเป็นอีกโอกาสทำให้กลุ่มมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มมีโรงเรือน เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตเป็นของกลุ่ม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. การผลิตและบริการของกลุ่มไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยกลุ่มมีการจัดทำแปลงสาธิต แปลงข้าว แปลงผักสวนครัวที่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นตัวอย่าง ขยายผลการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในกลุ่มเครือข่ายต่างๆ เช่น กลุ่มปลูกข้าวอินทรีย์ปลอดสารพิษ กลุ่มปลูกไม้เศรษฐกิจโตเร็ว กลุ่มเกษตรกรในชุมชน กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

๒. มีการยอมรับของชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยหมักบ้านแม่กัวะได้ทำประโยชน์ให้ชุมชน แก้ปัญหาของคนในชุมชน แก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงและการใช้ปุ๋ยเคมี กลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้และจุดศึกษาดูงานด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของเยาวชน คนในชุมชน นอกชุมชน หน่วยงานต่างๆ

๓. มีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับชุมชนเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น ร่วมกิจกรรมบวชป่า ปลูกป่า และทำฝายชะลอน้ำ

๔. มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน เงินทำบุญกรณีเสียชีวิต เงินสนับสนุนเด็กนักเรียนในงานวันเด็ก และร่วมงานบุญประเพณีต่างๆ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถแก้ปัญหาให้กับคนในชุมชน เช่น ปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ปัญหาจากต้นทุนการผลิตสูง

๒. ทำให้กลุ่ม สมาชิก และคนในชุมชนมีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๓. มีแนวคิดในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

๔. มีแนวคิดในการจัดระบบวิสาหกิจชุมชนที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย เกื้อกูลกันตามฐานทรัพยากรภูมิปัญญา

๕. มีสวัสดิการสำหรับสมาชิก คนในครอบครัวของสมาชิกเสียชีวิต และชุมชนบริจาคเงินช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

๖. มีระบบบริหารจัดการที่ดี และให้ความใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

กลุ่มแม่บ้านริมร่อง

เลขที่ ๒๘๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
รหัสทะเบียน ๖-๕๑-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง มีแนวคิดจากคนในชุมชนตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ที่มีการทำสวนลำไยกันเกือบทุกครัวเรือน และในปี ๒๕๔๕ ลำไยติดผลดกมาก ลำไยสดล้นตลาด อีกทั้งผลผลิตลำไยสดออกสู่ตลาดมากระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ของทุกปี จึงทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาราคาลำไย โดยการนำลำไยไปแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง อบโดยใช้ฟืนหรือเตาถ่าน ซึ่งเป็น

กระบวนการที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน และในปัจจุบัน พัฒนามาเป็นการใช้เตาอบระบบลมร้อนอินฟาเรดที่ใช้พลังงานจากแก๊สและแสงอาทิตย์ ทำให้จำหน่ายลำไยได้ในราคาสูงขึ้น แต่ก็ยังเผชิญปัญหาในการกำหนดราคา ไม่สามารถต่อรองราคาได้ จึงทำให้กลุ่มสร้างระบบการจัดการและบริหารภายในกลุ่ม ให้มีการแปรรูปลำไยให้ได้มาตรฐานสูงขึ้นจนได้มาตรฐาน HACCP และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดูสวยงามมีความหลากหลาย เช่น ลำไยสีทองเคลือบช็อคโกแลต ขนมฝักลำไยสีทอง น้ำตาลกรวดลำไยอบแห้งสีทอง และลำไยสีทองเข้มข้น รวมไปถึงการได้รับองค์ความรู้ต่างๆ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จนทำให้เพิ่มอำนาจในการต่อรองกับคู่ค้า และสามารถกระจายสินค้าคุณภาพดีสู่ตลาดในประเทศและต่างประเทศ ภายใต้ชื่อเป็นที่รู้จักว่า “ลำไยสวัสดิ์” และแบรนด์สินค้า ภายใต้ชื่อ “ริมเดอรอง : RIM DE' RONG” ที่มาจากชื่อบ้านริมร่อง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีการรับสมัครสมาชิกซึ่งเป็นประชาชนในหมู่บ้านสันป่าเหียง และหมู่บ้านใกล้เคียง

๒. มีการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการโดยสมาชิกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. มีการมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่มดำเนินการตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล

๔. กลุ่มมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้สมาชิกเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการและด้านการผลิตกับส่วนราชการ และองค์กรเอกชน ต่างๆ เพื่อให้สมาชิกมีความรู้เพิ่มขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. กลุ่มมีการจัดสรรผลกำไรเป็นเงินปันผลให้แก่สมาชิก ร้อยละ ๑๐ และจัดสรรปันผลเข้าหุ้นสมาชิกร้อยละ ๓๐ ของยอดกำไรสุทธิ และมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สรุปลงให้สมาชิกในกลุ่มทราบอย่างต่อเนื่อง

๖. มีการประชุมเดือนละ ๑ ครั้ง และโดยเฉพาะในช่วงก่อนฤดูกาลผลิตมีการวางแผนกำลังการผลิต ทบทุน ปรับปรุง หลังจากรู้ราคาลำไยสดในแต่ละปี และจะมีการประชุมเฉพาะกิจ ซึ่งสมาชิกกลุ่มอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน จึงสามารถประสานและได้รับความร่วมมือมาประชุมกันครบเกือบทุกครั้ง

ที่สำคัญมีการทำแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า และนำมาปรับปรุงสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค และยังพัฒนารูปแบบสินค้าใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น ไฟเบอร์ลำไยสีทอง และลำไยสีทอง กำหนดราคาสินค้า โดยคำนวณต้นทุนสินค้าบวกกำไรที่ต้องการ ที่ทำให้ผู้บริโภคพอใจและกลุ่มมีกำไร มีช่องทางด้านการตลาดถึง ๕ ช่องทาง ได้แก่ ตลาดขายส่งประจำ ร้านค้ากลุ่ม ห้างสรรพสินค้า E-commerce ต่างๆ และตามงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ

มีเป้าหมายเพิ่มยอดขายจากผลิตภัณฑ์แปรรูปจากลำไยอบแห้งเนื้อสีทอง จากเดิมร้อยละ ๑๐ จากตลาดสากล ภายใต้สินทรัพย์กลุ่ม ๙,๕๐๒,๘๐๐ บาท ทุนหมุนเวียน ๑,๖๙๙,๕๐๘ บาท และทุนสมาชิก ๕๘๖,๒๙๒ บาท

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- ร่วมประชุมรับฟังสถานการณ์, ข้อมูลกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปัญหาอุปสรรค เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไข และวางแผนการผลิต ตามมติที่ประชุม
- ร่วมวางกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และทำตามมติที่ได้ตกลงร่วมกัน
- ร่วมติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินการของกลุ่ม โดยเฉพาะทางด้านการเงินของกลุ่ม และยอมรับผลจากการประกอบการของกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- มีการพัฒนาสินค้าที่มาจากลำไยอบแห้งเนื้อสีทองให้มีความหลากหลาย เช่น ลำไยสีทองเคลือบช็อคโกแลต ชนมฝึกลำไยสีทอง น้ำตาลกรวดลำไยอบแห้งสีทอง และลำไยสีทองเข้มข้น
- กลุ่มมีทุนหมุนเวียน หุ้นสมาชิก กำไร และทรัพย์สินของกลุ่ม เพิ่มขึ้นทุกปี
- สมาชิกมีเงินออม และมีการปันผลเงินคืนทุกปี
- กลุ่มมีทุนสำรองจากเงินออมของกลุ่ม
- สมาชิกและผู้ผลิตลำไยสดคุณภาพในชุมชนมีตลาดที่แน่นอนและรายได้ที่ดีขึ้น
- มีเครือข่ายผู้ผลิตลำไยสดและแปรรูปลำไยขึ้น ได้แก่ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปลำไยอบแห้งเนื้อสีทองอำเภอเมืองลำพูน ซึ่งสมาชิกส่วนมากจะอยู่ในพื้นที่ตำบลมะเขือแจ้
- คนในชุมชนมีอาชีพเสริม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ร่วมสนับสนุนกิจกรรม/งานบุญประเพณีต่างๆ ในชุมชน ได้แก่ โรงทาน บริจาคของในงานวันเด็ก งานประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ งานกีฬาหมู่บ้าน สนับสนุนป้ายประชาสัมพันธ์ และบัตรการกุศล

- ใช้เตาระบบอินฟาเรดแทนการใช้ฟืน เพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนและการตัดไม้ทำลายป่า
- มีการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน GMP
- เป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่สมาชิก เครือข่าย คนในชุมชน สถาบันการศึกษา และผู้ที่สนใจ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑) บุคลากรในกลุ่มเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมเรียนรู้เปิดใจรับกับสิ่งใหม่ๆ อย่างทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งยังลงมือพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านคุณภาพและความหลากหลายอย่างจริงจัง สม่ำเสมอ และตลอดเวลา ไม่หยุดอยู่กับที่ พร้อมพัฒนากลุ่มอยู่เสมอ

๒) กลุ่มมีความพร้อมหลายอย่าง เช่น บุคลากร คุณภาพสินค้า ตลาดที่กว้างไกล และการมองหาตลาดใหม่ๆ อยู่เสมอ ทำให้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปได้อีกไกล

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	เชียงราย	๑	วิสาหกิจชุมชนจินนาลักษณ์ มัลเบอร์รี่สาเปเปอร์ ๖-๕๗-๐๘-๐๓/๑-๐๐๒๒	๒๓๕ หมู่ ๑ บ้านปางห้า ซอย ๑ ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	๐๕๓-๖๗๕-๓๙๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกาแพอินทรีย์รักษาป่าขุนลาว ๖-๕๗-๑๑-๐๗/๑-๐๐๑๓	๒๓๕ หมู่ ๗ ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารบ้านเหมืองหลวง ๖-๕๗-๐๕-๐๘/๑-๐๐๐๑	๓ หมู่ ๙ ตำบลป่าหุ้ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	-
๒	เชียงใหม่	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแม่บ้านสันป่ายาง ๖-๕๐-๐๖-๐๘/๑-๐๐๑๕	๗/๖ หมู่ ๒ ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	๐๕๓-๓๒๔-๔๔๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมผลิตภัณฑ์ ใยกล้วยทรายทอง ๖-๕๐-๐๗-๐๖/๑-๐๐๐๓	๔๖/๑ หมู่ ๓ ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	๐๕๓-๓๐๑-๒๕๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิต ทางการเกษตรบ้านสันกอเกิด ๖-๕๐-๑๒-๐๗/๑-๐๐๔๔	๖๕/๔ หมู่ ๑๐ ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	๐๘๑-๓๘๗-๘๓๙๒
๓	น่าน	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกก ๖-๕๕-๑๔-๐๖/๑-๐๐๐๒	๘๙ หมู่ ๑ ตำบลท่านาว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน	๐๕๕-๗๕๗-๓๕๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านเฮี้ย ๖-๕๕-๐๕-๐๔/๑-๐๐๐๒	๑๔๑ หมู่ ๔ ตำบลศิลาแดง อำเภอบัว จังหวัดน่าน	๐๘๑-๔๗๓๓-๖๒๗
		๓	วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชาและส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ศรีนาป่าน-ตาแวน ๖-๕๕-๐๑-๐๖/๑-๐๐๒๗	๑๓๙ หมู่ ๑ ตำบลเรือง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน	-
๔	พะเยา	๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าว ชุมชน ตำบลจุน ๖-๕๖-๐๒-๐๒/๑-๐๐๐๖	๑๐๖/๑ หมู่ ๑๖ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา	๐๘๑-๗๗๗-๖๐๓๙
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกยางพารา หมู่ ๘, ๙, ๑๐ ตำบลภูซาง ๖-๕๖-๐๘-๐๑/๑-๐๐๕๐	๑๙ หมู่ ๘ ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา	๐๕๕-๔๖๕-๒๘๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ หมู่ ๘ ตำบลดอกคำใต้ ๖-๕๖-๐๕-๐๑/๑-๐๐๐๕	๘ หมู่ ๘ ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	๐๕๕-๔๔๐-๖๔๔

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	แพร่	๑	วิสาหกิจชุมชนผลิตน้ำดื่มทิพย์ร้องบอน ๖-๕๔-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๖	๑๑๖ หมู่ ๑ ตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่	๐๕๔-๕๘๔-๑๑๖
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรรมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านดอนนิมิตร ๖-๕๔-๐๔-๐๙/๑-๐๐๑๙	๒๘๘/๒ หมู่ ๑ ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่	๐๕๔-๖๒๕-๗๐๐
		๓	วิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านศรีภูมิ ๖-๕๔-๐๑-๑๔/๑-๐๐๓๓	หมู่ ๔, ๗, ๑๑ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๐๘๑-๒๘๗-๖๙๗๘
๖	แม่ฮ่องสอน	๑	วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดขุนยวม ๖-๕๘-๐๒-๐๑/๑-๐๐๓๓	๑๐๐๓ หมู่ ๑ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๐๘๐-๖๗๓-๑๐๒๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนผลิตกาแฟบ้านรวมไทย ๖-๕๘-๐๑-๐๕/๑-๐๐๐๖	๑๘/๑ หมู่ ๕ ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๐๕๓-๖๘๒-๑๔๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตรตำบลแม่ลาหลวง ๖-๕๘-๐๕-๐๒/๑-๐๐๐๙	๑๙๘ หมู่ ๑ ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	-
๗	ลำปาง	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยหมักบ้านแม่กัวะ ๖-๕๒-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๔	๓/๖ หมู่ ๕ ตำบลท่าน้าว อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง	-
		๒	วิสาหกิจชุมชนเย็บผ้าสำเร็จรูปบ้านหัวทุ่ง ๖-๕๒-๑๓-๐๓/๑-๐๐๐๘	๗๕ หมู่ ๑๐ ตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง	๐๘๙-๕๕๒-๖๒๐๐
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยมะเกลือ ๖-๕๒-๑๐-๐๘/๑-๐๐๒๘	๑๖๔ หมู่ ๔ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	-
๘	ลำพูน	๑	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านริมร้อง ๖-๕๑-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๖	๒๘๘ หมู่ ๗ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน	๐๕๓-๕๐๓-๑๑๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านห้วยกานเบอเกอร์ ๖-๕๑-๐๓-๐๑/๑-๐๐๐๙	๓๙๘/๓ หมู่ ๑ ตำบลบ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมูกระจก ๒๑๘ สันพระเจ้าแดง ๖-๕๑-๐๗-๐๒/๑-๐๐๔๑	๒๑๘/๑ หมู่ ๑ ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	๐๘๒-๖๒๗-๗๗๖๑

สสท. ๓

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ข้าวกล้องงอก

เลขที่ ๑๕๐/๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลโพนทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
รหัสทะเบียน ๔-๓๖-๐๑-๐๓/๑-๐๐๑๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ชุมชนตำบลโพนทอง ส่วนมากมีอาชีพหลักคือการทำนา อาชีพรองเลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป และจัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ มีสมาชิกเริ่มแรก จำนวน ๓๖ คน กิจกรรมของกลุ่มเจริญก้าวหน้ามาตลอด มีเงินทุนเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมที่ชัดเจน แนวคิดริเริ่มพัฒนาสมาชิกด้วยการให้บริการ การส่งเสริมการผลิต การลดต้นทุนการผลิต ลดการถูกเอารัดเอาเปรียบด้านราคาสินค้าเกษตร สนับสนุนให้สมาชิกหลุดพ้นจากภาวะหนี้สินนอกระบบ สร้างโอกาส สร้างงาน สร้างรายได้ สนับสนุน

การออม กลุ่มทำการรับซื้อข้าวเปลือกของสมาชิก เพื่อแปรรูปเป็นข้าวกล้องงอกจำหน่าย มีการระดมทุน จากสมาชิกเพื่อเป็นทุนเริ่มต้น

กลุ่มมีแนวคิดริเริ่มพัฒนาการให้บริการ พัฒนาสมาชิก ในด้านการส่งเสริมการผลิต การลดต้นทุนการผลิต ลดการถูกเอารัดเอาเปรียบด้านราคาสินค้า สนับสนุนให้สมาชิกหลุดพ้นจากภาวะหนี้สินนอกระบบ สร้างโอกาส สร้างรายได้ มีการออมทรัพย์ จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนภายใต้ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องงอก” เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อรองรับการส่งเสริมสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงิน สถาบันการศึกษา ฯลฯ

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ แบ่งบทบาทหน้าที่ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด จากแนวคิดผู้นำ และคณะกรรมการร่วมกับสมาชิก เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย เกื้อกูลกัน กลุ่มสามารถบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็น การบริการ การระดมทุน การออมทรัพย์ จัดหาปัจจัยการผลิตให้สมาชิก จัดสวัสดิการ จัดสรรผลกำไร มีการจดบันทึกข้อมูล การทำบัญชีรับ-จ่าย โปร่งใส ตรวจสอบได้

กลุ่มมีแผนประกอบการ แผนพัฒนา ๓ ปี มีการประชุมวางแผนร่วมกัน มีการประชุมสามัญประจำปี มีการออมเงินฝาก มีการรวบรวมข้อมูลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมการตัดสินใจในวันประชุมใหญ่ ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม ทุกกิจกรรม ร่วมพัฒนากิจการของกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- กิจกรรมของกลุ่มมีความหลากหลาย ลดความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจ
- สมาชิกและชุมชนได้รับสวัสดิการจากกลุ่มทุกปี
- สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการจ่ายค่าตอบแทนค่าหุ้น ปันผลตามส่วนธุรกิจจากการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกให้ราคาสูงกว่าท้องตลาด พร้อมทั้งมีรายได้จากเงินสวัสดิการ
- หนี้ของระบบของสมาชิกลดลง และสมาชิกสามารถจัดการหนี้ได้
- สมาชิกออมเงินจากการฝากออมทรัพย์สัจจะกับกลุ่ม
- กลุ่มมีเงินทุนสำรอง สำหรับประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง
- กิจการเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมเพิ่มขึ้น มีสมาชิกเพิ่มขึ้น
- มีการเตรียมการสืบทอดอนาคตโดยถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา การบริหารจัดการกลุ่มจากรุ่นก่อนสู่รุ่นหลัง เปิดโอกาสให้คนหนุ่มสาวมาเป็นกรรมการ
- ชุมชนให้การยอมรับ สนับสนุนทุกกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินกิจการ

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บำรุงช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ในชุมชน เช่น บริจาคบำรุงวัด ปีละ ๑,๐๐๐ บาท มอบให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีละ ๑,๐๐๐ บาท และบริจาค ประเพณีเข้าพรรษา ปีละ ๑,๐๐๐ บาท และกิจกรรมประเพณีต่างๆ ตามกำลัง ศรัทธา ปลุกจิตสำนึกสมาชิกให้รู้จักเสียสละ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เช่น ส่งเสริมสมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี กระบวนการ ผลิตต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ปลูกป่า เฉลิมพระเกียรติ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- ตัวชี้วัดของกลุ่ม คือ สมาชิกอยู่ดีกินดี มีความเจริญก้าวหน้า
- มีคณะกรรมการกลุ่มเข้มแข็ง มีความเสียสละ จิตสาธารณะ
- เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับวิสาหกิจชุมชนต่างๆ และผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

คนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง

เลขที่ - หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเลิงสา จังหวัดนครราชสีมา

รหัสทะเบียน ๔ ๓๐ ๐๓ ๐๔/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จากกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ จำนวน ๑๘ คน ที่ประสบกับปัญหา การขาดแคลนที่ดินทำกิน สภาพดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนน้ำและปัจจัยการผลิต ได้ร่วมกันขอรับการสนับสนุนใช้ที่ดินที่ว่างเปล่าของ บริษัท แป้งมันเอี่ยมเฮงอุตสาหกรรม จำกัด พื้นที่จำนวน ๒๒๑ ไร่ ที่อยู่รอบๆ โรงงาน นำพื้นที่มาพัฒนาและจัดสรรให้กับเกษตรกรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินและยากจนได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพทาง

ด้านการเกษตร เพื่อปลูกผักและมันสำปะหลัง และบริษัท แป้งมันเอี่ยมเฮงอุตสาหกรรม จำกัด ได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์ปลา และปัจจัยการผลิตอื่นๆ รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือในการจัดวางระบบน้ำ โดยนำน้ำที่ผ่านการบำบัด จากกระบวนการผลิตแป้งมาไปใช้ในการเกษตรเป็นระยะทางยาวประมาณ ๒๐ กิโลเมตร คิดเป็นมูลค่าในการลงทุนในระบบน้ำประมาณ ๒๐ ล้านบาท จากการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ จำนวน ๑๘ คน ที่เริ่มดำเนินงานร่วมกันนั้น ได้มีพัฒนาการและเจริญเติบโตจนถึงปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน ๓๗๘ คน และได้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ ชื่อ “วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง”

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

- ด้านแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง

๑. จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจศพ
๒. จัดตั้งร้านค้าวิสาหกิจชุมชนจำหน่ายปัจจัยการผลิต

ทางการเกษตร

๓. ผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๔. อบรมและศึกษาดูงานของคณะกรรมการ
๕. ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

- ด้านทรัพยากรและการเงิน มีการนำทรัพยากรที่มีมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามที่กำหนด

๑. ระบบน้ำ โดยการนำน้ำบำบัดมาใช้ในการเกษตรโดยมีการวางท่อส่งน้ำไปให้สมาชิกและเกษตรกรทั่วไปจำนวน ๔,๕๐๐ ไร่

๒. นำเปลือกมันสำปะหลัง และดินก้นบ่อของบริษัทแปงมันอุตสาหกรรมจำกัด มาผสมทำปุ๋ยอินทรีย์
๓. มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการปลูกพืชหลายชนิด

หมุนเวียน

- ด้านเงินทุน

๑. เงินหุ้น จำนวน	๑๗๘,๕๐๐ บาท
๒. เงินทุนหมุนเวียนโรงปุ๋ยอินทรีย์	๓๕๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าเช่าที่ดิน จำนวน ๒๒๑ ไร่	เป็นเงิน ๑๑๐,๕๐๐ บาท
๔. ค่าบริการระบบน้ำ จำนวน ๕๕๐ ไร่	เป็นเงิน ๕๙,๘๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๖๙๘,๘๐๐ บาท	

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. สมาชิกร่วมกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง
๒. สมาชิกมีโอกาสในการอบรมและศึกษาดูงาน
๓. สมาชิกทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กิจกรรมมีความหลากหลายเชื่อมโยงเกื้อกูลกันส่งผลให้เกิดการลดความเสี่ยงในการประกอบกิจการ

- โครงการเครือข่ายน้ำเพื่อการเกษตร พื้นที่ส่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยระบบท่อมีพื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่
- โรงปุ๋ยชีวภาพ เริ่มดำเนินการจัดสร้างโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และเริ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘ มีปริมาณการผลิตรวม ๗๐๒ ตัน จำนวน ๑๔,๐๔๐ กระสอบเป็นเงิน ๓,๐๘๘,๘๐๐ บาท

- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ อบรมและศึกษาดูงานพื้นที่ ๒ ไร่ ๒ งาน
- ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมการปลูกพืชหลายชนิด เพื่อให้สมาชิกมีรายได้ตลอดปี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. รวบรวมพืชผักจากสมาชิกบริจาคในงานศพ งานบวช และงานบุญของชุมชน
๒. นำผักไปร่วมงานวันแม่ที่สวนอัมพรทุกปี
๓. ช่วยเหลือสมาชิกและครอบครัวเมื่อเสียชีวิตครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท
๔. นำปุ๋ยอินทรีย์บริจาคให้วัดและโรงเรียนในตำบลกุดโบสถ์ ปีละ ๕ กระสอบ
๕. สนับสนุนกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงให้กับโรงเรียนบ้านท่าเอี่ยม โดยการนำสมาชิกไปออกแบบและจัดรูปแบบให้

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

ปุยอินทรีย์ชีวภาพบ้านหนองบอน

เลขที่ ๙๔ หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองก๊ก จังหวัดบุรีรัมย์
รหัสทะเบียน ๔-๓๑-๐๕-๐๘/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เกษตรกรประสบปัญหาทำนาไม่คุ้มทุน ฝนแล้ง ปุยแพง ข้าวไม่มีราคา ทำให้หัวหน้าครอบครัวหลายคนไปขายแรงงานต่างประเทศ บางรายมีการกู้ยืมเงินนอกระบบเพื่อนำมาลงทุนในการทำนาในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เกษตรกรส่วนหนึ่งมีอาชีพเสริมคือ อาชีพเลี้ยงวัว เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ในฤดูแล้ง มีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้นำกลุ่มได้มีมติในที่ประชุมให้ก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนปุยอินทรีย์ชีวภาพบ้านหนองบอน โดยนำมูลวัวมาใช้เป็นปัจจัยการผลิตเพื่อลดรายจ่าย

ในการซื้อปุ๋ยจากท้องตลาด และผลิตปุ๋ยที่มีคุณภาพไว้ใช้เองภายในกลุ่ม แก้ปัญหาปุ๋ยปลอมไม่มีคุณภาพ จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ มีสมาชิกแรกเริ่ม ๕๘ ราย ทุนเรือนหุ้น ๕,๖๐๐ บาท โดยให้สมาชิกลงทุนๆ ละ ๑๐ บาท กลุ่มได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ และได้รับการรับรองตามกฎหมาย สามารถมีสิทธิในการรับการส่งเสริมและสนับสนุนตามการพัฒนากิจการ

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

คณะกรรมการกลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างค่อยเป็นค่อยไป ใช้หลักพอประมาณ ไม่มุ่งเน้นผลกำไรแต่มุ่งเน้นการลดรายจ่าย สร้างรายได้ให้กับสมาชิก มีความยั่งยืนในการดำเนินงาน ประกอบกิจการอย่างมีเป้าหมาย หลักการดำเนินงานบริหารจัดการในด้านต่างๆ เช่น มีแผนการดำเนินงาน มีการจัดการทรัพยากรและการเงิน มีการจัดการด้านบัญชี มีการคำนวณราคาสินค้า มีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ มีการมอบหมายให้คณะกรรมการแต่ละคนรับผิดชอบงาน โดยใช้มติที่ประชุม การกำหนดกฎระเบียบหรือข้อตกลง ข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน มีระบบการควบคุม และมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน มีการจัดการด้านการบริหารธุรกิจ มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่การรวมตัวกันก่อตั้ง การเรียนรู้ การตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิต การตลาด และร่วมตัดสินใจในวันประชุมสามัญ มีการร่วมวิเคราะห์ วางแผน รวมกลุ่มทำกิจกรรม ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ทั้งด้านธุรกิจ การประกอบการ และด้านสังคม ร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน ร่วมรับผิดชอบการบริหารงาน ได้รับการจัดสรรผลกำไร จัดสวัสดิการ ตามมติที่ประชุม สมาชิกให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มทุกกิจกรรม

เสนอความเห็นในการหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง กลุ่มมีเป้าหมายให้สมาชิกทุกคนมีความรัก ความสามัคคี และร่วมกันทำกิจกรรมของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเต็มใจโดยใช้วิธีการ

๑. จัดประชุมให้กับสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๒. ส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้
๓. ส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มแม่บ้านเพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ
๔. สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน จัดหากองทุนเพื่อฟื้นฟูอาชีพให้กับสมาชิก
๕. จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง
๖. จัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมระบบการเรียนรู้

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาระยะเวลา ๑๔ ปี ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งยั่งยืน สมาชิกสามารถลดรายจ่ายในการประกอบอาชีพ และมีรายได้จากการจ้างงานในฤดูแล้ง หรือนอกฤดูการทำนา สมาชิกมีความสามัคคี มีงานทำ ช่วยเหลือให้สมาชิกสามารถยืนหยัดด้วยการพึ่งพาตนเอง กลุ่มมีความยั่งยืน ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ปลุกจิตสำนึกในการเสียสละช่วยเหลือเกื้อกูล ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับสมาชิก เช่น จัดทำศูนย์เรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทำการเกษตรแบบอินทรีย์เป็นศูนย์ข้าวชุมชน มีกิจกรรมการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ

๒. มีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพอัดเม็ด

และปุ๋ยอินทรีย์ผงสูตรหนองบอน ผลิตน้ำหมักชีวภาพเพื่อนำไปแจกจ่ายให้สมาชิก กิจกรรมการอนุรักษ์ดินและน้ำ การส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน (ข้าว ปอเทือง ถั่วเขียว) การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ (ใช้ปุ๋ยพืชสดปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก) อย่างสม่ำเสมอ มีการขุดบ่อสำรองเพื่อใช้เก็บกักน้ำไว้ใช้ในการเกษตร มีกิจกรรมผลิตพันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี

๓. จัดกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ของชุมชน มีการจัดสรรผลกำไรในกิจกรรมด้านสาธารณะประโยชน์ โดยการซ่อมแซมบารุง วัด โรงเรียน และสถานที่ราชการ

๔. มีการจัดสวัสดิการชุมชน จัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งมาเป็นสวัสดิการชุมชนในการจัดกิจกรรมบุญประเพณี เช่น งานปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง ฯลฯ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กลุ่มมีการบริหารงานและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๑๔ ปี และยังคงมีความเข้มแข็งยั่งยืน ถึงแม้กลุ่มจะมีผลกำไรไม่มากนัก แต่สมาชิกสามารถลดรายจ่ายในการประกอบอาชีพ และมีรายได้จากการจ้างงานในฤดูแล้งนอกฤดูกาลทำนา เป็นการช่วยเหลือให้สมาชิกสามารถยืนหยัดด้วยการพึ่งพาตนเอง มีการส่งเสริมให้รักษาและใส่ใจในสิ่งแวดล้อมหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี รักษาหน้าดินเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน อีกทั้งสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในชุมชน กิจกรรมของกลุ่มเจริญก้าวหน้ามาตลอด สามารถดำเนินกิจการกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง กลุ่มมีความยั่งยืนชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในอนาคตกลุ่มจะขยายการตลาดสู่ชุมชนใกล้เคียง และพัฒนากลุ่มตามวิถีสรรพกิจพอเพียง ด้วยความพอประมาณ ก้าวทีละน้อยแต่ก้าวอย่างต่อเนื่อง กลุ่มไม่ร่ำรวย แต่หนี้สินสมาชิกลดลง มีความร่วมมือร่วมใจของสมาชิก มีเงินทุนในการบริหารจัดการตามคำขวัญที่ว่า “กองทุนเป็นเลิศ สุดประเสริฐ ขนมหวาน ธนาคารข้าวเยี่ยมยอด หมู่บ้านปลอดยาเสพติด”

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียง

เลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๖ ตำบลกุ้งจาน อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร
รหัสทะเบียน ๔-๓๕-๐๔-๐๘/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เกษตรกรบ้านนาเวียงประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ไม่มีอาชีพเสริมหลังฤดูทำนา ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้น้อย มีการใช้สารเคมีในปริมาณมาก เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ไม่ปลอดภัยด้านอาหาร สุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมชุมชน จึงมีแนวคิดต้องการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาซ้ำซาก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน พึ่งตนเองโดยการระดมเงินจากสมาชิกในรูปหุ้นๆ ละ ๑๐๐ บาท กลุ่มจึงส่งเสริมให้สมาชิกปลูกถั่วลิสง

ในพื้นที่น้ำท่วมและรับซื้อจากสมาชิกในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด เพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยการแปรรูปถั่วลิสงจำหน่าย ใช้กลไกการใช้ทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินงาน ด้วยแนวคิดหลักการ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เช่น ร่วมบริหารจัดการ ร่วมสร้างกฎ ระเบียบข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน ร่วมรับผลประโยชน์จากเงินปันผลและร่วมประเมิณผล มีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนจากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการปลูกและการแปรรูปถั่วลิสง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียงนั้น เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จากการเรียนรู้ของสมาชิกเพื่อต้องการพัฒนากลุ่มและการพัฒนาชุมชน ใช้กระบวนการกลุ่มที่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันชัดเจนในการขับเคลื่อนและการวางแผนการดำเนินงานกลุ่มเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการช่วยเหลือคนในชุมชน เกิดกิจการรับซื้อถั่วลิสงจากสมาชิกที่ปลูกถั่วลิสงในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดเพื่อนำมาแปรรูป ทำให้เริ่มมีผู้สนใจปลูกถั่วลิสงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และการปลูกถั่วลิสงในอดีตมีการใช้สารเคมี เช่น สารกำจัดวัชพืช สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ก่อให้เกิดสารปนเปื้อนในผลผลิต ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ความไม่ปลอดภัยด้านอาหาร สุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ชุมชนจึงมีแนวคิดการดำเนินกิจการต่างๆ เรื่องการปลูกถั่วลิสงแบบปลอดภัยไม่ใช้สารเคมีในการผลิต ทำให้ได้รับการรับรองระบบการผลิตถั่วลิสงที่ดีและปลอดภัย (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร หลังจากนั้นจึงนำมาแปรรูปจำหน่ายส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงของบ้านนาเวียงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ภายใต้วิสัยทัศน์ วิสาหกิจชุมชนเพื่อชุมชน สร้างงาน สร้างรายได้ ผลิต แปรรูป จำหน่ายถั่วลิสงครบวงจร

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมในปีต่อไป มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานในปีต่อไป ระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตและการแปรรูป การผลิตของกลุ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมปลุกถั่วลิสง วางแผนการใช้น้ำในแปลงปลุกถั่วลิสง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์เรียนรู้การปลูกและการแปรรูปถั่วลิสง มีการแบ่งหน้าที่หมุนเวียนการเป็นวิทยากรประจำกลุ่มในการทำหน้าที่เมื่อมีผู้เข้ามาศึกษาดูงาน นอกจากนั้นการแปรรูปถั่วลิสงและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ก็มีการแบ่งหน้าที่การทำงานออกเป็น ๗ กลุ่มย่อย เพื่อจัดเวรการทำงานที่สับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียงสามารถดำเนินกิจการให้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๑๘ ปี เริ่มจากการดำเนินกิจการแบบค่อยเป็นค่อยไป ในปัจจุบันมีการขยายกิจการเติบโตขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้สมาชิกมีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการทำนา ทำให้คนในชุมชนได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้การบริหารจัดการกลุ่มด้วยตัวเอง เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือกันของคนในชุมชน ทำให้สมาชิกมีผลกำไรจากการจำหน่ายผลผลิต ด้วยราคาที่สูงกว่าท้องตลาดสมาชิกพึงพอใจ ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางหรือโดนเอาเปรียบ ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นเตรียมการสืบทอดกิจการกลุ่มในอนาคต โดยการรับสมาชิกคนรุ่นใหม่เข้ามาทำกิจการต่อจากรุ่นเดิม

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มร่วมกับ อสม. บ้านนาเวียง จัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับสมาชิกและคนในชุมชน กลุ่มบริจาคเงินให้กับ โรงเรียน วัด กองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำอาหารเลี้ยงเด็กในวันสำคัญๆ นำผลิตภัณฑ์บริจาคให้ชุมชนในโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัด ร่วมทำอาหารในงานบุญของชุมชน สาธิตการทำถั่วตัด ถั่วทอดเมื่อมีนักเรียนบ้านนาเวียงเข้ามาเรียนรู้ ร่วมพัฒนาหมู่บ้านในวันสำคัญๆ ร่วมกับชุมชนปลูกป่าในวันสำคัญๆ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม การปลุกถั่วลิสงของสมาชิกต้องเป็นอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี การปรับปรุงบำรุงดินใช้ปุ๋ยคอก ต้นถั่วลิสงใช้ทำปุ๋ยหมัก เศษเปลือกถั่วลิสงที่เหลือจากการแปรรูปสมาชิกลำบากทำเป็นถ่านอัดแท่ง เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มและในชุมชน และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบที่สมาชิกมีบทบาทร่วมกันจัดทำขึ้น กิจกรรมขยาย เดิบโตขึ้น ซึ่งเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกที่มีการปฏิบัติจริง

๒. คณะกรรมการมีความเข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์ที่ ก้าวไกล มีจิตสาธารณะ

๓. มีหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนต่างๆ ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร สำนักงานเกษตรอำเภอค้อวัง สำนักงานสาธารณสุข สำนักงานพัฒนาชุมชน การศึกษานอก โรงเรียนตามอ้ายคำย สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดยโสธร สำนักงาน พาณิชยจังหวัดยโสธร องค์การบริหารส่วนตำบลกู่จาน เป็นต้น

๔. ความหลากหลายของกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่ชุมชน และชุมชนได้รับประโยชน์อย่างกว้างขวาง

กองทุนหมู่บ้าน

เลขที่ ๑๑๓ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
รหัสทะเบียน ๔-๓๓-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้นภายใต้การนำของหัวหน้าคุ้มแต่ละคุ้ม เมื่อปี ๒๕๔๕ โดยการนำของนายบำเพ็ญ ทองมนต์ ผู้ใหญ่บ้านแทนทองคำ ปีพ.ศ. ๒๕๓๙ ร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆ ทำการสำรวจสถานะเศรษฐกิจของหมู่บ้านเพื่อต้องการทราบสถานะเศรษฐกิจของหมู่บ้าน เช่น รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะแก้ไขสถานะหนี้สินของครัวเรือน จึงเริ่มจัดทำแผนแม่บทชุมชนโดยองค์การ

ปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประชาคมหมู่บ้านทำแผนชุมชน คำนี้ถึงการแก้ไขสถานะหนี้สินและหนี้นอกระบบเป็นหลัก พัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ปี ๒๕๔๙ ได้จัดตั้งร้านค้าชุมชนขึ้นเพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ต่อมาความคิดเห็นร่วมกันคือจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านขึ้น โดยมีนายปรเมษฐ์ วิเศษศรี หัวหน้าหน่วย ธกส. สาขาไพรบึง แนะนำให้ตั้งธนาคารหมู่บ้าน โดยใช้ชื่อ “ธนาคารเฉลิมพระเกียรติบ้านทุ่ม” ต่อมานายบำเพ็ญ ทองมนต์ ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “สถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่ม” ส่งเสริมให้ชาวบ้านรู้จักการออม โดยออมในกระบอกไม้ไผ่แล้วนำเงินออมที่ได้ฝากที่สถาบันการเงินชุมชนบ้านทุ่ม เพื่อให้เกิดทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น และให้สมาชิกกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพเสริมมีรายได้ที่ยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้ เมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นและมีเงินทุนมากขึ้น จึงเกิดกลุ่มในชุมชนขึ้นหลายกลุ่ม คณะกรรมการ ได้ประชุมและมีมติให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านทุ่ม” เมื่อปี ๒๕๔๙ เป็นต้นมามีสมาชิก ๒๑๙ ราย

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านทุ่ม ได้มีการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการบริหารกิจการกลุ่มและการพัฒนาสมาชิก โดยมี วิสัยทัศน์ “เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มุ่งเน้นการขจัดปัญหาหนี้สินและความยากจน” แบบยั่งยืน มีโครงสร้างการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการ ๑๕ คน มีนายบรรจง อุดมะ ประธาน นายนิคม สุนันท์ และนางสุวิมล ควณณิ รองประธาน นายทิววรรณ จันทพ เจริญญิก และนายจักรวาล ละออกไสย์ กรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ และมีกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน มีที่ปรึกษาจากผู้บริหารหน่วยงานราชการ/เอกชน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านท่อม เช่น ร่วมวิเคราะห์วางแผน รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ทั้งด้านธุรกิจ การประกอบการ และสังคม ร่วมติดตาม ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน ร่วมประชุมประจำปี

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านท่อม มีความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ดังนี้

- เงินค่าหุ้น ๙๐,๖๐๐ บาท
- เงินฝากของสมาชิก ๓๖๘,๔๐๐ บาท
- เงินกองทุน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท
- รวม ๒,๙๕๙,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มอบเงินช่วยเหลือแก่ครอบครัวสมาชิกผู้เสียชีวิต ศพละ ๒,๐๐๐ บาท
- มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน ปีละ ๑๐ ทุนๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท
- มอบปัจจัยแก่โรงพยาบาลตำบลและวัดทุกปีๆ ละ ๓,๐๐๐ บาท
- ปลุกต้นไม้จำนวน ๑,๒๐๐ ต้น ในพื้นที่วัดและที่สาธารณประโยชน์
- ปลอ่ยปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติของหมู่บ้านทุกปีๆ ละ ๕,๐๐๐ ตัว
- ส่งเสริมสมาชิกและเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อใช้ในการผลิตลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- เป็นวิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์และบริการเพื่อช่วยเหลือสมาชิกและเกษตรกร
- มีกิจกรรมหลากหลายและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน
- ส่งเสริมการออมของสมาชิก
- ช่วยเหลือสมาชิก มีสวัสดิการสมาชิกและสาธารณประโยชน์
- ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ผลิตเองใช้เอง พึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง
- มีการบริหารจัดการที่ดีและมีกฎระเบียบหน้าที่ที่ชัดเจน

แปรรูปฟักข้าวบ้านตาเดาะ

เลขที่ ๒๕๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกนาสาม อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์

รหัสทะเบียน ๔-๓๒-๐๕-๑๑/๑-๐๐๒๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จากความคิดสำนึกรักบ้านเกิดและต้องการสร้างรายได้เสริมให้คนในชุมชน นายสัญญา ยอดเพชร ได้นำต้นฟักข้าว ซึ่งเป็นพืชที่กำลังได้รับความนิยมมาทดลองปลูกในพื้นที่บ้านตาเดาะ ปรากฏว่าผลผลิตที่ได้สูงกว่าการปลูกในพื้นที่อื่นๆ จึงเริ่มขยายพื้นที่ปลูก โดยให้คนในชุมชนปลูกเพื่อเป็นการหารายได้เสริมให้กับครอบครัว เนื่องจากการปลูกฟักข้าวไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่มาก สามารถปลูกบริเวณพื้นที่ว่างของบ้านได้ และ

ฟักข้าวเป็นพืชที่ดูแลรักษาง่าย ไม่ค่อยมีโรคหรือแมลงรบกวน จึงไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี ทำให้ผู้ปลูกและผู้บริโภคมีความปลอดภัย ในปี ๒๕๕๖ ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ ให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนแปรรูปฟักข้าวบ้านตาเดาะ

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปฟักข้าวบ้านตาเดาะ ปัจจุบันมีสมาชิก ๒๔๗ คน มีคณะกรรมการดำเนินงาน แบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ โดยให้สมาชิกร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อศึกษาและพัฒนาความสามารถของสมาชิกได้ ทำให้กลุ่มเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคง สามารถผลิตสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้า มีการจัดสรรผลกำไรให้กับสมาชิก มีการสรุปบัญชีกลุ่มทุกสิ้นปี และประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทุกคนได้รับทราบ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับร่วมของกลุ่ม
๒. มีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มและแบ่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน
๓. สมาชิกเข้าร่วมการประชุมกลุ่มเพื่อรับฟังการชี้แจงผลการดำเนินงาน และรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เดือนละ ๑ ครั้ง

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปฟักข้าวบ้านตาเดาะ มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฟักข้าว เช่น เยื่อแตงน้ำฟักข้าวพร้อมดื่ม น้ำฟักข้าวเข้มข้น และผลฟักข้าว มูลค่าการจำหน่ายในปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๑,๗๒๐,๐๐๐ บาท สามารถผลิตฟักข้าวได้ ๔๐ ตัน ต่อปี ซึ่งจากการขยายพื้นที่การปลูก จึงเป็นการช่วยให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม โดยไม่จำเป็นต้องอพยพไปทำงานต่างถิ่น

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากฟักข้าวเป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย ไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน จึงทำให้ไม่ต้องใช้สารเคมี ทำให้ไม่เกิดผลกระทบต่อชุมชน ต่อสุขภาพของสมาชิก นอกจากนี้ กลุ่มยังมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากฟักข้าวเพื่อใช้ในการงานสาธารณะของชุมชน มีการใช้พื้นที่ว่างของบ้านในการปลูก ซึ่งนอกจากช่วยให้ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ฟักข้าว เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จักและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปฟักข้าวบ้านตาเดาะ เป็นกลุ่มที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีรายได้ และอยู่ภายใต้ความรัก ความสามัคคีในกลุ่ม ผู้นำและสมาชิก มีการวางแผนร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มในทุกๆ ด้าน จนเกิดความเข้มแข็งและได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญกลุ่มเน้นการปลูกพืชที่ปลอดภัยและมุ่งมั่นที่จะรักษาพืชชนิดนี้ให้คงอยู่ต่อไป

ร่วมใจโนนค้อทุ่ง

เลขที่ ๖๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลโพนเมืองน้อย อำเภอดงหลวง จังหวัดอำนาจเจริญ
รหัสทะเบียน ๔-๓๗-๐๖-๐๕/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง บริหารจัดการตามกรอบแนวคิดของเครือข่ายข้าวคุณธรรม มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน ของข้าวอินทรีย์ในพื้นที่ โดยเริ่มต้นจากกลุ่มชาวนาที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ และได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาแล้วมากกว่า ๓ ปี ภายใต้แบรนด์ “ข้าวคุณธรรม” ซึ่งมีเจตนารมณ์สำคัญ คือ ต้องการแก้ไขปัญหาการขายข้าวของชาวนาที่ได้ราคาต่ำ เพราะต้องพึ่งอาศัยคนกลางในระบบตลาดเสรี โดยมุ่งหวังให้เกิดการค้าที่ยุติธรรมใน

ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ ชาวนาผู้ผลิต ผ่านกระบวนการตลาด จนถึงมือผู้บริโภค จะต้องสร้างความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญ คือ ต้องก่อให้เกิดอุดมการณ์แห่งความร่วมมือ ซึ่งจะได้ต้นแบบใน ๒ มิติ ดังนี้ มิติแรก คือ การเป็นต้นแบบห่วงโซ่อุปทาน (ความต้องการซื้อสินค้า) ที่มีคุณค่า บนกรอบ ความคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำผลผลิตข้าวจากชาวนาไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย อันจะนำไปสู่ผลผลิตชนิดอื่นและพื้นที่การเกษตรอื่นๆต่อไป มิติที่สอง เป็นต้นแบบของการพัฒนาคนให้มีความร่วมมือกันที่จะสร้างระบบคุณธรรมให้เกิดขึ้นภายในกลไกการผลิต และการตลาด ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะช่วยให้เกิดการสร้างคน ในทางปฏิบัติ นอกห้องเรียน อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น หลังจากที่รับทราบถึงปัญหาของตนเองและตั้งเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ที่จะแก้ไขแล้ว การหยิบยกเอาเรื่องคุณธรรมเข้ามายกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงเป็นกระบวนการที่ถูกต่อยอดจากคุณธรรมตามศีล ๕ ที่ชาวนากลุ่มนี้มีอยู่แล้วแต่เดิม โดยทำการผลิตข้าวอินทรีย์ ๕ ชนิด คือ ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมะลิแดง ข้าวหอมนิล ข้าวพื้นเมือง ๑๕๐ สายพันธุ์ และข้าวเหนียวแดง กระจายให้สมาชิกในกลุ่มและเครือข่ายทำการผลิต ที่สำคัญการผลิตข้าวของสมาชิกและเครือข่ายนั้น จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์ ซึ่งมีการตรวจรับรองผลผลิตทุกราย และทางกลุ่มจะรับซื้อผลผลิตของสมาชิกในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด เพื่อทำการแปรรูปและจำหน่ายต่อไป กลุ่มจะเน้นให้สมาชิกปลูกข้าวนาดำเป็นหลักโดยใช้พันธุ์ข้าวทั้ง ๕ ชนิดที่ทางกลุ่มเตรียมไว้ให้ในแต่ละปี โดยคำนึงถึงความเหมาะสม แรงงานในการปักดำจะใช้แรงงานในครัวเรือนของสมาชิก และร่วมกันลงแขกช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. จัดรูปแบบองค์กรให้มีการทำงานที่สอดคล้องกันเพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อนของแต่ละแผนก สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด
๒. ทำการแต่งตั้งผู้จัดการกลุ่มเพิ่มเติมจากคณะกรรมการกลุ่ม บริหารงานภายใต้การกำกับดูแลจากคณะกรรมการ
๓. เน้นการใช้แรงงานในภาคครัวเรือนของสมาชิก และแรงงานจากชุมชนเป็นสำคัญ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่งทำการสรรหาคณะกรรมการโดยเปิดโอกาสให้กับสมาชิกสามารถสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ใช้วิธีการเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ ซึ่งมีการประชุมปีละ ๑ ครั้ง ก่อนถึงฤดูกาลผลิตในแต่ละปี รูปแบบของคณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน ๑ คน รองประธาน ๒ คน เลขานุการ ๑ คน เหรัญญิก ๑ คน และ กรรมการอีก ๓ คน สมาชิกจะต้องคำนึงถึงบุคลากรที่มีความรอบรู้

และมีศักยภาพในการวิเคราะห์สถานการณ์และพร้อมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การจัดการด้านเงินทุนของกลุ่มร่วมใจโนนค้อทุ่ง

๑) มีการระดมทุนจากสมาชิกหลายรูปแบบ เช่น การถือหุ้น การออมทรัพย์ การออมในลักษณะกองทุนข้าวเปลือก คือในการขายข้าวเปลือกให้ทางกลุ่มสมาชิกจะต้องให้กลุ่มกิโลกกรัมละ ๑ บาท และทรัพย์สินที่ทางสมาชิกบริจาคให้ มีมูลค่ารวมคิดเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ของเงินทุนในกิจการทั้งหมด ๒) จัดสรรผลกำไรในแต่ละปีร้อยละ ๕๐ ให้เป็นเงินทุนในการบริหารจัดการในกิจการของกลุ่ม ซึ่งในปัจจุบันมีมูลค่ารวมคิดเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ของเงินทุนในกิจการทั้งหมด

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่งมีกระบวนการส่งเสริมให้สมาชิก ลด ละ เลิก อบายมุข และยึดมั่นถือมั่นในศีล ๕ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์สำคัญก่อนที่ทางกลุ่มจะพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิก จึงเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้ยังดำเนินงานภายใต้กฎหมาย และระเบียบของทางราชการ รวมถึงกฎระเบียบของชุมชนมีกระบวนการผลิตที่เป็นระบบเกษตรอินทรีย์งดใช้สารเคมีทุกประเภท ส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศในธรรมชาติ

และยังส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ซึ่งทางกลุ่มจะให้คำแนะนำ และจัดหาปัจจัยการผลิตเพื่อทดแทนการสารเคมีให้กับชุมชน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่ดี สมาชิกมีความสามัคคี มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและรักษากฎระเบียบอย่างเคร่งครัด การผลิตคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

แพทย์แผนไทยตำบลนาพิน

เลขที่ ๗๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลนาพิน อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี
รหัสทะเบียน ๔-๓๔-๑๑-๐๘/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ปี ๒๕๓๕ เริ่มต้นรวมกลุ่มแพทย์แผนไทยตำบลนาพิน ที่บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลนาพิน อำเภอดงระการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี มีสมาชิกแรกเริ่ม จำนวน ๓ คน คือ นายวิสูตร ทองธารา, นางอรดี สุปะติ และนายสมบุญ เฉลิมรุ่ง เป็นผู้ริเริ่ม และทดลองการนำความรู้แพทย์แผนไทยมาใช้ในชุมชน เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๖ มีสมาชิกเริ่มจัดตั้งประมาณ ๑๒ คน และย้าย

มาดำเนินการที่สถานีอนามัยนาพิน กลุ่มมีอุดมการณ์ คือ ๑) เพื่อให้คนชุมชนมีรายได้เสริมหลังจากการทำนา ๒) เพื่อรักษา ภูมิปัญญาของท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย ๓) เพื่อให้ชุมชนได้รู้จักใช้ประโยชน์จากสมุนไพรที่มีอยู่ใกล้ตัวและในท้องถิ่น กลุ่มดำเนินกิจการและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนราชการและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมผลิตสมุนไพรไทย รวมถึงผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรหลายชนิด เช่น ลูกประคบสมุนไพร สมุนไพรอบตัว น้ำมันนวดตัว น้ำมันหอมระเหย ฯลฯ จนถึงปัจจุบัน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

- มีการบริหารจัดการกลุ่มในรูปคณะกรรมการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- สามารถประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรภาครัฐได้ดีทั้งระดับตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด
- กลุ่มได้ส่งผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องเข้ารับการคัดสรรสุดยอด ๑ ตำบล ๑ ผลิตภัณฑ์ ผลจากการคัดสรรได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๔ ดาว
- กลุ่มมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านช่องทางวิทยุชุมชน การนำผลิตภัณฑ์ร่วมแสดงผลงาน จัดนิทรรศการและวางจำหน่ายทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กลุ่ม กำหนด เช่น ร่วมประชุม ร่วมคิด วิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมกัน แก้ไขปัญหา ฯลฯ ร่วมคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามาบริหาร งานกลุ่ม รวมถึงร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา และสามารถถ่ายทอด องค์ความรู้ให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ สมุนไพร เกิดความรักความสามัคคีกันภายในกลุ่ม และภายใน ชุมชน

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- มีการจัดตั้งกองทุน โดยการระดมหุ้นจากสมาชิกและได้รับการอุดหนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ
- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานกองทุนของกลุ่ม
- มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับการใช้จ่ายเงิน กำหนดโดยมติที่ประชุมด้วยเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิก

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ปลุกต้นไม้ที่สาธารณประโยชน์ ที่ป่าช้า และไม่ทำลายต้นไม้
๒. ปลุกพืชสมุนไพรด้วยวิธีระบบอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี
๓. เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม การทำปุ๋ยหมักอินทรีย์น้ำ
๔. บริจาคเงินให้แก่วัดในตำบล จำนวน ๒,๕๐๐ บาท ต่อปี
๕. บริการนวดให้ผู้สูงอายุฟรี
๖. ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน วัด โรงเรียน
๗. ร่วมกิจกรรมประเพณีในหมู่บ้าน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. กลุ่มยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน
๒. กิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
๓. มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆให้การสนับสนุน
๔. ผลผลิตที่นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีวัตถุดิบในชุมชน ไม่ได้พึ่งพาภายนอก
๕. ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความรักความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน จนได้รับการยกย่องให้เป็นชุมชนต้นแบบ
๖. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน เรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนแพทย์แผนไทยตำบลนาพิน
๗. การดำเนินงานกลุ่มภายใต้แนวคิดต้องการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป โดยนำสมุนไพรท้องถิ่นใกล้ตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยภูมิปัญญา

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๗ จังหวัดนครราชสีมา

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	ชัยภูมิ	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปข้าวกล้องงอก ๔-๓๖-๐๑-๐๓/๑-๐๐๑๓	๑๕๐/๒ หมู่ ๙ ตำบลโพหนอง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๐๘๗-๙๖๓-๓๗๒๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกพริกปลอดภัยจาก สารพิษตำบลหนองบัวใหญ่ ๔-๓๖-๐๖-๑๐/๑-๐๐๐๖	๑๔๑/๑ หมู่ ๒ ตำบลหนองบัวใหญ่ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และแปรรูปตำบลศรีสำราญ ๔-๓๖-๐๓-๐๑/๑-๐๐๑๗	๕๔ หมู่ ๑๐ ตำบลศรีสำราญ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	๐๙๓-๑๐๖-๘๕๔๗
๒	บุรีรัมย์	๑	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ บ้านหนองบอน ๔-๓๑-๐๕-๐๘/๑-๐๐๐๒	๙๔ หมู่ ๙ ตำบลท่าโพชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์	๐๘๑-๐๗๔-๒๘๔๑
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกสมบุญ ๔-๓๑-๑๒-๐๒/๑-๐๐๓๑	๒๘๓/๒ หมู่ ๔ ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์	๐๘๓-๓๑๐-๕๖๓๖
		๓	วิสาหกิจชุมชนโครงการกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ ๔-๓๑-๑๒-๐๓/๑-๐๐๐๖	๕๙/๑ หมู่ ๗ ตำบลสระบัว อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์	๐๘๓-๕๑๒-๐๑๖๓
๓	นครราชสีมา	๑	วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตรเอี่ยมเฮง ๔-๓๐-๐๓-๐๔/๑-๐๐๐๖	หมู่ ๑๒ ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา	๐๘-๖๒๕๓-๖๗๑๙ ๐๘-๓๓๗๐-๒๔๑๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้า บ้านห้วยทราย ๔-๓๐-๐๔-๐๖/๑-๐๐๐๘	หมู่ ๖ ตำบลหนองมะนาว อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา	๐๘-๖๒๔๕-๐๔๙๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกพริกบ้านยางโน ๔-๓๐-๑๗-๑๗/๑-๐๐๐๒	หมู่ ๙ ตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	๐๘-๙๙๔๗-๕๔๗๑
๔	ยโสธร	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียง ๔-๓๕-๐๔-๐๘/๑-๐๐๐๑	๒๔ หมู่ ๖, ๑๑ ตำบลกู่จาน อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร	๐๖๑-๓๒๖-๘๖๘๓
		๒	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืน น้ำเย็นน้ำอ้อม ๔-๓๕-๐๗-๐๓/๒-๐๐๐๑	๒๗ หมู่ ๑๐ บ้านศิริพัฒนา ตำบลน้ำอ้อม อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร	๐๔๕-๗๕๖-๙๘๐ ๐๘๖-๒๖๔-๔๐๓๑ ๐๘๑-๕๗๙-๔๗๑๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปหัตถกรรม บ้านโคกเจริญ ตำบลบึงคล้า ๔-๓๕-๐๘-๐๒/๑-๐๐๐๑	๒๘๓ หมู่ ๑๘ ตำบลบึงคล้า อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	-

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๗ จังหวัดนครราชสีมา

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	ศรีสะเกษ	๑	วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านทุ่ง ๔-๓๓-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๑	๑๑๓ หมู่ ๑๑ ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ	๐๗๒-๔๒๓-๔๓๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์สตรี และเยาวชนบ้านหนองฮาง ๔-๓๓-๑๒-๐๒/๑-๐๐๐๙	หมู่ ๓ ตำบลปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ	
		๓	วิสาหกิจชุมชนสถาบันการเงินตำบลทุ่งไชย ๔-๓๓-๑๐-๐๔/๑-๐๐๐๒	หมู่ ๒ ตำบลทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ	
๖	สุรินทร์	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผักข้าวบ้านตาเคาะ ๔-๓๒-๐๕-๑๑/๑-๐๐๒๑	๒๕๙ หมู่ ๙ ตำบลโคกนาสาม อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์	๐๘๖-๐๕๔๓-๕๙๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ต่อสู้ความ ยากจนบ้านก้านเหลือง ๔-๓๒-๐๘-๐๖/๑-๐๐๐๑	๒๘ หมู่ ๗ ตำบลหัวงัว อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์	
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโรงสีข้าวชุมชนบ้านโจรก ๔-๓๒-๐๖-๐๕/๑-๐๐๒๗	๑๖ หมู่ ๒ ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์	๐๘๙-๕๔๒-๒๘๐๔
๗	อุบลราชธานี	๑	วิสาหกิจชุมชนแพทย์แผนไทยตำบลนาพิน ๔-๓๔-๑๑-๐๘/๑-๐๐๐๔	๗๘ หมู่ ๑ ตำบลนาพิน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี	๐๘๗-๙๐๘-๒๗๓๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวกล้อง ปลอดสารบ้านสร้างมิ่ง ๔-๓๔-๑๔-๐๕/๑-๐๐๑๖	๓๘ หมู่ ๗ ตำบลหนองเมือง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี	
		๓	วิสาหกิจชุมชนมะพร้าวแก้วบ้านตาแหลว ๔-๓๔-๐๒-๐๗/๑-๐๐๐๓	๖๕ หมู่ ๑๒ ตำบลตะบ้าย อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี	๐๘๙-๙๑๗-๒๘๔๓
๘	อำนาจเจริญ	๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง ๔-๓๗-๐๖-๐๕/๑-๐๐๐๖	๖๐ หมู่ ๕ ตำบลโพธิ์เมือง อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ	๐๘๒-๔๘๒-๐๐๑๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ บ้านนาผาง ๔-๓๗-๐๓-๐๕/๑-๐๐๐๕	๙๖ หมู่ ๒ ตำบลห้วย อำเภอบุณฑลราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ	๐๘๔-๔๑๗-๙๙๐๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลาร้าหอมบ้านฟ้าห่วน ๔-๓๗-๐๗-๐๕/๑-๐๐๐๖	๒๓ หมู่ ๖ ตำบลไร่ขี อำเภอสิรินธร จังหวัดอำนาจเจริญ	๐๘๔-๘๒๖-๘๘๑๕

สสท. ๔๐

ภาคใต้

ผสมปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง

เลขที่ ๔๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่
รหัสทะเบียน ๕-๘๑-๐๑-๐๔/๑-๐๐๐๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ปุ๋ยเป็นปัจจัยการผลิตพืชที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้พืชมีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตของพืชสูงตามความต้องการของพืช เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและครอบครัวอยู่ดีมีสุข ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีกันมากทำให้คุณภาพดินเสื่อมโทรม รายจ่ายเพิ่มขึ้น และสร้างมลพิษให้เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง จึงมีแนวคิดในการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง จำหน่าย

ให้กับสมาชิก และเกษตรกรที่สนใจ จากแนวความคิดที่ต้องการใช้ทรัพยากรในหมู่บ้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความสามัคคีกัน เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. การส่งเสริมคุณธรรม ประธานคณะกรรมการและสมาชิกต้องมีคุณธรรม คือซื่อสัตย์ เสียสละรับผิดชอบด้วยกัน เห็นอกเห็นใจ เข้าใจกัน และไว้วางใจกัน

๒. ความรู้สึกเป็นเจ้าของโดยปลูกฝังให้สมาชิกเกิดความรู้สึกในใจว่าเป็นเจ้าของ ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการ และได้รับประโยชน์เสมอภาคกันตามข้อกำหนดต่างๆ ของกลุ่ม มีความใส่ใจในการดำเนินงานของกลุ่มแบบมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการดำเนินงาน ยอมรับกติกาตามที่กำหนดขึ้น

๓. สร้างการพึ่งพาตนเอง โดยฝึกนิสัยรักการประหยัด เก็บออมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มทุกเดือน และมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีการปันผลแก่สมาชิก มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ในการอบรมรับความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพของกลุ่ม

๕. สร้างความคุ้นเคยกันโดยการส่งเสริมและชักชวนสมาชิกร่วมทำกิจกรรมที่กลุ่ม ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๖. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๗. รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอย่างเป็นธรรม

๘. นำข้อบกพร่องไปปรับปรุงเพื่อพัฒนากลุ่ม

๙. ส่งเสริมให้สมาชิกรับนโยบายจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

๑๐. การนำโครงการ กิจกรรมต่างๆ มาขยายผล เพื่อประสานงาน และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานอื่นๆ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. เข้าร่วมประชุมกลุ่มและแสดงความคิดเห็น (ร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา)
๒. ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม กลุ่มอย่างต่อเนื่อง หรือขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
๓. ร่วมกำหนดแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน
๔. ปฏิบัติตามมติและข้อบังคับของกลุ่ม
๕. ให้ความช่วยเหลือ นำความรู้ที่ได้ไปใช้กับอาชีพ รวมถึงเผยแพร่แก่ผู้อื่น
๖. ไม่กระทำการที่เสื่อมเสียแก่กลุ่มและเพื่อนสมาชิก

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผสมปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง สมาชิกมีการถือหุ้น จำนวน ๒๕๐ หุ้น เป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มรวมทั้งสิ้น ๔๓๕,๑๑๗ บาท และมีผลกำไรให้แบ่งปันให้สมาชิกทุกปี สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตัวเอง มีการวางแผนการบริหารจัดการในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มสามารถช่วยเหลือสมาชิกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

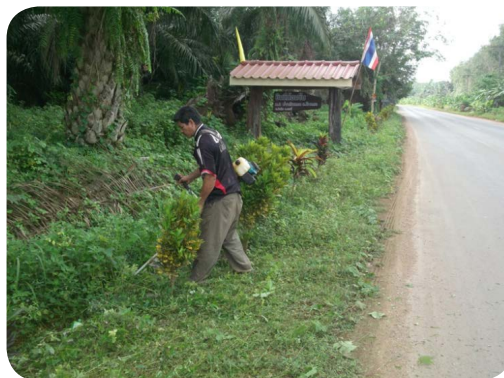
๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมด้านศาสนา การทำบุญ การพัฒนาวัด การจัดงานวันผู้สูงอายุ การจัดงานวันเด็ก และการพัฒนาสถานที่สาธารณะต่างๆ ในชุมชน เช่น บริเวณถนน วัด และโรงเรียน

๒. รณรงค์ให้คนในชุมชนใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๓. บริจาคปุ๋ยอินทรีย์ให้แก่ส่วนราชการนำไปปรับปรุงบำรุงดิน และการเจริญเติบโตของต้นไม้ เช่น ที่ว่าการอำเภอลำทับ โรงเรียน ฯลฯ

๔. สนับสนุนกีฬาหมู่บ้าน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กลุ่มได้เล็งเห็นหากใช้ปุ๋ยเคมีต่อไปในอนาคตจะทำให้ดินเสื่อมสภาพ การตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ภายในชุมชน เป็นการลดต้นทุน และปัจจัยการผลิต เมื่อผลิตได้ก็จำหน่ายให้กับสมาชิก และคนในชุมชน ทำให้สมาชิกได้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ ผลผลิตพืชที่ได้ก็มีคุณภาพ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น พึ่งพาตนเองได้ การบริหารจัดการโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้กลุ่มเข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของสมาชิก และคนในชุมชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนให้การยอมรับ ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

กลุ่มวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งพัด

เลขที่ ๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลเขาไชยราช อำเภอบะพือ จังหวัดชุมพร
รหัสทะเบียน ๕-๘๖-๐๓-๐๗/๑-๐๐๐๕

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ด้วยราษฎรในเขตหมู่บ้าน บ้านทุ่งพัดหมู่ ๙ ตำบลเขาไชยราช มีอาชีพทำการเกษตรสวนยางพารา และทำสวนปาล์ม น้ำมันเป็นส่วนใหญ่ และประสบกับปัญหาด้านต้นทุนในการผลิต เกษตรกรนิยมใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ทำให้สารเคมีตกค้าง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ นายธนรัตน์ วงศ์ติณชาติ กำนันตำบลเขาไชยราช จึงได้จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ประชุมประชาคมได้มีมติให้มีการส่งเสริม

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี จึงได้ประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการก่อสร้างโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร แบบบูรณาการงบประมาณ (CEO)

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งพัดดำเนินการตามโครงการในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่ผ่านการเลือกตั้งจากสมาชิก มีระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นแนวทางในการบริหารจัดการปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๘๐ คน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิก เช่น การทำปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ ประชุมประจำเดือน โดยร่วมกับการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ปริมาณที่ผลิตได้ ๑๐๐ ตัน/ปี สามารถจำหน่ายให้แก่เกษตรกรได้ จำนวน ๑๕๐ ราย และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาไชยราช ราคาต้นทุน ๗ บาท/กิโลกรัม ราคาจำหน่ายให้เกษตรกร ๘ บาท/กิโลกรัม การจำหน่ายโดยการบรรจุกระสอบ น้ำหนักกระสอบละ ๕๐ กิโลกรัม ราคากระสอบละ ๔๐ บาท แผนการพัฒนาสถาบัน ขยายกำลังการผลิตเป็น ๑๒๐ ตัน/ปี รับเครือข่ายสมาชิกเพิ่ม ขยายตลาดเพิ่มขึ้น มีสูตรปุ๋ยเพิ่มขึ้น รองรับความต้องการของสมาชิก

เกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยคุณภาพดีราคาถูก ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดปัญหาหน้าดินเสื่อม เป็นการอนุรักษ์รักษาสภาพแวดล้อม ปัจจุบันมีผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบลใกล้เคียง และสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาไชยราช

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มอบทุนส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มอาชีพที่ขาดแคลนทุน
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกลุ่ม
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์
- ให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา ผู้ที่สนใจที่มาศึกษาดูงาน
- ร่วมพัฒนาหมู่บ้านแหล่งน้ำสาธารณะ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- แก้ปัญหาของเกษตรกรได้ตรงจุด
- ดำเนินการต่อเนื่องสม่ำเสมอ
- มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าตามความต้องการของผู้ใช้
- การดำเนินการในเชิงธุรกิจมีความมั่นคง
- สมาชิกมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม

กลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล

เลขที่ ๙๒/๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งไเส อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
รหัสทะเบียน ๕-๘๐-๑๔-๐๙/๑๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จากการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทุ่งไเส ได้ดำเนินกิจกรรมตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมาย จึงได้มีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน และในที่ประชุมได้นำปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ต่างๆ ในเรื่องการปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น เรื่องพันธุ์ปาล์ม การดูแลรักษาสวนปาล์ม ปัญหาเกี่ยวกับราคาคงต่ำไม่คุ้มทุน รวมทั้งการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าที่รับซื้อ ตาซัง และเรื่องอื่นๆ ประกอบกับศูนย์รวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันในท้องที่อำเภอสิชลยังไม่มี เกษตรกรต่างคนต่างทำ ขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอ จึงมีแนวคิดช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในท้องที่อำเภอสิชล และอำเภอใกล้เคียง ที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวนมาก และขณะนี้มีการปลูกปาล์มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจึงได้รวมตัวกันไปศึกษาดูงานที่จังหวัดกระบี่ เกี่ยวกับการรับซื้อปาล์ม (ลานเทพาล์ม) การลงทุนในการก่อสร้างลานเท ผลตอบแทนในการดำเนินการ และไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตพันธุ์ปาล์มที่อำเภออร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาประชุมวางแผน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดตั้งลานเทพาล์มน้ำมันในตำบลทุ่งไเสขึ้น เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๖ ได้คัดเลือกคณะกรรมการ คณะทำงาน จำนวน ๑๕ คน มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในท้องที่อำเภอสิชลและอำเภอใกล้เคียงมาร่วมเป็นสมาชิก มีการประชุมมาโดยตลอด เพื่อชี้แจงผลความคืบหน้าของการดำเนินงาน รวมถึงจัดให้มีการระดมทุนของสมาชิกขึ้นในช่วงแรก จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล เมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๙

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล มีการบริหารจัดการ การดำเนินงานของกลุ่ม โดยมีการคัดเลือกสมาชิก เข้ามาเป็นคณะกรรมการ และแยกการบริหารตามความถนัดของแต่ละคน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นแผนก ดังนี้ แผนกวิชาการ แผนกซื้อ-ขาย แผนกสินเชื่อและเงินกู้ แผนกการเงินและบัญชี แผนกโรงงานและแปรรูป แผนกร้านค้าและสวัสดิการ โดยแต่ละแผนกมีหน้าที่ตามที่กำหนดและมีการนำข้อมูล ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ที่ได้ดำเนินการในแต่ละเดือนมาชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการทุกเดือน และสรุปชี้แจงสมาชิกทั้งหมดในที่ประชุมประจำปีด้วย เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขและกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป

กลุ่มมีการบริหารเงินทุนจาก ๒ แหล่ง ได้แก่

- เงินทุนภายใน ได้แก่ การถือหุ้นของสมาชิก เงินฝากสะสม ทุนสำรอง ค่าธรรมเนียมของสมาชิก
- เงินทุนภายนอก เช่นเงินกู้สหกรณ์ เงินกู้ ธกส. เงินบริจาคและเงินอุดหนุนจากภาครัฐ

การให้บริการสมาชิก มีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ปุ๋ยเคมี ตลอดจนปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่จำเป็นบริการขายให้สมาชิกในราคาที่เป็นธรรม มีบริการรถบรรทุกผลผลิตให้กับสมาชิกโดยคิดค่าใช้จ่ายที่เป็นธรรม สำหรับสมาชิกที่มีสวนปาล์มอยู่ไกลจากกลุ่ม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มกำหนดให้มีการประชุมสามัญประจำปีทุกปี ในเดือนกุมภาพันธ์ เพื่อให้สมาชิกได้รับทราบผลการดำเนินงานของกลุ่ม และให้สมาชิกได้เสนอแนวทางการดำเนินงาน/แนวทางการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและยั่งยืน ให้ความร่วมมือในการพัฒนากลุ่ม และช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กลุ่มให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ตลอดจนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม/ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีการระดมทุนเพื่อบริหารจัดการ โดยการจัดเก็บจากสมาชิก ดังนี้

- หุ้นของสมาชิก กำหนดหุ้นละ ๑๐๐ บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ๕๐ บาท อย่างน้อย ๕ หุ้นขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๒๐๐ หุ้น สมาชิกทั้งหมด ๓๘๐ คน จำนวน ๑๗,๒๕๕ หุ้น เป็นเงิน ๑,๗๒๕,๕๐๐ บาท
- เงินสัจจะจากสมาชิก จำนวน ๕๐ คน กำหนดให้ฝากเงินทุกวันที่ ๙ ของเดือน เดือนละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท
- ปี พ.ศ.๒๕๕๔ กลุ่มได้รับการสนับสนุนโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบจากกระทรวงพลังงาน จำนวน ๑ โรง

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกและชุมชน บริเวณรอบๆ ที่ทำการกลุ่ม ปลูกผัก/เลี้ยงสัตว์ เพื่อลดรายจ่ายตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การสนับสนุนชุดกีฬา
- ร่วมกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ประเพณีสงกรานต์
- ร่วมพัฒนาบริเวณสถานที่ในชุมชนในวันสำคัญต่างๆ
- เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียน/นักศึกษา และผู้สนใจ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชลจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกในเรื่องของราคาผลผลิตตกต่ำและถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ซึ่งตรงกับความต้องการของสมาชิก ตลอดจนกลุ่มมีการเติบโตตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นตั้งกลุ่ม ทั้งในพื้นที่อำเภอสิชลและต่างอำเภอ จากสมาชิกจำนวน ๓๘๐ คน มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเหตุที่กลุ่มมีการบริหารจัดการที่ดีในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด ตลอดจนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ชุมชน จนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกคนในชุมชน บุคคลทั่วไป และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

แปรรูปขนมอบ (ซาลาเปาสอดไส้)

เลขที่ ๑๗/๑๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา
รหัสทะเบียน ๕-๘๒-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ซาลาเปาสอดไส้) เกิดจากการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เพื่อให้มีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมให้สมาชิกมีการเรียนรู้วิธีการทำงานในรูปแบบกลุ่ม และเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของสมาชิก โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์ แบ่งสุข ซึ่งกันและกัน เกิดแนวคิดในการจัดการทุน ดอกผล ทรัพยากร ตามความต้องการด้วยตนเอง เน้นการทำกิน

ทำใช้ลดการซื้อจากภายนอก และเป็นการพึ่งพากันภายในชุมชน ทุนและดอกผล ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง เงิน ทอง แต่มุ่งเน้นทุนและดอกผลทางสังคมที่ร้อยละผู้คนในชุมชนบ้านท่าเขา เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความเป็นพี่เป็นน้อง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ซาลาเปาสอดไส้) มีความเข้มแข็ง ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ซาลาเปาสอดไส้) มีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจการของกลุ่ม

กลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบูรณาการโครงการร่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต สาขาการตลาด เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกงานด้านการตลาดและออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดวางสินค้าภายในร้าน เพื่อให้มีความหลากหลาย และดึงดูดความสนใจแก่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย และนำผลิตภัณฑ์ร่วมออกร้าน/จัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่างๆ ของทางราชการ เป็นแหล่งศึกษาดูงานและเผยแพร่กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนให้กับผู้ที่สนใจทั้งในจังหวัด ต่างจังหวัด และจากต่างประเทศ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

๑. กลุ่มมีการสนับสนุนให้คณะกรรมการและสมาชิกเข้ารับการอบรม/ศึกษาดูงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้นำ และเพิ่มทักษะในการดำเนินกิจการ ทั้งจากหน่วยงานราชการและเอกชน
๒. สมาชิกช่วยคิดและตัดสินใจในการกำหนดกฎระเบียบของกลุ่ม และพึงพอใจต่อการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
๓. สมาชิกมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมและการดำเนินกิจการให้บรรลุเป้าหมาย
๔. มีการมอบหมายงานให้กับกรรมการทุกคน มีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน และมีการประชุมอย่างน้อย ๒ เดือน/ครั้ง

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก รวมถึงการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการออม มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการประกอบอาชีพเสริมต่างๆ เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน กลุ่มมีการปันผลแก่สมาชิกเป็นรายเดือน โดยคำนวณจากเงินที่ขายได้ในแต่ละวันหักกลับต้นทุน (เฉพาะผ้าบาติกหักกลับเพิ่มอีก ร้อยละ ๑๐ เพื่อนำเงินเข้าเป็นรายได้ของกลุ่ม) หาดด้วยจำนวนสมาชิกที่ช่วยงานกลุ่มในแต่ละวัน พร้อมสนับสนุนให้มีการเก็บเงินสะสมเพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิก ยามเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต คนละ ๑๐๐ บาท/เดือน (ตามความสมัครใจ) กลุ่มมีเงินทุนทั้งสิ้น ๔๓๒,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีการกำจัดขยะเศษเหลือจากกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอย่างถูกต้อง สะอาดเรียบร้อย ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะกับสิ่งแวดล้อม สมาชิกในกลุ่มร่วมกิจกรรมเก็บขยะทุกวัน ที่ ๑๕ ของทุกเดือน และกิจกรรม Big Cleaning Day ที่อำเภอจัดขึ้นทุกปี ทำขนมและเครื่องดื่ม บริการฟรีแก่นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเก็บขยะ นอกจากนี้ ยังเข้าร่วมศึกษาดูงาน และทำประชาพิจารณ์การจัดซื้อที่ดินในการกำจัดขยะมูลฝอยและสร้างเตาเผาขยะ สมาชิกร่วมกิจกรรม ปลูกป่าในวันสำคัญต่างๆ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ชาลาเปาสอดไส้) จุดเด่นของกลุ่มอยู่ที่คณะกรรมการฯ และสมาชิกกลุ่มเล็งเห็นความสำคัญ ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างคนรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของกลุ่ม ให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบกับสมาชิกมีความสามัคคี เสียสละ และมีความซื่อสัตย์ การมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ แม้ว่าจะต้องพบเจอกับปัญหา-อุปสรรค แต่กลุ่มก็ไม่ได้ย่อท้อ สมาชิก ทุกคนร่วมแรง ร่วมใจจนสามารถฟันฝ่ามาได้ ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ชาลาเปาสอดไส้) เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดิน

เลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๕ บ้านนากก ตำบลคลอง อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
รหัสทะเบียน ๕-๘๓-๐๑-๐๖/๑-๐๐๑๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลคลอง เป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การทำสวน ยางพารา การผลิตพืชผัก **เพาะเห็ด** เลี้ยงไก่พื้นเมือง และปลูกผัก เหมียงหรือผักเหลียง (ชาวปักษ์ใต้เรียกผักเขรียง) เป็นพืชร่วมกับยางพารา จากกิจกรรมการเกษตรที่ทำอยู่ ทำให้รายได้ของสมาชิกไม่เพียงพอกับ รายจ่ายในครอบครัว สมาชิกในกลุ่มได้ทำการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ ทุน ความต้องการของตลาดและแรงงาน เพื่อหากิจกรรมทางการเกษตร ที่สอดคล้องกับทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน เพื่อสร้างรายได้

ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของแต่ละครอบครัว และมีเงินออม จากการประชุมและจัดเวทีพูดคุย พบว่าการผลิตเห็ด นางฟ้าเป็นพืชที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน สามารถเก็บขายได้ทุกวัน ประธานกลุ่มและสมาชิก จึงเริ่มค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ฝึกอบรมกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ เกษตรกรเครือข่ายในพื้นที่ ทำการทดลอง เพื่อให้เกิดความรู้และการพัฒนาในการผลิต จึงให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และเครือข่ายได้ทราบด้วย

ต่อมาหน่วยงานราชการในพื้นที่เล็งเห็นถึงศักยภาพของกลุ่ม จึงได้สนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเห็ดและผักพื้นบ้าน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชให้มีคุณภาพ และปลอดภัย มีการใช้ปุ๋ยหมักคุณภาพดี การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน และจัดการขยะทางการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อม ในชุมชน

ในสถานการณ์ปัจจุบันตลาดผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ มีมาตรฐาน ความปลอดภัย ทางราชการได้กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบด้านอาหารปลอดภัย สมาชิกในกลุ่มเล็งเห็นถึงความ สำคัญคุณภาพการผลิตสินค้า และความปลอดภัยในผลิตผลทางการเกษตรเป็นอย่างมาก สมาชิกจึงต้องมีการปฏิบัติที่ดี ในการผลิตทางการเกษตร (GAP) ระบบการจัดการกระบวนการผลิตทางการเกษตรที่ดี โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียงตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

การรวมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยกิจกรรมที่คล้ายกัน และเหมาะสมที่จะนำมาปฏิบัติในกลุ่มเดียวกัน เข้าไว้ด้วยกัน บริหารจัดการระบบงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ร่วมวิเคราะห์สภาพ โดยทั่วไปของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อการวางแผนในการดำเนินงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถขับเคลื่อนกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมต่อไปได้

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสมกับการประกอบการตามความจำเป็นของแต่ละกิจกรรม และบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ โดยคนที่ถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ มีความเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย

๔ . ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

ข้อมูลรายได้ ปี ๒๕๕๖

๑. ยางพารา รวมรายได้/ปี เฉลี่ย ๑๑๕,๐๐๐ บาท
๒. เห็ดนางฟ้า จำนวน ๖ โรงเรือน รอบการผลิตรอบละ ๓ เดือนรวม ๔ รอบ/ปี
  - ผลิตรากเห็ด ทั้งหมดได้จำนวนรวม ๘๐,๐๐๐ ก้อน
  - ขายดอกเห็ดเป็นเงินเฉลี่ย ๒๘ บาท/ก้อนรวมรายได้/ปี ๕๖๐,๐๐๐ บาท

๓. ผักเหมียง ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐๐ มัด/วัน ราคาขาย ๑๐ บาท/มัด รวมรายได้/ปี ๓๖๕,๐๐๐ บาท
๔. ข่า จำนวน ๓๐๐ กอ ขายหน่อข่าสด ๑๐๐ บาท/วัน รวมรายได้/ปี ๓๖,๕๐๐ บาท

๕. ชะอม ๓๐๐ ต้น ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐ มัด/วัน ราคาขาย ๑๐ บาท/มัด รวมรายได้/ปี ๓๖,๕๐๐ บาท
๖. ไม้ตง จำนวน ๓๕ กอ ขายหน่อ เฉลี่ย ๕๐๐ บาท/กอ/ปี รวมรายได้ ๑๗,๕๐๐ บาท

๗. ต้นเนียง ๑๘ ต้น ขายผลผลิตลูกเนียง รายได้เฉลี่ยปีละ ๑๒,๐๐๐ บาท
๘. สะตอ ๙ ต้น ขายผลผลิตฝักสะตอ รายได้เฉลี่ยปีละ ๘,๐๐๐ บาท

๙. ปลาตุ๊ก ๒,๐๐๐ ตัว ขายได้ ๙,๐๐๐ บาท
  ๑๐. ผักกวางมวญ่ ผลิตรอบละ ๔ รอบ รวมกันกับสมาชิก ๓ คน เฉลี่ยรายได้คนละ ๕,๐๐๐ บาท/ปี
- รวมรายได้ทั้งสิ้น ๒,๗๒๙,๕๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มมีการสร้างฝายชะลอน้ำสร้างขวางทางไหลของน้ำบนลำธารขนาดเล็กไว้เพื่อชะลอการไหลลดความรุนแรงของกระแสน้ำ ลดการชะล้างพังทลายของตลิ่ง-เมื่อน้ำไหลช้าลง

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. กลุ่มมีการบูรณาการกับหน่วยงานภาคี เพื่อเสนอความต้องการจัดทำแผนการดำเนินงานพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนในอนาคต เช่น “โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” เกิดจากผลการศึกษาดูงานตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับแหล่งเรียนรู้

๒. กลุ่มมีการบันทึกบัญชี/ดำเนินการปิดบัญชีได้ถูกต้อง ตามเวลา และมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัญชี เช่น การสั่งปริมาณปัจจัยการผลิตในแต่ละรอบได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๓. กลุ่มมีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การสร้างฝายชะลอน้ำสร้างขวางทางไหลของน้ำบนลำธารขนาดเล็กไว้เพื่อชะลอการไหลของน้ำ

๔. กลุ่มมีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลคลอง มีการจัดทำ SWOT วิเคราะห์สภาพโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อการวางแผนในการดำเนินงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถขับเคลื่อนกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมต่อไป

ผู้ผลิตยางพาราเคเปอร์

เลขที่ ๑๒๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
รหัสทะเบียน ๕-๘๕-๐๓-๐๒/๑-๐๐๒๑

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกยางพาราเคเปอร์ เกิดจากการรวมตัวของพี่น้องเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่ หมู่ที่ ๒ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง จากคนกลุ่มเล็กๆ เพียง ๔-๕ คน มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการประกอบอาชีพการเกษตร เรื่องการปลูก การดูแล การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกยางพารา การผลิตพืชปลอดภัย การลดต้นทุนการผลิต การรักษาความสมบูรณ์ของดิน

การประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ สุขอนามัยและสวัสดิการชุมชน เน้นการช่วยเหลือพึ่งพากันและกัน หวังให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และมีแกนนำชาวบ้านนำเสนอแนวคิดในการจัดการบริหารเงินทุนของสมาชิกในชุมชน ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์/ฝากเงินสัจจะเป็นประจำทุกเดือน (ทุกวันประชุมประจำเดือนของกลุ่ม) จำนวนสมาชิกเริ่มแรกก่อตั้ง จำนวน ๑๕ คน มีเงินทุนสะสมแรกเริ่ม เป็นเงิน ๒,๒๐๐ บาท จากการบริหารงานของแกนนำกลุ่มที่มีความตั้งใจ ซื่อสัตย์ ซื่อตรง มุ่งมั่นในการที่จะส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มให้มีศักยภาพประสบความสำเร็จและมีกิจกรรมบริหารจัดการกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึ่งพาและช่วยเหลือพี่น้องในชุมชนบ้านห้วยเสียด-ทุ่งโรง และสมาชิกจากนอกพื้นที่ได้อย่างแท้จริง วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกยางพาราเคเปอร์ จึงเกิดขึ้นจากความรัก ความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับการประสานงานการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐและเอกชน จึงได้รับการส่งเสริมและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วน ทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการดำเนินงาน สามารถช่วยเหลือสมาชิก ชุมชน และช่วยประเทศชาติให้พัฒนาได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเคเปอร์ จะมีการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามงานที่แต่ละคนถนัดและมีจิตอาสา กลุ่มมีข้อตกลงร่วมกันและสมาชิกทุกคนจะต้องถือปฏิบัติตามข้อตกลงทุกข้อ เพราะเป็นข้อตกลงร่วมในที่ประชุม ปัจจุบันกิจกรรมของกลุ่ม คือ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การสะสมเงินออมทรัพย์ของสมาชิก และการรวบรวมยางพารา ทั้งนี้กลุ่มมีคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบเข้าตรวจสอบบัญชีและการเงินของกลุ่มทุกวันทำการ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดทางการเงินของกลุ่ม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก เพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของสมาชิก เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงานการบริหารและการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในวันประชุมประจำเดือนและการประชุมสามัญประจำปีของทุกปี

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์ มีการออมทรัพย์สมาชิก ๑๕๒ คน ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรักและมีวินัยในการออม รู้จักบริหารจัดการ การเงินของครัวเรือน โดยสมาชิกจะมีสมุดคู่มือการออม มีการบริการเงินกู้ ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกได้นำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและช่วยเหลือสมาชิกยามจำเป็นฉุกเฉิน ปันผลเฉลี่ยคืน เดือนธันวาคมของทุกปี การผลิตและจำหน่ายปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ปุ๋ยลดต้นทุน (ปุ๋ยสังตัด) ทุนมาจากการระดมหุ้นจากสมาชิก

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร สนับสนุนโครงการสนับสนุนอาคารรวบรวมพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่ ๑ ไร่ เศษ งบประมาณ ๓ ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ คาดว่าเมื่อโครงการดำเนินการเสร็จจะสามารถเป็นจุดรวบรวมผลผลิตยางพารา จุดถ่ายทอดความรู้ด้านยางพาราให้แก่เกษตรกรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง สร้างงาน สร้างรายได้ในพื้นที่

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านและร่วมทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่างๆ ในรอบปี เช่น วันที่ ๕ ธันวาคม

๒. ปลุกต้นไม้ในหมู่บ้านบริเวณสองข้างทาง บริเวณที่สาธารณะของหมู่บ้าน

๓. รณรงค์ให้เกษตรกรผลิตพืชปลอดภัย โดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพในการทำเกษตรอีกทั้งช่วยรักษาความสมบูรณ์ของดิน

๔. ติดตามเยี่ยมเยียน/ให้คำแนะนำสมาชิก หรือเกษตรกรที่มาซื้อปุ๋ยหมักไปใช้

๕. ส่งเสริมให้สมาชิกเรียนรู้การเก็บตัวอย่าง การตรวจวิเคราะห์ดิน และให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าตรวจวิเคราะห์ดิน

๖. สนับสนุนของรางวัลกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์ มีกิจกรรมการสงเคราะห์ช่วยเหลือสมาชิกและคนในชุมชน ดังนี้

- ช่วยเหลือด้านเครื่องอุปโภคและบริโภค
- กองทุนฌาปนกิจ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตยางพาราเคเปอร์ มีสมาชิก ทั้งในและนอกหมู่บ้านกว่า ๑๕๒ คน เป็นวิสาหกิจชุมชน ที่ตอบสนองปัจจัยด้านการผลิตให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ การลด ต้นทุนการผลิต ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนนอกระบบ สนับสนุน ให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ อีกทั้ง ยังสนับสนุนให้สมาชิก ออมทรัพย์ มีกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน ใช้หลักการบริหารโดยใช้หลักคุณธรรม สร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ ยังเป็นจุดศึกษาดูงานแก่กลุ่ม อื่นๆ ได้ และมีแผนการพัฒนากิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนให้มีความก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ลูกประคบสมุนไพร

เลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๘ ตำบลต้นยวน อำเภอพพน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
รหัสทะเบียน ๕-๘๔-๑๐-๐๒/๑-๐๐๐๗

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

พื้นที่ตำบลต้นยวน อำเภอพพน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การปลูกพืชสมุนไพร จึงได้ชักชวนกันปลูกสมุนไพรเพื่อใช้รักษาโรค ต่อมาเกิดการรวมกลุ่มเพื่อนำสมุนไพรที่ปลูกมาเพิ่มมูลค่าโดยการทำลูกประคบสมุนไพร เพื่อส่งจำหน่ายให้กับโรงพยาบาลต่างๆ และสถานอนามัยในตำบล การจำหน่ายสมุนไพรสดให้กับผู้สนใจ เมื่อเริ่มเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลาย จึงคิดทำผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น เช่น ทำลูกประคบไก่ ทำยาต้มสมุนไพร และลูกค้ำตอบรับเป็นอย่างดี กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานมากมาย มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการปลูกสมุนไพรภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร และอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรอีกด้วย ในอนาคตกลุ่มมีความคิดที่จะทำผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม เช่น การบริการนวด บริการอบสมุนไพร ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และการปลูกสมุนไพรเพื่อจำหน่าย เป็นศูนย์รวบรวมสมุนไพรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการปลูกสมุนไพรครบวงจร

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีการประชุมทุกเดือน เพื่อแจ้งข่าวสาร การเงิน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของกลุ่ม จัดบันทึกรายงานการประชุมทุกครั้ง และในกรณีที่ปัญหาเร่งด่วนหรือมีกิจกรรมพิเศษ คณะกรรมการจะมีการประชุมเฉพาะกิจนอกเหนือจากการประชุมปกติ อีกทั้งยังมีการเสริมสร้างศักยภาพให้กับสมาชิกและคณะกรรมการ โดยส่งเข้าร่วมประชุม อบรม กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นประจำ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยตลอด เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบ การจัดทำแผนงานประจำปี การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำเดือน การวางแผนการปลูกพืชสมุนไพรของสมาชิกจะปลูกสมุนไพรชนิดไหน พื้นที่เท่าไร และขั้นตอนการผลิต การแปรรูป สมาชิกมีการวางแผนการทำงาน สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันมาปฏิบัติงานที่กลุ่ม หมุนเวียนกันไปตามความเหมาะสม

๔. ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มดำเนินกิจกรรมด้านสมุนไพรที่ครอบคลุมทั้งระบบ เช่น การผลิตโดยให้สมาชิกเป็นผู้ปลูก กลุ่มรับซื้อผลผลิตจากสมาชิก การแปรรูปกลุ่มดำเนินการแปรรูป โดยใช้แรงงานจากสมาชิกภายในกลุ่ม จำหน่ายโดยตรงให้แก่โรงพยาบาลต่างๆ สถานีอนามัยในพื้นที่ คนในชุมชน ตลาดเกษตรกร (Farmer Market) และจำหน่ายไปยังจังหวัดต่างๆ โดยการส่งทางไปรษณีย์

อีกทั้งยังมีการถ่ายทอดความรู้เรื่องสมุนไพรและการแปรรูปให้แก่เยาวชนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

เพื่อเป็นการสืบทอดกิจการให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง สืบทอดความรู้ด้านสมุนไพรต่อไป

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านสวัสดิการชุมชน วิสาหกิจชุมชนลูกประคบสมุนไพร มีรายได้จากการดำเนินกิจกรรมและได้จัดสรรเงินเพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น เลี้ยงอาหารกลางวันเด็ก สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ บริจาคสิ่งของ และผลผลิตทางการเกษตรให้แก่ผู้ยากไร้ มอบทุนการศึกษาให้แก่เด็ก

ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกในกลุ่มปลูกสมุนไพรเพื่อจำหน่ายให้แก่กลุ่ม ดังนั้น จึงมีการให้ความรู้แก่สมาชิกเรื่องการปลูกพืชสมุนไพรโดยไม่ใช้สารเคมี และใช้หลักเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชสมุนไพร อีกทั้งมีการณรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มเลี้ยงปลา ปลูกผักปลอดสารพิษ ไว้บริโภคในครัวเรือน ทำน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือน

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนลูกประคบสมุนไพร เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกในหมู่บ้าน ที่มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ สภาพแวดล้อม ดิน น้ำ รวมทั้งองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรในชุมชน ประกอบกับได้รับการสนับสนุนด้านความรู้และงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง และเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม สมาชิกให้การยอมรับในคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอนไม่ว่าการเลือกตั้ง

คณะกรรมการ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน การกำหนดกฎระเบียบ ข้อตกลงกลุ่ม การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาของกลุ่ม และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้สมาชิกมีการพัฒนาตนเอง ครอบคลุม ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลให้กลุ่มพัฒนาก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับของชุมชนทั้งในระดับตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	กระบี่	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผสมปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพ บ้านดินแดง ๕-๘๑-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๑	๔๓ หมู่ ๓ ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่	๐๘๙-๙๗๗-๐๔๒๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนลานเทปาล์มน้ำมัน และเครือข่ายตำบลเพหลา ๕-๘๑-๐๔-๐๗/๑-๐๐๐๑	๖๕/๔ หมู่ ๕ ตำบลเพหลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนเครื่องแกงบ้านทุ่ง ๕-๘๑-๐๑-๐๕/๑-๐๐๐๒	๔๔๖ หมู่ ๑ ตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่	๐๘๗-๒๘๐-๑๒๑๗
๒	นครศรีธรรมราช	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล ๕-๘๐-๑๔-๐๙/๑-๐๐๐๓	๙๒/๑ หมู่ ๗ ตำบลทุ่งไเส อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช	๐๘๑-๔๗๖-๘๙๖๐
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงแพะขนอมยุคใหม่ ๕-๘๐-๑๕-๐๑/๑-๐๐๑๐	๗๐/๒ หมู่ ๓ ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช	๐๗๕-๕๒๘-๐๘๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนไทยใหญ่การเกษตร ๕-๘๐-๑๑-๐๔/๑-๐๐๐๗	๑๐๕/๑ หมู่ ๕ ตำบลกระ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๐๘๖-๖๗๗-๙๒๑๖
๓	พังงา	๑	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปทำขนมอบ (ขาลาเปาสอดไส้) ๕-๘๒-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๓	๑๗/๑๔ หมู่ ๔ ตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา	๐๗๖-๕๕๗-๕๕๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อตำบลมะลุ่ย ๕-๘๒-๐๗-๐๒/๑-๐๐๑๓	๗๔ หมู่ ๔ ตำบลมะลุ่ย อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา	๐๘๐-๗๑๙-๗๔๙๙
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานหมวกใบร่มข้าว ๕-๘๒-๐๓-๐๑/๑-๐๐๐๑	๕๙/๓ หมู่ ๓ ตำบลกะปง อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	-
๔	ชุมพร	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง บ้านทุ่งพืด ๕-๘๖-๐๓-๐๗/๑-๐๐๐๔	๙ หมู่ ๒ ตำบลเขาไชยราช อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร	๐๘๙-๕๕๘-๕๑๗๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสวนยางสงเคราะห์ ศิริพัฒนา ๕-๘๖-๐๒-๐๗/๑-๐๐๐๒	๑๑๘ หมู่ ๓ ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	๐๘๙-๘๗๒-๘๘๕๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านเขานาง ๕-๘๖-๐๕-๐๒/๑-๐๐๐๗	๔๗ หมู่ ๖ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร	๐๘๕-๗๘๙-๙๔๑๔

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

ที่-	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	ระนอง	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์ ๕-๘๕-๐๓-๐๒/๑-๐๐๒๑	๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลเกาะเปอร์ อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง	๐๗๗-๘๒๔-๑๓๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหินใหญ่ ๕-๘๕-๐๔-๐๑/๑-๐๐๐๙	๕๔/๒ หมู่ ๙ ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง	๐๘๕-๗๘๖-๑๐๖๓
		๓	วิสาหกิจชุมชนกองทุนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ ๕-๘๕-๐๕-๐๑/๑-๐๐๓๒	๑๔ หมู่ ๗ ตำบลนาคา อำเภอสูขสรัญญ จังหวัดระนอง	๐๘๘-๔๔๐-๓๓๑๒
๖	ภูเก็ต	๑	วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลฉลอง ๕-๘๓-๐๑-๐๖/๑-๐๐๑๑	๖๑ หมู่ ๕ ตำบลฉลอง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	๐๘๙-๘๖๘-๔๑๔๔
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนปาล์กลอก ๕-๘๓-๐๓-๐๔/๑-๐๐๐๘	๑๐๕/๒ หมู่ ๒ ตำบลปาล์กลอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	๐๗๖-๒๗๒-๔๔๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บางหวานพัฒนา ๕-๘๓-๐๒-๐๓/๑-๐๐๐๙	๓๓/๕ หมู่ ๕ ตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต	๐๘๗-๔๖๖-๓๓๘๑
๗	สุราษฎร์ธานี	๑	วิสาหกิจชุมชนลูกประคบสมุนไพร ๕-๘๔-๑๐-๐๒/๑-๐๐๐๗	๕๔ หมู่ ๘ ตำบลตันยวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๐๗๘-๙๓๙-๖๑๙
		๒	วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านศรีทอง ๕-๘๔-๐๗-๐๔/๑-๐๐๑๘	๑๙๖ หมู่ ๘ ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๐๘๑-๕๓๗-๐๓๑๑
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ (ปุ๋ยหมัก) ๕-๘๔-๐๒-๐๖/๑-๐๐๐๖	๑๑๔ หมู่ ๑ ตำบลช้างน้อย อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๐๘๓-๖๔๓-๔๙๓๒

สสท. ๕

ภาคเหนือตอนล่าง

กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านไร่สุขุม

เลขที่ ๓๒/๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยยั้ง อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
รหัสทะเบียน ๖-๖๒-๐๖-๑๐/๑-๐๐๐๓

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านไร่สุขุม เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ในตำบลห้วยยั้ง อำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร มีอาชีพทำนาเป็นหลัก ปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งแต่เดิมปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ไร่ ไว้บริโภค และจำหน่ายเป็นรายได้ของครอบครัว สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรและศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ ๙ จังหวัดกำแพงเพชร ได้ส่งเสริมจัดทำแปลงขยายพันธุ์พืชในปี ๒๕๓๖ ในพื้นที่ประมาณ ๒๖๐ ไร่ มีเกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย แต่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ที่รับซื้อคืนได้เพียง จำนวน ๒๖ ตัน สาเหตุเนื่องจาก

ช่วงเก็บเกี่ยวมีฝนตก ประกอบกับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ จึงทำให้ต้องยกเลิกการทำแปลงขยายพันธุ์ในพื้นที่เขตนี้ไปปี ๒๕๔๘ ได้รับการส่งเสริมให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ๑ มีการปรับปรุงระบบควบคุมการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวจนได้มาตรฐาน ปัจจุบันสามารถผลิตได้ในฤดูฝน จำนวน ๘๐๐ ไร่ และฤดูแล้ง ๓๐๐ ไร่

ความคิดริเริ่ม การรวมตัวกันคิดค้นหาทางออกเพื่อแก้ไขโดยมุ่งไปที่อาชีพหลักของชุมชนคือการทำนา เพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคงโดยการลดรายจ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว และปรับปรุงวิธีการผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิตจากชุมชน เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพและได้ราคา โดยการผลิตซ้ำ ใช้ความรู้ความสามารถ เพื่อความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

คณะกรรมการดำเนินการ มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน มีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ จัดสร้างที่ทำการกลุ่ม โดยได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากสมาชิกบริจาคเงินทุน แรงงาน และอุปกรณ์ในการก่อสร้าง บริหารจัดการแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวได้มีคุณภาพ ได้รับความเชื่อถือและเชื่อมั่น ด้านการบริหารธุรกิจได้ทำการผลิตและจำหน่ายสินค้า ได้แก่

๑. เมล็ดพันธุ์ข้าว จำหน่ายตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท

๒. ข้าวกล้อง จำหน่ายกิโลกรัมละ ๔๐ บาท

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

มีการประชุมสมาชิกเป็นประจำทุกครั้งที่มิกิจกรรม การสื่อสารใกล้ชิดเพราะสมาชิกอาศัยในชุมชนอยู่แล้ว

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

เป็นวิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย และผลิตข้าวบริโภคในครัวเรือน เหลือค๋อยจำหน่าย ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระบวนการผลิตข้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกับชุมชนสม่ำเสมอ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ผู้นำ/คณะกรรมการ และสมาชิกมีความสามัคคี มีความเข้มแข็ง และใฝ่รู้ตลอดเวลา

กลุ่มส่งเสริมและผลิตข้าวชุมชนบ้านแม่ระวาน

เลขที่ ๑๑๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก

รหัสทะเบียน ๖-๖๓-๐๓-๐๓/๑-๐๐๐๘

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านแม่ระวาน ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก มีสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์อาชีพหลักของหมู่บ้าน คือ ทำการเกษตร พืชเศรษฐกิจที่เป็นพืชหลักในช่วงแรกๆ คือ ข้าว ยาสูบ ข้าวไร่ ด้านปศุสัตว์คือการเลี้ยงสัตว์ การทำนาอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ และทำนาในฤดูฝนเท่านั้น ต่อมาเกิดการรวมกลุ่มมีการช่วยเหลือกันในการขุดลอกทำคลองส่งน้ำเข้าที่ทำกิน โดยอาศัยเงินทุนจากการร่วมกันลงทุนของชาวบ้านและการสนับสนุนของหน่วยงานราชการส่วนหนึ่ง ต่อมา

ได้รับการสนับสนุนเครื่องสูบน้ำจากกรมชลประทาน และได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ก่อสร้างฝายน้ำล้นขนาดเล็กในลำห้วยแม่ระวาน

จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว จากสำนักงานเกษตรอำเภอสามเภา จึงเกิดการรวมกลุ่มกันอย่างชัดเจน การดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมและผลิตข้าวชุมชนบ้านแม่ระวาน มีการทำงานเพื่อพึ่งพากันในการใช้น้ำทำนา จึงรวมตัวกันเกิดกลุ่มทำนา แต่การบริหารเป็นการทำงานแบบพี่น้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตมากขึ้น เพื่อศึกษาการเกิดโรคต่างๆ ในพื้นที่การปลูกข้าวของชุมชน เพื่อศึกษาถึงแมลงศัตรูพืชที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อผลิตพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ เพื่อให้มีการรวมกลุ่มกันทำงานที่ชัดเจน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

มีการจัดทำกฎระเบียบกติกาของกลุ่ม สมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง สมาชิกของกลุ่มต้องลงหุ้น สมาชิกต้องส่งคืนพันธุ์ข้าวตามเวลาที่กำหนด หากสมาชิกไม่ปฏิบัติตามกำหนดเวลาส่งคืน จะถูกปรับร้อยละ ๑๐ บาท การจัดสรรรายได้ และการปันผลให้ใช้เกณฑ์ดังนี้ แบ่งเข้ากองทุน ๕% บริหารจัดการ ๑๕% กรรมการ ๑๐% ปันผล ๖๐% คณะกรรมการบริหารจะชี้แจง รายรับ รายจ่าย ให้สมาชิกทราบภายใน เดือนมกราคม สมาชิกใหม่ที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มจะต้องเสีย

ค่าธรรมเนียม ๓๐ บาท และลงหุ้นอย่างน้อย คนละ ๑ หุ้นๆ ละ ๕๐ บาท การขนส่งหรือไปรับปัจจัยต่างๆ สมาชิกต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง สมาชิกหากได้รับความเสียหายจากอุทกภัยฝนแล้งไฟไหม้ให้ผ่อนผันไปส่งคืนในปีต่อไป

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกได้นำแนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำริ มาใช้คือมีการรวมกลุ่มกันทำงาน และทำจากเล็กไปหาใหญ่ รวมกลุ่มผลิต รวมกลุ่มขายและแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

- สมาชิกที่ทำหน้าที่ส่วนการผลิตข้าวเปลือก เงินทุนเริ่มต้น ๖๐,๐๐๐ บาท มีสมาชิกเริ่มต้น ๕๕ คน ปัจจุบันมีเงินสะสม ๑๖๕,๘๘๐ บาท มีสมาชิก ๗๕ คน

- สมาชิกที่ทำหน้าที่ส่วนการผลิตข้าวสาร มีเงินทุนเริ่มต้น ในปี ๒๕๕๓ จากการลงหุ้น จำนวน ๕๐๐ หุ้นๆ ละ ๕๐ บาทเป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท ขายข้าวได้กำไร ๓๕,๒๔๓ บาท แบ่งเข้ากองทุน ๕% เป็นเงิน ๑,๗๖๒ บาทค่า บริหารจัดการ ๕% เป็นเงิน ๑,๗๖๒ บาท ปันผล ๙๐% เป็นเงิน ๓๑,๗๑๙ บาท ปี ๒๕๕๔ ขยายหุ้นเพิ่มทุน จำนวน ๕๓๖ หุ้น รวม ๑,๐๓๖ หุ้นๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๘๑,๘๐๐ บาท ขายข้าวได้กำไร ๕๒,๔๑๘ บาท แบ่งเข้ากองทุน ๕% เป็นเงิน ๒,๖๒๑ บาท ค่าบริหารจัดการ ๑๕% เป็นเงิน ๗,๘๖๒ บาท กรรมการ ๑๐% เป็นเงิน ๕,๒๔๒ บาท ปันผล ๖๐% เป็นเงิน ๓๑,๔๕๐ บาท

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการอนุรักษ์ โดยนำภูมิปัญญา และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นมาใช้ในการทำนาของชุมชนบ้านแม่ระวานนั้น จะมีประเพณีและวัฒนธรรมมาใช้ตั้งแต่เริ่มลงมือทำนา แต่ละปีจะมีการเลี้ยงผีผาย ผีต้นน้ำ เป็นต้นและในการเริ่มต้นจะหาวันดีๆ ในการลงนาวันแรกหลังจากนั้น ในช่วงข้าวตั้งท้องก็จะมีการรับท้องข้าว โดยนำส้ม อ้อย กล้วย ที่นำไปถวายพระในช่วงเข้าพรรษา เป็นต้น

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

กิจกรรมการดำเนินงานในปัจจุบัน ที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

๑. มีการจัดหาพันธุ์ข้าวดี และราคาถูก ให้กับสมาชิก โดยนำเงินกลุ่มช่วยบางส่วน
๒. มีการส่งเสริมให้สมาชิกใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำนา
๓. มีการรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกในราคาที่แพงกว่าท้องตลาด
๔. มีการนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการลดต้นทุนการผลิต
๕. มีการแปรรูปผลผลิตจากข้าว เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้ให้กับสมาชิก
๖. มีการวางแผนการจัดตั้งธนาคารพันธุ์ข้าวในอนาคต
๗. มีการเตรียมจัดหาเครื่องสีข้าวขนาดกลางให้กับกลุ่ม
๘. ส่งเสริมให้สมาชิกมีการออม (ก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ข้าวชุมชน)

บ้านเขาแหลม หมู่ ๗

เลขที่ ๘๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เป็น อำเภอมะเข่ จังหวัดนครสวรรค์
รหัสทะเบียน ๖-๖๐-๑๔-๐๑/๑-๐๐๐๖

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

บ้านเขาแหลม หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เป็น อำเภอมะเข่ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่ห่างไกลไม่ค่อยมีคนรู้จักมากนัก อยู่ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ก่อตั้งหมู่บ้านเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗ จากการอพยพของชาวบ้านในยุคบุกเบิกมาตั้งหมู่บ้านเขาแหลม ชาวบ้านเมื่อก่อนต่างคนต่างอยู่ เพราะอพยพกันมาต่างหมู่ต่างพวก ชาวบ้านมาจับจองพื้นที่ทำมาหากิน ทำที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรปลูกพืชไร่ ปลูกข้าวโพด ได้ผลผลิตดีด้วยสภาพดินอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันมีจำนวนประชากรทั้งหมด ๑,๐๗๑ คน จำนวน ๒๑๓ ครัวเรือน

กลุ่มดำเนินกิจกรรมมีความหลากหลาย ได้แก่ ๑) กลุ่มปุ๋ยหมัก ๒) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๓) โรงสีชุมชน ๔) กลุ่มเกษตรผสมผสาน ๕) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ ๖) กลุ่มสมุนไพร ๗) กลุ่มปลูกป่าห้วยไร่ปลายนา ๘) กลุ่มน้ำยาอเนกประสงค์ ๙) กลุ่มอาชีพเสริม (เลี้ยงหมู, ปลา, เพาะเห็ด) ๑๐) กลุ่มสวัสดิการ ๑๑) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๒) กลุ่มแปรรูปผลไม้เฟอร์นิเจอร์

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรณญิก ประชาสัมพันธ์ ผู้ตรวจสอบ และกรรมการ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๒ คน และมีคณะกรรมการบริหารทุกกิจกรรม

๒. ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีคณะกรรมการกลุ่มย่อย จำนวน ๖ กลุ่ม ดูแลรับผิดชอบสมาชิก และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มของตนเอง แบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน คณะกรรมการมีวาระ ๑ ปี

๓. มีกฎระเบียบของกลุ่ม ทุกคนต้องเคารพ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด

๔. มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเป็นประจำทุกวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน พร้อมกับการออมทรัพย์ของสมาชิกประจำเดือน และประจำปี ประชุมถ่ายทอดขยายผลความรู้ใหม่ๆ ให้กับสมาชิก

๕. มีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แล้วนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งเป็นกฎระเบียบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก

๖. แบ่งปันผลประโยชน์คืนให้แก่สมาชิกสม่ำเสมอและเท่าเทียมกันทุกคน

๗. มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ของกลุ่มอย่างรัดกุม โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการแจ้งยอดเงินออมทรัพย์ให้สมาชิกทราบ ทุกวันที่ ๑๐ ของเดือน

มีการใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพ (ของตนเอง + รับมาปรับปรุง + รับมาใช้ทางตรง) เช่น การคัดเลือก เพาะปลูก เก็บเกี่ยว พันธุ์พืชหรือเมล็ดพันธุ์ การเลี้ยง การดูแลสัตว์ หรือสิ่งมีชีวิต ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ ฯลฯ จัดเก็บองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพ (ทำโดยชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ) (แหล่งความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น สมุดบันทึก ส่วนตัว สารานุกรม CD ฐานข้อมูล website ฯลฯ) ขบวนการจัดการภายในกลุ่ม มี กฎ ระเบียบ ที่ชัดเจน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะใช้กฎระเบียบของกลุ่มเป็นตัวตัดสิน ใช้ทรัพยากรที่มีความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบในการผลิต เช่น การนำเส้นใยสับปะรดมาผลิตเป็นสิ่งทอ การนำใบหมี่มาทำเป็นแชมพูสระผม เป็นต้น มีรายงานการประชุม แผนการดำเนินงาน รายงานหรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป็นรายได้ไปใช้ในกิจกรรม เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรชีวภาพและผลการดำเนินกิจกรรม

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สมาชิกมีโอกาสไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อนำองค์ความรู้เข้ามาพัฒนาต่อยอดในกลุ่มของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของสมาชิก เช่น การทำปุ๋ยหมักแล้วให้สมาชิกนำกลับไปทำที่บ้านได้ ในเวลา ๖ โมงเย็นถึง ๓ ทุ่ม เน้นให้สมาชิกเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกมีการออมทรัพย์กับกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มร่วมใจกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้อยู่ดี กินดี มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองได้และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน ดำเนินงานตามแผน มีการออมทรัพย์สำหรับไว้ใช้ในยามชรา และมีภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และผลิตภัณฑ์มีจำนวนมากขึ้น มีหนี้ให้น้อยลง พึ่งพาตนเองได้โดยจะแสวงหาองค์ความรู้เพื่อนำมาพัฒนา กิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่องจนกว่าคนในชุมชนจะหมดหนี้และพึ่งพาตนเองได้ การจัดการด้านผลประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนด้วยความ เป็นธรรม และความโปร่งใส มีการใช้แรงงานและสถานที่ในท้องถิ่นในการผลิต มีต้นทุนสินค้าจากการใช้วัตถุดิบที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการผลิต แก้ไขปัญหาความยากจนของสมาชิกภายในกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น เกษตรกรในชุมชนมีอาชีพเสริมไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิตการเกษตร เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน คือ การให้สวัสดิการคืนสู่ชุมชน ภายในหมู่บ้าน เช่น การเจ็บป่วย งานศพ มีการคุ้มครองสวัสดิการของสมาชิก มีการใช้บรรจภัณฑ์ ฉลากหรือส่วนประกอบอื่นใดในสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการป้องกันมลพิษ จากกระบวนการผลิต เช่น เสี่ยง กลิ่น ฯลฯ มีการนำกลับมาใช้ใหม่ การนำเอาเศษ ของวัสดุชีวภาพไปผ่านกระบวนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้ในพื้นที่การเกษตร มีการกระบวนการบริหารจัดการขยะและของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตมีการ เก็บขยะและของเสียมาใช้ประโยชน์ เช่น ก๊าซชีวภาพ เชื้อเพลิงหุงต้ม พลังงานไฟฟ้า ชีวมวล ฯลฯ มีสวัสดิการคืนสู่กลุ่มและชุมชนเกี่ยวกับการเกิด เจ็บ ตาย/ทุนการศึกษา/ รางวัลเด็กเรียนดี/ภัยธรรมชาติ และคนพิการ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนบ้านเขาแหลม หมู่ ๗ สามารถดำเนินการบริหารจัดการ กลุ่มได้ประสบผลสำเร็จจนถึงปัจจุบันเป็นผลมาจาก กลุ่มมีการพึ่งพาตนเองเป็นลำดับ แรก มีหลักการการมีส่วนร่วม ทุกคนร่วมกันทำงานรับผลประโยชน์เท่ากันไม่แสวงหา กำไรจากสมาชิก สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ยึดติดกับตำแหน่ง ทุกคนมีสิทธิ ในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ ทำให้กลุ่มได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการทั้งภายในจังหวัด และต่างจังหวัด มีหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ วัสดุ-อุปกรณ์ งบประมาณบางส่วน และความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต และความ เสียสละของคณะกรรมการและสมาชิก

พรหมทอง

เลขที่ ๑๒๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
รหัสทะเบียน ๖-๖๖-๑๐-๐๔/๑-๐๐๐๗

๑. ความคิดริเริ่ม แนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

กลุ่มมีแนวคิดในการรวมกลุ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้านต้นทุนการผลิตสูง สุขภาพที่เสี่ยงต่อการใช้สารเคมีอย่างต่อเนื่อง ปัญหาจากสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ดินเสื่อมสภาพ น้ำปนเปื้อนสารเคมี เกิดมลพิษทางอากาศ เนื่องจากมีการเผาฟาง ตอซังข้าว และใช้สารเคมีในปริมาณมาก จึงรวมกลุ่มกันเริ่มแรก ๒๗ คน เพื่อรับความรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดในชุมชนโดยมีการระดมทุนทั้งหมด จำนวน ๗๕ Һุ่นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท

และได้บริหารเงินทุนในการจัดทำกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ดังนี้ กลุ่มเป็นศูนย์เรียนรู้ในชุมชนในการให้บริการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมและผลิตสินค้าดังกล่าว โดยไม่มุ่งหวังกำไรเน้นให้สมาชิกหรือเกษตรกรที่มาศึกษาดูงานนำไปใช้เพื่อลดต้นทุนในการผลิต ตามวิสัยทัศน์ที่กลุ่มตั้งไว้ “ธรรมชาติจะยังคงมีคุณประโยชน์ต่อไป トラバไตที่เราใส่ใจและห่วงแหนไว้ซึ่งความเป็นธรรมชาติ” และได้กำหนดพันธกิจ

๑. สร้างสุขภาพที่ดีแก่เกษตรกร
๒. พัฒนาเกษตรกรและชุมชนสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน
๒. นำทรัพยากรชุมชนมาใช้ในการพึ่งพาตนเอง
๔. พัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์

ปัจจุบันกลุ่มมีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ คือ ผลิตสารสกัดสมุนไพร โดยการกลั่น สามารถนำไปใช้ในการป้องกันกำจัดเพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง และเพลี้ยน้ำมัน

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มมีการบริหารจัดการ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง มีการกำหนดแผนการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม การนำทรัพยากรในชุมชนมาเพิ่มมูลค่าและใช้ประโยชน์ เช่น ขี้หมูนำมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์อัดแท่งสมุนไพรในหมู่บ้านนำมาทำสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง มีการจัดทำบัญชีอย่างง่าย และกลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่การบริหารงาน มีกฎระเบียบข้อบังคับ ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับในชุมชนและหน่วยงานภาคี เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางลาย องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. และ อบจ. ทุกปี ในโครงการนาโยนอินทรีย์ฟื้นฟูประเพณีสู่วิถียั่งยืน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

กลุ่มจะเน้นให้สมาชิกร่วมกันเรียนรู้ในการผลิตสินค้าและให้บริการทุกขั้นตอน โดยใช้แปลงเรียนรู้ของสมาชิกที่เป็นต้นแบบ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แล้วนำมาปรับใช้และแก้ไขปัญหาของตนเอง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มมีกิจกรรมหลากหลาย แต่เน้นเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการ สินค้าที่ผลิตได้ให้สมาชิกและเกษตรกรในชุมชนนำไปใช้ เพื่อให้สมาชิกลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ในครอบครัว ทำให้กลุ่มเป็นศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชน ที่เชื่อมโยงเครือข่ายด้านปัจจัยการผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลให้สมาชิกมีสุขภาพดีในการทำกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว และมีการเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกับวัดและโรงเรียนในชุมชน เป็นการเกื้อกูลและสนับสนุนกันด้านปัจจัยการผลิตและองค์ความรู้

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ทำการกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นวิทยากรในการทำกิจกรรมมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี ปัจจุบันกลุ่มเป็นต้นแบบในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และกลุ่มยังได้ร่วมกิจกรรมวัดกับโรงเรียน กีฬาในชุมชนเป็นประจำทุกปี

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

๑. ความเข้มแข็งของคณะกรรมการ ด้านการบริหารจัดการ การเสียสละมีจิตอาสา และมีการศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อมาปรับใช้และในการบริหารจัดการกลุ่ม
๒. ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นยอมรับ และให้การสนับสนุน/ให้ความร่วมมือ
๓. ทีมงานคณะกรรมการและสมาชิกเป็นบุคคลรุ่นใหม่

แม่บ้านเกษตรกรบ้านตะมะไม่สร้างสรรค์

เลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
รหัสทะเบียน ๖-๖๕-๐๔-๐๑/๑-๐๐๐๘

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เดิมเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบางระกำปลูกกล้วยกันมาก และผลผลิตที่ได้ส่งขายให้พ่อค้าเพื่อนำไปผลิตกล้วยตากที่อำเภอบางระกำ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๓๔ สำนักงานเกษตรอำเภอบางระกำ ได้มาส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิตทางการเกษตรโดยการแปรรูป ซึ่งเกษตรกรบ้านตะมะไม่ ได้จัดตั้งกลุ่มในชื่อ “กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะมะไม่สร้างสรรค์” โดยเริ่มจากแปรรูปกล้วยที่เหลือจากการขายส่งให้พ่อค้ามาแปรรูปเป็นกล้วยตาก เริ่มจากตากบนตะแกรงขายในชุมชน

และวางจำหน่ายหน้าทำการกลุ่มในราคา กิโลกรัมละ ๒๐ บาท ต่อมาเมื่อภาครัฐมาสนับสนุนการตลาดโดยขยายตลาดไปต่างจังหวัด เมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็ง จึงจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙

การพัฒนากระบวนการผลิตกลุ่มคำนึงถึงความสะดวกหลักอนามัย ปลอดภัยต่อผู้บริโภคจึงนำตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในการตากกล้วย ประกอบกับได้รับการสนับสนุนตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มเติมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางระกำ ซึ่งกลุ่มมีตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ทั้งสิ้น ๓๕ ตู้ กำลังการผลิต ๕๒๕ กิโลกรัมต่อตู้ (๒๐๐ หวี) ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์จะอบได้เฉพาะในเวลากลางวัน และต้องใช้เวลาอบถึง ๔ วัน โดยใช้อุณหภูมิประมาณ ๔๕ องศาเซลเซียส ข้อจำกัดของตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์คือไม่สามารถผลิตได้ในฤดูฝน กลุ่มจึงจัดซื้อตู้อบแก๊สเพื่อใช้อบกล้วยในเวลากลางคืน ฤดูฝน และใช้อบฆ่าเชื้อก่อนใส่บรรจุภัณฑ์ จำนวน ๓ ตู้ กำลังการผลิต ๘๐๐ กิโลกรัมต่อตู้ (๒๐๐ หวี) ทำให้ลดระยะเวลาในการตากกล้วยเหลือ ๒๑ ชั่วโมง จากการดำเนินงานด้วยความเข้มแข็งและต่อเนื่องเป็นการประกอบธุรกิจเพื่อชุมชน ปัจจุบันกลุ่มได้รับการสนับสนุนเครื่องอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แบบกรีนเฮาส์ (พาราโบลาโดม) จากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังการผลิต ๒,๕๐๐ กิโลกรัมต่อวัน (๑,๐๐๐ หวี)

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

๑. มีคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ประชาสัมพันธ์ และการตลาด โดยมีนางอรมน นาคเที่ยง เป็นประธานกลุ่ม

๒. มีกฎกติกาในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม และคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

๓. ปัจจุบันสมาชิกมีจำนวน ๒๑ คน

๔. มีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สมาชิกจะเป็นผู้กำหนดราคาขึ้นเอง โดยพิจารณาจากต้นทุนทั้งหมด ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าวัสดุบรรจุภัณฑ์ และค่าขนส่ง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

มีการจัดสรรรายได้ ดังนี้

รายการ	ปี ๒๕๕๕ (บาท)	ปี ๒๕๕๖ (บาท)	ปี ๒๕๕๗ (บาท)
ค่าสวัสดิการ ๕%	๓๙๔.๗๔	๓๘๑.๗๙	๘๒๕.๕๐
สมทบพัฒนาหมู่บ้าน ๕%	๓๙๔.๗๔	๓๘๑.๗๙	๘๒๕.๕๐
ทุนสำรองดำเนินงาน ๒๐%	๑,๕๗๘.๙๘	๑,๕๒๗.๑๗	๓,๓๐๒.๐๐
ปันผลกรรมการ ๑๐%	๗๘๙.๔๙	๗๖๓.๕๘	๑,๖๕๑.๐๐

สรุปยอด ปี บัณฑิต

ปี พ.ศ.	รายจ่าย (บาท)	รายรับ (บาท)	กำไรสุทธิ บาท
๒๕๕๕	๓๐๗,๐๗๕.๑๑	๓๖๖,๐๒๐.๐๐	๕๘,๖๔๔.๘๙
๒๕๕๖	๕๖๒,๐๐๕.๑๗	๖๗๕,๘๙๑.๐๐	๑๑๓,๘๘๕.๘๓
๒๕๕๗	๘๓๒,๐๗๐.๐๐	๑,๐๐๗,๐๘๐.๐๐	๑๗๕,๐๑๐.๐๐

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันกลุ่มมีการส่งเสริมให้สมาชิกทำแปลงกล้วยอินทรีย์ และนำมาผลิตเป็นกล้วยตากอินทรีย์ ซึ่งกลุ่มได้ขอรับการรับรองการผลิตกล้วยอินทรีย์ จากสถาบันรับรองระบบการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตร (Institute of Certified Agricultural Production System : ICAPS) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีคณะทำงานกล้วยอินทรีย์ของวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะโม่สร้างสรรค์ร่วมตรวจสอบ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะโม่สร้างสรรค์ เป็นกลุ่มที่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลบางระกำรวมตัวกันเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากพื้นที่อำเภอบางระกำมีแปลงกล้วยน้ำว้ามะลิอ่องที่มีคุณภาพดีเหมาะแก่การทำกล้วยตาก ซึ่งกล้วยตากที่ได้มีรสชาติหวาน หอม อร่อย เนื้อละเอียด และมีการใช้กระบวนการตากในโดมแสงอาทิตย์อย่างถูกสุขลักษณะ และเวลาที่เหมาะสม ยิ่งเพิ่มรสชาติความหอมอร่อย นุ่มลิ้น ของกล้วยตากมากยิ่งขึ้น และวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะโม่สร้างสรรค์ เป็นกลุ่มที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีการทำบัญชีที่เป็นระบบ และมีกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน อีกทั้งมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย เช่น กล้วยม้วน กล้วยตากเคลือบช็อคโกแลต ส่งผลให้มีการจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น

กลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโกชน์

เลขที่ ๓๑๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านโกชน์ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

รหัสทะเบียน ๖-๖๗-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๑

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

ปี ๒๕๓๐ เดิมเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอาชีพทำไร่หอม กระเทียม ต่อมาอาชีพดังกล่าวได้ประสบปัญหา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเชิงเขา ไม่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพทำไร่ดังกล่าว จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ปี ๒๕๔๓ จึงปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไร่หอม กระเทียม เป็นสวนไม้ผลได้แก่ มะม่วง หลายพันธุ์ ปี ๒๕๔๕ ประกอบอาชีพทำสวนแตงกวา อาชีพเลี้ยงสุกร ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ มีบริษัท

เอกชนได้มาแนะนำให้ปลูกมะม่วงแรดเพื่อการส่งออก ซึ่งได้ผลดี จึงเริ่มขยายพื้นที่การปลูกมะม่วงแรดเพิ่มเติมจากเดิม ปี ๒๕๔๗ ได้ไปศึกษาดูงานชาวสวนบ้านดงมูลเหล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับคำแนะนำให้ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ซึ่งมีราคาสูงกว่ามะม่วงแรดและมะม่วงเขียวเสวย จึงรวมตัวกันผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก ต่อมาผลผลิตมีมากขึ้น ทำให้ยากต่อการขนส่ง ผลผลิตเกิดความเสียหายระหว่างขนส่ง เช่น มะม่วงบอบช้ำ สมาชิกจึงมีความเห็นว่า ต้องลดระยะทางการขนส่งผลผลิต เพราะจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย มะม่วงไม่บอบช้ำ จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ปัจจุบันมีสมาชิก ๔๕ คน ทำการเกษตรตามแนวพระราชดำริมาปรับใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต สามารถลดปัญหาหนี้สิน อีกทั้งทำให้สมาชิกอยู่ดีกินดี ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กลุ่มทำการผลิตมะม่วงจำนวน ๖ พันธุ์ ได้แก่ มะม่วงแรด มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเบอร์ ๔ และมะม่วงมหาชนก ซึ่งเป็นการต้องการของตลาดสูง กลุ่มมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ ไม่มีผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม มีการผลิตมะม่วงนอกฤดูทำสวน ทำให้มีกำไร เน้นผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เน้นคุณภาพ โดยมีการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงศัตรูและทำให้ผิวสีสวยงาม มีการจัดการที่ดีและเหมาะสม มีการใช้น้ำหมักชีวภาพใช้ฉีดพ่นเพื่อบำรุงและเสริมสร้างอาหารให้แก่มะม่วง ทำให้มะม่วงติดผลดี น้ำหนักดี ได้มาตรฐาน รสชาติอร่อย ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ผ่านมาตรฐาน MRL ประเทศญี่ปุ่น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

กลุ่มได้กำหนดเป้าหมายและทิศทาง (วิสัยทัศน์) ที่มุ่งไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน คือ “มุ่งเน้นสร้างคุณภาพการผลิตมะม่วงที่ได้มาตรฐานและความปลอดภัยสำหรับคนทั่วโลก” มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีการกำหนดแผนการดำเนินงาน แผนกิจกรรมที่สอดคล้องกับชุมชน แผนบริหารความเสี่ยง ทบทวนปรับปรุงแผน มีทรัพยากรทุน (เงิน) ความรู้ ทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ด้านระบบบัญชี มีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน

ตรวจสอบได้ โปร่งใส รวมทั้งบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ผ่านทางเว็บไซต์ ออกสื่อวิทยุชุมชน ฯลฯ กลุ่มมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับแกนนำชาวสวนมะม่วงกลุ่มต่างๆ การสื่อสารภายในกลุ่ม ใช้เวทีการประชุม การจัดสรรกำไร ร้อยละ ๑๕ แบ่งเป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ ๑๕ จัดสรรเฉลี่ยตามการถือหุ้นของสมาชิก ร้อยละ ๕๐ เพื่อการบริหารจัดการกลุ่ม และอีกร้อยละ ๑๐ จัดสรรเป็นค่าสวัสดิการแก่สมาชิก

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เรียนรู้ร่วมกัน ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ภายในกลุ่ม ร่วมคิด กำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน วิเคราะห์ สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง โดยมีโอกาสไปศึกษา ดูงาน อบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับกลุ่มชาวสวนผู้ปลูกมะม่วง แล้วนำมาถ่ายทอดให้กับสมาชิกในกลุ่ม

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

กลุ่มบริหารงานกิจกรรมที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน การพัฒนาคุณภาพมะม่วงเพื่อการส่งออก ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ มีแนวทางบริหารงานที่ลดความเสี่ยงของกิจการ เช่น การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต เมื่อผลผลิตมีคุณภาพ ทำให้มีอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต การลดต้นทุนสมาชิก ต้องเล็งเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดทำบัญชีการผลิต เพื่อให้ทราบต้นทุนที่แท้จริงแล้วนำมาวิเคราะห์ในการลดต้นทุน เช่น ควบคุมการใช้สารเคมี การใช้เชื้อราในการกำจัดโรคและแมลง ใช้สารชีวภาพกำจัดแมลง ผลิตปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี บริหารเงินทุนสำรอง จากทุนเรือนหุ้นของสมาชิก และมีโรงเรือนคัดแยกคุณภาพมะม่วง กลุ่มรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกในราคาที่เป็นธรรม สมาชิกพึงพอใจ สมาชิกมีรายได้ พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และมีการสืบทอดกิจการในอนาคตให้กับเยาวชน คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อสืบทอดต่อไป

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปลูกจิตสำนึกการสร้างความปลอดภัยอาหาร ให้ความสำคัญในความปลอดภัยต่อผู้บริโภคคนไทย และการส่งออก ใช้มาตรฐานเป็นเครื่องมือในการจัดการความปลอดภัยอาหาร ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์กำหนด มาตรฐานการใช้เครื่องหมายรับรองสินค้าและอาหาร (Q) สร้างจิตสำนึก หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ชุมชนให้การยอมรับ เพราะกิจการของกลุ่มไม่มีผลกระทบต่อชุมชน การผลิตไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นให้สมาชิกรักษา สภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน งานบุญประเพณีต่างๆ ร่วมกิจกรรมที่ทางหน่วยงานราชการจัดเป็นประจำ

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- คณะกรรมการเข้มแข็ง มีความเสียสละ
- สมาชิกให้ความร่วมมือในการดำเนินทุกกิจกรรม
- สมาชิกมีรายได้เพิ่ม ครอบครัวอบอุ่นไม่ต้องไปขายแรงงานต่างถิ่น
- กลุ่มเข้มแข็ง ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยี จากหน่วยงานภาครัฐ

ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพระร่วงดงไทย

เลขที่ (ศาลาประชาคม) หมู่ที่ ๕ ตำบลนาทุ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
รหัสทะเบียน ๖-๖๔-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๘

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

เนื่องจากสภาพพื้นที่การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ยังอยู่นอกเขตชลประทาน จึงขาดแหล่งน้ำในการเพาะปลูก ทำให้ประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ส่งผลให้ผลผลิตได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย สมาชิกจึงยื่นเรื่องเสนอคณะกรรมการน้ำของตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ กลุ่มมีแนวคิดที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพ จึงเริ่มดำเนินการ ดังนี้

- การผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี ไว้เพื่อจำหน่ายให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการผลิตข้าวเพื่อขาย ให้ทำข้าวหรือโรงสีทั่วไป
- กลุ่มจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อใช้เป็นทุนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ และมีผลกำไรจากการดำเนินงานเป็นเงินทุนบริหารกลุ่ม และเป็นแหล่งเงินทุนในชุมชน แก้ปัญหาการเป็นหนี้ในระบบ ทำให้สมาชิกสามารถมีอาชีพที่มั่นคงอยู่ในชุมชนไม่ทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

มีการกำหนดและควบคุมแผนการผลิตของกลุ่ม เช่น

- ประชุมกลุ่มเพื่อวางแผนการปลูก วางแผนตัดพันธุ์ปน และควบคุมการผลิตร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุโขทัย
- มีคณะกรรมการตรวจสอบของกลุ่ม ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการผลิตให้ได้คุณภาพ
- มีการกำหนดภารกิจ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิก
- มีการตั้งข้อระเบียบและข้อบังคับ วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพระร่วงดงไทย

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

- สมาชิกให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม เช่น การพัฒนาชุมชน ร่วมอบรมทางวิชาการ การแข่งกีฬาระหว่างตำบล การช่วยกันซ่อมแซมบ้านให้คนยากจนในชุมชน
- สมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุม เพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่ม
- สมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ เช่น การลงแขกตรวจถอนพันธุ์ปน

- สมาชิกที่ได้ไปศึกษา อบรมทางวิชาการ นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้สมาชิกในกลุ่มได้นำไปใช้ในแปลงนาตนเอง

- การมีส่วนร่วมของสมาชิกในขบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ของกลุ่ม
  ๑. สมาชิกในกลุ่ม ร่วมลงแขกตัดพันธุ์ปน อย่างน้อย ๓ ครั้ง ในแปลงนาของสมาชิกกลุ่มทุกคน
  ๒. สมาชิกในกลุ่ม แจ้งเตือนภัยที่เกิดจากโรค แมลง หรือภัยธรรมชาติ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มป้องกันภัยได้ทันทั่วทั้ง

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

๑. การจัดตั้งกองทุน กลุ่มได้จัดตั้งกองทุนของกลุ่ม ซึ่งรายได้มาจาก
  - เงินทุนจากสมาชิกผู้ถือหุ้นละ ๑๐๐ บาท
  - ค่าธรรมเนียมแปลง ไร่ละ ๒๐ บาทต่อฤดูผลิต
  - ผลกำไรจากดอกเบี้ยเงินกู้
๒. การใช้ประโยชน์กองทุน นำมาจัดสรรใช้ประโยชน์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

๑. เกลี่ยคืนเงินกู้	๑๐	เปอร์เซ็นต์
๒. สมทบกองทุน	๔๐	เปอร์เซ็นต์***
๓. ตอบแทนกรรมการ	๒๐	เปอร์เซ็นต์
๔. สาธารณะประโยชน์	๒๐	เปอร์เซ็นต์
๕. บริหารงานกลุ่ม	๑๐	เปอร์เซ็นต์

*** จะนำเงินสมทบกองทุน ๒๐ เปอร์เซ็นต์ มาจัดสรรเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ เป็นต้น

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- จัดสรรแปลงผลิตให้ชุมชนส่วนหนึ่ง ทำเป็นแปลงนา รวมเศรษฐกิจพอเพียงให้สมาชิกและชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน ให้คณะกรรมการและผู้นำชุมชนร่วมกันดูแลแปลง และรับผิดชอบงานร่วมกัน
- รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตแปลงนารวม นำเข้ากองทุนกลางพัฒนาชุมชน บางส่วนใช้เป็นข้าวสาร มอบให้ผู้ด้อยโอกาส และคนชรา ในวันปีใหม่ของทุกปี

- สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขันกีฬาประเพณีประจำปีของ ตำบลนาทุ่ง สมาชิกเป็นตัวแทนหมู่บ้านร่วมแข่งกีฬาทุกปี
- ร่วมจัดงานประเพณีสงกรานต์ ๑๓ เมษายน และงานทำบุญกลางบ้าน วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

ความสามารถในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการทำกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ โดยนำผลกำไรจากการดำเนินการของกลุ่มกลับคืนสู่ชุมชน สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนจำนวนมาก อีกทั้งยังมีแปลงแปลงนารวมเศรษฐกิจพอเพียงให้สมาชิกและชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน

กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไเก้ต้อย

เลขที่ ๘๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลหาดล้า อำเภอบ้านลาด จังหวัดอุดรธานี
รหัสทะเบียน ๖-๕๓-๐๓-๐๒/๑-๐๐๐๒

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไเก้ต้อย ก่อตั้งกลุ่มขึ้นจากความคิดริเริ่มของนางวันทนา ผ่านคำ ประธานกลุ่ม ซึ่งเห็นว่าอำเภอบ้านลาดมีผลผลิตเม็ดมะม่วงหิมพานต์จำนวนมาก แต่กลับมีพ่อค้าจากต่างจังหวัดมาซื้อไปหมด แล้วคนในชุมชนก็ว่างงานเป็นจำนวนมาก จึงเกิดความคิดว่าน่าจะแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์แล้วขายเอง เพื่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน จึงเริ่มศึกษาหาความรู้ในการแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ โดยเริ่มจากไปดูกระบวนการผลิตจากจังหวัดน่านและจังหวัด

ชลบุรี เข้ารับการฝึกอบรมการแกะเม็ดมะม่วงหิมพานต์จากอำเภอบ้านลาด และซื้อเครื่องแกะมา ๒ เครื่อง จากนั้นชักชวนแม่บ้านมารวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มขึ้น มีการลงหุ้น ผูกการแกะเม็ดมะม่วงหิมพานต์ให้กับสมาชิก และผู้ที่สนใจ ทำให้มีสมาชิกสนใจสมัครเข้าร่วมกลุ่มและลงหุ้นเพิ่มขึ้น แรกเริ่มกลุ่มมีสมาชิกเพียง ๒๖ คน กลุ่มมีการพัฒนาเรื่อยมาจากสมาชิกในกลุ่มเอง และจากหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน และแนะนำ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๕๗ คน มีความเข้มแข็งและพร้อมจะพัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไเก้ต้อยมีการบริหารจัดการสถาบัน โดยมีแผนการดำเนินงานใน ๔ กิจกรรม ได้แก่ ๑) จัดซื้อเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ๒) การผลิต (แปรรูป) ๓) การเพาะกล่ามเม็ดมะม่วงหิมพานต์ และ ๔) การทำปุ๋ยหมัก มีการบริหารทรัพยากรและการเงินโดยมีการระดมหุ้น มีเงินออมของสมาชิกทุกเดือน มีการสนับสนุนเงินหมุนเวียนจากหน่วยงานราชการ มีการสทบจากผลกำไรร้อยละ ๓๐ และมีการกู้ยืมเงินจากธนาคารของรัฐ รวมเงินทุนของกลุ่มปัจจุบันมีเงินรวม ๑๗๘,๐๐๐ บาท และรวมเงินทุนหมุนเวียนทั้งหมด ๑,๕๕๓,๐๐๐ บาท ด้านการจัดทำบัญชีทางกลุ่มมีระบบการจัดเก็บบัญชี ควบคุมทุกกิจกรรมสำคัญๆ ด้านโครงสร้างบทบาทและหน้าที่ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการทั้งสิ้น ๑๑ คน มีข้อตกลงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งหมด ๑๕ ข้อ มีการบริหารธุรกิจ โดยมีการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานแต่ละแผนกไว้อย่างชัดเจน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

ทางกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่รวมตัวจัดตั้งกลุ่ม โดยสมาชิกตัดสินใจมารวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน สมาชิกได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่ม ซึ่งวิสัยทัศน์ของกลุ่ม คือ “ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐาน สร้างงานสร้างรายได้ ก้าวไกลสู่สากล เพื่อชุมชนอยู่ยั่งยืน”

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

เริ่มก่อตั้งกลุ่มครั้งแรกมีสมาชิก ๒๖ คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มเป็น ๕๘ คน สมาชิกทุกคนมีรายได้มีงานทำตลอดปี ทำให้เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนใกล้เคียง ทางกลุ่มยังเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นที่ศึกษาดูงานให้กับนักเรียนนักศึกษา เป็นศูนย์เรียนรู้ของอำเภอท่าปลาเป็นศูนย์รวมรับซื้อ และจำหน่ายเม็ดมะม่วงหิมพานต์ของอำเภอท่าปลา และช่วงปิดเทอมมีนักเรียนเข้ามาทำงานที่กลุ่มเป็นการฝึกอาชีพและหารายได้ในช่วงปิดภาคเรียน สมาชิก

มีการฝากเงินออมทุก ๑๕ วัน ทำให้กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนไม่ต้องไปกู้เงินจากภายนอก ที่ต้องเสียดอกเบี้ยให้กับแหล่งเงินกู้ กลุ่มมีการออมแล้วนำเงินมาปันผลกลับคืนให้กับสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มได้ส่งคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ๒๕๕๓ ได้รับ ๕ ดาว ปี ๒๕๕๖ ทางจังหวัดได้คัดเลือกให้เป็น KBO จังหวัดและส่งเข้าประกวดระดับประเทศที่เมืองทองธานีได้เป็น KBO ดีเด่นระดับประเทศ ทางกลุ่มมีการพัฒนามาตลอดจนสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้หลายรส และมี อย.รับรองทุกผลิตภัณฑ์ ได้รับรางวัล อย. Quality Award ระดับประเทศ และรางวัลล่าสุดที่ได้รับคือประกวดการจัดทำบัญชีจากกรมตรวจบัญชีขณะเลิศระดับภาค

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ กลุ่มจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ และให้การสนับสนุนชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น การทำบุญตักบาตร ร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลา การถวายขันกัณฑ์เทศน์ กิจกรรมวันผู้สูงอายุ มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ร่วมงานกีฬาของชุมชน และงานศพ เป็นต้น

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นของอำเภอท่าปลา ซึ่งเป็นผลผลิตมะม่วงหิมพานต์ที่ไม่ใช้สารเคมี การใส่ปุ๋ยจะใส่เพียงปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ซึ่งเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดิน ส่วนกระบวนการผลิตจะเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่รบกวนชุมชน เช่น ในกระบวนการต้มเม็ดมะม่วงหิมพานต์จะใช้ไม้ฟืนที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งภายในสวน และต่อท่อควันให้สูงเพื่อไม่ให้รบกวนชุมชน เปลือกหุ้มเมล็ดที่เหลือจากการกะเทาะจะเก็บรวบรวมไว้ขายให้แก่บริษัทที่ผลิตน้ำมันเบรคและแผ่นครีรชยนต์ ส่วนเยื่อหุ้มเมล็ดที่ลอกออกมาจะนำไปผลิตปุ๋ยหมักเพื่อนำไปใส่ต้นมะม่วงหิมพานต์ ต่อไป

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- ประธานกลุ่มมีความเสียสละ มีความใฝ่รู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน และสามารถหาตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม
- กลุ่มใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นวัตถุดิบหลัก คือ มะม่วงหิมพานต์ มาแปรรูปสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรอำเภอท่าปลา
- กลุ่มใช้แรงงานในชุมชนสามารถงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิก และผู้ว่างงานในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุและเยาวชน
- กลุ่มมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการทำบัญชีที่ครอบคลุมและชัดเจน

กลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่

เลขที่ ๒๐/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
รหัสทะเบียน ๖-๖๑-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๙

๑. ความคิดริเริ่ม และแนวคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง

จากแนวคิดประธานกลุ่มแม่บ้านที่ต้องการสืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของบรรพบุรุษของชาวบ้านไร่ เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการรวมกลุ่มขึ้น ในปี ๒๕๔๙ นางปัญญา ขุนณรงค์ เริ่มจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านในหมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านไร่ ที่ใช้เวลาว่างจากการทำไร่ทำนา ทอผ้าไว้ใช้เองในครัวเรือน เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในบริเวณหมู่บ้านก็มีความสนใจอยากซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จึงมองเห็นรายได้แล้วรวมกันตั้งเป็นกลุ่มมาทอผ้า เริ่มจากการทอผ้าขาวม้า และผ้าชิ้นดินแดงมาจำหน่าย ตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านโดยขึ้นทะเบียน

กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ ต่อมาในปี ๒๕๕๐ มีการผลิตจำนวนมากขึ้น และมีสมาชิกในหมู่อื่นมาเข้าร่วมกลุ่มรวมทั้ง มีการนำสินค้าไปขายนอกพื้นที่ตามงานเทศกาลต่างๆ ในปี ๒๕๕๒ ได้ขึ้นทะเบียนเป็น “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่” กลุ่มมีจุดเด่นที่ผ้าขาวม้า ซึ่งมีความประณีตในการทอ มีลวดลายที่สวยงามด้วยการคัดสรรเส้นฝ้ายในการทอ และวิธีการทอที่มีความพิถีพิถันตั้งใจของสมาชิก ทำให้ได้ผ้าทอที่มีคุณภาพ นอกจากนี้กลุ่มยังได้ผลิตผ้าชิ้นที่มีความละเอียด สวยงามด้วยลวดลายโบราณที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ทำให้เป็นที่บอกกล่าวต่อกันไปของผู้ซื้อสินค้า ในปัจจุบัน สินค้าของกลุ่มมีความหลากหลาย ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าชิ้น ผ้าพันคอ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้า อาทิ เช่น กระเป๋า ยาม เสื้อสำเร็จรูปบ้านไร่ ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มแม่บ้านตำบลบ้านไร่

๒. ความสามารถในการบริหารจัดการสถาบัน

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่ ยึดหลักให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม และให้ความสำคัญเป็นอิสระกับสมาชิกเป็นสำคัญ เนื่องจากการทอผ้าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องใช้สมาธิ เวลา และความประณีตในการทอ สมาชิกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในกระบวนการทอผ้าจะต้องใช้ความสงบ และว่างเว้นจากการงานต่างๆ จึงเห็นร่วมกันที่จะทอที่บ้านของตัวเอง แล้วนำผ้าที่ทอได้มาส่งที่กลุ่ม กลุ่มจะเป็นผู้รวบรวมนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย กลุ่มทำหน้าที่ในการบริหารจัดการวัตถุดิบ

การจัดการผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการสมาชิก และการบริหารจัดการสินค้า กลุ่มเป็นแหล่งจัดหาวัตถุดิบให้สมาชิกในรูปแบบการยืมและซื้อขาย วัตถุดิบมีตั้งแต่เส้นฝ้าย กระสวย หรือสมาชิกท่านไหนมีความต้องการก็ทอผ้าก็สามารถให้กลุ่ม

ช่วยจัดหาให้ได้ กลุ่มจะให้อิสระกับสมาชิกไม่จำเป็นต้องมารวมกันทอผ้า แต่กลุ่มยังเป็นจุดหลักที่ใช้ในพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำการเป็นที่ประสานงานของหน่วยงานต่างๆ ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาฝีมือทักษะ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาจัดอบรม มีการประชุมประจำเดือนๆ ละ ๑ ครั้ง ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่ จัดสร้างอาคารจำหน่ายสินค้าให้บริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อสินค้าได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ จุดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มยังมีกระจายขายตามจุดต่างๆ ได้แก่ ศูนย์ OTOP จังหวัดอุทัยธานี อีกทั้งกลุ่มยังมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มทอผ้าอื่นๆ ในอำเภอบ้านไร่ เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้า โดยการฝากขายตามงานแสดงสินค้า ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายทอผ้าของอำเภอบ้านไร่ ที่ใช้รูปแบบเครือข่ายในการช่วยเหลือกัน

๓. บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน

ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิก ๓๕ ราย สมาชิกเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอมาจำหน่ายในกลุ่มตามความถนัด ทั้งผ้าขาวม้า ผ้าซิ่นลายโบราณ กระเป๋า ย่าม เสื้อคลุม สมาชิกร่วมกันคัดสรรวัตถุดิบ เช่น เส้นฝ้ายที่ย้อมสีธรรมชาติ มีการพูดคุยวางแผนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยนัดรวมกันประมาณ เดือนละ ๑ ครั้ง หากนับการพูดคุยกันของสมาชิกแบบไม่เป็นทางการ วิสาหกิจแห่งนี้มักเป็นที่นัดหมายของสมาชิกมารวมตัวพูดคุยแลกเปลี่ยนทั้งเรื่องการทอผ้า อาชีพ ความเป็นอยู่เป็นประจำ บางวันก็มีสมาชิกมาแวะเวียนมาซื้อวัตถุดิบ และส่งผลิตภัณฑ์ ให้คนที่ทำการ กลุ่มแห่งนี้มีความสัมพันธ์เหมือนครอบครัวที่คอยช่วยเหลือกัน

๔. ความมั่นคงและฐานะเศรษฐกิจของสถาบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่ เป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ได้เดือนละ ๒,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นการช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เป็นการสืบทอดวิถีวัฒนธรรมการทอผ้าของคนบ้านไร่ไม่ให้สูญหายไปอีกด้วย กลุ่มถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวจำหน่ายของฝากของอำเภอบ้านไร่ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาแวะเวียนซื้อสินค้า สินค้าที่จำหน่ายมีข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก จะหักรายได้เพื่อใช้เป็นค่าบริหารกลุ่มร้อยละ ๕ ของราคาสินค้า

๕. การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในการจัดสวัสดิการของกลุ่ม ทางสมาชิกมีความเห็นว่ากำไรที่ได้ยังไม่มากพอที่จะมาจัดทำเป็นสวัสดิการของกลุ่ม แต่มีการนำรายได้บางส่วนไปทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น ช่วยกิจกรรมงานของโรงเรียนในหมู่บ้าน โดยการบริจาคเงินให้กับโรงเรียน หรือทำกิจกรรมของหมู่บ้านต่างๆ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่ขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน โดยสมาชิกจะเป็นแม่ครัวหลักในงานบุญต่างๆ ตามเทศกาล ประเพณี ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่เป็นที่รู้จักของคนทั้งในชุมชน อำเภอ และจังหวัดอุทัยธานี ถือได้ว่าเป็นจุดดึงดูดผู้คนจากต่างพื้นที่มาจับจ่ายซื้อสินค้าของอำเภอบ้านไร่อยู่เป็นประจำ ทำให้เกิดรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๖. สรุปปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ชนะการประกวดในครั้งนี้

- สินค้ามีเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ
- มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับตำบล/หมู่บ้าน/อำเภอ/จังหวัด
- มีการสืบทอดภูมิปัญญาให้กับลูกหลานและเยาวชนที่สนใจ
- สามารถพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวได้
- มีการนำเอาผลประโยชน์มาจัดสวัสดิการให้สมาชิกและชุมชน

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๙ จังหวัดพิษณุโลก

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๑	กำแพงเพชร	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว บ้านไร่สุขุม ๖-๖๒-๐๖-๑๐/๑-๐๐๐๓	๓๒ หมู่ ๔ ตำบลห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร	๐๘๗-๗๓๘-๑๒๓๗
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว บ้านเทพประทาน ๖-๖๒-๐๑-๑๙/๑-๐๐๑๙	๑๓๕ หมู่ ๑๐ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร	๐๘๗-๒๐๔-๙๕๕๓
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าว บ้านปลวกดำ ๖-๖๒-๐๒-๐๑/๑-๐๐๐๑	๒๘๗ หมู่ ๑ ตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร	๐๘๘-๒๗๒-๓๐๕๔
๒	ตาก	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมและผลิตข้าวชุมชน บ้านแม่ระวาน ๖-๖๓-๐๓-๐๓/๑-๐๐๐๘	๑๑๐ หมู่ ๕ ตำบลยกกระบัตร์ อำเภอสามเฒ่า จังหวัดตาก	๐๕๕-๕๙๗-๐๒๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านปากร้องห้วยจี่ ๖-๖๓-๐๒-๐๑/๑-๐๐๓๑	๓๘ หมู่ ๒ ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	๐๕๕-๕๙๑-๓๔๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ (กะเหรี่ยง) ๖-๖๓-๐๘-๐๔/๑-๐๐๐๔	๓ หมู่ ๒ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก	-
๓	นครสวรรค์	๑	วิสาหกิจชุมชนบ้านเขาแหลม ๖-๖๐-๐๔-๐๓/๑-๐๐๐๖	๑๘๘ หมู่ ๒ ตำบลแม่เป็น อำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์	๐๘๗-๘๔๐-๙๓๒๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยโรง ๖-๖๐-๐๕-๑๒/๑-๐๐๐๔	๓๗๘/๑ หมู่ ๔ ตำบลบึงปลาทุ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์	๐๘๗-๒๑๐-๐๔๕๗
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ใช้น้ำปากคลองจระเข้เผือก ๖-๖๐-๐๓-๐๓/๑-๐๐๑๕	๓๗/๑ หมู่ ๙ ตำบลพิบูล อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์	๐๕๖-๒๘๓-๔๒๐
๔	พิจิตร	๑	วิสาหกิจชุมชนพรหมทอง ๖-๖๖-๑๐-๐๔/๑-๐๐๐๗	๑๓๗ หมู่ ๘ ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร	๐๙๘-๘๐๖-๔๐๑๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการ เกษตรบ้านวังแดงเหนือ ๖-๖๖-๐๘-๐๔/๑-๐๐๑๖	๔๑๐/๑ หมู่ ๔ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร	๐๘๖-๙๓๕-๕๔๑๕
		๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ ตำบลกำแพงดิน ๖-๖๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๐๖	๕๗/๑ หมู่ ๕ ตำบลกำแพงดิน อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร	๐๕๖-๖๗๓-๐๑๕

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘
พื้นที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๙ จังหวัดพิษณุโลก

ที่	จังหวัด	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
๕	พิษณุโลก	๑	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านตะโม่สร้างสรรค์ ๖-๖๕-๐๔-๐๑/๑-๐๐๐๘	๑๔/ หมู่ ๕ ตำบลบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก	๐๕๕-๒๙๗-๐๘๒ ๐๘๖-๒๑๑-๓๙๙๕
		๒	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านเผ่าร้างหมี่ ๖-๖๕-๐๙-๐๓/๑-๐๐๐๕	๑๕๖ หมู่ ๓ ตำบลไทรย้อย อำเภอนนทบุรี จังหวัดพิษณุโลก	๐๘๒-๑๗๕-๐๐๖๔
		๓	วิสาหกิจชุมชนไข่เค็มกะทิบ้านวัดขวาง ๖-๖๕-๐๕-๐๒/๑-๐๐๒๓	๓๓ หมู่ ๗ ตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก	๐๘๙-๔๖๑-๙๓๘๗
๖	เพชรบูรณ์	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงคุณภาพ เพื่อการส่งออกตำบลบ้านโพน ๖-๖๗-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๑	๓๑๑ หมู่ ๘ ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๐๘๙-๒๗๐-๙๓๖๙
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวภูทับเบิก ๖-๖๗-๐๔-๐๗/๑-๐๐๑๔	๔๙ หมู่ ๑ ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	-
		๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์รวมสมุนไพร และข้าวไรโซแลนด์เขาค้อ ๖-๖๗-๑๑-๐๗/๑-๐๐๑๙	๘๔ หมู่ ๔ ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	๐๘๔-๕๕๘-๘๗๐๙
๗	สุโขทัย	๑	วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพระร่วงดงไทย ๖-๖๔-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๘	๒๓๕ หมู่ ๕ ตำบลนาทุ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย	๐๘๖-๒๑๗-๘๙๒๘
		๒	วิสาหกิจชุมชนเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า บ้านนิคมพัฒนา ๖-๖๔-๐๓-๐๖/๑-๐๐๒๐	๑๑ หมู่ ๘ ตำบลหนองจิก อำเภอสว่าง จังหวัดสุโขทัย	๐๘๐-๕๐๕-๙๕๖๒
		๓	วิสาหกิจชุมชนเย็บตุ๊กตาผ้าบ้านชาน ๖-๖๔-๐๖-๑๑/๑-๐๐๐๑	๑๓/๑ หมู่ ๔ ตำบลบ้านชาน อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย	-
๘	อุดรดิตถ์	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไคร้ ๖-๕๓-๐๓-๐๒/๑-๐๐๐๒	๘๖ หมู่ ๓ ตำบลหาดไคร้ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์	๐๕๕-๔๗๓-๐๐๓
		๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านข่อยสูง ๖-๕๓-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๕	๙ หมู่ ๗ ตำบลข่อยสูง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์	๐๘๙-๕๖๒-๓๐๑๓
		๓	วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกปลาบ้านใหญ่เจริญ ๖-๕๓-๐๙-๐๑/๑-๐๐๑๙	๓๙ หมู่ ๑๓ ตำบลฝักขวง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์	๐๘๕-๗๒๖-๘๑๐๒
๙	อุทัยธานี	๑	กลุ่มแม่บ้านผ้าทอตำบลบ้านไร่ ๖-๖๑-๐๖-๐๑/๑-๐๐๐๙	๒๐/๒ หมู่ ๑๐ ตำบลบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี	๐๘๙-๒๗๐-๗๒๖๘
		๒	กลุ่มชาวบ้านหนองกระทุ่มผลิต และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวและอื่นๆ ๖-๖๑-๐๒-๐๘/๑-๐๐๕๖	๕๑/๑ หมู่ ๑๐ ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี	๐๘๙-๑๓๐-๔๖๘๕
		๓	กลุ่มบ้านสวนลูกแช่มเป๋ ๖-๖๑-๐๑-๐๘/๐-๐๐๐๒	๔๕ หมู่ ๑ ตำบลหนองแก อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี	๐๘๒-๑๗๗-๗๐๙๔

ภาคผนวก

วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ ปี ๒๕๕๘

รางวัล	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
รางวัลชนะเลิศ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลนางลือ ๑-๑๘-๐๑-๐๓/๑-๐๐๐๑	๒๓ หมู่ ๑๒ ตำบลนางลือ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท	๐๘๑-๒๘๐-๔๙๒๕
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเวียง ๔-๓๕-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๘	๑๓๐ หมู่ ๖, ๑๑ ตำบลกู่จาน อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร	๐๘๖-๓๒๖-๘๖๘๓
รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวน้ำบ้านซากกุด ๓-๒๑-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๑	๑๓/๑๑ หมู่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	๐๘๙-๙๓๐-๒๕๔๗

วิสาหกิจชุมชนชมเชย ปี ๒๕๕๘

รางวัล	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหูหนูบ้านเชิงสะพาน ๒-๗๐-๐๑-๐๒/๑-๐๐๐๓	๑๓/๕ หมู่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี	๐๘๕-๑๘๓-๒๕๗๗
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสถาบันการเงินชุมชนยางอู๋ม ๔-๔๑-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๑	๑๒๗ หมู่ ๔ ตำบลยางอู๋ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๑-๑๙๐-๒๕๘๕
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารทิพย์ ๕-๙๕-๐๒๐๕/๑-๐๐๐๑	๙๕ หมู่ ๑ ตำบลธารทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	๐๘๙-๙๘๘-๘๓๐๐
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ๖-๕๑-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๖	๒๘๕ หมู่ ๗ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน	๐๕๓-๕๐๓-๑๑๐
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง ๕-๘๑-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๑	๔๓ หมู่ ๓ ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่	๐๘๙-๙๗๗-๐๔๒๐
รางวัลชมเชย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโพน ๖-๖๗-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๑	๓๑๑ หมู่ ๘ ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๐๘๙-๒๗๐-๙๓๖๙

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี ๒๕๕๘
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๑-๙

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตร	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
สกก.ที่ ๑ ชัยนาท	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลนางลือ ๑-๑๘-๐๑-๐๓/๑-๐๐๐๑	๒๓ หมู่ ๑๒ ตำบลนางลือ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท	๐๘๑-๒๘๐-๔๙๒๕
	๒	วิสาหกิจชุมชนดาร์ลิบาตะห์ ๑๑๐-๔๙-๐๒/๑-๐๐๑๐	๓๑/๒ หมู่ ๑ ถนนพฤษบูชา แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร	๐๘๓-๐๒๔-๘๑๐๗
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีรวมดาวสาวใหญ่ ๑-๑๔-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๒	๒๔ หมู่ ๗ ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๐๓๕-๒๒๒-๒๖๒
สกก.ที่ ๒ ราชบุรี	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดหนุบ้านเชิงสะพาน ๒-๗๐-๐๑-๐๒/๑-๐๐๐๓	๑๓/๕ หมู่ ๖ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี	๐๘๕-๑๘๓-๒๕๗๗
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปชุมชน ๒-๗๖-๐๗-๐๕/๑-๐๐๐๕	๖๔ หมู่ ๒ ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	๐๓๒-๔๔๑-๒๐๙
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านท่าว่า ๒-๗๑-๐๓-๐๑/๑-๐๐๐๔	๑๒๙ หมู่ ๓ ตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี	๐๘๙-๙๑๘-๕๐๕๖
สกก.ที่ ๓ ระยอง	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ก้าวหน้าบ้านซากกุด ๓-๒๑-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๑	๑๓/๑๑ หมู่ ๓ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	๐๘๙-๙๓๐-๒๕๔๗
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินกระบะก ๓-๒๐-๐๗-๐๘/๑-๐๐๐๑	๑๘๘/๒๓ หมู่ ๕ ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	๐๘๑-๖๓๘-๓๐๑๕
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกลำไยบ้านเขาช่องแคบ ๓-๒๗-๐๒-๐๑/๑-๐๐๑๑	๑๗๓/๑๒ หมู่ ๑๒ ตำบลคลองหาด อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว	๐๘๖-๑๓๙-๓๘๖๙ ๐๘๘-๔๘๗-๖๔๗๖
สกก.ที่ ๔ ขอนแก่น	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสถาบันการเงินชุมชนยางอุ่ม ๔-๔๑-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๑	๑๒๗ หมู่ ๔ ตำบลยางอุ่ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๑-๑๙๐-๒๕๘๕
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไม้ซอด ๔-๔๓-๑๐-๐๑/๑-๐๐๐๑	๕๗ หมู่ ๙ ตำบลโนนขา อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	๐๘๙-๙๓๗-๑๓๑๖
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะม่วงบ้านแฮด ๔-๔๒-๑๒-๑๑/๑-๐๐๐๓	๖๙/๒ หมู่ ๒ ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น	๐๘๙-๗๐๙-๐๕๓๕
สกก.ที่ ๕ สงขลา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำสวนธารทิพย์ ๕-๙๕-๐๒๐๕/๑-๐๐๐๑	๙๕ หมู่ ๑ ตำบลธารทิพย์ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	๐๘๙-๙๘๘-๘๓๐๐
	๒	วิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี ๕-๙๒-๐๘-๐๕/๑-๐๐๐๓	๑๑๙ หมู่ ๘ ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง	๐๗๕-๒๙๙-๕๕๗
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำตกทรายขาว ๕-๙๔-๐๒-๐๕/๑-๐๐๐๑	๓๑ หมู่ ๕ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ ปัตตานี	๐๘๖-๒๘๙-๘๒๒๐

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี ๒๕๕๘
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๑-๙ (ต่อ)

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	ลำดับที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน/รหัสทะเบียน	ที่อยู่	โทรศัพท์
สกก.ที่ ๖ เชียงใหม่	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ๖-๕๑-๐๑-๑๓/๑-๐๐๑๖	๒๘๕ หมู่ ๗ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน	๐๕๓-๕๐๓-๑๑๐
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านกอก ๖-๕๕-๑๔-๐๖/๑-๐๐๐๒	๘๙ หมู่ ๑ ตำบลท่าวัน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน	๐๕๔-๗๕๗-๓๕๗
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยหมักบ้านแม่กัวะ ๖-๕๒-๑๑-๐๓/๑-๐๐๑๔	๓/๖ หมู่ ๕ ตำบลแม่กัวะ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง	-
สกก.ที่ ๗ นครราชสีมา	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านนาเวียง ๔-๓๕-๐๒-๐๔/๑-๐๐๐๘	๑๓๐ หมู่ ๖, ๑๑ ตำบลกุ้งงาน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา	๐๘๖-๓๒๖-๘๖๘๓
	๒	วิสาหกิจชุมชนร่วมใจโนนค้อทุ่ง ๔-๓๗-๐๖-๐๕/๑-๐๐๐๖	๖๐ หมู่ ๕ ตำบลโพธิ์เมืองน้อย อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ	๐๘๕-๖๑๓-๖๙๘
	๓	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านหนองบอน ๔-๓๑-๐๕-๐๘/๑-๐๐๐๒	๙๔ หมู่ ๙ ตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองก๊ก จังหวัดบุรีรัมย์	๐๘๑-๐๗๔-๒๘๔๑
สกก.ที่ ๘ สุราษฎร์ธานี	๑	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยอินทรีย์-ชีวภาพบ้านดินแดง ๕-๘๑-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๑	๔๓ หมู่ ๓ ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่	๐๘๙-๙๗๗-๐๔๒๐
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอสิชล ๕-๘๐-๑๔-๐๙/๑-๐๐๐๓	๙๒/๑ หมู่ ๗ ตำบลทุ่งไเส อำเภอชิชน จังหวัดนครศรีธรรมราช	๐๘๑-๔๗๖-๘๙๖๐
	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตยางพาราเกาะเปอร์ ๕-๘๕-๐๓-๐๒/๑-๐๐๒๑	๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลเกาะเปอร์ อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง	๐๗๗-๘๒๔-๑๓๓
สกก.ที่ ๙ พิษณุโลก	๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกตำบลบ้านโพน ๖-๖๗-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๑	๓๑๑ หมู่ ๘ ตำบลบ้านโพน อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๐๘๙-๒๗๐-๙๓๖๙
	๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านหาดไคร้ด้อย ๖-๕๓-๐๓-๐๒/๑-๐๐๐๒	๘๖ หมู่ ๓ ตำบลหาดล้า อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์	๐๕๕-๔๗๓-๐๐๓
	๓	วิสาหกิจชุมชนพรหมทอง ๖-๖๖-๑๐-๐๔/๑-๐๐๐๗	๒๒๙ หมู่ ๘ ตำบลบางลาย อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร	๐๙๘-๘๐๖-๔๐๑๘

วิสาหกิจชุมชน ๖ ๒๕๕๘

